

Parinoush Saniee

Tatăl celuiilalt copil

BIBLIOTECA POLIROM

Autoarea bestsellerului *Cel care mă așteaptă*

BIBLIOTECA POLIROM

A C T U A L

Scriitori contemporani, voci și tendințe noi
în literatura universală de azi.

Colecția BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Bogdan-Alexandru Stănescu.

Parinoush Saniee, *Pedar-e aan digari*

PEDAR-E AAN DIGARI

Copyright © PARINOUSH SANIEE 2004

All rights reserved

© 2013 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: © by Julien Harneis

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,

sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

SANIEE, PARINOUSH

Tatăl celuilalt copil / Parinoush Saniee; trad. din lb. persană de Cristina Ciovârnache. – Iași: Polirom, 2013

ISBN print: 978-973-46-3886-4

ISBN ePub: 978-973-46-4014-0

ISBN PDF: 978-973-46-4015-7

I. Ciovârnache, Cristina (trad.)

821.222.1-31 = 135.1

Printed in ROMANIA

Parinoush Saniee

Tatăl celui alt copil

Traducere din limba persană
de Cristina Ciovârname

POLIROM
2013

Scumpilor mei Neiloufar și Kamyar

*Dragii mele prietene, doamna Akhtar Etemadi,
cu mulțumiri*

1

— Ia spune, Shahab, tu ești aici?

— Da!

— Ce mic erai! Cine e domnul care te ține așa în brațe?

Am privit lung fotografia. Cine e? Cine e cu adevărat? Am simțit o strângere de inimă, limba mi-a amorțit, priveam încurcat în jur, căutând o cale de scăpare. Casa era plină. Jumătate din musafiri veniseră deja. Unde îi găsisese mama pe toți? E chiar așa de important că te-ai făcut mai mare? Eu nu simțeam că m-aș fi schimbat prea mult. Toți stăteau de vorbă, râdeau, se plimbau de colo-colo prin casă. Nu știam cum trebuie să mă comport ca gazdă. Câțiva prieteni au intrat pe ușă și ceilalți s-au adunat în jurul lor, așa că m-am folosit de prilej s-o zbughesc pe scări, la etaj. Când am închis ușa camerei în urma mea și m-am sprijinit de ea, gâfâiam, deși nu obosisem chiar așa de tare.

— Ce te-a apucat? Întrebă o voce cunoscută dinăuntru meu.

Fără să vreau, am răspuns cu glas tare:

— Nu știu...

Vocile prietenilor îmi răsunau în urechi. Tot nu-mi găsisem liniștea de care-aveam nevoie. Am ieșit din cameră, am deschis ușa terasei și am pășit ușor afară. M-am străduit să-nchid cu totul ușa în urma mea. O adiere răcoroasă mi-a mângâiat fruntea fierbinte. Am respirat adânc. Uitându-mă la treptele interzise de pe acoperiș, o durere ascuțită mi-a străpuns spatetele. O resimțeam de fiecare dată când mă uitam la ele, fără a ști prea bine din ce motiv. Ceva se întâmpla în mintea mea tulburată. Am

urcat treptele. Cât timp trecuse de când călcasem pe-acolo ultima oară? O zi? Un secol? Anii au început să se învălmășească și, ca-ntr-un vârtej năucitor, mă întorceam tot mai mult în trecut. Când m-am așezat pe banca de pe acoperiș, eram din nou un copil de patru-cinci ani, prost și speriat.

Din ziua în care am descoperit ca sunt prost, am devenit sensibil la acest cuvânt, iar când eram strigat așa, mă înfuriam, țipam, spărgeam ceva sau loveam pe cineva și făceam un tărăboi în toată regula. Însă din clipa în care am acceptat realitatea, m-am purtat altfel: nu-mi mai ieșeam din fire când auzeam vorba aceasta, deși mi se punea un nod un gât, o gheară îmi strângea inima, totul mi se întuneca în fața ochilor și mi se părea că nici soarele nu mai strălucește. Căutam un colț unde mă ghemuiam și-mi cuprindeam picioarele cu brațele. Îmi lăsam capul pe genunchi și îmi doream să mă fac mic, atât de mic, încât să nu mă mai poată vedea nimeni. Nu mai aveam chef să mă joc, uitam cum e să râzi, nu mă mai înveselea nimic. Și orele acelea se prelungeau, ajungând până la o zi-două. Știți ce mult înseamnă o zi-două pentru un copil de patru ani? Poate chiar cât o lună sau două pentru oamenii mari.

Cred că-mi era mai bine când răspundeam violent, deși mă pedepseau, luam bătaie, mă certau, iar eu plângeam. Însă așa totul se termina repede. Nu dura mai mult de o oră sau două.

La început mi-am închipuit că a fi prost e un lucru bun și îmi plăcea când mă strigau „prostule“, pentru că o spuneau pe un ton vesel.

Verișorul meu Khosrou a fost primul care mi-a observat încetineala și mi-a dat acest nume. Când mă vedea, spunea:

— Ah, ce prostănac cuminte! Ia vino tu și stai în cap, ca să-ți dau o bomboană. Așa, bravo, ce băiat ascultător!

Făceam orice-mi cerea. El râdea, se bucura, mă răsplătea și mă încuraja. Și verișoara mea Fereshteh mă iubea mult, tot pentru că eram prost. Mă striga „prostuțul meu“ și mă lua în

brațe. Cât de mult îmi plăcea cum mirosea! Și ea se bucura de isprăvile mele, râdea și îmi cumpăra ciocolată sau înghețată. Îmi plăceau mult ciocolata și înghețata, dar adevărul este că și mai mult îmi plăcea s-o văd că se bucură. Eram gata să fac orice ca să o înveslesc cât mai tare. Fiindcă ei râdeau ori de câte ori îmi spuneau „prostule“, mi se părea, firește, că e un lucru bun. Nu știam că oamenii pot să râdă și din alte motive, nu doar de bucurie. Ce să-i faci, eram un prostănac...

Până să descopăr realitatea amară, zilele erau mai luminoase. Cerul era mai senin. Puteam să umblu în voie ore întregi prin mica grădină a casei noastre, uitându-mă la pământ, la frunze și la viermii maronii care ieșeau după ploaie. Descopeream ceva nou în fiecare clipă. Singurul copac din grădină îmi era un adevărat prieten, plin de viață și atent, care înflorea de fiecare dată când ne întorceam din vacanța de Nouruz¹. Știam că face asta de bucurie, pentru că înflorea doar o dată, doar când reveneam noi. La câteva zile după întoarcerea noastră, florile se scuturau și arătau diferit, apoi rodeau cireșe roșii, gustoase. Era datoria lui să ne dea fructe, însă florile nu aveau nici un alt motiv să existe decât să-mi ureze mie bun venit: dintre toți ai casei, eu îl iubeam cel mai mult.

Uneori mă jucam cu razele de soare care intrau în camera mea prin faldurile perdelei. Simțeam că mă fac nevăzut în pulberea care se rotește prin ele.

Noaptea, stelele străluceau cam ciudat, dar luna... Luna era cu totul altceva! Nu se supunea nici unei reguli și nici unei legi, se purta ca un copil încăpățânat. Misiunea ei era să lumineze cerul nopții, însă dacă nu dorea, nici nu-și făcea apariția. În schimb, se arăta pe neașteptate când nu avea voie. Sărea pe furiș în mijlocul cerului. Uneori o vedeam și dimineața, lângă soare. Își lua o culoare ștearsă, ca să n-o observe nimeni, și

1. Anul Nou iranian, sărbătorit la echinocțiul de primăvară (20/21 martie) (n. tr.).

râdea ștregărește. Alteori, își ițea doar cornul și se uita cu coada ochiului la noi. Însă atunci când se dovedea ascultătoare, nimeni nu putea să îi reziste. Apărea la asfințit, cu hainele frumos rânduite, cu fața curată și părul pieptănat, strălucitoare și cuminte, fermecându-ne pe toți. Toată lumea o lăuda și i se uitau toate poznele. Orișicum, era un tovarăș de joacă fără pereche. Pregătită oricând să fugă după mine, ne învârteam amândoi în jurul havuzului și, fără nici cea mai mică greșeală, se oprea exact când mă opream și eu. O dată nu s-a întâmplat să greșească și să facă un pas mai în față! Credeam că suntem legați unul de altul, că era prietena mea, pentru că numai după mine venea. Mă întindeam în curte și n-o scăpam din ochi. Acolo era un du-te-vino neconținut, dar ea nu îi urma pe ceilalți. Era întocmai ca mine. Nimeni nu putea să o forțeze să facă ceva... Da, eu eram luna, iar Arash era soarele. El venea la timp, pleca la timp și nu încălca niciodată regulile.

În zilele acelea liniștite, când încă nu știam că sunt prost, cercetam cu grijă tot ce mă înconjura; niciodată apoi n-am mai avut un spirit de observație atât de pătrunzător.

Ziua în care am înțeles că a fi prost nu e un lucru bun a fost de-a dreptul groaznică. Mergeam la unchiul, la câteva case depărtate de a noastră. Khosrou și prietenii lui se jucau pe stradă. El nu era ca Arash al nostru, să stea numai cu nasul în cărți. Era un neastâmpărat. Unchiul îi spunea:

— Învață și tu de la Arash! E mai mic decât tine cu un an și sunteți totuși în aceeași clasă. El ia premiul întâi în fiecare an. Pe tine te paște corigența. Ai să vezi că el o să ajungă domnul doctor, iar tu – șoferul lui. Să nu zici că nu ți-am spus!

Fataneh Khanom¹, mama lui Khosrou, se făcea foc de supărare când unchiul vorbea așa.

1. *Khanom* – „doamnă“, termen de adresare folosit și în limbajul familiar, între rude și persoane apropiate (n. tr.).

— Vezi să nu! riposta ea. Băiatul meu îi ține la degetul mic pe zece ca el. (Eu mă uitam atunci la degetul lui Khosrou, dar nu mi se părea c-ar fi putut să țină pe cineva în el.) Și de când e cu un an mai mic? Sunt doar câteva luni diferență. *Ei* și-au dat mai repede băiatul la școală, al meu e unde trebuie. Însă lumea nu ține seama de asta și-l întreabă: „Cum, ești mai mare, dar coleg cu el?“. Oamenii își închipuie că al meu n-a trecut clasa.

— Ai răbdare, nevastă, are vreme să nu treacă clasa...

— Vai, vai! Cu un tată ca tine, ce noroc să aibă? Uite, ei mereu sunt de partea fiului, în timp ce tu te tot iei de copilul meu.

Când mama nu era de față, nevasta unchiului meu, Fataneh Khanom, obișnuia să spună:

— Doamna își închipuie că e mare brânză că s-a dus la facultate. Orice neica-nimeni poate acum să facă facultate. Dar ea face pe grozava. Eh, las' că vede ea... Dumnezeu e mare și le vede pe toate și copilul ăsta al ei o să rămână un prost, cum se uită așa ca un surdo-mut la oameni. A știut Dumnezeu c-o să-i iasă pe nas lauda cu copiii ei.

Spunea toate astea de față cu mine pentru că eu eram, desigur, prost. Nu vorbeam, nu eram atent și nu puteam să-i zic mamei ce auzeam. Dar cum o vedea pe mama, uita ce spusese și îi vorbea mios:

— Dumneata ai școală, știi mai bine ca noi.

Mama răspundea:

— Mă lăudați peste măsură... nu e așa.

Apoi se fâstăcea și nu mai spunea nimic.

Mi se făcea milă de Fataneh Khanom, care uita totul așa de repede. Dacă aș fi putut vorbi, sigur i-aș fi amintit.

Oricum, în ziua aceea, Khosrou m-a văzut și m-a strigat:

— Shahab, prostule, ia vino aici!

Am alergat până la el. A îngenuncheat în fața mea, și-a pus mâinile pe umerii mei și a spus:

— Bravo, ce băiat cuminte! Acum, dacă le arăți prietenilor mei ce prostănac cuminte ești, îți cumpăr o înghețată mare, bine? Pune-ți capul jos, în colțul ăsta, și lipește-ți picioarele de perete.

Pe jos era murdar, plin de noroi, iar mie nu-mi plăcea noroiul. M-am uitat în jur ca să găsesc un loc mai bun sau ceva pe care să-mi sprijin capul.

— Ce mai aștepți? s-a răstit Khosrou. Tu ești un prostănac ascultător, hai, repede, capul în pământ. Pentru mine...

Trebuia să fac asta pentru el. Mi-am pus vesel capul jos și am ridicat picioarele pe perete. Toți s-au pornit pe râs, după care Khosrou mi-a zis:

— Acum freacă-te de pământ până cureți locul lună.

Am șovăit. Pe jos era mizerie și, de fiecare dată când mă murdăream, mama mă certa.

— Hai, mai repede, fii ascultător! Uite, copiii te aplaudă, toți te aplaudă.

Nu aveam încotro, ei ardeau de nerăbdare să fac asta, așa că m-am întins pe pământ, iar copiii au aplaudat și mi-au spus, râzând:

— Bravo, prostule, bravo! Hai, de-a dura!

Cu cât mă rostogoleam mai mult, cu atât mai tare se tăvăleau și ei de râs. Știam că mama o să mă certe, dar nu-mi păsa, mai important era să le fac pe plac lui Khosrou și prietenilor lui.

Faraj Grăsanul a întrebat:

— Adică, orice îi spui, el face?

— Da, cum să nu facă, e prostovanul meu cuminte.

Faraj s-a uitat în jur.

— Atunci, spune-i să bea din jgheab!

— Ei, n-o să bea, a intervenit Farhad. Oricât de prost ar fi, din jgheab n-o să bea.

— Păi el spune că face orice-i zicem.

— Da, a completat Khosrou. Face orice îi zic eu.

— La pariu că n-o să bea din jgheab! Ce spui, Khosrou? Punem pariu?

— Pe ce?

— Pe cuțitul ăsta cu mâner de sidef. Dar dacă nu bea, îmi dai bicicleta ta.

— Poftim?! Cum adică, o bicicletă face cât un cuțit? ăsta e prostul, nu eu.

— Bine, atunci mi-o împrumuți o săptămână, de acord?

— Nu! O zi.

— Bine.

Khosrou a venit lângă mine. M-a luat pe după umeri și mi-a spus:

— Shahab drăguțule, te rog eu ceva: ia arată-le ăstora cât ești de ascultător. Hai, ia o înghițitură mică din jgheab, apoi mergem să-ți cumpăr un sendviș mare de tot și o înghețată, bine?

Nu! Nu voiam, ah... apa era turbure, cu viermi, și mirosea urât. Am întors capul scârbit.

— Shahab, scumpule, nu mă face de râs de față cu prietenii mei. Nu mă iubești? Hai, fii ascultător, doar o înghițitură.

— Ei, n-o să bea, a spus Farhad. Ți-am zis, oricât de prost ar fi, știe și el că nu trebuie să bea așa ceva.

— Ba da, o să bea! O să-i spun să bea și o să bea. Hai, nu te mai fandosi, doar o înghițitură.

Mi-era teamă de viermii din apă. M-am smuls din mâinile lui și am dat să fug spre casă, dar n-am apucat să fac nici doi pași, că m-a prins de gulerul cămășii.

— Hei, încotro? Crezi că te las să pleci? Până nu bei de aici, nu pleci nicăieri.

Îmi venea să plâng și simțeam că mi se face rău. M-a prins de ceafă și mi-a împins capul spre canal.

— Băieți, puțină încurajare! Aplaudați-l și o să vedeți c-o să bea.

Nimeni n-a mai bătut din palme. Se pare că tuturor le era greață. Mi-a băgat cu forța capul în apă. Am atins cu nasul nămolul puturos. Simțeam că mă sufoc. Dintr-odată, s-a întâmplat o minune: Khosrou a slăbit strânsoarea și am reușit să-mi ridic capul. L-am auzit pe Arash strigând:

— Lasă-l în pace! Idiotule!

M-am prăbușit într-o parte. Mi s-a făcut rău și am vomitat.

— Idiot nesimțit, ce ai cu copilul ăsta? Ești nebun? Poate să moară dacă bea apă de aici.

— Ba să știi că frate-tău e nebun, prost și nerod. Ar face orice pentru o înghețată. El singur a vrut să bea din apa asta, pentru un sendviș și o înghețată. Nu-i așa, băieți?

— Așa e, a recunoscut Farhad. Frate-tău e nebun. N-ar trebui să-l lași singur pe stradă.

— Tu să taci, că și tu ești nebun.

— Ba nu, voi amândoi sunteți nebuni. Da-da, și tu. Dacă ai fi întreg la cap, n-ai mai toci atâta.

Arash m-a luat furios de mână și m-a tras spre casă.

Îi dădeam de mâncare lui Shadi. Am auzit ușa deschizându-se, însă nu i-am dat atenție, până când Shahab s-a oprit în fața mea, plin de pământ și de noroi, ținut de mână de Arash. Fără să vreau, am strigat:

— Vai, Doamne iartă-mă, cum ai ajuns în halul ăsta? Nu ți-am mai spus să nu te murdărești?

Fierbând de mânie, Arash mi-a povestit ce s-a petrecut în stradă. Cu fiecare cuvânt, simțeam cum sângele îmi năvălește-n creier cu o putere din ce în ce mai mare. Tremuram din toate mădulele. Am luat-o pe Shadi în brațe, l-am tras pe Shahab de mână și, fără să-mi pese de cum eram îmbrăcată sau de cum arătam, am pornit spre casa lui Hossein și Fataneh. Ajunsă la poartă, am dat drumul mâinii lui Shahab și am apăsat cu toată forța soneria, fără să iau degetul de pe buton până au deschis ușa. L-am luat iar de mână pe Shahab, am traversat curtea și am deschis ușa salonului, unde m-am trezit față în față cu Fataneh, care ieșise neliniștită să vadă ce se întâmplă.

Hossein Agha¹, Shahin, Fereshteh și Khosrou se uitau la televizor. Pe masă era o tavă cu ceai. Ca întotdeauna, Fereshteh a venit în fugă spre mine și mi-a luat-o pe Shadi din brațe. Nici nu am băgat de seamă prea bine unde s-a dus cu ea, nu-l vedeam decât pe Khosrou. Inima a început să-mi bată mai repede și, cu o voce care-mi părea și mie străină, am strigat:

1. *Agha* – „domn“, termen de adresare folosit și în limbajul familiar, între rude și persoane apropiate (n. tr.).

— Ce ai cu copilul ăsta? Te pui cu el, tu, ditamai vlăjganul? Nu te-ai gândit că se poate îmbolnăvi dacă bea apă de-acolo? De ce te tot iei de el?

— Mătușă, ce ai cu mine? a răspuns Khosrou smerit. Țăsta face orice pentru înghețată și ciocolată. E un prostănac, și ceilalți copii de pe stradă se iau de el. Eu chiar am grijă de el, să nu-l bată careva.

— Cum adică e prostănac? Nu ți-e rușine să-i zici așa? Și nu e prost deloc!

— Maryam Khanom, a intervenit domol Hossein Agha, nu-ți mai face sânge rău. De ce te-ai enervat atât de tare? Unii copii nu-s așa deștepți ca alții. Unul e ca Arash, isteț și talentat, altul e mai încet la minte, ca ăsta.

— Nu, nici vorbă să fie încet la minte, *voi* spuneți asta.

— Of, de ce nu vrei să te împaci cu gândul? a întrebat Fataneh zeflemitor. Un copil care nu vorbește la vârsta asta e clar că e înapoiat, nu?

— Nu, faptul că nu vorbește nu are nimic de-a face cu asta. Și doctorul a spus la fel, unii copii își dau mai târziu drumul la limbă. N-are nici o problemă la cap.

— Aiurea! Noi n-am văzut până acum copil de patru ani care să nu spună nici măcar un cuvântel, dar să fie deștept. Khosrou al meu, să nu-i fie de deochi, a vorbit de când mergea de-a bușilea.

— A, dar el vorbea de când era la tine-n burtă! i-am răspuns furioasă. Numai că deștept tot nu e. Deci a vorbi devreme sau târziu n-are legătură cu inteligența.

Fataneh a strâns din buze.

— Vai... Hossein Agha, ia uite ce spune de băiatul meu, doar ca să-l apere pe prostovanul ei!

Hossein Agha s-a ridicat de la locul lui, s-a apropiat de mine și, încercând să-și păstreze calmul, mi-a spus:

— Cumnată, stăpânește-te! În loc să te enervezi, mai bine te-ai gândi serios la ce e de făcut cu copilul ăsta.

Am început să strig din ce în ce mai tare:

— Nu este nimic în neregulă cu copilul ăsta! Voi ar trebui să vă gândiți serios la al vostru.

— Maryam Khanom, cum poți să spui așa ceva? a intervenit Shahin. Fratele meu n-a zis nimic de rău, el doar de milă te sfătuiește să duci copilul la doctor. În familia noastră toți copiii sunt deștepți, nu s-a mai întâmplat niciodată să...

— Și în familia noastră toți sunt deștepți. Fiți pe pace, nici el n-are nimic.

Am smuls-o pe Shadi din brațele lui Fereshteh și i-am spus lui Shahab, care se uita înmărmurit la mine:

— Dacă de-acum înainte te mai face cineva prost, să-i tragi una peste gură, ai înțeles?

Nu mai puteam suporta să rămân nici o clipă în casa aceea. L-am apucat de mână pe Shahab și, fără să-mi iau la revedere, m-am întors acasă.

Știam cât de mult trebuie să-i fi surprins purtarea mea de atunci pe cei din familia soțului meu, care mă văzuseră mereu doar potolită și sfioasă. Și mai știam că în curând povestea va exploda ca o bombă, țâșnind în mii de direcții.

Înainte să ajung acasă, furia clocotitoare deja se transformase în oboseală și tristețe. Nu mai puteam scoate un cuvânt, de parcă spusesem dintr-odată tot ce aveam de spus. L-am dus pe Shahab la baie, l-am spălat din cap până-n picioare și i-am schimbat hainele. Nu-și dezlipea ochii de la mine, dar nu înțelegeam nimic din privirea lui. Simțeam că și pe el îl uimisem cu ieșirea mea, dar nu puteam să-mi dau seama ce crede despre asta. Deși pe dinafară păream liniștită, în sinea mea vorbeam și mă certam mereu.

Când a venit Naser, mânia abia stinsă a izbucnit din nou. Revoltată, m-am plâns de cum îmi batjocorisera copilul. Ca întotdeauna, m-a privit tăcut, rumegându-și mustățile.

— Și acum ce vrei să fac? m-a întrebat în cele din urmă. Poate chiar au dreptate.

L-am privit uluită câteva clipe, apoi am sărit ca arsă și am strigat:

— Adică și tu crezi copilul ăsta înapoiat?

— Păi dacă nu e înapoiat, de ce nu vorbește? N-a spus doctorul că urechea i-e sănătoasă, că fizic n-are nici o problemă? Deci trebuie să-i lipsească ceva la minte...

— Nu mai spune prostii, copilul meu nu e prost, eu știu asta. Îmi vorbește din priviri.

— Scutește-mă, Maryam! Tu ești mamă, nu vrei să accepți adevărul.

Arash îi ținu isonul tatălui său:

— Are dreptate, mamă! Dacă nu era prost, nu făcea tot ce-i cereau.

— Păi e copil, nu înțelege ce e bine și ce e rău. Tu ești fratele lui mai mare, ar trebui să ai grijă de el.

— Ce pot face eu? Chiar mi-e rușine să merg pe stradă cu el. Toți îmi zic „frate-tău e prost“. Nu vreau așa un frate.

— Taci! În loc să le închizi gura altora când zic așa ceva, o spui chiar tu?

— Are dreptate, Maryam, încearcă să recunoști adevărul.

— Nu vreau. Lăsați-mă, copilul meu nu e prost. La naiba cu adevărul vostru!

Am început să plâng în hohote.

Tocmai pricepusem ce înseamnă de fapt să fii prost. Carevasăzică, în tot acest timp fusesem umilit și nici măcar nu-mi dădusem seama. M-a cuprins o durere profundă și o furie care se tot întetea. De atunci, am ajuns să urăsc atât de mult acest cuvânt, încât era suficient să îl aud ca să mă aprind. Mă înroșeam la față, simțeam că încep să clocotesc și, fără să mă mai pot opri, dădeam drumul furiei violent. Pentru că de cele mai multe ori nu puteam să-l înfrunt pe cel care mă făcuse prost, găseam ceva să stric, să sparg, să rup în bucăți. Era dincolo de orice stăpânire, simțeam că dacă nu-mi alin cu orice chip durerea, voi muri.

În timp ce mama îi povestea furioasă tatălui ce se întâmplase, stăteam într-un colț și ascultam atent fiecare cuvânt. Simțeam cum mă învăluie o ură tot mai mare. Așteptam să văd ce va face tatăl și speram că va pleca și el să mă răzbune, că se va ridica în apărarea mea cu un avânt cel puțin dublu față de al mamei și că va face praf familia unchiului. Dar el, calm și netulburat, le-a dat dreptate.

Îmi ardea sufletul de plânsul mamei, de cuvintele tatălui și ale lui Arash. Trebuia să fac ceva. Mi-au căzut ochii pe ușa camerei lui Arash, deschisă ademenitor. Am intrat tiptil, fără nici un zgomot. Știam că nu trebuie să mă ating de lucrurile lui, dintotdeauna mi se interzisese asta. Pe birou era o lampă aprinsă și, împrăștiate, cărți, caiete, hârtii de toate mărimile. Lângă planșele mari și groase de carton la care Arash lucrase

două zile încheiate era stiloul lui cel nou. Am luat călimara cu cerneală neagră pe care o primise împreună cu stiloul. În timp ce Arash spunea că îi e rușine să meargă cu mine pe stradă, pentru că toți îi zic „frate-tău e prost“, am vărsat meticolos cerneala peste hârtii, planșe și cărți. Când am aruncat pe jos călimara goală, m-am liniștit. Era ca și cum focul ce mă mistuise până atunci s-ar fi stins. Am ieșit împăcat din cameră și am urcat scările.

La țipătul lui Arash, părinții s-au repezit în camera lui. Mi-am strecurat capul pe ușă, ca să pot auzi mai bine ce vorbeau.

— Mi-a stricat toată gazeta de perete, mâine trebuia s-o predau! plângea Arash. Ce-o să-i dau acum domnului profesor? M-am chinuit atât...

— Cum de s-a răsturnat cerneala peste ea? a întrebat tatăl.

— Nu s-a răsturnat de una singură, sigur Shahab a vărsat-o.

— De ce vorbești prostii? a sărit mama. S-a atins până acum Shahab de lucrurile tale fără să-i dai voie? Ca să vezi, acum îl faci și strică-tot. Sigur a bătut vântul și ți-a răsturnat călimara.

— Mama are dreptate. Nu cred că Shahab ar face așa ceva. Nu s-a mai întâmplat până acum. Deși... aici nu e vânt, ferestrele sunt închise!

A fost prima mea răutate. Dulcea răzbunare pentru mine avea, totuși, un gust amar. Însă când totul s-a sfârșit cu bine, m-am întins liniștit pe patul cel mare al lui Arash, care ajunsese acum al meu și care scârțâia la fiecare mișcare. Stând așa, nu-mi mai păsa deloc de cât de mult uram patul acela, căci eu iubeam pătuțul meu ocrotitor, pe care i-l dăduseră lui Shadi. Nu-mi mai păsa nici de cât de tare îmi doream să îmi cumpere și mie un pat nou, cu sertare, ca al lui Arash. Nu m-am supărat și nu am fost gelos nici chiar atunci când Shadi, răsfățându-se ca în fiecare seară, a fugit în patul mamei și a adormit în brațele ei.

Când mama a intrat în cameră ca să-mi schimbe hainele și să-mi aducă aminte să mă spăl pe dinți, m-am prefăcut că

dorm. Mirată, a stins lumina și-a ieșit. Nici întunericul nu mă mai speria... era ca și cum întâmplarea amară din acea zi mă făcuse să cresc. Nu-mi amintesc exact, dar cred că în noaptea aceea i-am găsit în sfârșit pe Asi și Babi, care se ascuseseră până atunci într-un colț. Le-am povestit tot ce mă supăraseră în acea zi, iar ei m-au mângâiat și m-au lăudat.

— Bine ai făcut, așa și trebuia, m-a aprobat Asi.

Babi m-a sărutat. Un timp am chicotit tustrei sub pătură, apoi Asi a spus:

— Mâine e rândul lui taică-său, îi arătăm noi lui! Și el ne spune „prost“.

Ne-am tot gândit la ce ține tatăl cel mai mult. În cele din urmă, Babi a propus cu o voce temătoare:

— Mașina...

Am deschis ochii tocmai când se auzea duruitul mașinii tatălui și am fugit la fereastră.

— Ah, ce păcat! a exclamat Asi. Ne-am trezit prea târziu.

Babi, în schimb, s-a bucurat și a scos un oftat de ușurare. Toată ziua, inima mi-a bătut mai repede decât de obicei și-mi stătea în loc ori de câte ori mă gândeam la ce plănuisem pentru seară. Mama chiar m-a întrebat de câteva ori:

— Ce-i cu tine azi? De ce ești neatent, unde ți-e mintea?

Când tatăl s-a întors, am mers liniștit în grădină. Nu puteam renunța la răzbunare. Era ca și cum toată viața mea ar fi depins de ea. Un vânt rece mi-a înfiorat tot trupul. Era întuneric. La lumina ce venea dinspre fereastra camerei, am găsit foarfeca pe care o folosea mama ca să taie flori. Era o foarfecă mare, pe care nu numai că n-aveam voie s-o ating, dar nici nu îndrăznisem una ca asta până atunci. M-am apropiat calm de mașină. M-am ghemuit lângă ea și m-am sforțat să înfig foarfeca în roată, dar în zadar, era prea tare.

— Poate roata din față e mai moale, m-a îmboldit Asi.

Am încercat-o și pe aceea, dar tot nu am reușit.

— Gata, ajunge, a spus Babi. Hai să mergem.

— Nu! s-a împotrivit Asi. Desenează ceva pe mașină!

Apăsând cu putere vârful foarfecii, am tras mai multe linii, spre veselia lui Asi, care scanda:

— Linie, linie, punct și punct! Linie, linie și-un rotund! Linie, linie și-un oval, ăsta-i trupul lui...

Dintr-odată, s-a aprins lumina în curte și-am auzit vocea surprinsă a mamei:

— Shahab, aici erai? Ce faci? Vino, să nu răcești.

Am înlemnit și foarfeca mi-a căzut din mână cu un zgomot asurzitor. Din spatele mamei, tatăl a ieșit în prag și, nervos ca de obicei, a strigat:

— Ce-a fost asta? Ce făceai aici, nenorocitul?

Și-a luat repede papucii, a ieșit în fugă și m-a prins cu putere de mână. Tremuram. Îmi simțeam gura uscată ca iasca. Mama a venit în fugă în urma tatălui, care ridicase foarfeca de pe jos și se holba la zgârieturile de pe mașină. M-am uitat la fața lui. Se învinețise. Știam că ține la mașină, dar n-aș fi bănuțit că atât de mult. A ridicat mâna. Mama i s-a aruncat dinainte și m-a smuls din strânsoare.

— Ce faci? Ai grijă, ai foarfeca-n mână, dacă lovești copilul îl poți nenoroci pe viață. Pune-o deoparte.

Cu mâna liberă, i-a luat foarfeca.

— Vezi, *khanom*? Vezi? Mai zici acum că nu-i nebun?

Arash a apărut și el lângă noi, nu știu de unde.

— Ai văzut, mamă? Tot el a răsturnat ieri cerneala pe gazeta mea de perete.

— Dar cum se poate? El nu ar face din senin așa ceva, poate i-ați zis ceva sau l-ați necăjit.

— Ce spui, *khanom*, eu abia acum am ajuns acasă, nici nu l-am văzut pe ziua de azi.

— Ce i-am făcut eu să-mi strice lucrarea? a întrebat și Arash, înverșunat. Tocmai ce mă certasem cu toată lumea de dragul

lui. Dacă ar fi băut din mocirla aia, era mort deja. În loc să-mi mulțumească, mi-a distrus toată munca.

M-a bușit râsul. Arash ăsta e un prostovan! Da, m-a apărat la început, dar apoi când am venit toți acasă, el cu gura lui a spus că-i e rușine cu mine. De-asta i-am vărsat cerneala. Nu pricepe că e o diferență între ce a fost mai întâi și ce s-a întâmplat după.

Tatăl și-a plimbat mâna peste mașină și, cu fiecare zgârietură ce o simțea, se înfură tot mai tare. S-a întors spre mine, care încercam să mă ascund în spatele mamei. Mi-a prins mâna ca într-o menghină și, cu vocea tremurând de mânie, a spus:

— Te învăț eu minte să nu mai faci așa greșeli!

Cu palmele lui imense, mi-a tras două lovituri zdrăvene după ceafă. Eram atât de înspăimântat, încât abia am simțit durerea.

— Nu da în el! Nu e vina lui, trebuie să fie altceva la mijloc.

— Ce să fie, *khanom*, în afară de faptul că băiatul ăsta nu e normal? Acum, să dispară în camera lui! Nu primește nici cina, până nu pricepe! Iar tu să nu te mai amesteci. Ajunge, l-ai răsfățat destul.

Stăteam pe pat, în cameră. Asi și Babi tăceau mâlc. Ascultam vocile de dincolo de ușă, îi auzeam pe toți patru. Mai întâi au vorbit despre faptul că aș fi întârziat, apoi Shadi a gângurit ceva și tatăl a râs. Au luat împreună cina. Arash i-a povestit tatălui ceva despre școală. Ce bine de ei... sunt o familie. Eu fusesem uitat, dat la o parte. Mi-am dat seama atunci că nu sunt unul dintre ei. Am simțit o strângere de inimă.

— Nu mă iubesc, i-am spus lui Asi. Nu sunt copilul lor.

Babi, care nu suporta prea mult timp tristețea, a zis:

— Ba da, mama te iubește, îți cumpără lucruri, îți dă de mâncare, te pupă. Și în seara asta, dacă nu era mama, te lovea cu foarfeca și te omora.

— Da, știi, dar ceilalți nu mă iubesc. Mai ales Arash și tatăl lui. Nici eu nu-i iubesc. Las' că le arăt eu lor!

În noaptea aceea, după ce toți ceilalți au mers la culcare, mama mi-a adus niște pâine și cacao cu lapte. S-a așezat pe marginea patului și m-a privit cu tristețe și îngrijorare.

— Scumpul meu, ce ți-a venit? Până acum n-ai mai făcut așa ceva.

Mi-am băgat capul sub pătură. Cum de nu înțelegea că fusesem nevoit să fac toate acele lucruri?

Din seara aceea m-am schimbat cu totul. Orice zâmbet primit mi se părea a fi în batjocură. Eram mereu cu gândul la răzbunare, mai ales pe cei din casa unchiului și pe Khosrou, însă după cearta cu mama, legăturile dintre cele două familii încetaseră. Până când, după vreo două-trei săptămâni, într-o după-masă de vineri s-a auzit soneria și în casă au intrat bunica și Fereshteh. Mama, care uda florile din grădină, nu se aștepta la vizita asta. Nu știa ce să facă. Încă era supărată, dar nu putea, nu voia și n-avea curajul să le trateze nepolitic, mai ales că era și bunica de față. Tatăl le-a ieșit bucuros în întâmpinare și, după cuvinte de binețe și de politețe, a dat să le conducă spre salon. Însă bunica s-a împotrivit:

— Nu, maică, aici e mai bine. E mai plăcut să stăm în curte.

S-a așezat pe banca din colțul curții, pe care mama întinsese o cuvertură mare, lăsând *chador*-ul să-i lunece pe umăr. Fereshteh a intrat voioasă în salon, a luat-o în brațe pe Shadi, care îi ieșise în întâmpinare alergând, și a sărutat-o. Ah, cât mă necăjea toată atenția ei pentru Shadi! Apoi a intrat în vorbă cu Arash. Pe mine nici nu m-a văzut. Cu inima grea, am urcat la etaj, dar nu aveam nici o dorință să mă duc în camera mea. M-am uitat spre ușa terasei, care fusese lăsată deschisă din cauza căldurii. Am sărit cu grijă peste opritoarele puse de mama pentru a o împiedica pe Shadi să iasă pe terasă și m-am apropiat de margine. De acolo îi vedeam pe toți și auzeam clar ce

vorbeau. Ca să nu mă observe, m-am lungit pe jos, urmărindu-i prin grilaj. Mama a adus, pe rând, sirop, fructe și farfurii, apoi a început să strângă paharele.

— Vino și stai jos, fata mea! a îndemnat-o bunica. Ce tot umbli de colo-colo, nu te mai deranja atât.

Mama i-a răspuns politicos, dar a intrat totuși în casă.

— Ce proști sunt ăștia! a observat Asi. Ea nu se *deranjează*. Nu *vrea* să stea cu ei, de-aia tot vine și pleacă.

Mama a venit să ia tava pentru ceai din fața bunicii, care a găsit atunci prilej să spună:

— Am auzit că s-au certat copiii, că și dumneata te-ai supărat, și acum nu vă mai vizitați.

— Nu, mamă, ce vorbe-s astea? s-a mirat tatăl. Pe cuvânt, sunt așa de ocupat, că nu mai am timp de vizite. Crede-mă că abia apuc să-mi văd copiii.

— Păi bine, maică, de ce muncești și te chinui atâta? Dacă ați face și voi un pic de economie și ați strânge cureaua, nu ar fi nevoie să muncești așa de mult. Mi-e teamă – Doamne ferește, nu vreau să cobesc – să nu pățești ceva!

— Nu, mamă, nu e vorba de economii și așa mai departe. Doar știi câte cheltuieli sunt cu trei copii. Iar Maryam a trebuit să renunțe la serviciu după ce s-a născut Shadi, așa că am rămas și cu un salariu în minus.

— Măi mamă... Un salariu de femeie nici nu contează, se duce pe nimicuri. Dar să lăsăm asta, voi doi sunteți frați, nu trebuie să existe dușmănie între voi. Dacă Hossein a zis niște vorbe, a făcut-o din milă, n-a vrut nimic rău. Doar v-a sfătuit să duceți copilul la doctor.

Încercând să-și păstreze tonul calm și politicos, mama a explicat:

— *Khanom*, l-am dus de câteva ori pe Shahab la doctor și de fiecare dată doctorul ne-a spus că nu are nimic, că sunt o mie și una de cauze pentru care unii copii vorbesc mai târziu.

— Vai... chiar așa? Înseamnă că doctorul ăla nu era bun de nimic. Trebuie să-l duceți la un doctor serios. Cine a mai pomenit ca un copil care n-a scos un cuvânt până la vârsta asta să nu aibă o problemă? Poate dacă vă îngrijiți cât mai repede de asta, s-o mai rezolva câte ceva.

— Nu, *khanom*, nu te mai frământa. Copilul nu are nimic. Ne gândim noi destul la asta.

— Te ascunzi după deget, maică. Vrei să zici că nu-i înapoiat?

— Nu e, ba chiar e foarte deștept.

— Vai, de necrezut! Eu, una, n-am văzut până acum așa ceva, poate tu, nu știi...

— Da, eu am văzut mulți copii care și-au dat drumul la vorbă mai târziu și nu aveau nici o problemă.

— Fată dragă, ce vorbe-s astea? Trebuie să te împaci cu soarta. Am auzit că se găsesc școli pentru copiii înapoiți. Dacă merge cât mai devreme, poate o să-i fie mai bine.

— Copilul ăsta nu e înapoiat, a răspuns mama aspru.

Apoi a strâns înciudată ceștile de ceai și s-a dus în casă. Știam că s-a dus în bucătărie ca să plângă. M-a cuprins o ură puternică față de bunica, ură ce a rămas pentru totdeauna cu mine. Îmi venea să-i frâng gâtul. M-am uitat în jurul meu, dar pe terasă n-am descoperit nimic de folos.

— Trebuie să-i arătăm ce merită, a zis Asi.

Bunica îi dădea înainte pe un ton atotștiutor:

— Ai văzut, maică? Ai văzut cum răspunde nevastă-ta la bunătatea noastră? Ți pare bine acum că ți-ai luat nevastă cu școală? Nici nu știm ca lumea de unde naiba vine și de unde se trage! Ah, dacă o luai pe verișoara ta, măcar știam cine e. Te-ar fi ajutat și unchiul tău, nu mai trebuia să te strofoci atâta. Dar nu... domnul s-a îndrăgostit. Acuma, cum de te-ai îndrăgostit de negricioasa asta, eu nu pot pricepe. Au făcut ceva vrăjitorie, am știut eu... dar cine să mă asculte pe mine?

— Ajunge, mamă, cu ce te-a deranjat Maryam? O femeie mai cuminte și la locul ei nu se mai găsește.

— Mda, am văzut. Am văzut cum mi-a răspuns.

— Nu a spus nimic nepotrivit, a spus doar că l-am dus la doctor și nu are nimic.

— Nu, dragul meu, ea nu are ochi pentru noi. În timp ce Fataneh ne invită la ei din inimă de șapte ori pe săptămână, în casa ta nu îndrăznim să trecem pragul nici măcar o dată pe lună.

Mama, care tocmai adusese tava de ceai, a auzit ultimele vorbe și a răspuns cu vocea sugrumată:

— *Vouă* nu vă place să veniți la noi. Pentru că, altfel, ușa noastră vă e mereu deschisă. Înțeleg, vă place mai mult să mergeți la ei, și vă dau dreptate. Orice ar fi, ea e fiica surorii dumitale, cu ea ai ce discuta.

Și, ca să n-o podidească lacrimile în fața ei, a alergat în casă.

M-am uitat din nou în jur. Babi se întristase, dar Asi se înfuriase. Mi-au căzut ochii pe o cărămidă pusă proptea la ușă, ca să nu se închidă. Fără zgomot, m-am târât înapoi, m-am săltat pe vine, am mers așa și am luat-o. Era grea. Abia am reușit să o ridic, cu mâinile amândouă; am pus-o lângă grilaj, apoi m-am întins iar pe jos. Cu multă grijă, am împins cărămida pe sub grilaj, până la marginea terasei. Cărămida s-a clătinat puțin. Am strâns-o tare în mână, să nu cadă. Bunica vorbea în șoptă:

— Ți se pare că spun minciuni?... Dacă o luai pe verișoara ta, n-ai fi avut toate necazurile astea, nici nu te-ai fi înstrăinat așa de noi, nici n-ai fi rămas cu copilul ăsta bolnav pe cap, nici n-ar fi fost trebuit să mai trudești atâta.

— Mamă, ajunge! Nici într-o mie de ani nu aș fi vrut să muncesc în magazinul unchiului. După unsprezece ani, tu tot o ții una și bună?

— Ce să fac, maică... mi se rupe inima când văd câte necazuri ai.

— Nu am neazuri, mamă! Sunt chiar foarte mulțumit de viața mea. *Dumneata* nu trebuie să-ți mai faci atâta sânge rău pentru mine.

— Cum adică... vrei să spui c-a dat norocul peste tine, cu un copil înapoiat? Și cu-atâta muncă și eforturi...

— Du cărămida exact deasupra capului ei, a spus Asi. Așa, vezi să nu greșești!

— Cum mor oamenii? a întrebat Babi cu groază.

— Ca în filme, a răspuns Asi. Îi doare, iar apoi adorm. Cel puțin, nu mai trăncănesc. Și tu, să taci! Nu te mai speria atâta, că ne prostim de-a binelea.

Am împins cărămida puțin mai în față; Babi spunea „Nu o face!“, iar Asi „Dă-i drumul!“. Marginea cărămizii devenise foarte grea, nu mai puteam să o țin cu palmele. A alunecat cu totul în jos. De frică, Babi și-a acoperit ochii cu mâinile. Cărămida se rotea între cer și pământ, îndreptându-se spre părul cărunt la rădăcină și vopsit cu henna, al bunicii.

Imediat după bufnitura cărămizii și după strigătul bunicii, totul s-a învălmășit. Am coborât scările cu iuțeala vântului. Când să intru în baie, m-am ciocnit de mama, care tocmai se repezea speriată din bucătărie. Nu trebuia să mă opresc. Am intrat repede în toaletă, m-am ridicat pe vârfuri și am încuiat ușa, apoi m-am rezemat cu spatele de ea. Inima îmi bătea atât de repede, încât îmi răsuna în urechi ca niște lovituri de ciocan. Abia mai respiram. Am așteptat până când vocile de-afară au început să devină mai clare. Cineva striga după apă. Mama s-a întors repede în bucătărie, din spate se auzeau și pașii tatălui.

— Ce s-a întâmplat așa, dintr-odată? a întrebat mama.

— Nu știu, o piatră, nu știu cât de mare, a căzut din cer și a lovit-o la cap.

— O piatră? De unde?

— Nu cumva și-a băgat iar coada nebunul de fiu-tău? De data asta chiar că îl omor. Grăbește-te, du-i apa. Unde e spirtul? Eu tremuram de frică în spatele ușii.

— Am făcut un lucru foarte rău, a spus Babi. Când își vor da seama că noi suntem de vină, o să fie vai și-amar de noi. Tatăl lui Arash o să ne omoare.

— Dar n-am făcut noi asta, a răspuns Asi încet, cu voce tremurândă. A căzut singură. Nu-i așa, Shahab? Ți-a alunecat din mână, a căzut singură.

Nu știam ce să fac, eram îngrozit. S-au auzit iarăși voci de afară. Era un du-te-vino continuu. Distingeam lipăitul pașilor

lui Arash și Shadi. Nu știu pentru ce, mama și tatăl au intrat din nou în bucătărie.

— Mai pune zahăr! striga tatăl.

— Slavă Domnului că n-a fost nimic grav, doar s-a zgâriat puțin pe față.

— Puțin?! E toată numai răni pe față, e lovită și la umăr. Se chircește de durere.

— Slavă Domnului că nu i-a căzut în cap! Dumnezeu știe ce s-ar fi întâmplat atunci.

— Ah, dacă pun mâna pe băiatul ăla... Bucăți îl fac.

Inima îmi bătea nebunește, iar pe șira spinării mi se prelingea o sudoare rece.

— Care băiat?

— Nu-mi veni cu de-astea! Știi foarte bine că țicnitul de fiu-tău e de vină.

— Nu mai spune prostii! Copilul era aici, lângă mine. Chiar eu l-am dus la baie. Ah, bietul de el, am și uitat... stă acolo de două ore.

Uluit, mi-am dus mâna la gură pentru a înăbuși țipătul de bucurie care era cât pe ce să-mi scape.

— Vai... ce mare mincinoasă e mama! a exclamat Asi.

— Să nu minți! i-a tăiat-o tatăl nestăpânit. Dacă n-a făcut-o el, atunci cine? Că doar n-a căzut piatra din cer, de una singură.

— De unde să știu eu? Noi nici nu avem cărămizi în casă. Doar ai văzut bucățile, era o cărămidă. Poate s-a desprins de pe marginea terasei și a căzut. Bietul copil, nu știe nimic despre toate astea, a rămas la toaletă.

De-afară se auzi glasul unchiului Hossein.

— Țasta de unde a mai venit? s-a mirat Babi. Da' ce repede a apărut!

Unchiul Hossein năvăli în bucătărie.

— Naser, unde ești? Ai să-i dăm un calmant? O doare rău.

— N-am. S-o ducem la spital. Dacă va fi nevoie, îi vor da acolo.

— Ai aflat cine-i de vină? L-ai găsit pe Shahab?

Mama a intervenit pe dată:

— Ce treabă are Shahab?

— Eh, atâta doar că *el* ar fi în stare așa ceva. Aici nu e mâna cuiva întreg la minte.

— Nu-l mai amestecați fără rost pe bietul copil în toate astea. Era cu mine. Dar pentru că nu poate să vorbească și să se apere, îi puneți în cârcă toate relele.

— Și atunci cum îți explici? Cad cărămizi din senin în capul omului?

— Cărămizile de pe marginea terasei se clatină. Din când în când, mai cade câte una. Sau poate a aruncat-o cineva din curtea vecină sau de pe stradă.

Am râs în inima mea, m-am liniștit și mi-am recăpătat suflarea. Era cineva pe lumea asta care să mă apere.

— Vezi ce minciuni istețe spune mama, draga de ea! s-a bucurat Babi.

— Tată, unchiule, haideți odată, are dureri mari! țipa Fereshteh. Trebuie s-o ducem repede la spital!

— Dă-i apa asta cu zahăr și să mergem.

Au ieșit cu toții în curte, ca un stol de păsări gălăgioase.

Apoi mașina a ieșit din curte și s-a așternut tăcerea. Am răsuflat ușurat. Dar nu mă mai puteam ține pe picioare. M-am prelinș pe lângă ușa băii și m-am așezat pe jos.

— Ce bine e când ai o mamă care minte, le-am spus prietenilor mei. Tocmai de-asta o iubesc.

Nu se auzea nici un sunet în toată casa. Brusc, inima mi s-a strâns din nou de veșnica mea spaimă. Dacă au plecat toți și m-au lăsat singur? Teama de a rămâne singur mă chinuia mai rău decât frica de ceartă sau de bătaie. Mă așteptam mereu ca, într-o zi, toți să mă părăsească. Când clanța s-a rotit încet, mi-a venit inima la loc. Slavă Domnului, nu sunt singur!

— Deschide ușa, au plecat, a spus mama blând.

Ce voce obosită avea! După toată agitația, eram și eu istovit. Nu mi-era frică de mama și de muștrările ei. Am descuiat cu greutate. Palidă, mama stătea ghemuită lângă ușă. Când m-a văzut, a izbucnit în lacrimi. Mi-era milă de ea, dar nu știam cine e mai demn de compătimit – eu sau ea. M-a luat de mână și m-a tras spre ea. Ajungând față în față cu ea, mi-am plecat capul.

— Ce ai făcut? m-a întrebat mama cu glas trist și răgușit. Dacă ar fi omorât-o, pe tine te-ar fi dus la închisoare. Și-ai fi stat într-o cămăruță, singur-singurel. Trebuia să știi că e ceva tare primejdios, cum de nu ți-ai dat seama?

Ah, cât de mult o iubeam! M-am aruncat în brațele ei și am început să plâng. Aș fi vrut să-i pot spune că dacă cineva o s-o mai vorbească de rău, o să mai fac astfel de lucruri primejdioase. Aș fi vrut să-i pot spune „Mulțumesc, mămico, sunt așa de fericit că am o mamă mincinoasă ca tine!“.

În familia noastră toți sunt deștepți, în afară de mine. Arash e cu mult mai mare decât mine. Mama spunea că Arash tocmai începuse să meargă la școală când am venit eu pe lume. Arash era un copil bun și mândria familiei. Nu s-a schimbat prea mult când a crescut. Nu e foarte înalt, dar e subțirel, brunet cu ochii negri și cu pielea albă. Nu-i lipsește decât mustața ca să fie leit taică-său. La fel ca el, și Arash e serios, tăcut din fire și plin de sine. Pare mereu cam trist. Nici când eram copii nu prea mă băga în seamă, tot timpul citea sau scria. Tatăl lui îl privea cu bucurie și mulțumire. La mine, în schimb, se uita încruntat. N-o făcea intenționat, era de-ajuns să mă vadă ca să fie supărat.

Shadi e sora mea, e cu doi ani mai mică decât mine, dar a ciripit ca o privighetoare de când o știu. Parcă ar fi putut vorbi dintotdeauna – exact pe dos față de mine. Deschidea gura să spună orice îi trece prin minte. Mă scotea din sărite de n-am cuvinte! Nu-i era frică, nu-i tremura vocea, nu se intimidă. Când vorbea, mama era fermecată. Îi spunea „Shadi, viața mea“. Da, Shadi era viața ei. Așa cum eu eram tristețea vieții ei. Mereu spunea:

— Copilul ăsta o să mă bage-n mormânt!

Te simți îngrozitor de rău când știi că ești motiv de tristețe pentru familia ta. Uneori îmi venea s-o strâng de gât pe Shadi. Dar până să apuc să o ating, țipa ca din gură de șarpe, iar mama venea imediat. Însă, oricât de mult m-ar fi necăjit, nu puteam să spun nimic.

Singurul folos de pe urma venirii lui Shadi pe lume a fost că mama nu s-a mai dus la serviciu, iar Akram Khanom n-a mai călcat la noi în casă. Până să se nască Shadi, în fiecare dimineață toată lumea se îmbrăca și pleca, iar eu rămâneam plângând cu Akram Khanom. Lor li se părea că se întorc repede, dar n-aveau habar de cât de lungi erau pentru mine acele zile. Mereu mă gândeam că au plecat pentru totdeauna și că m-au lăsat cu Akram Khanom, până când începeau să vină unul câte unul înapoi acasă. Atunci mi se umplea inima de bucurie, mai-mai să plesnească.

Mama o plăcea pe Akram Khanom. Spunea că e o femeie cumsecade, poate că așa și era. O ajuta pe mama, mătura mereu prin casă și mă spăla de câteva ori pe zi. Săraca, îi stătea mintea numai la curățenie și bietul de mine trebuia să strălucesc clipă de clipă ca o păpușă în vitrină. Nu știa absolut nimic despre joacă. Trebuia ori să mănânc, ori să dorm, ori să stau în pătuțul meu cu gratii înalte. Când o pată mică-mică de murdărie îmi apărea pe haine, se lua cu mâinile de cap și spunea cu accentul ei aparte „Vai, să mă bată Dumnezeu!”. Și se uita cu-așa o scârbă la pata de pe hainele mele, că mă făcea să mă simt murdăria întruchipată.

Cânta mereu melodii triste. Uneori, când era bine dispusă, vorbea cu mine, dar într-o limbă pe care numai ea o pricepea. Spunea altfel și lucrurilor pe care eu abia le învățasem cum se cheamă. Mă lua amețea. Când întindea rufele pe terasă, vorbea cu doamna din vecini aceeași limbă. Uneori o aducea și pe fiica ei, și atunci în casă se vorbea numai pășăreasca lor. În clipa în care intra mama, vorbele se schimbau. Și denumirile se schimbau, iar eu nu înțelegeam cum se face că ceea ce toată ziua se chemase „su“, dintr-odată a devenit „apă“. Când a apărut Shadi, programul ăsta s-a schimbat. Mama nu a mai mers la serviciu și era mult mai bine așa, chiar dacă stătea mai mult timp cu Shadi, iar când venea și Arash îl ajuta la teme și

nu prea mă băga în seamă. Măcar nu mai plângeam zi de zi de supărare că pleacă. Era destul să știu că e acasă, că pot să o privesc de câte ori vreau. Am și acum în fața ochilor chipul ei tânăr și frumos de pe atunci, cu pielea măslinie, cu ochii mari de culoarea alunei și părul des și negru, pe care și-l ținea de obicei prins la spate. Mai mult decât orice, pe mine mă încânta zâmbetul ei strălucitor.

Cel mai important din casa noastră era tatăl lui Arash, care pleca în zori cu mare agitație. Mă străduiam să nu fac ochi cât timp era încă acasă. Seara, când se întorcea, era deja întuneric. Lucra în mai multe locuri, era mereu obosit și supărăcios. Când se întorcea acasă, mi se părea că mustățile lui negre sunt mai pleoștite decât dimineața. Moțăia în fața televizorului până era gata cina. Mânca fără să zică nimic, apoi își lua ziarul la subsuoară și spunea noapte bună. Urca tacticos scările și se ducea la culcare în camera lor, care pe atunci era vizavi de camera mea și a lui Shadi (acum, s-a mutat la parter). Bombănea mereu că nu poate s-adoarmă. Când venea tatăl lui Arash, mama încerca să-l îmbie la vorbă.

— Ceva nou? Ce ai făcut azi?

Dar el răspundea iritat și posac:

— Nimic nou, ca de obicei... muncă și iar muncă.

— Ce ai, nu te simți bine?

— Ce întrebări sunt astea? Sunt obosit și-atât.

Mama se întrista și nu mai spunea nimic. Simțeam asta, dar nu știam dacă era prea mândră sau prea timidă ca să mai insiste.

Numai Arash avea dreptul să răpească din timpul de somn și de odihnă al tatălui. Îl întreba din lecții. Cu cât era mai grea întrebarea, cu atât tatăl era mai bucuros. Se uita atunci cu mulțumire la mama și spunea:

— Să nu-i fie de deochi, ce băiat deștept am!

Uneori, mă privea cu subînțeles și o întreba:

— Mai știi câte poezii recita Arash când era de vârsta lui?

Înțelegeam ce vrea să spună, se referea la faptul că sunt prost și mut, dojenind-o indirect pe mama. Tot timpul discutau despre putința sau neputința mea de a vorbi. Mă îngrozea din zi în zi mai tare cum se întorceau mereu la lipsa vorbirii mele. Mi se făcea rău. Inima îmi bătea mai repede. Voiam să fug și să m-ascund într-o cameră întunecoasă. În mintea mea, în schimb, vorbeam mereu. Babi se mârșea că nu sunt la fel de deștept ca Arash și tatăl nu mă iubește. Asi se înfură:

— La naiba, nici nu contează, să-l ia dracu'! Ce i-aș mai plesni pe toți! Ce nevoie avem de tată, dă-l încolo. Nu-l iubesc pe nici unul din ei.

— Dar eu o iubesc pe mama, riposta Babi.

Cu fiecare zi, Asi îl ura tot mai mult pe tatăl lui Arash. Iar limba mea rămânea tot mai neclintită și pricepeam tot mai bine cât sunt de prost și că nu voi putea vorbi niciodată.

Doar Asi și Babi mă înțelegeau și mă iubeau așa cum eram. Prezența lor era o binecuvântare. Nu știam dacă sunt băieți sau fete, dar nu-mi păsa – erau exact așa cum trebuiau să fie. Cu ei puteam sta ore în șir să povestesc și să mă joc.

6

Trecuse o lună de la „atentatul“ împotriva bunicii, dar ea nu se mai oprea din văietat și jeluit. Mai ales când se întâlnea cu mama și cu tatăl lui Arash, nu pomenea decât de chinurile pe care le îndura:

— Nu mai pot să-mi mișc mâna, e țeapănă toată.

Asi nu o credea și-mi șoptea răutăcios în ureche:

— Minte! Am văzut-o cu ochii mei cum se spăla pentru rugăciune cu amândouă mâinile.

Stările mele față de ce făcusem se băteau cap în cap. În ciuda spaimei cumplite care m-a copleșit după, când am înțeles ce urmări ar fi putut apărea, în adâncul sufletului nu simțeam nici un regret. Aveam conștiința împăcată, asemenea unui judecător corect care trebuie să-i dea criminalului pedeapsa meritată. În același timp, eram convins că tatăl bănuiește adevărul. Nici asta nu mă deranja. Totuși, câteva zile m-am ferit din calea lui.

Bunica zăcea la pat în casa unchiului Hossein. Mama și Fataneh Khanom își împărțeau între ele îndatoririle îngrijirii ei. Așa că, vrând-nevrând, legăturile dintre cele două familii s-au înnodat. Fataneh Khanom nu rata nici un prilej ca s-o descoasă pe mama:

— Maryam, până la urmă tot n-am înțeles... de unde-a apărut cărămida? Cine a aruncat-o?

Mama făcea atunci pe atotștiutoarea:

— Sută la sută a aruncat-o cineva de-afară. Noi nu avem deloc cărămizi în casă.

Mi-am petrecut acele zile în liniște și pace. Părea că felul în care mă răzbunasem mă îmblânzise pentru o lungă perioadă. Mama mințise ca să mă apere, iar eu îmi dădeam silința să fiu băiat cuminte și, așa cum mă rugase, să nu mă mai îndepărtez de ea. Dar Khosrou mă pândea mereu, ca să mă prindă singur, și ori de câte ori trecea pe lângă mine, îmi șoptea:

— Ce faci, prostule?

Auzind cuvântul, sângele îmi năvălea în cap și îmi venea să sar pe dată la bătaie, dar încercam să mă abțin. O singură dată n-am mai putut și l-am scuipat, ceea ce l-a făcut să alerge zbierând la mama lui:

— Mamă, uite ce-a făcut nebunul!

Fataneh Khanom i-a aruncat mamei o privire plină de înțelesuri și a clătinat din cap. Iar mama a spus întristată:

— Khosrou, de ce te tot legi de el? Sigur îl zgândărești și, pentru că nu poate vorbi, n-are de ales și se apără cum poate.

Furioasă, Fataneh Khanom s-a întors spre Khosrou și i-a spus:

— Să nu te mai apropii de el, ca să nu zică apoi c-a fost vina ta.

Într-o zi, mama și Fataneh Khanom s-au hotărât să-i facă baie buncii. Femeile au intrat în baie, iar mama mi-a spus să stau lângă ușă până termină.

— Să nu te clinești de-aici, ai înțeles?

M-am așezat lângă ușă. Shadi era, ca întotdeauna, în camera lui Fereshteh și îndruga ceva. Fereshteh râdea din toată inima. M-am posomorât.

— Cu toată pălăvrăgeala asta a ei, Shadi o joacă pe degete pe Fereshteh, s-a auzit vocea lui Babi. Nici ea nu ne mai iubește acum. De când nu ne-a mai luat în brațe? Nu-i mai place să mergem în camera ei, doar pe Shadi o duce acolo.

Mi s-a făcut milă de mine. Am început să-mi pierd răbdarea.

— Dar cât mai durează baia? a întrebat Asi.

L-am văzut dintr-odată pe Khosrou, care îmi şușotea din capul scărilor:

— Shahab, vino sus! Hai să-ți arăt ceva.

Știam că sigur e o păcăleală la mijloc, dar nu mi-am putut stăpâni curiozitatea. Am urcat încet scările. Casa lor era întocmai ca a noastră. De fapt, toate casele de pe stradă fuseseră construite după același model. La parter erau camera de oaspeți, sufrageria și un dormitor, iar la etaj două dormitoare, cu o terasă în față. Ca întotdeauna, în camera lui Khosrou era mare dezordine. Peste tot zăceau împrăștiate hârtii și planșe mari, iar pe masă era o găleată mare cu lipici. Se pare că voia să construiască un zmeu. Am pășit neîncrezător în cameră. Khosrou a închis ușa în urma mea și mi-a spus să mă așez pe pat, apoi a deschis un sertar și a scos de acolo țigări și chibrituri. Mi-a spus cu mândrie, de parcă mi-ar fi arătat o comoară ascunsă:

— Știi ce-s astea? Țigări! Sunt foarte bune, când voi fi mare sigur voi fuma. Și acum fumez, ia uite!

A aprins chibritul. Nu-mi puteam lua ochii de la flacăra galben-albăstruie. Și-a pus țigara în colțul gurii și a aprins-o. Un fum alb a început să se unduiască prin cameră, răspândind în aer, înainte de a ieși pe fereastră, mirosul unchiului. Khosrou a închis ochii de plăcere.

— Mmm! Ia încearcă și tu, să vezi ce bine e!

Mi-am sucit capul într-o parte și l-am împins pe Khosrou, care se așezase în fața mea.

— Hai, nu-ți fie frică, nu te spun la nimeni. Trage un fum, uite, așa... Nu-ți fie frică, aș fuma eu dacă ar fi rău?

Mă uitam ca vrăjit la dârele de fum care se înălțau. Khosrou mi-a vârât cu grijă țigara între buze și mi-a spus:

— Acum trage cu forță, ca atunci când bei suc cu paiul.

Am inspirat cu toată puterea. Brusc, m-a năpădit un fum grețos care-mi ardea creierul, încolăcindu-se parcă în fiecare celulă. Am început să tușesc și mi s-a tăiat respirația. Tușeam așa de tare, că mă învinețisem și simțeam că îmi sar ochii din orbite și c-o să mi se facă țândări și stomacul. Am vomitat tot ce mâncasem și m-am prăbușit fără simțire într-un colț.

— Ce scârbos! Dispari de aici, mi-ai murdărit camera!

A coborât apoi scările în fugă, urlând. Mama a ieșit din baie, asudată și speriată, cu Fataneh Khanom privind în urma ei. Khosrou m-a pârât cu dezgust:

— Mamă, prostul ăla a venit și a vomitat în camera mea. Mi-a distrus totul!

Fataneh Khanom și-a strâns buzele cu ură.

— Păi nu știi că băiatul ăsta nu e normal? Nu se poate stăpâni. De ce l-ai dus la tine în cameră?

— Dar lui nu i se face niciodată rău din senin, a spus mama. Sigur e bolnav.

Stăteam lângă scări, palid și amețit. Mama a venit lângă mine și mi-a pus mâna pe frunte.

— Ce-ai pățit, dragul meu? De ce ți s-a făcut rău?

De față cu ceilalți, îmi vorbea ca și cum i-aș fi putut răspunde.

Fataneh Khanom a ajutat-o pe bunica să iasă din baie și să se așeze pe un scaun. Hainele îi erau ude și mototolite, ca ale mamei.

— Cărămida nici n-a atins-o la picioare, de ce le târșăie așa? a întrebat Asi. Foarte urât!

Fataneh Khanom a adus din bucătărie mătura, fărășul, o găletușă cu apă și niște cârpe. Nu-și descleștase încă buzele, dezgustată, de parcă era cât pe ce să i se facă și ei rău.

— Fataneh dragă, dă-mi-le mie, a spus mama. Curăț eu.

Asta și aștepta Fataneh Khanom. Fără întârziere, îi cedă mamei toate ustensilele.

M-am prins de fusta mamei și am urcat scările cu ea. Nu mai puteam să îndur nici măcar o clipă învinuirea din ochii

bunicii și ai celorlalți. Mama a închis ușa și a început să curețe covorul încrunțată, tristă și obosită.

— Vezi, iar am făcut-o să plângă, a spus Babi.

Îmi venea să-l strâng de gât pe Khosrou. M-am uitat în jur, găleata cu lipici era pe masă. Am luat pensula și am întins lipici pe toată masa și, de-a valma, peste lucrurile de pe ea. Mama era atât de cufundată în munca și în tristețea ei, încât nu a băgat de seamă. La un moment dat și-a ridicat capul și mi-a spus, atentă tot la gândurile ei:

— Ce faci acolo? Vino să stai jos.

Când și-a coborât privirea, am luat găleata cu lipici, am ascuns-o la spate și m-am dat încet înapoi. M-am așezat pe pat, am băgat găleata sub pătură și am vărsat-o peste așternuturi. Am luat și hainele care zăceau împrăștiate pe pat și le-am vârat sub pătură, amestecându-le cu lipiciul. Când mama a terminat, mi-a spus:

— Hai, copile. Hai să mergem, programul pe ziua de azi s-a terminat.

Tăcut și supus, am apucat fusta mamei și am coborât scările.

În ziua aceea am ajuns devreme acasă. Mama s-a dus imediat la baie, iar eu am fugit în camera mea, trântindu-i ușa în nas lui Shadi, care venea după mine. I-am luat de mână pe Asi și Babi și am început să ne învârtim prin cameră până ne-a luat amețea. Eram în culmea fericirii!

A doua zi, Fataneh Khanom i-a istorisit furioasă mamei, cu înfloriturile ei obișnuite, toată povestea lipiciului, a așternuturilor murdărite și a hainelor care trebuiseră aruncate. Mama a întreat-o simplu:

— Dar de ce a lăsat găleata cu lipici pe pat?

Se pare că se aștepta la nedumerirea asta. Fataneh Khanom a început să spună cu un glas care l-ar fi putut acoperi pe oricare altul:

— N-a lăsat-o el! Trebuie să aflăm cine-a mai fost în camera lui Khosrou și a făcut toate astea.

— Adică? s-a aprins mama. Eu am mai fost acolo, am curățat camera. Vrei să zici că eu, femeie în toată firea...

— Nu, dragă, n-am zis că tu... Poate erau și copiii cu tine și n-ai observat când au făcut asta.

— Adică Shahab? Nu, e imposibil. Nu l-am scăpat din ochi și nu l-am lăsat singur nici o clipă. Nu, sunt sigură, nu el e vinovatul.

S-a întors spre mine și am văzut cum o umbră de îndoială i-a trecut pe dinaintea ochilor, întunecându-i. A scuturat din cap, ca și cum ar fi vrut să alunge un gând rău ce începuse să-i dea târcoale.

Nu-l mai înțelegeam deloc pe Shahab. Dintr-un copil liniștit, devenise pe neașteptate o creatură sucită, cu purtări ciudate.

Mă întrebam dacă ar trebui să-l pedepsesc, dacă nu cumva era într-adevăr înapoiat, dacă nu greșisem noi în educația lui. Dar eu eram trup și suflet pentru familie, munceam ca o sclavă de dimineața până seara pentru ei... Ce putea să-i lipsească acestui copil? De ce Arash și Shadi nu se purtau așa? Arash era studios, politicos, lua numai premiul întâi și, în afară de mici pozne firești unui copil, nu ne făcuse niciodată probleme. Shadi era o drăgălașă, era isteță, voioasă și guralivă. Slavă Domnului că o aveam pe Shadi să mă înveselească, altminteri aș fi înnebunit din cauza amărăciunii pe care mi-o pricinuiau Shahab și viața mea, mereu aceeași.

Nu-l mai suportam nici pe Naser și uneori mi se părea că nici el nu mă mai suportă pe mine. Încercam să-mi amintesc ce am simțit când am decis să ne căsătorim, în vremea aceea plină de visuri naive, când credeam că pot cuceri lumea cu diploma mea în chimie. Încercam să retrăiesc zilele când emoțiile examenelor se împleteau cu emoția îndrăgostirii, când mă-ntrebam dimineața, la plecarea din cămin, oare de unde veneau tulburarea și fluturii din stomac. Unde s-au dus toate aceste trăiri? Ce mult timp a trecut de atunci... Căutam cu înfrigurare în adâncul sufletului, ca și cum aș fi scotocit după o haină veche, într-un cufăr uitat, doar pentru a descoperi cu uimire că e atât de prăfuită și de tocită, că nu o mai recunoșteam

și nu mai voiam nici măcar să o ating. La viața asta visasem eu, singura fiică a lui Ahmad Ali Khan? Eu, care eram atât de hotărâtă să dovedesc că nu sunt cu nimic mai prejos decât un băiat. Eu, care am urât de când mă știu viața de casnică a mamei, silită să-și slujească mereu soțul și pe cei cinci băieți gălăgioși. Eu, care am învățat mai mult decât frații mei, iar la serviciu eram cea mai bună și lăudată de toți. Cum de ajunseseam o femeie de rând? Nu, nu astfel de planuri îmi făcusem. Pentru cine și pentru ce mi s-au spulberat toate visurile și toate dorințele? Oare iubirea asta prăfuită poate răsplăti toate jertfele? Simțeam că între mine și Naser se căscase o prăpastie enormă. Abia ne mai vedeam, și când ne vedeam era mereu obosit și ursuz. Cu cât problema lui Shahab se agrava, cu atât relația noastră se răcea mai mult, de parcă ar fi fost vina mea că Shahab nu vorbește.

Învățasem deja cum să mă răzbun pe cine mă făcea prost sau întârziat. Numai așa îmi regăseam liniștea și puteam să mă joc din nou cu Asi și Babi, să ne hlizim și să ne învărtim prin cameră toți trei. Uneori mă pedepseau, dar nu-mi păsa. După ce tatăl lui Arash m-a bătut și m-a ținut încuiat în camera mea o zi și-o noapte pentru că-i fusese tăiat cu foarfeca un costum, nu mi-a mai fost frică de nici o pedeapsă. Oricum, mai rău de atât nu se putea.

Ce bine ar fi fost dacă aș fi putut înjura! Toți copiii știau înjurături și îmi doream mult să pot rosti și eu acele cuvinte magice, dar... Ce păcat!

Pe atunci nu pricepeam de ce-mi plăceau așa de mult înjurăturile, dar simțeam că ele erau cea mai reușită răzbunare: nu era nevoie să fii mare și puternic, ci doar să poți vorbi... Să poți deschide gura și să zici orice știai că va isca multă enervare. Cuvintele acelea aveau o forță a lor. Spuse la momentul potrivit, puteau jigni de moarte. Nu mai era nevoie să distrug nimic. Ai fi zis că înjurăturile fuseseră inventate pentru oamenii slabi și mici, ca mine.

Din tot ce auzeam, țineam minte mai ales înjurăturile, chiar le învățam. Pe unele le înțelegeam, de exemplu, „pui de javră“. Tatăl lui Arash s-a supărat odată pe el (nu știi de ce) și s-a răstit la mama:

— Să-i spui acestui pui de javră că nu-i mai suport toanele de copil răzgâiat!

Simplul fapt că se supărase pe Arash era suficient să mă uluiască, dar m-a dat gata expresia lui, „pui de javră“. Am mers în camera noastră, unde Asi a constatat:

— Ca să vezi, și tatăl lui Arash înjură.

— Da, a răspuns Babi. A zis „pui de javră“... adică, tatăl lui Arash e javră.

Eu le-am explicat că e chiar el tatăl lui Arash, deci s-a făcut singur „javră“. Doamne, ce-am mai răs în ziua aceea! Ne-am tot învârtit prin cameră, repetând „pui de javră, pui de javră, pui de javră...“.

Dar ce însemnau alte înjurături nu izbuteam să înțeleg și nu pricepeam deloc de ce se enerva lumea așa de tare când le auzea. De exemplu, într-o zi un copil i-a spus lui Khosrou *madar ghahve*¹, iar el a văzut negru în fața ochilor și l-a bătut măr pe băiatul acela. Am tot stat și m-am gândit – care e problema să ai culoare cafenie? Dar, de fapt, de ce tocmai cafenie?

— Poate că mama lui se-mbracă des cu haine cafenii, a sugerat Babi.

— Așa, și? a întrebat Asi. Multe femei au haine cafenii.

— Poate că lui nu-i place culoarea asta.

— Păi nici mie nu-mi place, am spus. Mi-ar plăcea dacă mama s-ar îmbrăca mai mult în roz, dar n-aș sări la bătaie dacă vorbește cineva de hainele ei cafenii.

Am rămas nedumeriți o vreme, până când Asi a venit cu o nouă idee:

— Poate s-a referit la cafea... cea de băut.

De câte ori voia să le bârfească pe bunica sau pe mătușa, Fataneh Khanom venea la noi acasă, iar mama pregătea cafea și beau împreună. Mie nu îmi dădeau, spuneau că nu e bună

1. Literal, „maică-ta e curvă“. Invectivul „curvă“ (*ghahve/ghahbe*) și cuvântul „cafea“ (*ghahve*) sunt omonime. Pronunția este similară și cu cea a adjectivelor „maro“, „cafeniu“ (n. tr.).

pentru copii. După ce terminau de băut, se uitau în ceștile goale și tot sporovăiau. Odată, Fataneh Khanom a spus:

— Peste două zile, peste două săptămâni sau două luni, o să ai parte de o mare bucurie.

— Da? s-a entuziasmat mama. Sigur va începe Shahab să vorbească!

Nu știu cum de se ajungea întotdeauna la vorbitul sau nevorbitul meu... Fataneh s-a strâmbat și i-a răspuns răutăcios:

— N-aș crede. E legat de bani, o să primești o sumă... ceva. Atunci mama s-a dezumflat.

Asi a continuat:

— Da, cafeaua e un lucru rău. Se uită la urmele din ceașcă și spun tot felul de prostii. Mama n-ar trebui să mai bea. Tatăl lui Arash de ce nu bea niciodată? Nici unchiul nu bea și nici pe el nu l-am auzit bătând câmpii așa. Probabil că numai mamele fac asta. De-aia nu ne dă și nouă să bem.

— Trebuie să facem ceva ca să nu mai bea nici mama, a spus Babi.

Câteva zile mai târziu, pe când mă jucam cu prietenii mei în cameră, am simțit miros de cafea. Am ieșit pe scări și le-am văzut pe mama și pe Fataneh Khanom stând la cafea în salon. Chiar atunci a intrat și Khosrou și când am văzut peste ce dăduse, mi-a înghețat inima în mine.

— Ce-o să faci acum, când o să le vadă pe mame că beau cafea? a întrebat Asi.

M-am repezit pe scări în jos, până la masă. Hotărât și convins că le știu pe toate, așa cum sunt și oamenii mari când îi pedepsesc pe copii, am aruncat pe jos tot ce era pe masă. Ceștile de cafea s-au sfărâmat și câțiva stropi de cafea au ajuns pe hainele lui Fataneh Khanom.

— Ce dracu' te-a apucat, copile? a țipat ea.

Mama a rămas și ea cu gura căscată, apoi a strigat supărată:

— Ce-i cu tine? De ce ai făcut asta? Parcă n-ai fi întreg la minte...

Fataneh Khanom a râs zeflemitor:

— *Parcă??* Nu e loc de *parcă* aici... e limpede că nu e întreg la minte. Păi așa se poartă un copil normal?

Mă uitam țintă la Khosrou, așteptam să-l văd cum turbează. Dar el s-a prins cu mâinile de burtă și nu mai putea de râs. În cele din urmă, a zis:

— Ha, v-am zis că-i lipsește-o doagă, da' voi – nu și nu. Ei, poftim!

Am rămas descumpănit. De ce nu se supărase? Doar din același motiv îl snopise pe băiatul ăla...

Mama mi-a tras două palme zdravene după ceafă, m-a luat de-o ureche și m-a închis în camera mea, sub cuvânt că n-am voie să ies de acolo până seara. Eram atât de buimăcit, că nici nu m-am necăjit pentru asta. Ba chiar voiam să rămân o vreme singur.

— Deci cafeaua n-are nimic, a spus Asi.

— Și atunci cum de-a ajuns înjurătură? a întrebat Babi.

— Habar n-am, am răspuns.

— Aha, știu! a sărit Asi. Orice ai spune cu „maică-ta“ în față e urât. Cafeaua nu e ceva urât, dar dacă spui așa, devine înjurătură.

— Hm, și dacă îi spun cuiva „maică-ta e ceai“, e urât?

— Sigur că da, e foarte urât. Mai ales că mama cuiva n-are cum să fie... ceai.

— Hi-hi! Ce proști sunt oamenii mari, ce aiureli mai inventează!

Am chicotit toți trei, iar Asi a început să ia la rând toate lucrurile din cameră: maică-ta e masă, maică-ta e scaun... Ne prăpădeam de râs.

— Nu, trebuie să fie ceva de mâncare, a obiectat Babi. Maică-ta e pilaf, maică-ta e tocăniță.

Atât de tare râdeam, că nici nu mi-am dat seama când mama a intrat în cameră. Se uita înmărmurită la mine.

— Doamne iartă-mă, ce-i cu tine, copile? De ce râzi în halul ăsta? Sper că nu te-ai țicnit de-a binelea!

Din spatele mamei s-a ițit și capul lui Fataneh Khanom. Eu mă străduiam să-mi înăbuș râsul. Mama, în schimb, era chiar îngrijorată:

— Vai, nu mai râde așa, mă sperii! Vai, Fataneh, ce necaz a căzut pe capul meu! E vina mea, n-ar fi trebuit să-l lovesc, nici să-l închid în cameră. Sigur de-asta face așa.

Mama m-a urmărit atentă tot restul zilei, așa că a trebuit să-mi stăpânesc icnetele, ca să n-o înfricoșez de-a binelea.

— Chiar că sunt proști oamenii mari, a spus Asi. Cum să se sperie cineva când râde copilul lui?

Când tatăl lui Arash s-a întors seara acasă, mama i-a povestit tulburată toată pățania. I-a spus că, după ce m-a bătut și m-a închis în cameră, în loc să plâng și să mă răzvrătesc, am început să râd în neștire.

Tatăl lui Arash a clătinat din cap.

— Trebuie să găsim un doctor specialist, a fost el de părere. Problema e din ce în ce mai gravă. Apar semne foarte îngrijorătoare.

— Chiar crezi că are o problemă la cap? a izbucnit mama.

— Găsești tu vreo altă explicație?

— Poate e bucuros pentru ceva... Ah, de-ar putea spune ce e în mintea lui!

Babi s-a mirat.

— Ce idee la mama! Păi, dacă puteam noi să vorbim, întrebam de la bun început ce înseamnă *madar ghahve* și nu mai spărgeam degeaba ceștile de cafea.

În cele din urmă m-am dat bătut: n-o să mă mai obosesc să înțeleg ce vor să zică înjurăturile, nici măcar cele în care nu era vorba de mamă. Doar eram prost și oricum nu puteam pricepe. În plus, nu e nevoie să înțelegi ce înseamnă, doar să

știi să le trântești pe cele destul de urâte. Iar asta se măsoară ușor din cât de tare îți pierdeau cumpătul cei cărora le erau adresate. Într-o zi mergeam cu mama să cumpărăm niște carne și un bărbat care îi povestea ceva domnului Sadegh a spus la un moment dat furios:

— Dacă pun mână pe codoșul ăla...

Mi-am dat seama imediat că trebuie să fie o înjurătură. Am ciulit urechile. M-am uitat la mama: se înroșise toată și dădea să iasă din magazin.

— Să-ți fie rușine, sunt femeii și copiii aici! a spus domnul Sadegh și apoi i-a cerut iertare mamei.

Am înțeles că acel cuvânt nu era doar urât, ci foarte urât. Pe drumul spre casă, l-am tot repetat în minte. Un cuvânt așa de mic, dar ce putere avea! Și cât de frumos suna... Mic, rotunjit, țâșnea ca un glonț din gură. Babi a întrebat:

— Bine-bine, și ce înseamnă?

— Nimic, doar că e foarte urât, la fel ca *madar ghahve*. Iar femeile nu trebuie să-l audă. Nu știi? Numele de animale – câine, măgar, catâr – nu sunt chiar așa de urâte, dar cele care nu înseamnă nimic sunt foarte rele. Când le spune cineva, toate femeile ies din încăperea, iar bărbații se înfurie și sar la bătaie ca niște cocoși.

În seara aceea m-am învârtit mult timp prin cameră cu Asi și Babi și am repetat împreună cuvântul melodios, pe care mi-l imaginam ca o bilă strălucitoare, cu roz și albastru.

În vara aceea s-a petrecut o minune datorită căreia toți cei care mă credeau nebun nu mi-au mai dat atenție: se găsisse un soț pentru mătușa Shahin. Planurile pentru nunta grabnică au făcut să dispară orice altă grijă. Toți erau veseli, nu se mai vorbea decât despre nuntă, iar mama, Fataneh Khanom, bunica și mătușa se sfătuiau cu orele despre rochia de mireasă, despre mâncare și alte asemenea lucruri. Fataneh Khanom era o croitoreasă pricepută și, ajutată de mama, care știa să brodeze, lucra la rochia de mireasă. Toată camera se umpluse de dantelă și de satin alb. Țesături albe ca zăpada, fine și moi se transformau ca prin farmec în mâinile mamei și ale lui Fataneh Khanom în veșminte de vis, așa cum văzusem în cărțile de povești sau în desene animate. Ce alb frumos! Mă topeam după el... Când am văzut că i-au croit și lui Shadi o rochie întocmai ca a miresei, am simțit că iau foc.

— Ce bine de ea, a oftat Asi. Toți o iubesc pentru că vorbește. Cu noi se poartă urât.

Din cauza rochiei, mergeam în fiecare zi în casa unchiului. Însă cu două zile înainte de nuntă, m-am simțit rău.

— A răcit, a zis mama punându-mi cu o atingere răcoroasă mâna pe frunte. Are febră, nu pot să-l las singur. Trebuie să se odihnească.

— Dar ce moment ți-ai găsit! a spus tatăl, morocănos ca întotdeauna. Chiar azi, când e *hanna bandun*¹ și au nevoie de

1. *Hanna bandun*, sau seara henei, este un ritual care precedă nunta în tradiția musulmană, în cadrul căruia miresei i se aplică tatuaje cu henna (n. tr.).

ajutorul tău! Mama spunea zilele trecute că nici rochia de mireasă nu e gata; i-era teamă că n-o termină la timp. Dacă nu mergi azi, n-o să ți-o ierte în veci!

— Da, știu. De dus, mă duc. Dar ar fi bine dacă Arash n-ar merge azi la școală, ca să nu fiu nevoită să-l iau și pe Shahab cu mine. L-aș lăsa acasă să se odihnească.

— Nu se poate! Arash n-o să piardă ore de la școală din cauza ăstuia. Nu e dădacă pentru copiii tăi. Cu Shadi e simplu, ai zis că Fereshteh are grijă de ea și se joacă împreună ore în șir. Eu zic să-l iei și pe ăsta cu tine; culcă-l acolo într-un colț, pe undeva.

Spunea mereu „ăsta“, de parcă n-aș fi avut și eu un nume. Ce mult mă deranja felul lui de a vorbi!

Mama m-a culcat pe o canapea din salon și s-a cufundat în lucru, uitând cu totul de mine. Orele abia se târau. Mă plictiseam. Am stat un pic la televizor, am adormit, m-am trezit... În cele din urmă, a venit prânzul. După masă, toată lumea era ocupată cu strânsul și spălatul vaselor, iar eu am vrut să mă duc să stau lângă mama, dar ea m-a alungat din bucătărie.

— Du-te, mamă, nu te mai învărti pe-aici. Du-te și culcă-te, vin și eu imediat.

Eram obosit și fără nici un chef. Știam că mama se va întoarce în camera de croitorie, așa că am deschis ușa și am intrat acolo. Rochia era întinsă în mijlocul camerei. M-am așezat lângă ea, am luat în mână o bucată din material și mi-am lipit obrazul de ea. Ce moale și răcoroasă era! Îmi amintea de pătura mea catifelată, fără de care nu puteam dormi. Fusta era atât de largă, că încăpeam cu totul peste ea. M-am așezat în mijlocul ei și mi-am învelit picioarele cu restul materialului. O răcoare plăcută mi s-a răspândit în tot corpul. Ochii mi-erău fierbinți și deveneau tot mai grei. Mi-am lăsat capul printre faldurile rochiei și m-am cufundat într-un somn adânc.

Țipătul mătușii Shahin m-a făcut să tresar speriat din somn. Toate femeile erau adunate deasupra mea și mă priveau cu atâta ură și mânie, încât am început să tremur. În clipa aceea, oricare dintre ele ar fi fost gata să mă sugrume. Apoi, toate acele priviri reci și neînduplecate s-au întors spre mama, care stătea în prag. Am simțit-o și pe ea tremurând. Cu glasul ei aspru, bunica a spus:

— Privește ce-a făcut! Toată rochia e boțită și pătată. Uite, i-au rămas urmele de la picioare!

Mătușa a izbucnit în lacrimi, iar Fataneh Khanom vesti că se așteptase să fac iar o prostie.

Mama mă privea încurcată, albă ca varul. A venit lângă rochie și s-a uitat la ea pe toate părțile.

— O repar eu, a spus ea. O să fie iar ca la început, promit!

— Nu e nevoie, mă tem să n-o strici mai rău. O să vedem noi ce se poate face.

— Nu, nu mai e timp. N-ați spus că vreți să mergeți și la coafor? Mai aveți și o mulțime de musafiri în seara asta. O iau cu mine și termin ce mai e de făcut, apoi o aranjez și o aduc înapoi fără cusur. Nu vă îngrijorați, nu e nimic grav, scot petele și apoi o calc. Nu vă faceți griji.

M-am întors acasă cu mama, care ducea rochia învelită în fâșii mari de nailon. Shadi adormise cu Fereshteh. Tristă și tăcută, mama a spălat rochia. Începusem să mă satur de rochia și de nunta lui Shahin.

— De ce sunt așa de proști? a întrebat Asi. Noi n-am vrut să stricăm rochia și nu i-am făcut nimic, doar am dormit pe ea.

Mama agățase rochia de ușă și, așezată în fața ei, broda aplicațiile pentru tivul fustei. Era îngândurată. La un moment dat a sunat telefonul. Mama s-a ridicat obosită și s-a dus să răspundă. O auzeam spunând domol:

— Nu vă mai faceți griji, e în regulă acum, nu se mai vede nici o urmă, serios! Credeți-mă că n-a făcut-o intenționat. E bolnav, i s-a făcut somn și s-a culcat pe rochie.

La capătul celălalt s-au spus niște vorbe care au făcut-o pe mama să plângă încet. Am început să clocotesc de ură și de mânie. Tot timpul o făceau să plângă! Iar mama mi se părea cu fiecare zi mai slabă și mai plăpândă. Mă înfuriam și mai tare când o vedeam așa. M-am uitat în jur și m-am oprit la foarfeca de croitorie căzută lângă rochie. Am ridicat-o, deși era prea mare și prea grea pentru mine. Am deschis-o cu greutate. Am așezat între cuțite o bucată de material și am închis foarfeca, apăsând cu putere. Deschizând-o și închizând-o de mai multe ori, am izbutit să fac o gaură mare în fustă.

— O să le pară foarte rău acum, a spus Asi.

— Dar cu ce-o să se îmbrace mătușa Shahin? a întrebat Babi cu tristețe.

— Așa le trebuie, să n-o mai facă pe mama să plângă! a răspuns Asi.

Când am văzut gaura din rochie mi-a scăpat un strigăt ascuțit. Lui Shahab i-a căzut foarfeca din mână. Tremuram din tot trupul, ca străbătută de un curent electric. Mi-am dus mâinile la gură ca să-mi înăbuș țipetele. Simțeam că-mi ies ochii din orbite. Abia am reușit să îngaim:

— Vai... Ce nenorocire pe capul meu! Arză-te-ar focul, copile!

M-am repezit spre el. A rupt-o la fugă spre scări, cât de repede îl țineau piciorușele. S-a dus la etaj și a trântit ușa camerei, încercând să o încuie. Știam că nu poate. Am fugit după el, dar genunchii îmi tremurau îngrozitor și abia aveam putere să mă țin pe picioare. La jumătatea scărilor, m-am oprit să mă prind de balustradă, simțeam că mă voi prăbuși. Am strigat:

— Vino jos, nenorocitul! Ce-o să mă fac cu tine? Nu te lași până nu mă bagi în mormânt?

După atâtea țipete, puterea pe care mi-o dăduse furia s-a sfârșit și am izbucnit în lacrimi. M-am așezat pe scări, mi-am îngropat fața în mâini și am plâns în hohote. Nu știu cât timp am rămas așa. Mi-am revenit când am simțit mânuța lui Shahab, care mă mângâia încetișor pe păr. Știam că nu suportă să mă vadă plângând, că ar fi preferat să-l bat, numai să nu plâng. Ce trebuia să-i fac, oare? M-am uitat la el. Ochii lui mari, de culoarea alunei, erau plini de lacrimi. Tristețea de pe fața lui mi-a străpuns inima. Și el suferea, la fel de mult ca mine... simțeam asta. L-am luat în brațe și i-am spus cu amărăciune:

— De ce? De ce faci numai prostii? Tu erai un copil bun și cuminte. Cum de-ai ajuns așa?

Și-a lăsat capul în jos.

— Știu că le faci pe toate de supărare, dar nu rezolvi nimic așa. N-ai idee ce necaz mi-ai făcut acum! Credeai că doar mătușa Shahin se va supăra? Cu orice faptă rea făcută, mă chinui pe mine mai mult decât pe oricine altcineva. Nu mă iubești?

A izbucnit în plâns, lacrimile îi șiroiau pe obraji. S-a ascuns tot mai mult la pieptul meu.

— Dacă mă iubești, să nu mai faci lucruri dintr-astea. Când te necăjește cineva, vino și spune-mi mie. Îi arăt eu lui! Tu nu trebuie să faci nimic.

S-a uitat mirat la mine și mi-am dat seama de greșeală.

— Nu, nu e nevoie să-mi spui, o să-mi dau eu seama cine te-a necăjit. Și să știi ceva și mai important: Dumnezeu le vede și le aude pe toate și le va da tuturor ceea ce merită. Tu doar încearcă să te stăpânești și lasă-i pe ceilalți în seama mea și-a lui Dumnezeu. Bine? Promiți? Dacă mă iubești măcar un pic, n-o să mai faci prostii. Altfel, o să mor de necaz. Când am văzut rochia, am zis că o să mor. Vrei să mor? Să nu mai ai mamă?

Și-a apăsât capul pe umărul meu. I-am desprins cu blândețe brațele din jurul gâtului meu, m-am uitat în ochii lui și l-am întrebat:

— Îmi promiți? Da?

A dat din cap în semn de aprobare.

— Sigur, da? Când te necăjește cineva, vino repede la mine. Bine, dragul meu?

A plecat din nou capul. Ne-am liniștit amândoi.

M-am ridicat și m-am dus să mă uit mai atent la rochie. Am privit un timp îngrozită materialul făcut ferfeniță. Nu era altă soluție, trebuia desfăcută partea de sus a rochiei și desprinsă bucata tăiată. Am coborât în bucătărie, mi-am pregătit o ceașcă

de ceai și m-am așezat puțin, ca să-mi recapăt puterile. Însă după câteva clipe, am sărit ca arsă. Unde e Shahab? Nu cumva să facă altă prostie! Am fugit înspăimântată înapoi în cameră, unde Shahab se chinuia să lipească cu scotch bucățile desprinse de material. Mi s-au umplut ochii de lacrimi.

— Nu, dragul meu, nu se poate așa, i-am spus blând. Nu te necăji! Știu ce trebuie făcut ca să nu observe nimeni.

Am luat umerășul de pe ușă, am apucat rochia și am început să-i desprind repede fusta. El stătea lângă mine și mă urmărea îngrijorat și curios. Când am desprins toată fusta, am întins-o pe jos și i-am desfăcut faldurile. Din fericire, bucata găurită era chiar lângă cusătură. Am tăiat-o cu foarfeca. Am aruncat bucata de material spre Shahab.

— Uite, asta e a ta. Dar ai grijă să n-o vadă nimeni.

Însă el a mototolit cu ură bucata tăiată și-a aruncat-o în coșul de gunoi. Am adus mașina de cusut și am început să refac tivul și faldurile rochiei.

Când s-a deschis poarta și s-a auzit mașina intrând, Shahab a fugit la fereastră. I-am spus încet:

— Mergi în camera ta și culcă-te.

A alergat pe scări până la etaj. Naser și Arash au intrat în casă. Am încercat să mă comport normal și m-am prefăcut mirată:

— Ce devreme ați ajuns azi!

— Păi n-ai spus tu să vin repede, să-l iau și pe Arash, ca să ajungem la timp la *hanna bandun*?

— Ba da, dar mi-era teamă c-o să uiți.

— Tu ce faci acolo? Tot nu e gata rochia?

— Ba da. Doar că s-a pătat puțin. Am adus-o ca să o curăț, dar s-a mânjit și mai rău. Am scos bucata murdărită: rochia are atâtea falduri, încât nici nu se vede că lipsește. Dar, te rog, să nu-ți scape nici un cuvânt despre asta.

— Ești cu capul în nori, la fel ca fiu-tău. Pe toate le strici.

— N-am stricat nimic, o să fie bine. Eram îngrijorată din cauza copilului...

— De ce, s-a mai întâmpilat ceva?

— Ei, ce să se întâmple... Bietul de el e bolnăvior, îmi fac griji, a dormit toată ziua.

— Mai bine! Dacă era treaz, cine știe ce mai distrugea. Hai, termină-ți treaba, nu vrei să vii la *hanna bandun*?

— Ca să spun drept, nu. Mergeți voi. Trebuie să termin rochia asta înainte să intre cineva la bănuieli.

— Păi se poate? Ce-o le zic? Tocmai în seara când au nevoie de tine, tu nu vrei să mergi.

— N-au deloc nevoie de ajutorul meu. Cel mai mare ajutor e să termin cu rochia. Toate treburile sunt gata încă de dimineață, totul e pregătit. Vine și doamna Akram cu fata ei, să-i ajute cu servitul. Du-te și adu-o pe Shadi, a rămas cu Fereshteh. Și spune-le că Maryam nu poate să vină pentru că e bolnav copilul. Chiar o să se bucure dacă nu sunt și copiii acolo. Dacă vezi că insistă și e musai să vin, sună-mă când se aduce cina și într-o clipă iau copiii și vin.

Arash a adus-o Shadi, spunând:

— Fereshteh vrea neapărat s-o aducem înapoi diseară. A zis că a învățat-o să danseze pentru musafiri.

I-am făcut baie, am îmbrăcat-o, i-am pieptănat frumos părul și i l-am prins cu panglici roz. Apoi i-am pus-o lui Naser în brațe și i-am condus până la ușă. Când m-am întors, l-am văzut pe Shahab uitându-se cu jind spre ieșire.

Se întunecase deja când am terminat de cusut rochia. Dar încă mai era mult de lucru, mai trebuia să-i brodez aplicațiile. Eram frântă de oboseală și ochii mi se împăienjneau. Absorbită de muncă, uitasem complet de Shahab. Mi-am amintit de el doar când mi-a adus două bomboane și o sticlă cu apă, pe care mi le-a așezat dinainte. Apoi s-a dus fuguța după un pahar. Mi-am dat seama că vrea să-mi fie de ajutor, în felul lui. Mi s-a rupt inima. L-am întrebat:

— Vrei să mă ajuți?

A dat din cap. Am băut apa. Copleșită de tristețe și de osteneală, fără să știu dacă vorbeam singură sau cu el, am spus:

— Cel mai mare ajutor ar fi să vorbești. Doar un cuvânt, atât. Doar un cuvânt... să spui „mami“.

Mi-am șters lacrimile care se prelingeau pe obraji și m-am întors la lucru. După câteva clipe, s-a auzit o voce plină de dragoste, domoală:

— Mami...

Inima a început să-mi bată nebunește. Nu-mi venea să-mi cred urechilor. Am țipat uluită:

— Ce-ai spus?! Tu ai fost?

Mi-am pus mâinile pe umerii lui. Lacrimile nu se mai opreau. L-am implorat să mai spună o dată. Țărâitul telefonului m-a făcut să tresar. Am ridicat receptorul și am spus, râzând și plângând în același timp:

— Naser, știi ce s-a întâmplat? Chiar acum, Shahab a spus „mami“. Pe cuvânt, e adevărat! De-ai ști ce voce frumoasă are! A spus el singur, dintr-odată, „mami“... Da, bine, vin acum. Spune-le să nu servească cina până nu vin și eu să-i ajut. Da, rochia e aproape gata. Le-o aduc mâine. Acum ne îmbrăcăm și venim.

Am făcut un duș rapid, apoi m-am îmbrăcat și mi-am strâns părul, încă umed, la spate. Mi-am dat pe buze cu un ruj roșu discret. Shahab mă privea cu un zâmbet dulce. Când eram eu veselă, și dispoziția lui se schimba, de parcă un fir invizibil ne-ar fi legat. Eram atât de fericită, încât turuiam fără încetare:

— Vai, slavă Domnului! Știam eu, dintotdeauna am știut că tu nu ai nici o problemă. Acum pot jubila în fața tuturor. Și nimeni n-o să ne mai ia peste picior!

L-am luat pe Shahab de mână și am pornit cu mândrie spre casa lui Hossein Agha.

Chipul mâhnit și obosit al mamei mă întristase așa de mult, încât voiam să fac orice ca să-i alin durerea. Dorința asta fără margini mi-a alungat teama de a vorbi, m-a făcut să deschid gura și să spun, simplu și ușor, „mami“. Vocea necunoscută suna ciudat... chiar să fi fost a mea? Mama s-a bucurat din tot sufletul, e așa de frumoasă când e fericită! Însă încet-încet au început să mă sperie euforia și purtarea ei neobișnuită. În drum spre casa unchiului, Asi a întrebat:

— De ce i-a spus tatălui lui Arash că am vorbit? Sper că n-o să ne ceară să le vorbim și celorlalți!

Mi s-a făcut frică. Mi-am tras mâna din a ei. Voiam să mă întorc acasă. Mama m-a privit cu încântare și mi-a spus:

— Vino, dragul meu! Vino, frumosul meu!

Când am intrat, toată lumea a amuțit. Toți cei care de obicei nici nu băgau de seamă când veneam, acum se uitau țintă la mine. Inima a început să-mi bată foarte tare, mai-mai să-mi spargă pieptul. Chiar și mama a tresărit. Fataneh Khanom a fugit spre mine ștregărește, s-a ghemuit ca să ajungă la înălțimea mea și a spus rânjind:

— Bravo, domnișorule Shahab! Am auzit că vorbești. Ia spune „mătușă Fataneh“. Hai s-auzim, spune!

De aproape, fața ei arăta ca o mască înfricoșătoare, de la atâta machiaj. M-am ascuns în spatele mamei.

— Hai, spune!

Mă cuprinsese fierbințeala. Mama m-a luat de mână.

— Lăsați-l, îl necăjiți.

— Vai! Dar n-ai zis că vorbește? Vreau doar s-aud cum mă strigă.

— În felul ăsta îl speriați.

— Dar ce i-am făcut? Vai, ce se mai fandosește!

Khosrou mă privea batjocoritor. Tatăl s-a apropiat de mine.

— Acum că ai spus „mami“, fă-mi o bucurie și spune și-un „tati“.

Toți așteptau. Simțeam că mă sufoc. Inima îmi zvâcnea nebună. Mama, singura mea apărare și singura mea speranță, mă trădase și le dezvăluise tuturor un secret care ar fi trebuit să rămână doar al nostru. Cât am putut de iute, mi-am smuls mâna dintr-a ei și am fugit spre casă. Mi-am jurat că n-o să mi se mai facă niciodată milă de mama – nu voi repeta niciodată greșeala asta!

Zilele au trecut și, treptat, discuțiile ai fi zis fără sfârșit despre vorbitul meu au încetat. După o vreme, toată lumea, chiar și mama, ajunsese la concluzia că atât de mult își dorise să audă din gura mea acel cuvânt, încât i se păruse că am spus cu adevărat „mami“. Încet-încet mi-au dat pace și am putut să mă cufund din nou în muțenia mea, care mă făcea să mă simt în siguranță.

Prima lună de vară a trecut cu nunta și cu toate petrecerile de după ea. Pentru că de obicei stătea mai mult pe la școală, Arash nu avea timp de vizite și părea că nici nu-i face plăcere să meargă. Prefera să stea acasă și să citească, să se uite la televizor, să deseneze sau să meșterească ceva. Mi se părea că, într-un fel, și el se ferește să vorbească și să fie înconjurat de rudele noastre. De multe ori venea la noi acasă prietenul lui, Saman, cu care se potrivea și care purta niște ochelari mari pe ochii lui mici. Discutau îndelung și spuneau vorbe mari. Ca să-și demonstreze părerile, scoteau cablurile de la radio, de la aspirator sau de la ce mai găseau. Dar, desigur, ce făceau ei nu se numea stricăciune. Tatăl spunea:

— Băiatul meu face experimente. E așa de deștept, sigur o să devină inventator.

În zilele acelea, pentru că mama nu putea lipsi de la vizite, se folosea de prezența lui Arash acasă și mă lăsa cu el. Așa, putea să meargă liniștită la tot felul de petreceri împreună cu Shadi cea vorbăreață și drăgălașă. De obicei, Arash mă lăsa în treaba mea. La fel ca tatăl lui, nici el nu catadicsea să-mi vorbească sau să-mi dea atenție. Era ca și cum toți m-ar fi îndepărtat din gândurile lor și m-ar fi dat la o parte. Când se pregăteau să plece în vizită și casa era cuprinsă de agitație, eu mă tot țineam după mama, din cameră în cameră. Ea proba de obicei mai multe haine până s-o alegea pe cea care îi plăcea. Îmi doream ca pregătirile să continue ore în șir, pentru a nu

fi nevoit să înfrunt tăcerea care punea stăpânire pe casă după ce plecau. Mama mă săruta și mă-ntreba:

— Ei, a fost gustos?

Întotdeauna când se duceau în vizite, mă mituiau cu o cină gustoasă.

— Noi am plecat, tu stai aici: mai desenezi un pic, apoi te duci la culcare.

Însă când rămâneam singur în casa tăcută, nu mai aveam chef de nimic. Puteam să aștern pe hârtie doar niște mâzgăleli furioase și fără noimă. Pe zi ce trecea, deveneam tot mai legat de prietenii mei imaginari.

— Dă-i încolo pe toți, îmi spunea Asi. Ducă-se dracului!
Babi, în schimb, se întrista.

Într-o zi călduroasă de vară, spre seară, s-a întâmplat ceva ciudat. Fereshteh a venit la noi acasă purtând un batic frumos colorat. Fermecat, nu îmi luam ochii de la ea.

— Ce și-a făcut? a întrebat Asi. E mult mai frumoasă!

Contrar obiceiului, când a intrat în casă nu s-a dus spre Shadi ci, la fel ca în vremuri ce-mi păreau foarte îndepărtate, a început să mă caute și să mă strige. Am ieșit de după ușă. M-a îmbrățișat. Ce mult îmi plăcea când mă ținea în brațe! Mi-am umplut nările de parfumul ei. Ascultam bucuros ce spunea, fără să-mi vină să cred:

— Vii să mergem în parc? Maryam, vreau să-l iau pe Shahab cu mine la o plimbare, îl lași?

Mama i-a aruncat o privire bănuitoare și a răspuns:

— Pe Shahab? De ce tocmai pe Shahab?

— Cum de ce, îl iubesc mult pe Shahab. Ai uitat cum ne jucam împreună mai demult? Vreau să mergem puțin prin parc, ne întoarcem repede.

— Nu, draga mea, mi-e teamă să nu se întâmple ceva. Dacă vrei să te duci cu Shadi, bine. Dar cu Shahab... nu. Nu am pace când nu-i lângă mine.

— Am grijă de el, pe cuvânt! N-o să fie nimic rău. M-am tot gândit la Shahab... nu îi dăm destulă atenție. Chiar și eu, de când cu năzdrăvana de Shadi, vorbărează și haiosă, l-am uitat cu totul pe Shahab. Îmi dau seama din cum se uită la mine că e supărat, vreau să mă revanșez cumva. Te rog, lasă-mă să-l duc din când în când la plimbare.

Mama continua să o privească uimită. Cât despre mine, ardeam de nerăbdare să merg la plimbare cu Fereshteh. Oare prin ce minune aveam parte de așa o fericire? Am tras-o pe mama de mână și m-am uitat în ochii ei cu jind. Mama dădea să se împotrivească, însă văzându-mă atât de rugător, a spus cu glasul șovăind:

— Nu știu... Mi-e teamă să nu facă vreo prostie și să cădem iar de rușine.

— Nu-ți face griji, n-o să facă nici o prostie. Nu-i așa, Shahab? Am dat din cap că n-o să fac.

— Bravo, a mai spus Fereshteh. Atunci, du-te fuguța să te îmbraci frumos, ca să mergem amândoi la plimbare.

În culmea zăpăcelii și a fericirii, am mers repede la baie și m-am spălat pe mâini, pe față, pe picioare și mai ales pe genunchi. A venit și mama să mă ajute. M-am îmbrăcat cu niște pantaloni scurți albaștri și cu o bluză cu pătrățele albe și albastre. Miroseau încă a nou. Am lăsat-o pe mama să mă pieptene și să-mi aranjeze cu apă, într-o parte, firele lungi și linse din breton.

— Vai, ce domn chipeș te-ai făcut! s-a mirat Fereshteh. Maryam, nu-i așa că Shahab e chiar mai frumos decât Shadi?

Am luat-o pe Fereshteh de mână și am ieșit voios din casă. Auzind în urmă plânsul și țipetele lui Shadi, am simțit furnicături de satisfacție și mândrie.

— Biata Shadi, ar fi vrut și ea să vină cu noi! spuse Babi.

— Nu are ce căuta cu noi, i-o tăie Asi serios. A fost și de dimineață cu mama la plimbare.

— Nu, mama n-a dus-o la plimbare. De fapt, ea face cumpărături și ne ia și pe noi, doar că îi spune „plimbare“. Crede că noi nu ne dăm seama.

Plimbarea asta era cu totul altceva față de așa-zisele plimbări de zi cu zi cu mama. Parcă aș fi scăpat dintr-o cușcă. Simțeam că zbor. M-am întors spre Fereshteh, să văd dacă și ea se bucură

la fel de mult ca mine, voiam să-i mulțumesc din ochi. Însă Fereshteh nu era deloc atentă la mine. Părea preocupată de ceva. Deși mă ținea strâns de mână, ziceai că uitase cu totul că exist. Am tras-o ușor de mână, ca să o fac atentă. Și-atunci m-a repezit:

— Uite, Shahab dragă, dacă ești băiat cuminte și mă ascuți, când ne întoarcem o să-ți cumpăr o înghețată mare. Bine?

Am simțit că mă ia moleșeala. Cuvintele ei îmi miroseau a tocmeală. Îmi aminteau de vorbele lui Khosrou. Nu cumva și Fereshteh voia să își bată joc de mine și să arate cu degetul prostia mea? Am traversat și am intrat în parc. Fără să mai spună ceva, Fereshteh m-a dus la locul de joacă. Părea chiar mai îngrijorată decât înainte și se uita în toate părțile. Căuta ceva – sau pe cineva. După un timp, un tânăr a trecut pe lângă noi și a șoptit ceva. Pe buzele lui Fereshteh a fluturat un zâmbet.

— Du-te, Shahab, du-te și joacă-te! m-a îndemnat ea. Eu mă așez aici, pe banca asta, și mă uit la tine.

Mi-a dat drumul mâinii. M-am dus spre locul de joacă, întorcându-mă des, curios. Fereshteh s-a așezat pe bancă lângă tânărul străin; părea că se cunosc dinainte. Am înțeles atunci din ce motiv se trezise la viață iubirea lui Fereshteh pentru mine. Nu îi scăpam din ochi, nu mai aveam răbdare să mă joc. M-am dat în leagăn, m-am oprit puțin pe lângă celelalte jucării, m-am învățit pe lângă gard. Ei nu mi-au aruncat nici o privire. Mă plictisiseam, nu mai găseam ce să fac. M-am apropiat de ei încetișor, timid. Tânărul a întreat:

— Dar asta n-o să meargă să toarne tot?

— Nu, frate! Nu-ți face griji. Nu vorbește.

Apoi i-a zis ceva la ureche. Am plecat capul. Știam că-i spune că sunt prost și mut. Mai mult decât furios, eram trist.

Când Fereshteh și-a luat la revedere de la tânăr, începea să se întunece. Pe drumul de întoarcere era voioasă, vorbea cu

mine și râdea, ba chiar m-a și pupat. Apoi mi-a luat o înghețată delicioasă.

De atunci plimbările acestea au devenit o părticică din programul nostru zilnic. Îmi plăcea și să mă plimb, și să mă joc în parc, și să mănânc înghețată, dar îmi pierdusem recunoștința și respectul față de Fereshteh. Sub pretextul că mă duce în parc, zi de zi ieșea din casă și se întâlnea cu băiatul cel deșirat și cu părul lung – pe care aflasem între timp că îl cheamă Ramin. De câte ori trecea poliția pe-acolo, se arăta ocupată să se joace cu mine, prefăcându-se că doar pentru mine venise ea în parc. Obiceiul ăsta era într-adevăr mai mult în avantajul ei decât în al meu. Chiar și așa, ne mulțumea pe amândoi și nu ne trecea prin minte să îl întrerupem.

Într-o dimineață, Fataneh Khanom a trecut pe la noi în drum spre piață și a întrebat-o pe mama:

— Fereshteh chiar îl duce zi de zi pe Shahab în parc?

— Da! Nu întârzie niciodată să îl ducă la plimbare. De ce întrebi?

— Așa... Să spun drept, aveam niște îndoieli. Dar ce răbdare are!

— La început, n-am fost nici eu prea convinsă, dar a insistat foarte mult.

— Ce suflet bun are copilul meu! Spune că-i face bine și lui Shahab.

Mi-am dus mâna la gură ca să nu mă pufnească râsul.

— Și pe mătușa Fataneh a prostit-o! a exclamat Asi. Crede că ea merge în parc de dragul nostru...

Nu-mi plăcea Ramin, dar n-aveam de ales. Îi urmăream bănuitor din spatele copacilor. Se țineau de mână pe ascuns. Când erau siguri că nu-i vede nimeni, își rezemau capul unul de celălalt. Pe mine mă umfla râsul. Nu pricepeam de ce le e atât de frică să facă toate astea. Când treceau polițiști, se făceau albi ca varul. Ramin sărea într-o parte, iar Fereshteh în alta,

alergând spre mine. Ajunsesem să-i recunosc pe polițiști oricum ar fi fost îmbrăcați, iar când îi zăream, fugeam speriat la Fereshteh.

Într-o zi, Fereshteh și Ramin erau atât de adânciți în discuția lor, încât nu au băgat de seamă că se apropie niște polițiști. Am dat să țip, dar, așa cum se întâmplă când simți o mare spaimă, vocea mi s-a găuit și strigătul a rămas zăvorât în gâtlee. M-am repezit spre ei și am tras-o pe Fereshteh de mână cu toată forța.

— Hei, ce ai?! a strigat ea surprinsă.

Am arătat spre polițiștii care se apropiau. Când i-a văzut, Ramin a sărit ca ars și a rupt-o la fugă în direcția opusă. Eu și Fereshteh ne-am ascuns repede după copaci. Fereshteh și-a aruncat o eșarfă neagră pe cap și a scos apoi de sub ea baticul colorat pe care îl purtase. Polițiștii alergau mult mai repede decât Ramin și l-au ajuns din urmă. Unul l-a prins pe după gât, iar altul a început să-l lovească cu bocancii în picioare. Ramin s-a prăbușit. Noi urmăream din depărtare toată scena, dar am simțit și eu o durere la gât și la picioare. L-au scos pe Ramin din parc, alături de alți tineri. Ne-am ținut după ei de la distanță. În fața parcului erau două microbuze, unul pentru băieți, unul plin cu fete care plâneau și implorau. Cu o îmbrânceanță, l-au îndesat și pe Ramin în microbuz. Nu voiam ca Fereshteh să fie martoră la umilirea lui, așa că am tras-o de mână. Microbuzul a pornit, trecând prin fața noastră. Ramin o privea de la geam pe Fereshteh. Avea sânge în colțul gurii. Mi s-a făcut milă de el. Fereshteh și-a șters lacrimile tot drumul spre casă. Nu mi-a mai cumpărat înghețată, dar nu m-am supărat.

— Ai văzut ce băiat bun e Ramin? a spus ea cu mâhnire. Ca să nu fim noi prinși, s-a lăsat el prins. S-au dus după el și nouă ne-au pierdut urma. Ce-o să se întâmple acum cu el? Dacă o să-l biciuiască, moare.

Și-a început din nou să plângă.

Timp de câteva zile n-am mai știut nimic de Fereshteh.

— Ce s-a întâmplat, de ce nu mai vine Fereshteh după tine?
a întrebat mama mirată.

Am dat din umeri.

Într-o zi, spre seară, Fereshteh a apărut din nou. Mama i-a spus:

— Fereshteh, ai uitat de programul de plimbare. De fapt, era de așteptat, curând începe școala. Se întunecă mai repede, s-a făcut și mai răcoare. N-ar fi mai bine să nu te mai deranjezi?

Asi a râs:

— Ei, dar nu e nici un deranj. I s-a făcut dor de băiatul ăla, abia așteaptă să îl vadă.

Am fost gata cât ai zice pește. Eram tare curios să-l văd pe Ramin după toate bătăile încasate.

Am ajuns în parc aproape alergând. Când am văzut cum arăta Ramin, era să leșin de râs. Mi-am acoperit gura cu mâinile. Asi și Babi, în schimb, hohoteau în urechile mele, spunând printre sughituri:

— Vai, vai! Tuns cheliuță!

Arăta mai mult a bărbat acum. Și-a lăsat rușinat capul în jos. Fereshteh a alergat spre el, uitând să mă mai trimită la joacă, și a țipat:

— Doamne, îmi vine să mor! Ce ți-au făcut?

— Știi că arăt groaznic. Mi-era teamă să nu ți se facă rău când o să mă vezi așa.

— De-asta n-ai vrut să te văd? Ești frumos oricum. N-ai idee ce spaimă am tras pentru tine.

Mi-am apăsât și mai tare gura cu mâinile, ca să nu îmi scape vreun chicot. Asi și Babi, în schimb, se tăvăleau pe jos de răs. M-am ascuns în spatele băncii.

— Nu mai putem continua așa, a spus Ramin. Mi-au dat 40 de lovituri de bici, cu amânare.

— Cum adică?

— Atâta s-a rugat de ei și s-a ploconit tata, încât până la urmă nu m-au biciuit. Însă dacă mă mai prind, oricare ar fi vina, îmi dau și astea 40 de lovituri.

— O, Doamne!

— I-am mulțumit de mii de ori lui Dumnezeu că tu ai reușit să scapi. Altfel, cine știe ce s-ar fi întâmplat.

— Și cum vom face de-acum înaintea ca să ne vedem? Eu mor dacă nu te văd. Zilele astea am crezut că-mi pierd mințile.

— Și eu la fel. Însă în parc e prea periculos. Trebuie să ne găsim un loc sigur.

— Adică...?

— Trebuie să găsim o casă. Prietenul meu Esmail are un apartament. Mi-a zis că e gata să ne dea cheia să mergem acolo din când în când, să ne vedem liniștiți.

— Ah... așa de tânăr, și are un apartament?

— Nu, nu e de vârsta mea, e mai mare. Dar e de treabă, suntem prieteni buni. Magazinul mic din capătul străzii noastre e al lui. Apartamentul e deasupra magazinului.

— Nu, mi-e frică... Nu e bine așa.

— Ți se pare mai bine să ne vedem pe stradă, în parc ori la restaurant, unde ne pot prinde și biciui? O să ne facem de rușine. În plus, n-avem de gând să facem nimic rău.

Dintr-odată, Ramin s-a ridicat și a spus:

— Au venit... Măine la aceeași oră, la magazin.

Și s-a îndepărtat cu repeziciune.

Eu și Fereshteh am mai rămas o vreme pe bancă. Nu îmi venea deloc să mă joc. Fereshteh s-a uitat la mine și a întrebat:

— Și acum ce să fac?
Am ridicat din umeri.

Au trecut două zile fără vreo veste de la Fereshteh. Credeam că plimbările în parc s-au terminat și n-o să mai vină după mine. Însă în a treia zi, înainte de prânz, s-a auzit soneria. Era Fereshteh. M-am uitat la ea plin de uimire.

— Fereshteh dragă, ți s-a schimbat programul? a întrebat mama. Nu mai mergeți după-masa în parc?

— Atunci e foarte aglomerat, mătușă Maryam, copilul nu se poate juca în tihnă. M-am gândit că dacă mergem dimineața e mai bine.

Când am ieșit din casă, Fereshteh m-a îndemnat:

— Shahab, să fugim, e foarte târziu!

Dar nu am luat-o spre parc. După ce-am gonit o vreme, trecând pe mai multe străzi, am ajuns obosiți și nădușiți la o băcănie, căreia i se zicea „supermarket“. Un bărbat ne-a făcut semn să mergem în spatele magazinului, unde erau două taburete și o masă în formă de semicerc lipită de perete. Fereshteh m-a așezat pe un scăunel, s-a sprijinit ostenită de celălalt și se uita în jur. N-a durat mult și-a apărut și Ramin.

— Ia uite cum arată! Ca o frigăruie! a spus Asi.

Fără să vreau, am izbucnit în râs. Fereshteh și Ramin s-au uitat mirați la mine. Fereshteh i-a făcut cu ochiul lui Ramin, arătând cu mâna spre capul lui. Am înțeles că a priceput de ce am râs și m-am înroșit. Am lăsat capul în jos.

— Ce facem acum? l-a întrebat Fereshteh.

— Dacă vin după noi aici, nu avem cale de scăpare. Și-or să închidă și magazinul, îl vor nenoroci și pe Esmail. Să mergem sus, în apartament.

— Nu se cuvine să fiu singură cu tine. Și-apoi, ce-o să zică Esmail?

— Nimic, știe că ne iubim și că nu ne putem vedea pe stradă sau în parc sau la restaurant, deci nu avem altă soluție.

Apoi arată spre mine și continuă:

— În plus, ai un paznic bun, de ce te temi?

Pe mine mă speriasse un pic reținerea lui Fereshteh, dar auzind aceste cuvinte mi-a venit inima la loc și m-am simțit mândru.

Tocmai atunci a intrat un bărbat pe la vreo 30 de ani, cu mustăți stufoase și păr negru, creț. Mi-a dat o înghețată și a spus:

— Hai, mergeți odată sus, să nu intru în bucluc. Dacă o să fiți văzuți aici, va fi vai de capul meu.

Ramin a arătat spre o ușă și a spus:

— Uite scările din spate, de lângă toaletă. Întâi mă duc eu; după câteva minute, vii și tu.

Fereshteh i-a răspuns cu un tremur în glas:

— Bine. Când termină Shahab înghețata, venim și noi.

— Nu, durează prea mult. Shahab poate să rămână aici, abia mănâncă înghețata până ne întoarcem noi.

— Nu se poate. Fără Shahab nu vin nicăieri.

— Bine, dragă. Să vină atunci cu tot cu înghețata, că nu mai am răbdare.

Ramin a plecat. Am mâncat fără prea multă poftă un pic din înghețată. Bărbatul creț nu ne slăbea din ochi și-i făcea semne lui Fereshteh să urce. Fereshteh, însă, nu se hotărâ. În cele din urmă, s-a ridicat și mi-a zis:

— Vino, Shahab, să mergem.

M-am ridicat. Fereshteh m-a luat de mână și am ieșit din magazin. Bărbatul a strigat în urma noastră, dar Fereshteh nu l-a băgat în seamă. Când am ajuns în capătul străzii, l-am auzit pe Ramin, care alerga după noi. Am încercat să mă grăbesc, dar degeaba, pașii lui Fereshteh încetineau. Ramin ne-a ajuns și, abia trăgându-și sufletul, a întrebat:

— Ce s-a-ntâmplat? De ce-ai plecat?

— Nu-mi place deloc Esmail. Are un fel de-a mă privi... Mi-e rușine.

— Esmail? Ce ai cu cel? Săracul! Ne-a lăsat să mergem în casa lui, asta e rău? Tu n-ai încredere în mine!

— Ba da, în tine am, dar locul ăla nu-mi place deloc.

— Și atunci cum să facem? Știi tu alt loc unde să mergem? Sper că nu vrei să rupem legătura și să nu ne mai vedem niciodată.

— Vai, nu... N-aș îndura să fiu departe de tine.

— Nici eu... Dacă nu te văd, înnebunesc. Numai că pe stradă n-avem cum să stăm. Am atâtea să-ți povestesc, nu vrei să știi ce mi s-a întâmplat? Ai mei se uită chiorăș la mine și când vorbesc la telefon. De cât timp n-am mai stat noi în liniște de vorbă? Vino doar de data asta: dacă nu e bine, altădată nu mai vii.

Strângându-mi mâna cu putere, Fereshteh s-a întors cu pași șovăitori spre magazin. De data asta ne-am dus direct în spate. Pe scări era întuneric și mirosea așa de rău, că n-am rezistat și mi-am astupat nasul cu mâna. Sus, pe o ușă închisă la culoare, am intrat într-o cameră mare, murdară și dezordonată. Pe fotolii stăteau îngrămădite haine și tot felul de boarfe. Pe o canapea mare zăceau perne, pături și așternuturi mototolite, iar pe masă – farfurii murdare. Camera duhnea de mucuri de țigară uitată în scrumiere. Pe perete atârnav un schelet de plastic așezat alandala și câteva tablouri urâte și înnegrite. Pe televizor era o vază cu flori veștejite. Fiece locșor și obiect din cameră mă dezgusta. Mi s-a făcut dor de casa noastră curată și luminoasă. Fereshteh a întrebat neliniștită:

— Vai, de ce arată așa?

— E o casă de Burlac, cum vrei să arate? Nu are pe nimeni, iar el e așa de ocupat, că n-are timp să facă ordine nici măcar o dată pe săptămână.

Mi-am dat brusc seama că înghețata mea, care acum se înmuiașe, rămăsese la Ramin. Mi-a înapoiat-o, a aprins televizorul și mi-a spus:

— Băietee, stai aici, la televizor, și mănâncă înghețată.

M-am așezat în fața televizorului, iar ei și-au făcut loc în spatele meu, pe canapea. La început, au vorbit repede despre

*komite*¹, despre tribunal, griji și alte lucruri. Apoi vocile au scăzut tot mai mult, nu mai înțelegeam ce zic. Când nu s-a mai auzit nimic, mi-am întors capul și m-am uitat la ei: Fereshteh își scosese mantoul și baticul și își pusese liniștită capul pe umărul lui Ramin. Se țineau de mână, iar Ramin, fermecat, îi mirosea părul. Mi-am dorit din tot sufletul ca atunci să fi fost în parc.

A doua zi, am luat-o de la capăt. Însă de data aceasta, Ramin a pus un film la video, a dat sonorul tare și mi-a spus:

— Shahab, să știi că e un film foarte frumos. Stai aici cu-minte și uită-te.

M-am uitat la el bănuitor. M-am așezat la televizor, dar încercam să prind și ce vorbesc. Pentru că trecuse o vreme fără să se audă nici un sunet, m-am întors și... Oh, Doamne! Mi-am dus fără să vreau mâna la gură și m-am întors iar cu spatele, dar toată atenția mi-a rămas încordată spre ei. N-am înțeles de ce Fereshteh s-a ridicat dintr-odată de pe canapea, dar atunci am țâșnit și eu de la locul meu. Am luat-o pe Fereshteh de mână și am tras-o spre ușă. Ramin spunea cu voce rugătoare:

— Ce e cu tine? Ce s-a întâmplat? Pe cuvânt, n-am avut nici o intenție. Știi cât de mult te iubesc! Am nevoie de tine.

— Știu, și tocmai de aceea nu mai vreau să ne vedem aici.

— Crede-mă, îți promit că nu se mai repetă!

— Nu, dragă Ramin. Mai bine ne întâlnim în parc. Trebuie să plec. La revedere! Pe mâine, în parc.

Eram fericit și mândru de Fereshteh. Am luat-o de mână și am coborât scările, iar ea s-a lăsat cu totul în voia mea. Afară aerul era curat. Am inspirat adânc.

A doua zi am mers din nou în parc. Fereshteh m-a dus la locul de joacă, uitându-se speriată în jur. De după copaci, Ramin iscodea împrejurmile. I-a făcut semn fetei să nu se uite la el,

1. Poliția moravurilor din Iran (n. tr.).

așa că Fereshteh și-a întors privirea. Nu aveam nici o dorință să mă joc. Am coborât din leagăn, am luat-o de mână pe Fereshteh și am plecat încet, tăcuți, spre casă.

De la o zi la alta, Fereshteh părea tot mai tristă și însingurată. Până când, într-o zi când polițiștii cred că aveau treburi mai importante de rezolvat și uitaseră de noi, Fereshteh și Ramin au stat împreună în parc și au discutat după pofta inimii. Ochii le străluceau. Eram și eu bucuros. Atunci când erau în parc, eram liniștit. Pe drumul spre casă, Fereshteh mi-a destăinuit, fericită, vioaie, toate secretele din inima ei. Am ascultat cu atenție. Știam că nu așteaptă nici un răspuns, nu voia decât să vorbească și să aibă cui să-și descarce sufletul. În cele din urmă, a spus:

— Shahab, nu pot să nu-l văd. Oh, ce bine era dacă parcul ar fi fost sigur! Poți tu să ai grijă și să ne dai de știre când vin polițiștii?

Am dat din cap cu convingere. Mă simțeam mândru. Eram gata să fac orice pentru ei, numai să nu mai meargă în camera aceea mizerabilă.

A doua zi parcul părea iarăși liniștit. Ca un străjer, vegheam cu grijă banca pe care stăteau Fereshteh și Ramin și mă uitam atent de jur-împrejur. Când au fugit pe lângă mine câțiva tineri speriați, am simțit pericolul. Asemenea detectivilor din filme, m-am ascuns după copaci. Polițiștii veneau de pe strada de deasupra parcului – erau mulți și se răspândeau în toate părțile. Am gonit cât am putut de tare spre Fereshteh. Citindu-mi spaima pe chip, au sărit amândoi de la locul lor.

— Au venit? a întrebat Ramin.

A țâșnit în spatele copacilor, însă un polițist care părea să fi stat ascuns acolo în tot acest timp l-a prins de gât. Altul a apărut în spatele lui Fereshteh și i-a poruncit cu voce furioasă:

— Mișcă!

Amândoi se făcuseră galbeni ca șofranul. Cred că nici eu nu eram mai prejos. Fereshteh tremura.

— Vă rog, pentru Dumnezeu, noi n-am făcut nimic! îl implora pe polițist.

— Mișcă!

Am pornit toți trei cu picioarele tremurând ca varga spre intrarea în parc. Buzele lui Ramin se învinețiseră. Cu glas răgușit, a spus:

— Nu le faceți nimic lor. A fost vina mea. Lăsați-i să plece.

— Nici vorbă! Te luăm și pe tine, și pe ei.

Și, ca să meargă mai repede, i-a tras o lovitură în spate. Ramin s-a împiedicat și a căzut câțiva pași mai în față. Umilit, s-a ridicat. Lui Fereshteh i-au dat lacrimile. Mi-am întors capul: nu voiam să-l mai văd jignit, mă rușinam și eu de cum era batjocorit. La intrarea în parc, au predat-o pe Fereshteh celor două polițiște care se ocupau de mașina pentru fete. Sperând că va găsi mai multă înțelegere la ele, Fereshteh a început din nou să plângă și să implore. Dar se pare că femeile erau mai severe și mai greu de înduplecat decât bărbații. Au îmbrâncit-o în mașină. Simțeam că mă voi prăbuși de frică. Lipit de mantoul lui Fereshteh, am început să țip. Șeful polițiștilor, un bărbat nici tânăr, nici bătrân, s-a apropiat de noi, iar Fereshteh a început să se tânguie rugător, cu lacrimi în ochi:

— Domnule, n-am făcut nimic, vă dau cuvântul! Eram cu copilul ăsta mut, l-am adus la plimbare în parc. Acum are o criză, vă rog, lăsați-mă să-l duc acasă.

— Întoarce-te în mașină! a ordonat polițista și s-a întors spre șef. Minte, le știu eu bine pe-astea. N-o băgați în seamă!

M-am apucat să țip atât de tare, că nici măcar nici eu nu știam cum puteam să scot așa niște sunete. Polițiștii au început să șovăie. Fereshteh a sărit din mașină și a strigat:

— Oh, Doamne, o să leșine! Uneori mai face crize.

Șeful polițiștilor a venit atunci în față și i-a spus lui Fereshteh:

— Du-l de aici.

— Nu, domnule, joacă teatru! Uitați-vă ce descoperită e! Îl știu pe copilul ăsta mut. Dați-mi voie...

— Doamnă Zahra, îi lăsați sau nu? Pleacă acum, domnișoară, dar dacă te mai prindem pe aici... știi ce te-așteaptă!

Fereshteh m-a luat repede de mână și am fugit amândoi plângând spre casă. Când ne-am apropiat, Fereshteh mi-a spus:

— Mergem la noi acasă, mama e plecată. Acolo te spăl pe față și pe mâini și te duc la voi.

Fereshteh a scos cheia și a deschis încet. Nu era nimeni înăuntru. Am mers în camera ei. S-a aruncat pe pat și a început să plângă în hohote. M-am așezat pe jos și mi-am rezemat capul de perete. Eram așa de obosit și de slăbit, că nu mă mai puteam mișca. A trecut însă puțin și ne-am mai liniștit amândoi. Fereshteh s-a ghemuit în pat și a strigat printre suspine:

— Doamne, sunt gata să-mi dau viața pentru Ramin! Ai văzut cum l-au lovit? Dar asta nu e nimic, pe lângă toate loviturile de bici pe care trebuie să le primească. Vai... n-o să le poată îndura, o să moară în mâinile lor!

A început iar să plângă și să geamă. M-am dus lângă ea, mi se rupea inima de mila ei. Am mângâiat-o pe păr. Fereshteh m-a luat în brațe și a spus:

— Ce ne facem acum? Să o anunțăm pe mama lui, să meargă după el?

A întins mâna și a luat telefonul de pe masă, l-a pus pe pat și a format numărul. Câteva clipe mai târziu, cu o voce pe care încerca să o facă să sune mai gros decât a ei, a anunțat:

— Doamnă, poliția l-a prins pe fiul dumneavoastră, Ramin, în parc. L-au dus la *komite*. Mergeți să îl ajutați.

Apoi a închis.

Programul nostru de plimbări în parc s-a întrerupt o perioadă. Fereshteh era tristă și nervoasă și îi sărea țandăra din

orice. Nici când venea la noi nu-i mai intra nimeni în voie sau găsea mereu motiv să plângă. Fataneh Khanom ajunsese la limita răbdării. Într-o zi, a întrebat-o pe mama:

— Tu știi cumva ce naiba a apucat-o? Se supără din orice, a devenit nesuferită peste măsură. Ție nu-ți spune nimic când vine aici?

— Nu, pe cuvânt! Spune doar că o necăjește Khosrou, că o lasă nervii. Apoi se duce în camera lui Shahab.

— Aiurea, bietul Khosrou! Nu zic, o mai necăjește uneori, dar nu așa cum spune ea.

Însă după zece zile Fereshteh a apărut din nou veselă și zâmbitoare, cu un batic colorat și îmbrăcată frumos. A venit la mine și mi-a spus:

— Haide, Shahab dragă, vino! N-am mai fost la plimbare de ceva timp.

Mama a privit-o gânditoare și a întrebat-o:

— Dar ce s-a întâmplat de ți-ai amintit iar de parc?

— Mă plictisesc... Mi-am zis că peste câteva zile începe școala și n-o să mai pot duce copilul la plimbare. Să ne bucurăm de zilele rămase.

Mii de întrebări îmi alergau în minte. Ce se-ntâmplase? Venise Ramin? Cum de nu le e frică să meargă din nou în parc? Știam că dacă îi mai văd o dată pe polițiști, o să îngheț de spaimă. Când poarta s-a închis și am rămas doar cu Fereshteh, m-am oprit. Am tras-o de mână și am fixat-o cu o privire neîncrezătoare.

— Ce e? a întrebat ea. Nu vrei să mergem, ți-e teamă?

Am dat din cap că da.

— Nu-ți fie frică, nu mergem în parc. Mergem la magazin, ne întâlnim acolo cu Ramin și dup-aceea ne întoarcem. Atât.

Fața mi s-a schimonosit de dezgust. Am clătinat din cap cu supărare.

— Ce pot să fac? Nu avem unde altundeva să ne vedem. Nu e altă soluție. Și simt că înnebunesc de dor de el. Ție nu ți s-a făcut dor?

Am clătinat tare din cap și mi-am strâns buzele, în semn că nu.

— Ei, tu nu ești îndrăgostit! a râs ea. Tu nici nu știi cum e să fii îndrăgostit. Dar eu mă gândesc mereu la el. E un băiat minunat. Și el se gândește numai la mine. Credeam că o să mor de-ngrijorare. Știi cât de tare l-au biciuit? Doamne, îmi vine să mor! A fost doar vina mea. Abia azi a putut să iasă din casă. Până nu-l văd, nu mă liniștesc. Doctorii i-au zis că s-ar putea să sufere cu rinichii din cauza loviturilor de bici. Dacă nu făceam eu mofturi și mergeam la Esmail acasă, nu s-ar fi întâmplat toate astea.

— Vai, ce nenorocire! a exclamat Asi. De-acum înainte va trebui să mergem acolo.

În ziua aceea Fereshteh și Ramin s-au revăzut cu mare bucurie. Ramin i-a arătat mândru urmele rănilor. Fereshteh l-a privit înduioșată și l-a-ntrebat dacă l-a durut. Ramin i-a povestit atunci despre chinurile pe care le-a îndurat cu viteză, iar Feresheh, mirată și bucuroasă, l-a laudat pentru curajul lui.

Încet-încet Fereshteh s-a obișnuit cu vizitele în camera aceea murdară. Dar eu mă săturasem. Nu-mi plăcea deloc nici Esmail, care mă lua în brațe de câte ori se ivea prilejul și mă pune pe genunchii lui. Și nu-mi plăcea că Fereshteh și Ramin erau mereu lipiți unul de altul.

Într-o zi, Ramin mi-a spus:

— Shahab, du-te și adu-mi un suc de jos.

Nu voiam să mă duc singur la parter. Mi-era frică de Esmail. M-am prefăcut că nu-l aud și mi-am întors capul supărat. Ramin m-a luat de mână și a insistat:

— Du-te, băiete dragă, ți-am lăsat acolo și o înghețată specială. Pe mine mă doare spatele de la răni, dar tu ești cuminte și o să-mi aduci un suc. Mi s-a uscat gâtul de sete.

M-am uitat la Fereshteh, care tăcea. Nu am putut citi nimic în privirea ei.

Am coborât temător scările și am făcut un semn spre sucuri. Cu un răs care îmi făcea silă, Esmail mi-a dat o sticlă și un pahar. Abia am apucat să fac doi pași, când mi-am dat seama că vine încet după mine. M-a cuprins o teamă puternică și am scăpat paharul. Am rupt-o la fugă spre scări. În întunericul de-acolo, fața lui urâtă părea și mai înfricoșătoare. Era cât pe ce să mă prindă, când s-a auzit clopoțelul de deasupra ușii, anunțând intrarea unui client. Esmail s-a întors în magazin. Cu genunchii tremurând, am urcat scările. Am tras de clanță, dar ușa era încuiată. Am bușit în ea cu picioarele. Simțeam că o s-o iau razna. M-am așezat lângă ușă și-am început să plâng.

— Vai de noi, a spus Babi. Pentru că nu putem vorbi, oricine poate să ne facă orice are chef. Nimeni nu se gândește la noi.

Cel mai tare și mai tare, eram supărat pe Fereshteh. De ce-l lăsase pe Ramin să facă așa ceva? Iar acum nici nu deschidea ușa. În cele din urmă, în câteva minute, Fereshteh a deschis înverșunată ușa și a ieșit, certându-se cu Ramin, cu baticul și mantoul în mână. Părul îi stătea ciufulit. Și-a pus baticul pe scări și a îmbrăcat mantoul în magazin. Am sărit afară înaintea ei. Tot drumul am suspinat și toate alinturile și mângâierile lui Fereshteh nu m-au potolit. Nu mai aveam încredere în ea. Eram furios pe ea. Nu mai voiam să mergem la plimbare amândoi. De câte ori venea la noi, mă ascundeam și o dată, când a vrut să mă ia mai mult cu forța, am țipat. M-am încleștat de balustrada scărilor și-am început să plâng. Mirată, mama a venit să mă ajute.

Fereshteh a plecat și astfel distracția noastră de vară a luat sfârșit. Însă învățasem multe în această perioadă. Prea multe pentru vârsta mea. Mă gândeam mereu la ce văzusem, dar nu puteam să le-nțeleg prea bine. Uneori vorbeam rușinat cu Asi și Babi despre asta. Odată, am încercat să-i imit cu Shadi dar... ah, mi s-a făcut greață. I-am spus lui Asi:

— Ce scârbos! Are gura plină de scuipat.

Începuse școala și viața reintrase pe făgașul cunoscut. Fereshteh nu mai venea după Shahab; nu știu ce se întâmplase între ei, dar Shahab nu mai voia să o vadă. Devenise și mai tăcut și de cele mai multe ori era cufundat în sine. Nici măcar nu se mai învârtea prin cameră, în jocul acela straniu al lui. Nu-mi mai arăta desenele pe care le făcea. Când s-a întâmplat să îmi cadă ochii pe ele, nu am înțeles nimic din mâzgălele lui, iar Shahab, când m-a văzut cu desenele în mână, mi le-a smuls și le-a rupt îngrozit. Mi-am dat seama că era ceva ce n-ar fi trebuit să văd. Dar cel mai mult mă îngrijora relația cu tatăl lui. Naser era un om demn de respect și muncitor, care ținea mult la familie, dar îi lipsea ceva, ceva ce ar fi trebuit să deprindă în copilărie, dar nu îl învățase nimeni: nu știa să își arate iubirea. După el, gesturile de afecțiune erau prostești și îl stânjeneau. De fapt, orice lucru aflat în afara rațiunii și a logicii lui îi părea lipsit de valoare și inutil. Voia ca totul să fie perfect și nu îngăduia, mai ales dacă era vorba de mine sau de copii, nici un cusur. Arash se străduia din toate puterile să fie la înălțimea așteptărilor tatălui său și ajunsese și el stăpânit de obsesia perfecțiunii. Era mereu adâncit în lecții, preocupat doar de școală. Naser era mândru de el, toți îl încurajau, iar el se scufunda tot mai mult. Când s-a convins că Shahab suferă de o deficiență mintală, Naser a sporit și mai mult povara de pe umerii lui Arash. De parcă un copil supradotat ar fi putut să șteargă stigmatul de a avea un copil retardat și să-i repare astfel mândria lui rănită.

Cum ar fi putut o astfel de persoană să înghită existența lui Shahab? Nu numai că nu era o dragoste firească între ei, ba chiar se îndepărtau din ce în ce mai mult. Tulburată și îngrijorată, mă foloseam de tot felul de tertipuri naive, încercând să îi apropîi, dar de cele mai multe ori în zadar. De exemplu, i-am dat lui Shahab farfuria cu fructe pregătite pentru Naser și i-am spus:

— Shahab, du-i astea tatălui tău.

A trântit farfuria pe masă.

— Shahab dragă, de ce faci așa? Tata abia a ajuns acasă, e obosit. Du-i fructele astea și stai un pic cu el, i s-a făcut dor de tine.

Mi-a aruncat o privire de împotrivire. I-am pus din nou în mână farfuria cu fructe.

— Hai, copile, nu te încăpățâna. Du-te și dă-i tatei fructele. Nu-l iubești pe tatăl tău?

Și-a strâns buzele și a aruncat furios farfuria în mijlocul bucătăriei. S-a spart în mii de bucăți. Naser a strigat:

— Ce-a fost asta?

Eu încă îl priveam pe Shahab, nevenindu-mi să cred ce făcuse. A rupt-o la fugă și s-a refugiat în camera lui.

— Nimic... am scăpat o farfurie.

Cât de tare mă înfuria mama... „Tatăl tău“ în sus, „tatăl tău“ în jos.

— Ce prostuță e mama! spunea Asi. El nu e tatăl nostru, e tatăl lui Arash. Mama știe să vorbească și înțelege mereu ce vrem, cum de nu pricepe ceva atât de simplu? Ea chiar nu știe că toți copiii buni, sănătoși, frumoși și deștepți sunt ai taților, pe când copiii proști, urâți, bolnavi și muți sunt ai mamelor? Dacă ar fi doar un pic mai atentă și ar asculta ce spune tatăl lui Arash, și-ar da seama... Dar ea e mereu cu gândul în altă parte. E mânănită din cauza noastră, dar nu bagă de seamă că tatăl lui Arash îl strigă „fiul meu“ și se mândrește la toată lumea cu băiatul lui. Când se uită la el, zâmbește, nu mai poate de drag. La noi nu-i place deloc să se uite. Nu-i place nici să ne arate altora. Spune mereu „Nevastă, vino și ia-ți copilul de aici!“. Adică „Ăsta e copilul tău, nu al meu“. Cum de nu pricepe mama toate astea? Nouă oricum nu ne pasă. Pentru noi, mama e de-ajuns.

Nu știu prea bine când și unde s-a rupt legătura mea cu tatăl. Cea mai veche amintire e din ziua când au adus-o pe Shadi acasă. El a luat-o fericit în brațe. Îi străluceau ochii. Pe vremea aceea eram obișnuit să îi sar în întâmpinare ori de câte ori se întorcea acasă. Mă duceam la ușă și-mi ridicam mâinile ca să mă ia în brațe. Când eram la pieptul lui – locul cel mai înalt și mai frumos de unde se putea privi lumea – îmi spunea să îl sărut, iar eu îl ascultam cu bucurie. Pe atunci tatăl încă

spera că eu o să vorbesc și nu știa că sunt înapoiat. Dar în acea zi nu m-a mai luat în brațe, oricât am ridicat mâinile și m-am învârtit în jurul lui. Nici măcar nu m-a văzut. În cele din urmă a pus-o pe Shadi pe pat, cu un sărut. Am vrut să fac și eu la fel, doar-doar se va uita și la mine. Dar m-a dat la o parte, iar eu am rămas deznădăjduit lângă el. Shadi a început să plângă și tatăl a sărit imediat de la locul lui, strigând-o pe mama. În toată agitația, chiar m-a călcat pe picior cu picioarele lui mari. M-a străpuns o durere grozavă și am țipat, dar el plecase deja să aducă sticla de lapte pentru Shadi. Când s-a întors, doar m-a privit scurt și m-a întrebat:

— Ce-ai pățit, de ce țipi fără rost?

Nici măcar nu observase că m-a călcat. A doua zi, mama s-a mirat:

— De ce i s-a învinețit copilului piciorul?

— De unde să știu eu? a răspuns tatăl, care își luase liber câteva zile ca s-o ajute pe mama. S-o fi lovit de ceva.

Indiferența lui din zilele acelea grele mi-a dat de înțeles că nu mai am un loc în inima lui. Nu m-am mai învârtit pe lângă el, mai ales că mi-era teamă să nu mă calce din nou. S-a mai întâmplat de câteva ori să vină acasă și să uite să mă ia în brațe, fără să-mi vadă mâinile întinse rugător. M-am așezat lângă oglinda mare de pe ușa dulapului și m-am uitat la mine așa cum eram, slab și pipernicit. Am hotărât atunci să nu mă mai bucur niciodată de venirea lui, să nu-i mai ies în întâmpinare și să nu-l mai sărut.

Cu cât întârziam eu să vorbesc, tatăl se îndepărta mai mult de mine, ca și cum l-aș fi jignit în mândria și bărbăția lui și i-aș fi pus sub semnul întrebării părerea că e un om desăvârșit. Se uita nedumerit la mine și nu înțelegea de ce îi dăduse Dumnezeu un asemenea copil. Nu mai vorbea cu mine. Probabil, în logica lui, un om întreg la minte n-are de ce vorbi cu cineva care nu poate să-i răspundă.

Nu vreau să spun că făcea toate astea intenționat, dar în adâncul lui era rănit și rușinat de existența mea; și eu, așa mic cum eram, simțeam foarte limpede totul.

Îmi aduc foarte bine aminte prima dată când m-au dus la un medic specialist pentru că nu vorbeam. Am ajuns într-o încăpere întunecată, unde toate erau maro. Pe perete atârna un desen care-mi dădea fiori, semăna cu un fluture pictat de un idiot. Shadi avea un an și jumătate și deja spunea o sumedenie de lucruri. Fiecare cuvânt copilăresc al ei era pentru mine ca o palmă zdravănă. Ori de câte ori spunea câte ceva, cei din jur se uitau strâmb la mine și mă întrebau:

— Tu de ce nu vorbești? Ea e mult mai mică decât tine și vorbește.

Treptat, simplul gând de a vorbi ajunsese să nu-mi mai dea pace. Ori de câte ori trebuia să rostesc ceva, inima începea să-mi bată nebunește. Urechile începeau să-mi țiuie și cuvintele celor din jur deveneau șterse și de neînțeles.

În ziua aceea, tatăl i-a spus doctorului:

— Domnule doctor, are aproape patru ani și încă nu vorbește. Sora lui de un an și jumătate ciripește mereu și poate spune orice.

Fără să vrea, mama a adăugat „să nu-i fie de deochi“ și a cio-cănit de câteva ori cu degetul în masa din fața ei.

— Doctorul lui zice că nu e nimic, a continuat tatăl. Că se va porni el singur, încet-încet. Dar eu cred că e deja foarte târziu, poate ar trebui să ne gândim la altceva.

— În afară de faptul că nu vorbește, mai are alte probleme?

— Da, domnule doctor, a răspuns mama. De ceva vreme face pe el, deși nu s-a mai întâmplat de mult.

M-am holbat atunci la mama. Nu-mi venea să cred că poate să mă facă de râs cu atâta ușurință în fața străinilor! Mai ales că nu se întâmplase decât de două ori și, pe deasupra, fusese chiar vina ei, pentru că nu era atentă la mine și a întârziat, iar eu nu m-am mai putut ține.

— De obicei, copiii fac asta ca să atragă atenția. Vă ocupați suficient de el, îi arătați că îl iubiți?

— Noi facem pentru el tot ce ne stă în puteri, a spus tatăl. Dar mi se pare că și aici copilul ăsta are probleme. E foarte pasiv și rece, de parcă nici n-ar avea sentimente. Cred că dacă aș lipsi un an, tot nu s-ar bucura când m-aș întoarce. Când îl iau în brațe, nu știe cum să facă să fugă. Nu lasă pe nimeni să-l sărute, nu răspunde în nici un fel la gesturile de tandrețe. Îi cumpăr jucării, dar nu se învesește nici măcar o clipă, nici măcar nu se uită la ele.

— Nu, nu e așa! a sărit mama. Când ești plecat, se joacă cu ele. Doar la început nu le bagă în seamă, de parcă nu ar înțelege ceea ce e nou. Uneori mă gândesc că face așa ca să ne sfideze.

— Să ne sfideze? s-a mirat tatăl. Un copil așa de mic... ce știe el!

— Dar fizic are vreo problemă? a întrebat doctorul.

— Nu, nu cred, a răspuns mama. Cu mersul a întârziat puțin... Shadi, să nu-i fie de deochi, a început să meargă cu două săptămâni înainte să împlinească un an, dar el avea un an și trei luni când a pornit-o. Despre auz, nu știu. Doctorul i-a examinat urechile și a zis că n-are nici o problemă. Când vorbești cu el, înțelege. Doar uneori, când se uită la desene animate sau se joacă, nu-mi răspunde oricât l-aș striga, de parcă n-ar auzi. Și felul în care se joacă e foarte ciudat. Se învârte ore întregi în jurul havuzului, cu ochii la cer, apoi se oprește dintr-odată; stă un pic și pornește iar... ca nebunii! Mă doare gura de cât îi spun să stea locului, dar parcă nici nu mă aude.

Doctorul s-a apropiat și a spus:

— Așezați-l pe pat.

Nu-mi plăceau doctorii. Nu știai la ce să te aștepti de la ei. Uneori îți dădeau ciocolată, alteori, fără de veste, îți înfigeau câte un ac în corp. Parcă aveau o boală. Apoi ziceau că nu te

doare. Cuvintele astea mă deranjau mai tare decât acul. Mi-aș fi dorit să le înfig și eu un ac în corp, așa, să vedem dacă doare sau nu. Măcar doctorul meu avea părul alb și frumos, era bun și prietenos. Doctorul de-acum, cu mustățile lui mari și negre, cu corpul lui greoi, mă ducea cu gândul la niște personaje rele din desene animate. Nu știa să se facă plăcut. Mai ales că vorbea de față cu mine de toate defectele mele și îi îndemna pe părinți să mă compare cu Shadi, arătându-le astfel și mai clar lipsurile mele și superioritatea lui Shadi.

Tatăl m-a ridicat de jos. Dar mie nu-mi plăcea deloc să stau pe patul de consultații, așa că mi-am ținut picioarele țepene, să nu mă poată așeza. Uitându-se la mine muștrător, tatăl m-a așezat cu forța, apoi i-a spus doctorului:

— Uitați-vă și dumneavoastră! E de neînțeles ce-l apucă. Se încăpățânează, așa, din senin.

Doctorul nu a răspuns și a început să-mi examineze urechile, gâtul, inima, burta. Stetoscopul era rece. M-a trecut un fior și m-am chircit.

— Cuminte, copile, cuminte!

A ridicat stetoscopul, apoi și-a apropiat capul de fața mea și m-a întrebat:

— Mă auzi, nu?

Mustățile lui stufoase și negre aveau două smocuri albe, chiar sub nări.

— Ia uite, zici că-i curge nasul! a spus Babi.

M-a pufnit râsul. Doctorul a murmurat ceva pentru sine. Eu nu-mi puteam lua ochii de la mustățile lui, care se mișcau foarte caraghios în sus și-n jos. Încet-încet am ajuns să cred că poate n-are smocuri de păr alb, ci chiar îi curg mucșori, atârnându-i în mustăți. M-am întors cu spatele. Doctorul m-a strigat, mi-a întors fața spre el și a spus:

— Hai, dragă băiete, uită-te la mine.

Mi-am întors fără nici o tragere de inimă fața spre el.

— Ah, de ce nu merge să se șteargă la nas? a întrebat Babi.

Mi s-a făcut rău.

— Hai, băiete!

Mi-am întors din nou capul.

— Bate din palme, uite-așa! a spus el și și-a lovit palmele strașnic. Bate din palme, hai!

L-am privit acru.

— Ce prost, ne pune să batem din palme! a spus Babi. Păi ce, suntem Shadi?

Acum chiar că mă jignise. Mi-am încrucișat hotărât brațele și mi-am întors capul. Doctorul s-a enervat. Din camera de așteptare se auzeau plânsetele a doi copii care se certau. Asistentă și-a băgat capul pe ușa cabinetului și a spus:

— Domnule doctor, e nebunie în sala de așteptare. S-au adunat mulți pacienți... Să fiți atent la programări!

Doctorul i-a făcut semn cu mâna asistentei să plece și s-a întors spre mine. Mi-a întors fața spre el și mi-a spus poruncitor:

— Bun, dragă copile, ai înțeles ce vreau de la tine? Bate din palme! Bate din palme!

Mi-am întors fața de la el și mi-am apăsat tot mai mult mâinile încheștate pe piept.

Doctorul era în mod clar furios. Mi-a descleștat cu ușurință brațele încrucișate. Mă înroșisem de cât mă chinuisem să-mi țin brațele încrucișate și de supărarea pe care mi-o pricinuiseră această agresiune, încheiată cu succes, asupra voinței mele. Trebuia să mă apăr. M-am aplecat spre mâinile lui, care le țineau strâns pe ale mele, și l-am mușcat cu dinții mei mici și ascuțiți. Doctorul a gemut și mi-a dat drumul. Voiam să fug, dar patul era foarte înalt. Am sărit, cu toate acestea, jos și am zbughit-o în cealaltă încăpere. Părinții mă priveau înmărmuriți. Tatăl s-a ridicat și a venit după mine, dar doctorul a spus:

— Lăsați-l, nu contează. Faptul că nu vorbește nu e singura lui problemă. După părerea mea, e deficient mintal. Trebuie să îi facem niște teste, dar sunt destul de costisitoare. Întrebați-o pe asistentă. Când v-ați hotărât, sunați să faceți o programare.

Și, ca și cum nu ne-ar mai fi suportat nici o secundă în plus, a deschis ușa și a așteptat să plecăm. Mama a luat-o pe Shadi în brațe și a ieșit în grabă. Tatăl a ajuns lângă mine din câțiva pași, m-a ridicat de-o mână și am ieșit din cameră.

Nu m-au dus la teste. Mama s-a împotrivit de la bun început:

— Doctorul ăsta nu e bun de nimic. Doctorul Tabatabai știe cel mai bine. El a zis că nu are nimic și că va începe în cele din urmă să vorbească.

Când a auzit cât de mult costau testele, și tatăl a renunțat la idee. Dar se convinsese că am o problemă mintală care se manifesta și prin faptul că nu vorbeam. Evident că nu discuta despre asta, pentru că nu voia să înfrunte durerea pricinuită mamei. În cele din urmă, s-a hotărât să facă un ultim efort ca să verifice, o dată pentru totdeauna, dacă teoria lui e corectă. Ori mă convinge să vorbesc, ori dă verdictul că sunt întârziat.

După ziua aceea, suferința mea a devenit și mai mare. Tatăl venea acasă rupt de oboseală. În timp ce se spăla pe mâini, mă striga. Încerca să pară liniștit și binedispus, dar se citea clar pe chipul lui că i se acrise de sarcina apăsătoare pe care și-o luase. Eu eram gata să fug în orice clipă. Cu o răbdare prefăcută, mă așeza lângă el și spunea:

— Shahab, hai spune „apă“! „Apă“...

Îmi strângeam buzele și îmi fixam privirea în pământ. El insista:

— Deschide gura, uite-așa... spune „ă“... „ă“...

Și, cu fiecare clipă, tremurul din glasul lui, provocat de furia pe care încerca să n-o arate, se accentua din ce în ce, iar mie mi se făcea tot mai frică. Apoi începea să mă certe:

— Ce mare scofală, deschide gura și spune un cuvânt, „apă“. Înțelegi ce-ți zic?

Limba mi se încleșta cu totul, inima îmi bătea tot mai tare, strângeam buzele cu putere. Eram prea mâhnit ca să vorbesc

cu el. Într-un final, apărea Shadi; ori se smulgea din mâna mamei și alerga la noi, ori o lăsa mama intenționat, ca să vină să mă salveze. Se cuibărea râzând în brațele tatălui, fără nici o sfială. Tatăl se posomora și îi spunea mamei, care venea s-o ia pe Shadi:

— Las-o, nu e nimic.

Apoi o strângea în brațe și o săruta. Nu îmi plăcea deloc să fiu martor la astfel de scene.

Lecția lua apoi o altă formă. Tatăl nu voia să se dea bătut și insista:

— Spune „apă“!

Atunci Shadi striga cu mândrie: „Apă“. Dacă n-ar fi fost în brațele tatălui, sigur aș fi plesnit-o.

— Spune ceva, să vedem că ai glas. Cum face pisica?

Iar Shadi răspundea cu voce subțirică „Miau-miau“. Șirul de întrebări continua cu amestecul ghiduș al lui Shadi, până când tatăl devenea atât de captivat de ea, încât uita de mine și puteam să plec tiptil de lângă el și să mă retrag în camera mea. Până la urmă, tatăl s-a lăsat păgubaș și lecțiile astea îngrozitoare au luat sfârșit.

Într-o după-amiază de la sfârșitul toamnei, pe la ora patru, Fereshteh a venit la noi acasă. Era slabă și palidă. Am luat-o la fugă pe scări în sus, dar voiam să aud totuși ce spune, așa că m-am tupilat lângă balustradă, să ascult.

— Chemați-l pe Shahab, vă rog, vă vrea să-l duc la o plimbare, i-a spus Fereshteh mamei.

Mama s-a uitat la ea uimită:

— Ce s-a întâmplat, Fereshteh, de ți-ai amintit iar de plimbări? A început și școala... Ai mii de lucruri de făcut, am auzit că materiile de anul ăsta sunt foarte grele. Afară e frig, se întunecă devreme... Eu zic să nu mai mergeți la plimbare.

— Nu, mătușă Maryam, mă relaxez puțin în parc. Iau și cărțile cu mine. Cât se joacă Shahab, eu învăț. În casă îmi pierd răbdarea foarte repede. Afară, învăț lecțiile mai ușor.

— Ce mincinoasă! a țipat Asi. Să nu cumva să te duci!

Mama a răspuns:

— Nu știu ce să zic... Tu știi mai bine. Dar mă îndoiesc că Shahab va vrea să vină cu tine.

— Se poate să mă duc să-l întreb chiar eu?

Am fugit în camera mea, am sărit în pat, m-am băgat sub pătură și m-am prefăcut că dorm. Fereshteh a intrat în cameră și s-a așezat pe marginea patului. A spus încet:

— Hai, sus! Nu te mai prefac, doar nu dormi la ora asta! Hai să mergem în parc.

M-am întors cu spatele la ea.

— Îți promit că mergem doar în parc, a continuat ea. Și Ramin abia așteaptă să te vadă! Ți-a cumpărat o mașinuță tare frumoasă, vrea să ți-o dea. Haide, am întârziat.

Tăcerea ei bruscă m-a făcut curios și mi-am scos capul de sub pătură. Am văzut-o pe mama în pragul ușii. Nici unul dintre noi nu băgase de seamă când a venit și nu știam cât de mult auzise.

— Se preface că doarme, a bâiguit Fereshteh.

Cu o privire mai bănuitoare ca oricând, mama a spus:

— Lasă-l, dragă Fereshteh. Știi ce încăpățânat e. Dacă și-a pus în cap că nu merge, nu-l mai scoți din ale lui. Iar dacă îl iei cu forța, o să-ți dea de furcă. Dar dacă te plictisești în casă, vino la noi în curte și învață aici.

Asi a spus râzând:

— Ce prostuță e mama!

Ne-am băgat capul sub pătură și am râs.

Amărâtă, Fereshteh s-a ridicat, m-a bătut ușurel cu mâna pe spate prin pătură și a spus:

— Fie... Lasă-mă și tu singură. Of, tovarăș doar pe jumătate de drum!

Apoi a plecat.

Se întunecase deja când în toată casa a zbârnâit soneria. Mama a apăsat butonul interfonului și într-o clipă în salon a apărut Khosrou. Când m-a văzut, s-a mirat:

— A... v-ați întors? Și Fereshteh unde e? De ce nu vine acasă? Fereshteh! Unde ești? Vino, imediat se-ntoarce tata.

Mama s-a apropiat de el și l-a întrebat:

— Ce s-a-ntâmplat, Khosrou? O cauți pe Fereshteh?

— Ă... Bună seara! Da, am venit după ea. De ce mai stă aici? Spuneți-i să vină.

— Dar Fereshteh nu e aici.

— Păi cum s-a-ntors Shahab acasă? Nu s-a dus cu Fereshteh?

— Nu. Fereshteh a venit după-masă să-l ia, dar Shahab n-a vrut să meargă. Nu s-a întors încă?

— Păi... ea cu cine a plecat, atunci?

— Sigur s-a dus singură. Voia să meargă să învețe în parc.

Fără să-și ia la revedere, Khosrou a ieșit val-vârtej din casă. N-au trecut nici cinci minute și s-a înființat din nou în mijlocul salonului, de data asta însoțit de Fataneh Khanom.

— Maryam dragă, unde e Fereshteh?

— Nu știi! A venit după-masă ca să-l ia pe Shahab, dar el nu se simțea bine și n-a plecat. Eu am crezut că se întoarce acasă.

— Nu, nu s-a întors. Să mă bată Dumnezeu, dacă află tatăl ei... va fi prăpăd.

— Încă nu e foarte târziu. Avea și cărțile cu ea, voia să meargă să învețe.

— Pe întunericul și pe frigul ăsta? s-a minunat Fataneh Khanom, mâniaoasă. Mda, sigur... ca-n povestea cu Hasani, care mergea la școală numai când era închisă.

— Poate s-a dus la vreo prietenă să învețe împreună.

— La care prietenă?

— Nu știi, voi ar trebui să-i cunoașteți prietenele. Dacă aveți numărul de telefon, sună să vezi unde este.

— Și să fi stat acolo până la ora asta?

— Când sunt împreună, copiii nu-și dau seama cum trece timpul.

Khosrou a intervenit:

— Sigur a mers iar la Susan. Are scris numărul în agendă, hai să sunăm.

— Gata! Scuză-ne, Maryam. Să nu-i spui și unchiului ei, da? Nu vreau s-ajungă asta la urechile tatălui ei. Oriunde s-ar fi dus, sigur o să apară imediat.

— Cum a venit, să-mi dați de știre!

— Bine.

După ce au plecat, mama s-a întors spre mine.

— Ce bine că nu te-ai dus cu ea! De ce nu ai vrut să mergi? Știi cumva unde s-a dus?

Am ridicat din umeri.

După vreo oră, s-au întors acasă Arash și tatăl lui. Bietul Arash, abia mai mergea de oboseală. Mama s-a grăbit să-l ajute, i-a luat geanta și i-a spus:

— Du-te să te speli pe față și pe mâini. Până te schimbi, eu aduc cina. Ești obosit frânt, nu-i așa?

În timpul cinei, Arash tot ațipea la masă.

— Arash, dragul meu, după ce mănânci te duci la culcare! i-a spus mama.

— N-am cum, trebuie să învăț pentru mâine. Avem examen.

— Nu, dragule, te duci și dormi. Nu poți să înveți așa de obosit. Te trezesc eu mâine dimineață mai devreme.

Arash a mai luat câteva linguri, apoi s-a ridicat molatic și s-a dus în camera lui. Mama a întrebat atunci:

— De ce pui atâta presiune pe copilul ăsta? Ce a făcut la matematică? Acolo se descurcă bine.

— Cum așa? A luat șaptesprezece¹.

— Șaptesprezece nu e o notă rea. Iar materiile sunt dificile acum. Nu mai e elev de școală primară, să ia mereu douăzeci.

— Ce vorbe-s astea? Băiatul meu mai are un pic și se duce la olimpiada de matematică. Dacă nu ne ocupăm de el, n-o să ia locul întâi.

— Foarte bine, să nu-l ia. Ce e mai important, să fie sănătos sau să fie primul? De fapt, de ce ții atât de mult să fie mereu primul?

— Pentru binele lui, pentru viitorul lui. Trebuie să ne facă mândri.

— Aha! Păi așa să spui. Viitorul lui și așa mai departe... astea-s pretexte. Te gândești doar la tine și la imaginea ta, vrei să te lauzi tuturor că fiul tău e primul. Nu te gândești că ar putea claca în atâta presiune.

A strâns cu indignare de pe masă și a pus totul în chiuvetă.

— Bravo! s-a bucurat Asi. Uneori mama e tare deșteaptă.

1. În sistemul de învățământ iranian, notarea se face de la 1 la 20 (n. tr.).

Mă spălam pe dinți când s-a auzit iar soneria. Tatăl a ridicat mirat receptorul interfonului, apoi a apăsat pe buton. I-a spus mamei:

— E frate-meu! Ce-o fi pățit la ora asta?

A deschis ușa pe care tocmai o încuiase. Unchiul, Fataneh Khanom și Khosrou au intrat împreună.

— Sper că e de bine! a exclamat tatăl. Ce s-a-ntâmplat?

— Mare necaz pe capul nostru, frate! A dispărut Fereshteh.

Mama alergă în întâmpinarea lor și se uită îngrijorată la Fataneh Khanom.

— Nu era la prietena ei? a întrebat-o. Ați sunat?

— Am sunat la toate numerele din agenda ei. Nimeni nu știa nimic.

Tatăl l-a întrebat pe unchiul:

— Dar n-a spus unde merge? S-a dus așa, fără permisiune? Când a plecat?

— De unde să știu eu? Întreab-o pe maică-sa.

Fataneh Khanom a izbucnit în plâns.

— Ca de obicei, a venit după Shahab, să-l ducă la plimbare. Biata mea copilă, ce suflet bun, voia să-l ajute pe copilul ăsta. Spunea că o să-l facă să vorbească. De câteva luni, de la-nceputul verii, zi de zi își rupea din timpul ei ca să îl plimbe pe băiat și să-l învețe ceva. Oricât i-am zis să-l lase și să-și vadă de treburile ei, de școală, pentru că n-are rost să-și piardă timpul, ea tot spunea că nu-i nimic, că cineva trebuie să facă asta. Zicea că vrea să-l facă fericit pe unchiul ei. Azi, când a venit după el, băiatul nu a vrut să meargă. Și ea nu știu unde s-a dus.

Mama a spus cu uimire și supărare:

— Ce tot zici acolo, cum adică Fereshteh venea zi de zi după Shahab? De mai bine de trei luni el n-a mai mers nicăieri cu Fereshteh.

— Vai!... adică Fereshteh nu-l ducea pe Shahab în parc? Păi nu te-am întrebat chiar eu dacă-i așa?

— *Khanom*, m-ai întreat astă-vară. O lună, o lună și jumătate a venit zilnic după el și l-a dus în parc. Dar apoi, nu știi ce-a pățit Shahab, că n-a mai vrut să meargă. De atunci n-a mai venit deloc, până în după-masa asta. Dar nici acum Shahab nu a vrut să meargă.

Fataneh Khanom, unchiul și Khosrou o priveau pe mama fără de glas, încremeniți. Unchiul și-a revenit primul. Mult mai furios decât înainte, s-a întors spre Fataneh Khanom:

— Unde mergea în fiecare zi?

Fataneh Khanom s-a albit la față și a început să se bălbâie.

— N-nu știu, pe cuvânt! Maryam, sigur nu te înșeli? Poate îl lua pe băiat de la poartă și tu nu băgai de seamă.

Mama a răspuns fără să-și ascundă furia:

— Cum poți să spui așa ceva, Fataneh? Când au fost lăsați copiii mei de izbeliște în stradă, să-i poată lua oricine, să-i ducă undeva, și eu să nu-mi dau seama? Îi strig din cinci în cinci minute, îi verific. Cum să lipsească două ore și să nu observ? Nu, draga mea, oriunde se ducea, pleca singură, nu cu copilul meu.

Unchiul a început să țipe:

— E numai vina ta, femeie! Uite cum ți-ai crescut copiii... unul mai pușlama decât altul! Ce fel de mamă ești, de poate fiică-ta să dispară două ore pe zi și tu să nu-ți dai seama?!

— Și de ce strigi? Parcă ar fi numai a mea. Tu de ce n-ai fost mai atent? Copilul meu, bietul de el, voia să facă o faptă bună pentru fratele tău. Eu chiar i-am spus s-o lase moartă.

— *Khanom*, da' chiar n-ai priceput? Era doar un pretext!

— Să lăsăm cearta, a intervenit tatăl. Important e s-o găsim pe Fereshteh. N-aveți nici o idee unde să fi plecat?

— Am sunat la toate prietenele ei, nu era.

— Dar la rude? Ai sunat acasă la mama, la Shahin?

Fataneh Khanom s-a apărât:

— Nu, dragă! Dacă află familia, va fi necaz. Te rog, nu mi-o aduce pe cap! Maryam, pentru Dumnezeu, te rog! Să nu afle nimeni!

— Nu-ți face griji, eu nici nu mă-ntâlnesc cu ei. Nu stau de vorbă la telefon o oră, cu soacra sau cumnata, să-mi bârfesc rubedeniile și să dau raportul pentru orice.

Fataneh Khanom s-a aprins, dar n-a mai apucat să răspundă, că tatăl a intervenit:

— Eu cred că dacă s-a supărat, s-a dus la cineva din familie. V-ați certat cumva? O supăra ceva?

— Nu, nu ne-am certat, doar i-am spus să-l lase în pace pe copilul ăsta, că dacă era ceva de reparat, se repara până acum. Dar e adevărat că de ceva timp nu e în apele ei. S-a închis în ea, a slăbit, e amărâtă. Am crezut că e supărată din cauza lui Shahab.

Mama a râs zeflemitor.

— Eu zic să o sunăm pe mama, a fost de părere unchiul. Nu trebuie să-i povestim ce s-a-ntâmplat. Dacă știe ceva, o să spună chiar ea. O să înțelegem din tonul vocii.

— Eu am vorbit cu mătușa o oră după-masă, a spus Fataneh Khanom. Ce să-i zic acum? O să intre la bănuieli. Mai bine sună Maryam.

— Eu? Dacă sun eu, intră și mai mult la bănuieli. Eu n-o sun decât dacă am ceva important de spus, nu așa, degeaba.

— Vreți să sun eu, să o întreb de sănătate? a propus tatăl.

— Da, Naser dragă, sună tu, a răspuns unchiul. Dacă mama știe ceva, mai degrabă o să-ți spună ție.

Tatăl a ridicat receptorul, a vorbit cu bunica și apoi cu mătușa Shahin. Apoi Fataneh Khanom a sunat acasă la sora ei. Fără să fi aflat vreunul ceva.

Fataneh Khanom a început să plângă. Îngrijorat, unchiul măsura camera în lung și-n lat. Eu nu știam ce să cred. Asi și Babi tăceau.

— Trebuie să anunțăm poliția, a spus tatăl.

— O, nu! a izbucnit Fataneh Khanom. Să mă bată Dumnezeu!

Mama a sărit dintr-odată de la locul ei, ca și cum ar fi găsit dezlegarea.

— Ah, gata, am înțeles! a spus ea. A prins-o!

— Cine?

— *Komite*-ul! Mulți tineri pățesc așa, nu vă faceți griji, nu e grav. În ultimul timp, ridică des fete și băieți din parcuri.

— Păi de ce?

— Pentru multe lucruri... de obicei, se leagă de *hejab*.

— Are dreptate, a spus tatăl. Probabil că de aici s-a dus direct în parc. Sigur ați văzut și voi că la fiecare oră sunt ridicați tineri, urcați în autobuze și duși la *komite*.

Unchiul a spus cu mânie:

— Nenorocita, îi arăt eu ei! În ce hal o fi mers pe stradă? Mama, care încerca să liniștească spiritele, a spus:

— Ei! Nu trebuie să arate într-un fel anume. Ei caută cu orice preț greșeli și nod în papură.

— Bun, și după aia ce se-ntâmplă?

— Nimic, se rezolvă. Să mergem la *komite*-uri și să vedem ce s-a-ntâmpnat.

— O omor!

— Termină, frate! Hai mai întâi să o găsim.

— Hossein Agha, nu-ți face sânge rău! l-a îndemnat mama. Crede-mă, în zilele noastre e greu să mai găsești părinți cu copii adolescenți care să nu fi ajuns la *komite*. Când mergeam la lucru, în fiecare zi povesteau colegii că le fuseseră prinși copiii de *komite*... fiecare avea câte-o poveste. A devenit ceva obișnuit. Să nu fii prea sever cu ea! Mai bine roagă-te să fie acolo, e mai bine așa decât în altă parte.

Toți au aruncat priviri îngrozite spre mama, de parcă fiecare își imagina un loc mai cumplit decât celălalt.

L-au trimis pe Khosrou acasă, ca să răspundă în caz că sună Fereshteh și să-i anunțe pe toți ceilalți. Tatăl și unchiul s-au urcat în mașină ca să meargă la secțiile *komite*-ului. Fără să se oprească din plâns, Fataneh Khanom a rămas cu mama, ca să

nu-și piardă mințile de grijă și de singurătate. Shadi adormise pe canapea, nimeni nu observase când. Mama a luat-o în brațe și a început să urce scările. Eu am alergat și m-am prefăcut că dorm. Mama a pus-o pe Shadi la locul ei și s-a așezat pe marginea patului meu. Mi-a scos șosetele, m-a mângâiat pe față și pe păr, apoi mi-a dat un sărut ușor pe obraz. Cât de mult îmi plăcea când făcea asta!

În miez de noapte m-au trezit zgomotul ușii și mai multe glasuri. Nu știam dacă visez sau nu. M-am dus în capul scării; mama și Fataneh Khanom îi întrebau nerăbdătoare pe unchiul și pe tată:

— Ce s-a-ntâmplat? Ați găsit-o?

Stăteam lângă scări, în întuneric. Mi-am sprijinit capul de balustradă. Tatăl l-a așezat pe unchiul, care stătea încovoiat, pe un fotoliu. Fataneh Khanom a izbucnit în plâns.

— Dar el ce are? a întrebat ea.

— Nimic, l-a apucat iar durerea de spate. De fată nu știm nimic.

— Doamne! a exclamat mama, îngrozită. Adică nu era acolo? Unde ați fost?

— Peste tot, la toate secțiile *komite*-ului. Am fost și la spitalele din împrejurimi. N-am avut de ales și am anunțat poliția. Nici urmă de ea. Mâine urmează să mergem la morgă.

Fataneh Khanom a scos un țipăt și s-a prăbușit pe canapea.

— Cum poți vorbi așa de față cu biata femeie? l-a certat mama.

Noaptea aceea foarte grea părea că nu se mai termină odată. I-au pus unchiului o pătură pe podea, ca să doarmă pe loc tare. El s-a lungit pe jos, cu ochii ațintiți în tavan. Ceilalți s-au așezat prin cameră. Fataneh Khanom plângea încontinuu. M-am ridicat și m-am întors în camera mea.

Dimineață devreme am sărit din somn, learcă de transpirație și îngrozit de coșmarul pe care îl avusesem. Shadi încă

dormea. Nu se auzea nici un sunet. Am ieșit din cameră și am întredeschis ușa camerei părinților. Patul lor era neatins. Mi s-a făcut frică... nu cumva să fi plecat! Am coborât precaut scările. M-am liniștit când am văzut că tatăl dormea pe canapea. M-am dus să o caut pe mama în bucătărie, dar nu era acolo. Pe lângă ușa întredeschisă a camerei lui Arash răzbătea o lumină slabă. Am băgat capul pe ușă. Arash stătea la birou și învăța. Mama era întinsă pe patul lui. M-am strecurat pe nesimțite în cameră și m-am așezat la capul mamei. Când m-a văzut, mama a tresărit și s-a mirat:

— Cum de te-ai trezit așa devreme? E abia șase și jumătate! Iar aseară te-ai culcat târziu.

M-am întins pe pat lângă ea. M-am lipit de ea, ca să mă simt în siguranță.

Arash s-a întors spre mama și a întrebat:

— Era treaz când au venit unchiul și ceilalți?

— Da, dar nu știu când s-a dus la culcare.

— Deci toată grija asta pentru Shahab a fost o prefăcătorie.

— Eu am bănuit de la-nceput că trebuie să fie altceva la mijloc.

— Și atunci, de ce i-ai dat voie să-l ducă pe Shahab cu ea?

— Ei, Fereshteh e diferită de ceilalți. E o fată bună. Când era mai mic, Shahab o iubea mult.

— Da, dar când a apărut Shadi, l-a aruncat cât colo. Și acum ce-o să se întâmple? O vor găsi?

— Dumnezeu știe... și dacă o găesc, cine știe în ce stare. Să ne rugăm. Biata Fataneh, Dumnezeu s-o ocrotească!

— Tata nu mă duce azi la ore?

— Nu, mamă, te rog, lasă-l să mai doarmă puțin. A stat treaz toată noaptea. La opt trebuie să meargă după unchiul tău. Îi așteaptă o zi foarte grea. Să dea Domnul să fie bine!

— Bine, mă duc singur. După-masă am oră de engleză. Nu e nevoie să vină după mine. Mă întorc singur diseară.

— Nu, nu e nevoie să mergi azi la ore. Mi-e frică să vii singur seara.

— Eu nu sunt fată, să mă răpească.

— Așa-i! Dar n-o să se facă gaură-n cer dacă nu mergi o zi la ore.

— Eu vreau să merg! Și mă gândesc că tata se va supăra că nu m-am dus.

— Lasă-l în seama mea. Tu vino mai repede acasă. Poate o să avem nevoie de ajutorul tău.

Nu am putut să-nghit nimic la micul dejun. Eram tulburat. Inima îmi bătea foarte tare. Îmi repetam neîncetat că ar fi trebuit să mă duc cu ea.

M-am plimbat fără rost prin cameră și prin curte. Ce-o fi pățit Fereshteh? O fi supărat-o Ramin? Ce făceau ei în camera aceea? Ce bine-ar fi fost dacă n-ar fi mers niciodată în casa aia mizerabilă! De ce nu-i lăsa poliția să meargă în parc? În parc erau cumiști, nu făceau nimic rău. Doar stăteau de vorbă.

După ce au plecat tatăl și unchiul, a venit Fataneh Khanom. Încă mai plângea. Mama a încercat s-o consoleze, dar era clar că nici ea nu era convinsă de ce zicea. Mama a adus tava cu micul dejun în salon și a așezat-o pe Shadi în fața ei, ca să-i dea să mănânce. Fataneh Khanom se tânguia:

— Cui să-i spun necazul de pe capul nostru? Ce rușine! Ce nenorocire! Doamne, ce păcate am făcut, de am pățit așa pacoste?

Mama a încercat să o liniștească prin cuvinte pline de speranță. Era prima dată când mama și Fataneh Khanom erau prietene. Nici una nu mai voia să-și demonstreze superioritatea în fața celeilalte. Nu se mai înțepau. Erau amândouă profund mâhnite și plângeau. Și pentru prima dată m-a durut sufletul pentru Fataneh Khanom. Shadi își lăsase deoparte micul dejun și se juca. Mama stătea de vorbă cu Fataneh Khanom fără să bage de seamă că rămăsese cu bucata de mâncare în mână.

— Deci tot timpul ăsta, când spunea că merge în parc, mințea? a întrebat Fataneh Khanom. De când n-a mai fost Shahab cu ea?

— De mult timp. Din Shahrivar¹. Într-o zi, când s-au întors, mi-am dat seama că Shahab plânsese mult. A doua zi când a venit Fereshteh după el, nu a mai vrut nici să se apropie de ea, orice-aș fi făcut. De atunci, cu toate tertipurile, el n-a mai vrut să meargă amândoi. I-a promis dulciuri, înghețată, jucării, dar degeaba. M-am mirat atunci de insistența ei.

— Dar ce se întâmplase?

— Am întrebat-o pe Fereshteh, mi-a spus că Shahab se dădea în leagăn, iar ea stătea pe jos într-o parte, când au venit niște colegi de clasă. S-a îndepărtat cu ei și s-au dus împreună să cumpere ceva. Între timp, Shahab s-a speriat când n-a mai văzut-o. A fost foarte supărat, a crezut că l-a lăsat acolo și a plecat. Iar după aceea n-a mai vrut s-o bage în seamă.

— Eu chiar cred c-a fost așa.

— Nu știu. De când era mic, lui Shahab îi era frică să rămână singur. Pe vremea când mergeam la serviciu, plângea în fiecare dimineață, de ziceai că rămâne singur pentru prima oară. Cred că a fost mereu înfricoșat de gândul că-l vom părăsi. Și pe stradă se lipește de mine de parcă aș avea de gând să-l las acolo și să fug. Însă cred că supărarea asta prelungită pe Fereshteh și refuzul de a mai merge cu ea trebuie să aibă o altă cauză.

— Ah, ce bine ar fi dacă ar vorbi, dacă n-ar fi așa!

Mama s-a aprins:

— Așa... cum?

— Iartă-mă, iartă-mă! Maryam, te rog nu te supăra. Nu sunt în apele mele. Nu te supăra pe mine. Acum tu ești singurul meu sprijin și adăpost. Voiam să spun că era tare bine dacă vorbea. El știe multe lucruri, ne putea ajuta.

— Ia stai puțin! Dă-i tu lui Shadi să mănânce, mă duc să vorbesc cu el.

1. A șasea lună din calendarul iranian (23 august-21 septembrie) (n. tr.).

În tot acest timp, eu stăteam pe scări și ascultam ce vorbesc. Asi a spus:

— Ce să facem? Să le spunem? Să le ducem la magazinul ăla?

— Vai, nu! a exclamat Babi. Ții minte cât era de speriată Fereshteh ca nu cumva să afle cineva unde s-a dus? Dacă le spunem și află și unchiul, ce-o să fie? A zis chiar ea că dacă află tatăl ei o omoară.

Asi a continuat:

— În plus, mai e și Esmail... ce ne facem dac-o să vrea din nou să ne ia în brațe și să ne urmărească? Să-l ia naiba, nu îl sufăr deloc!

Mama s-a ridicat de unde stătea și s-a îndreptat spre scări. Am sărit și eu, am urcat scările, am intrat în camera mea, am închis ușa și m-am băgat sub păturile răscolite, pe care mama nu le aranjase, cum o făcea de obicei. Mama a dat cu blândețe păturile la o parte și mi-a spus:

— Shahab, dragul meu, hai sus! Știu că nu dormi.

M-am ridicat, dar îmi țineam capul plecat și nu mă uitam la ea. Mama mi-a ridicat încetitor cu două degete bărbia. M-a privit în ochi și m-a întrebat:

— Shahab, dragul meu, înțelegi ce s-a întâmplat? Cred că Fereshteh a fost răpită. Trebuie să o găsim, ne poți ajuta?

Asi s-a mirat:

— *Noi* să ajutăm? *Noi*? *Noi*, care suntem proști și nu putem vorbi?

Mama a continuat:

— Uite, Shahab, eu o să te întreb. Tu doar să mă asculți și, dacă vrei, să dai din cap când am dreptate, bine? Tu mergeai cu Fereshteh doar în parc?

Mama a interpretat mișcarea imperceptibilă a capului meu ca o tăgăduire.

— În afară de parc, unde mai mergeați?

Am strâns din buze și am întors capul.

— Ah, iartă-mă, am întrebat greșit. Locul acela unde mergeați... știi unde este?

Am clipit fără să vreau, iar mama s-a bucurat un pic și a continuat:

— Poți să mă duci acolo?

Cred că groaza mi s-a citit în ochi, pentru că mama a întrebat:

— Ți-e frică?

Am dat din cap.

— Să nu-ți fie frică, sunt cu tine. Nu las pe nimeni să te necăjească. Putem să-i spunem și tatei.

Groaza mea a crescut. Am dat cu greutate la o parte mâna mamei și mi-am eliberat capul dintre degetele ei.

— Bine, bine, nu mai spunem nimănui. Vom fi doar noi doi, promit. Bine? Atunci, hai, du-mă acolo. Și tu vrei să o găsim, nu-i așa? Dacă putem să o salvăm, va fi foarte bine. Toată lumea se va bucura și va pricepe ce băiat bun ești.

Pe mine nu mă interesa câtuși de puțin să mă considere băiat bun ceilalți, doar mama. Ea mi-a schimbat repede bluza șifonată, care se și murdărise, și am coborât împreună. Fataneh Khanom se uita țintă la noi, cu un pahar cu lapte în mână. Shadi voia să bea din pahar, dar ea nu-și dădea seama și nu-l înclina. Mama și-a pus mantoul și a spus:

— Fataneh, ai tu grijă de Shadi. Eu și Shahab ieșim puțin.

— Știe unde e?

— Mergem să vedem.

— Vin și eu. Îneebunesc dacă mai stau pe loc.

— Nu, nu se poate! Ce facem cu Shadi? Și nu uita că e posibil să sune Fereshteh, trebuie să rămână cineva acasă. Mă întorc repede.

— Chiar putem avea încredere în copilul ăsta?

— Dacă nu vrei să ai încredere, treaba ta, nu mă mai duc nici eu, atunci. Mai ales că nu se știe dacă e tot acolo unde s-a dus acum câteva luni cu Shahab.

— Nu, nu! Am greșit, du-te, te rog. Poate îi dai de urmă. Du-te!

M-am lăsat cu totul în mâna lui Shahab, care mă conducea cu mândrie. Era bucuros să fie luat în serios, tocmai de aceea își învinsese frica. După ce am traversat câteva străzi, am simțit că mâna începe să-i tremure, iar pașii i-au devenit șovăitori.

— Ce s-a întâmplat, dragul meu? Am ajuns? Ce e cu tine, mamă? Ți-e frică? Nu te teme, sunt cu tine. Arată-mi doar care e casa.

Cu o mână tremurândă, mi-a arătat o clădire.

— Unde? Casa aceea roșie?

A dat din cap, a făcut câțiva pași în față și a arătat spre firma unui magazin.

— Magazinul ăsta?

Și iarăși a încuviințat.

— Shahab, cu cine veneați aici? Erați doar voi, tu și Fereshteh?

A dat din cap în semn că nu.

— Aha, deci mai era cineva. Cine? Era bărbat? Dacă îl vezi, îl recunoști? E foarte important...

A mișcat din nou capul pentru a mă asigura.

— Bravo, scumpul meu! Ce idiști pot spune că ești prost?!

Am pornit spre magazin. Dar și-a smuls mâna din a mea.

— Ce e, mamă? Trebuie să mergem să vedem ce se întâmplă. Dacă ți-e frică, stai aici, mă duc doar eu.

Am făcut câțiva pași, iar el a fugit după mine și m-a strâns de mână. M-am oprit în fața ușii magazinului. Era închisă. M-am uitat derutată în jur și mi-am spus:

— Ce magazin e ăsta, care să fie închis la ora asta? Ce ne facem? E închis. Ești sigur că ăsta e locul?

Foarte convins, a dat din cap.

— Foarte bine. Acum nu e nimeni înăuntru. Trebuie să așteptăm să vină cineva. Sau poate-ar fi mai bine să plecăm și să ne-ntoarcem mai târziu.

Shahab era agitat. Dădea repede din cap, dar nu înțelegeam ce vrea să-mi spună. Am stat puțin pe gânduri, apoi l-am luat de mână și am pornit spre casă. Și-a smuls mâna și s-a întors în fugă spre magazin. A izbit cu pumnișorii lui în ușă. M-am întors și eu, nu știam însă ce să fac.

— Ce-i asta? Nu vezi că e închis? Nu e nimeni, de ce bați la ușă?

Fără să mă asculte, izbea de mama focului cu pumnii și picioarele în ușă.

— Chiar crezi că este cineva acolo?

S-a bucurat că înțelesesem în sfârșit și a dat din cap. Am venit să-l ajut și am lovit cu cheile în geam și în grilajul negru de fier pus la ușă și la ferestre. Încercam să zăresc ceva înăuntru, prin perdelele albe bine trase. Un bărbat care trecea pe acolo m-a întrebat:

— Doamnă, nu vezi că e închis? Du-te și fă-ți cumpărăturile în altă parte.

I-am întors spatele și am continuat să bat în ușă. Câteva clipe mai târziu, o vecină și-a scos capul pe fereastră și a bombănit:

— Ce oameni! Doamnă, nu vezi că e închis? De ce mai faci atâta gălăgie?

— Este ceva urgent.

— Ei dorm până la prânz.

— Cum, dorm aici, în magazin?

— Da, așa cred.

— Iertați-mă, dar trebuie să îi trezesc.

— Ai uitat ceva înăuntru?

M-am bucurat de explicația pe care mi-o dăduse singură și i-am spus:

— Da, toată viața mea era în geanta pe care am lăsat-o aseară în magazinul ăsta.

Shahab m-a privit cu încântare, un zâmbet i-a fluturat pe buze.

Femeia a clătinat din cap, a închis fereastra și a dispărut. Am început să bat din nou la ușă cu mănunchiul de chei. Nu se-ntâmpla nimic și începeam să-mi pierd speranța. Shahab a luat atunci o piatră albă din grădină și a-nceput să lovească în grilaj cu ea.

— N-are rost. Să mergem, ne întoarcem peste o oră.

A aruncat plin de furie piatra, care a trecut printre barele de fier și a spart un geam din magazin, ce părea să fi fost crăpat dinainte. Am stat locului, speriată. Am pălit, Shahab s-a ascuns, și el după fusta mea. Imediat, din întuneric a apărut un bărbat buimăcit, neîngrijit. Îl deranja lumina zilei. A strigat cu voce răgușită:

— Ce s-a-ntâmplat? De ce faci asta?

Doi trecători s-au oprit, așteptând să înceapă scandalul. M-am adunat. Bărbatul răsucea cheile din mănunchiul pe care îl ținea în mână, căutând cheia de la ușa de fier. În cele din urmă, a găsit-o, a deschis ușa și a-nceput să urle:

— Ia uite ce-ai făcut, femeie! Trebuie să-l plătești. Crezi că te las să scapi așa ușor?

Dintr-un salt, era lângă mine și mi-a prins încheietura mâinii ca într-un clește. Mi-am smuls furioasă mâna și am spus, cu glasul tremurând:

— Să-ți fie rușine!

— Să plătești geamul!

— Da, îl plătesc. Dar mai întâi să-mi spui ceva. Ieri după-masă, a venit aici o fată pe nume Fereshteh?

Bărbatul a înlemnit. A rămas tăcut o clipă, apoi a spus:

— Pe aici vin și pleacă mii de oameni. De unde să știu cum îi cheamă?

— Dar ea e diferită. Copilul spune că o cunoști bine pe fata asta.

Bărbatul a privit în jos și abia atunci l-a văzut pe Shahab, care își scosese capul de după fusta mea. A încremenit. S-a uitat apoi îngrijorat pe stradă și i-a repezit pe cei câțiva oameni adunați:

— Ce stați să vă uitați, e cinema aici?

Și a continuat cu voce joasă:

— Copilul se înșală. Nici măcar nu vorbește.

M-am însuflețit. Venisem unde trebuia.

— Ca să vezi! Deci îl știi bine și pe copilul ăsta. Doar că te-au informat greșit. El nu vorbește cu cei de teapa ta. Cu mine, mama lui, și cu poliția vorbește foarte bine.

Auzind una ca asta, bărbatul s-a speriat și mai tare. S-a dat la o parte din fața ușii.

— Vino înăuntru să văd ce ai de spus.

Am intrat șovăind. Mi-era frică, deși încercam să arăt că nu mă tem de nimic.

— Nu am ce discuta cu dumneata. Vreau doar să aflu unde-i Fereshteh.

— De unde să știu eu? Păi ce, oricine dispare vine la mine?

— Dar Fereshteh a venit aici.

— Multă lume vine aici. De unde să știu care a fost ea? Doar vezi și dumneata, nu este nimeni aici. Poți să te uiți peste tot.

Am privit în jur. Perna și pătura de pe canapeaua de lângă perete arătau că bărbatul dormise acolo. M-am dus până în fundul magazinului. Nu, nu era nici un loc unde s-ar fi putut ascunde. Am rămas puțin descumpănită, nu știam ce să mai fac. Shahab mi-a dat drumul mâinii și a zbughit-o în spatele magazinului. Bărbatul a șters-o după el, am fugit și eu în urma lor. În spate era foarte întuneric. Nu vedeam bine. La un moment

dat mi-am dat seama că bărbatul stătea în mijlocul scărilor și îl ținea pe Shahab sub braț.

— Dă-i drumul copilului, mizerabilule! am strigat.

Bărbatul a aruncat copilul spre mine. L-am prins din aer și-am strigat, cu un glas care devenise grav de supărare:

— Mergi s-o aduci pe Fereshteh sau anunț *komite*-ul?

— De unde s-o scot eu?

Eram deja convinsă că Fereshteh e chiar acolo. Cuvintele lui aveau iz de tocmeală. I-am spus atunci cu o voce calmă:

— Nu vreau s-o fac de rușine pe fata asta. Încă nu le-am spus nici părinților ei. Dacă o lași să vină, am s-o duc acasă; vom spune că a fost la o prietenă și am găsit-o eu acolo. Nici nu pomenesc numele tău. Pentru că, dacă fac asta, onoarea fetei va fi călcată în picioare. Dar dacă n-o lași, aduc aici toate *komite*-urile și toți polițiștii. O să-ți faci zile fripte și-o să-ți pară rău. E spre binele tău să-i spui să vină chiar acum. Pentru că dacă vine acum, nu va ieși nici un scandal. Dar dacă mai întârzii, va fi vai de tine, tatăl și unchiul ei te vor nenoroci!

Omul a tăcut, cântărindu-mi cuvintele. După câteva clipe, a ridicat capul și a spus:

— Bine, fie! Dar dacă spui ceva de mine sau de magazin, o să îți fac viața amară!

— Ajunge, du-te și adu-o până nu vine cineva.

Bărbatul a urcat scăările, a deschis ușa camerei și a strigat:

— Repede, strângeți-vă lucrurile și ștergeți-o! Să nu vă mai prind pe-aici!

Fereshteh a apărut în prag cu părul în dezordine, palidă, tulburată și speriată. În spatele ei era un tânăr de vreo optsprezece-nouăsprezece ani. Arătau atât de slabi și de firavi!

— Vai, Fereshteh, ce faci aici?

— Ești singură? m-a întrebat ea cu voce tremurătoare.

— Da, nu-ți face griji. Vino, toată lumea te caută. Ce s-a întâmplat?

— Nu, nu vin. Mi-e frică.

— Nu-ți fie frică! Mergem la noi acasă, nu o să las pe nimeni să afle unde-ai fost. O să le spun că te-ai supărat pe mama ta și că te-ai dus la o prietenă acasă. Dar după aceea ți-a părut rău și m-ai sunat, iar eu am venit după tine.

Fereshteh și-a tras încet mâna dintr-a băiatului și a coborât cu pași șovăitori. Am ajutat-o să îmbrace mantoul pe care îl ținea în mână și i-am pus baticul pe cap. Pe tot drumul spre casă, lui Fereshteh i-au curs lacrimile șuvoi. Shahab o luase mândru de mână și o conducea.

Odată cu reîntoarcerea lui Fereshteh, zarva iscată cu o seară înainte a căpătat o altă formă. Fataneh Khanom a întâmpinat-o pe fată cu o palmă zdravănă, apoi a leșinat. Fereshteh nu conținea din plâns. Mama a luat niște apă și a stropit-o pe față pe Fataneh Khanom, care și-a venit așa în simțiri. A izbucnit în plâns și, pentru prima dată, m-a îmbrățișat. M-a sărutat și mi-a strigat:

— Dumnezeu să te aibă în pază, dragul meu! Ești îngerul meu salvator!

Mama a trimis-o pe Fereshteh la baie, apoi i-a povestit lui Fataneh tot ce se întâmplase. Fataneh Khanom asculta îngrozită și se tot lua cu mâinile de cap. La sfârșit, a spus:

— Doamne, Maryam, să nu cumva s-ajungă la urechile tatălui ei ceva din toate astea! Se lasă cu vărsare de sânge.

— Nu! Nu-ți face griji, o să spunem că s-a supărat pe tine și că s-a dus la acasă la o prietenă, să stea acolo. Pentru că se făcuse noapte, n-a mai putut să se întoarcă; și ea voia și să te necăjească puțin. Până la urmă, dimineața, când s-a mai calmat, a sunat și ne-a spus unde este, iar noi am mers împreună după ea.

Minciunile mamei erau fără cusur. Eram foarte mândru de ea. Asi a spus:

— Bravo, ce mamă curajoasă avem! Și totuși, de față cu tatăl și cu bunica, de ce nu vorbește și o apucă mereu plânsul?

— Dar ei unde or fi acum? a întreat Fataneh Khanom. Îmi tremură inima pentru Hossein. Mă gândesc la problemele lui cu spatele, îl doare rău.

— Trebuie să ne sune. L-am rugat pe Naser să ne dea neapărat un telefon înainte de prânz.

Fereshteh s-a întors, galbenă la față, cu părul ud, și s-a așezat în fața mamei și a lui Fataneh Khanom. Aceasta a întreat-o:

— Ce-a fost în capul tău? Nu te-ai gândit că ne nenorocești? Nu te-ai gândit că ne faci de răs?

Lui Fereshteh i-au dat lacrimile. Mama i-a făcut semn lui Fataneh Khanom să tacă, apoi a spus cu voce tare:

— Mi se pare că nu te simți bine, Fereshteh! Vrei să mergi să dormi?

— Acum ce se va întâmpla? a întreat fata printre suspine.

— Ce vrei să se întâmple? a răspuns Fataneh Khanom furioasă. Nu ai avut pic de respect! Când vine tata, ce-o să-i spun?

— Vai! Mai bine mă omor.

— Ce vorbe-s astea? a intervenit mama. N-a fost nimic grav. Ai avut niște discuții cu mama ta și, dintr-o supărare copilărească, te-ai dus acasă la prietena ta fără să anunți pe nimeni. Apoi ți-a părut rău și ai dat telefon.

— Mi-e frică să mă duc acasă.

— Are dreptate, Fataneh. Las-o să stea la noi câteva zile. Când se mai liniștesc apele și îi mai trece supărarea tatălui ei, se va întoarce acasă.

— Da, așa e cel mai bine.

A sunat telefonul. Mama s-a dus repede să răspundă și a spus cu bucurie în glas:

— Cum să nu avem vești, avem! Și chiar vești bune! Da, da, e aici, stă chiar în fața mea. Da, slavă Domnului, e bine. Se dusese la o prietenă, a sunat de dimineață. M-am dus cu Shahab după ea și am adus-o acasă. Nu știam unde ești ca să-ți dau de știre.

Apoi tonul mamei s-a schimbat.

— Bună ziua, Hossein Agha... Ce vorbe-s astea, ar trebui să te bucuri că e teafără...

Ca și cum legătura s-ar fi întrerupt, mama a pus încet receptorul jos.

— Ce-a spus? a întrebat îngrozită Fataneh Khanom.

— E foarte furios... Bine, are dreptate... Dar nu contează, o să-i treacă. Acum trebuie neapărat s-o ținem pe Fereshteh departe de el. Fereshteh, du-te sus și odihnește-te în patul lui Shahab. Să nu ieși în calea tatălui tău!

Fereshteh s-a uitat la mine. M-am ridicat mândru, am luat-o de mână și am dus-o în camera mea. Ea s-a întins pe pat, iar eu am încercat s-o învelesc cu pătura.

— Nu e nevoie, a spus ea.

A început să plângă. M-am așezat lângă ea. Nu mai eram supărat pe ea. Am început s-o mângâi încetișor pe păr.

— Mi-am distrus viața, a continuat. Sunt o fiică rea! Tata are dreptate să mă omoare.

Am scuturat din cap cu toată hotărârea și i-am sărutat obrazul ud de lacrimi. Fereshteh m-a strâns puternic în brațe.

— Ah, Shahab, dragul meu, doar pe tine te am. Numai tu îmi ești aproape, numai tu știi tot. Și sunt convinsă că înțelegi totul, doar tu știi că nu voiam să merg acolo. Îți jur că nu voiam! M-am împotrivit cât am putut!

Am început să tremurăm amândoi când am auzit mașina intrând în curte, ușa salonului deschizându-se în forță, iar apoi strigătele unchiului.

— Unde e nenorocita?

Fataneh Khanom a răspuns pe un ton rugător:

— Hossein, liniștește-te, pentru Dumnezeu! Hai, stai jos și bea niște apă.

— Nu, n-am parte de liniște până n-o omor pe mizerabila asta! Să fugă de acasă?! Dumnezeu știe pe unde-o fi umblat! La ce ne trebuie o fată care nu vine acasă noaptea?

— Potolește-te, frate! Gândește-te și la tine puțin! Ai grijă cu spatele, cu odihna, că altminteri paralizezi!

— Ce odihnă? Parcă mă lasă ăștia să mă odihnesc! De dimineața până seara trudesesc pentru copiii ăștia nerecunoscători și uite cum mă răsplătesc!

— Hossein Agha, a spus mama, nu s-a întâmplat nimic atât de grav, încât să te porți așa. Stai jos puțin, să îți povestesc. Nu mai fi așa aspru cu ea.

Pentru prima dată s-a auzit și vocea lui Khosrou, spre surprinderea lui Asi, care s-a întrebat de unde apăruse și ăsta.

— Cum adică nu s-a întâmplat nimic atât de grav? Prefăcuta, cine știe unde s-a dus și cu cine a fost noaptea.

Fataneh Khanom l-a repezit fără întârziere:

— Tu să taci, Khosrou!

— De ce să tac? Sunt fratele ei.

— Da, ești, a răspuns mama. Dar dacă erai un frate bun, nu o necăjeai atâta, încât să plece din cauza ta de-acasă și să meargă la prietena ei.

— Din cauza mea? Ce treabă am eu? Ce i-am făcut?

— Asta tu știi mai bine. Hossein Agha, te rog, pentru Dumnezeu, stai jos. Ia niște sirop. Naser, vino și ajută-l să se așeze.

În tot acest timp, Fereshteh m-a strâns așa de tare-n brațe, tremurând toată, că abia dacă mai puteam să suflu. Când vocile de jos s-au mai astâmpărat, brațele ei s-au înmuiat și am putut să mă desprind din strânsoare. Fereshteh s-a prăbușit pe pat. Am coborât cu grijă scările, m-am oprit lângă mama și m-am prins de fusta ei. Doar atunci când atingeam ceva ce îi aparținea mă simțeam în siguranță. Mama a spus cu un zâmbet blând:

— Hossein Agha, copiii sunt la o vârstă delicată, trebuie să avem mai multă răbdare cu ei. Se supără din motive greu de înțeles, reacționează imatur și fără să se gândească la urmări, apoi le pare rău. Iar Fereshteh e foarte sensibilă. Nu știu ce-a discutat cu mama ei, a necăjit-o și Khosrou, iar ea s-a supărat

și s-a dus la prietena ei. I-a părut rău după aceea și s-a întors... asta-i tot.

— Asta-i tot?! Câte-am îndurat de aseară și până acum, m-a distrus! Nu ai idee cât am pățimit! La morgă, de câte ori mă uitam la un cadavru, îmi stătea inima-n loc, îmi treceau mii de gânduri prin minte. De zeci de ori am murit și-am înviat, și-mi spui acum că asta-i tot?

— E un copil, nu și-a dat seama ce face. Așa e, ai dreptate. N-o să mai facă niciodată așa ceva. Mulțumește-i lui Dumnezeu că totul s-a terminat cu bine, liniștește-te și gândește-te la sănătatea dumitale.

Fataneh Khanom i-a dat unchiului siropul și i-a spus plângând:

— Ai dreptate în tot ce spui, dar și Maryam are dreptate. Copilul e la o vârstă dificilă, nu e doar vina ei. Și-i pare atât de rău! A plâns foarte mult și și-a cerut iertare din tot sufletul.

— Dar până la urmă unde naiba a fost?

— La prietena ei.

— Care prietenă? N-am sunat la toate aseară?

Khosrou a făcut un pas în față și a țipat furios:

— Mint, tată! Care prietenă? Chiar eu am vorbit cu toate! Dacă spun adevărul, să ne zică numele ei! Să ne dea adresa și să mergem s-o întrebăm.

Mi-a stat inima-n loc. Mi-era teamă că unchiul o să-i dea dreptate și c-o să vrea să meargă la casa prietenei lui Fereshteh.

Vocea mamei a tremurat puțin.

— Să-ți fie rușine, băiete! Chiar le cunoști pe *toate* prietenele și colegile lui Fereshteh? Eu am fost acasă la ei, sunt oameni cumsecade. Am vorbit și cu mama ei.

Hossein Agha era obosit, dar încă nervos.

— Dacă sunt oameni cumsecade, de ce nu ne-au sunat?

— Mama ei nu știa că nu vă anunțase, a răspuns mama. A presupus că Fereshteh primise învoirea voastră să rămână la ei peste noapte.

— Ha, ce minciună! a exclamat Khosrou. De unde-a apărut prietena asta? De ce n-a văzut-o nimeni până acum?

— Cum să n-o vadă, uite că Shahab o știa. A fost de câteva ori cu Fereshteh la ea, știa drumul, chiar el m-a dus până la casa lor. Fără el, nu găseam casa.

Toți și-au întors privirea spre mine, iar Khosrou a izbucnit cu ură:

— Țsta? Prostul ăsta? Vezi, am zis eu că totu-i o minciună sfruntată, dar chiar atâta nesimțire? Dacă e așa, hai, du-mă și pe mine acolo. Haide!

S-a îndreptat spre mine, m-a prins strâns de mână și m-a tras spre ușă. Mama și Fataneh Khanom îl priveau îngrozite și buimăcite.

— Hai... Să mergem, nătărăule! Până nu-mi arăți casa, nu-ți dau drumul!

Am început să clocotesc de furie. Mi-au trecut prin fața ochilor toate chinurile la care mă supusese Khosrou. Cu ură și cu o putere neașteptată pentru trupul meu mic, mi-am smuls mâna din mâna lui Khosrou și i-am strigat:

— Codoșule! *Madar ghahve!*

Erau cele mai tari înjurături pe care le știam și pe care, în mintea mea, le adresam mereu oamenilor răi. Dar din liniștea care s-a lăsat brusc am înțeles că, de data asta, nu le spusese doar pentru mine, ci chiar îmi ieșiseră pe gură și toți le auziseră. Khosrou mi-a dat drumul. Am rămas nemișcat câteva clipe. Apoi am rupt-o la fugă pe scări în sus, pentru a scăpa de privirile uluite ale celor din jur. Aveam nevoie de un loc ferit și liniștit, unde să înțeleg ce s-a întâmplat. Am auzit în urma mea strigătul de bucurie al mamei, care și-a revenit din șoc înaintea celorlalți.

— A vorbit! Ați auzit... a vorbit!

Unchiul a râs scurt.

— Da, și încă cum!

Apoi a început să râdă în hohote. Râsul lui i-a molipsit și pe ceilalți, care au început la rândul lor să râdă, întâi mai încet, apoi tot mai zgomotos. Eu îi priveam uimit din capul scărilor. Unchiului îi dăduseră lacrimile de atâta râs. Ștergându-se la ochi, i-a spus tatălui:

— Naser dragă, dacă așa are de gând să vorbească fiu-tău, atunci e foarte bine că nu vorbește.

Tatălui nu-i venea încă să creadă.

— De unde a învățat? a întrebat el.

— De unde învață toți copiii.

M-am dus spre camera mea, dar Fereshteh dormea acolo și nu puteam sta singur cu prietenii mei. Am deschis ușa terasei. Am stat o vreme într-un colț. Am văzut de sus când a plecat familia unchiului. Tatăl îl susținea pe unchiul de sub braț. Unchiul nu mai părea furios. Fataneh Khanom mulțumea de zor, iar Khosrou avea o expresie acră.

După ce au plecat, în curte s-a lăsat liniștea. Am urcat scările care legau terasa de acoperiș și m-am așezat pe banca de pe acoperiș.

— L-ai înjurat, a spus Asi.

— Da! Și au auzit și ceilalți! Deci chiar am spus ceva cu voce tare?

— Da! Ai văzut ce uimiți au fost? Toți au tăcut. A fost ca și cum l-ai fi bătut pe Khosrou.

— Au fost niște înjurături foarte urâte, nu? a întrebat Babi.

— Da, s-a întrebat și tatăl lui Arash unde le-am învățat.

Mă simțeam mai ușor, parcă mi s-ar fi luat o povară de pe umeri. Făcusem primul pas. Soarele de iarnă era blând și plăcut. Totul mi se părea frumos. M-am ridicat, m-am apropiat de marginea acoperișului și m-am uitat la curtea casei vecinului din spate, care era mare și plină de pomi. Doar doi copaci, cu

crengi ce ajungeau până pe acoperiș, mai erau verzi. Restul nu mai aveau frunze. Crengile din vârful păreau mai tinere și mai viguroase. Oare ce se mișca între crengi și frunzele lor ascuțite? Ah, era un cuib de pasăre! Mă uitam la el fermecat și mi s-a părut că-am auzit un zgomot, dar era atât de frumos în lumea vieții a micuțelor ființe, că n-am mai fost atent la ce se întâmpla în jurul meu. M-am cățărat cât de mult am putut pe zidul acoperișului, ca să ajung cât mai aproape. Dintr-odată, o durere ciudată m-a străpuns în spate și în mijloc și cineva m-a ridicat. Mă zbăteam în brațele tatălui. Nu înțelegeam ce se petrece. Au urmat alte câteva lovituri în spate. Nu știu dacă forța lor sau faptul că veniseră cu totul pe neașteptate și fără vreun motiv le-a făcut să pară atât de dureroase, însă chiar și acum e de ajuns să mă uit la scările de pe acoperiș ca să le simt din nou. M-a așezat jos. M-am uitat în ochii lui furioși. Ce-l apucase? Își flutura amenințător mâinile în fața mea, răstindu-se:

— Cine ți-a dat voie să mergi pe acoperiș? Nu am spus că nimeni n-are voie să urce scările astea?

Mama, care stătea pe ultima treaptă, a spus:

— Slavă Domnului că l-ai prins la timp!

— Da, era atârnat până la burtă. S-a îndurat Dumnezeu.

S-a întors spre mine și a continuat:

— Dacă o singură dată mai vii aici sus, te bat de nu mai știi de tine. În plus, trebuie să-ți ard și una peste gură.

M-a lovit cu dosul palmei peste gură, dar ușor.

— Asta e pentru cuvintele urâte pe care le-ai spus. De-acum să vorbești frumos, ai înțeles?

— Lasă-l, a intervenit mama. Nu e momentul acum.

Mama m-a luat de mână și am coborât cu grijă scările de pe acoperiș.

— Naser, scările astea sunt foarte periculoase. Să te gândești ce-i de făcut cu ele.

În capul meu, totul se învălmășea. Mirarea și nedumerirea au făcut loc încet furiei. Durerea loviturilor se întea din cauză

că nu le meritasem. Când am ajuns la parter, am fugit la baie, am închis ușa și m-am sprijinit cu spatele de ea.

— Ce prost! a exclamat Asi. La noi în cameră dormea Fereshteh, unde era să mergem ca să stăm de vorbă, dacă nu pe acoperiș?

— Da, dar au spus că e periculos pe acoperiș, a răspuns Babi.

— Cum adică e periculos? Nu știu să urce scările și gata, e periculos. Și de ce ne-a dat peste gură?

— A zis că din cauza cuvintelor urâte.

— Mofturi! N-am văzut pe nimeni bătut când înjură! Chiar și el spune mereu „nenorocit“ și „javră“. Dar, deh, când le spun copiii, devin cuvinte urâte. Și când Shadi spune „nenoloțitule“, toți râd. Doar cel care e înjurat se înfurie. Dar nu i-am spus nimic urât lui, ci lui Khosrou. El de ce nu s-a supărat? Adică, așa de mult îl iubește pe Khosrou, încât îi ia apărarea? Când Khosrou ne face proști, nouă de ce nu ne ia apărarea? Și cică să vorbim frumos de-acum înainte, dar cine a vrut să vorbească? Să nu care cumva să vorbești cu el, da?

Înjurăturile lui Shahab au reușit să destindă atmosfera. Fataneh Khanom a profitat de ocazie, s-a dus repede să-l ia pe Hossein Agha de sub braț și i-a spus:

— Să mergem acasă, Hossein trebuie să doarmă.

— Și Fereshteh? a întrebat Khosrou. Ea de ce nu vine?

Fataneh Khanom i-a răspuns pe un ton arțăgos:

— Ia nu mai fi așa de băgăcios! Dacă vrea să rămână câteva zile la mătușa Maryam, să rămână! Să învețe cu ea.

— Oh, da... o să învețe pe rupte!

— Nu e vorba de asta, *eu* vreau să stea departe de tine câteva zile, să-i mai treacă supărarea. Nu glumesc, și mie mi-ar veni să fug de tine dacă aș fi în locul ei!

După ce au plecat și în casă s-a lăsat tăcerea, Naser s-a așezat obosit pe un scaun și a spus:

— Ce noroc că s-a terminat totul cu bine! Dumnezeu știe în ce situație eram acum dacă n-o găseam. N-ai idee câte mi-au trecut prin cap de aseară până acum. Dar spune-mi, ce ai povestit chiar e adevărat?

L-am privit, șovăind. Oare cât putea să afle? Bunica spunea mereu „Cu cât bărbații știi mai puține, cu atât mai bine. Nu e nevoie să le spunei totul“. I-am răspuns liniștită:

— Da, exact așa s-a întâmplat.

— Ea unde e acum?

— Sus, doarme în camera lui Shahab. Cred că e bolnavă.

— A răcit?

— Nu, e palidă și tristă, s-a închis în ea. Era o fată așa de veselă și zglobie, iar acum plânge întruna.

— Dar de ce? Ce-a pățit?

— De unde să știi? Khosrou o tot necăjește.

— N-am mai auzit asta până acum.

— Nici mama ei n-o înțelege prea bine. Lasă-mă câteva zile, cât stă aici, că o descos eu. Mă duc sus să văd cum se mai simte. Vrei să vii și tu s-o vezi?

— Da' ce, a făcut vreo ispravă grozavă, să mă duc s-o vizitez? Bietul de frate-meu, era să-l omoare. Nu, mai bine o las în pace. Dar... ce zici de Shahab?

— Da, ai văzut, copilul meu a vorbit! Și atunci, mai demult... am avut dreptate, a spus „mami“.

— Și ce înseamnă asta? Că poate să vorbească?

— Da, însă numai când vrea.

— Ciudat! Dacă nu vrea, nu vorbește. Dar să vrea să spună așa niște înjurături urâte? Care o fi adevărul? Ce știe să spună? De ce nu vorbește? Unde-i problema? E un copil foarte complicat. Trebuie să-l ducem la un psiholog.

— Acum, că a început, nu mai e nici o problemă. Încet-încet o să-și dea drumul. Dar ce haios a fost, dragul de el... mi s-a înmuiat inima de drag.

— *Khanom*, ai grijă, dacă râdem când spune înjurături, nu facem decât să-l încurajăm și nu-l mai dezvățăm. O să ne facă de râs. Trebuie să-i arătăm chiar acum că nu-i de glumă. Să nu te prind că-l iei în brațe și că-l feliciți că a vorbit așa! Trebuie să înțeleagă că nu ne bucură decât cuvintele frumoase.

— Vai, dar e foarte greu! Îmi vine să-l acopăr cu pupături!

— A fost foarte haios, mai ales cu expresia pe care și-o luase! Dar trebuie să ne abținem. Unde s-a dus?

— A fugit, s-a dus sus. Merg să-l aduc, să vorbim cu el.

Fereshteh a spus că Shahab nu venise în camera lui. L-am căutat peste tot, sub paturi, în cameră, la toaletă. Și Naser începuse să-și facă griji.

— N-avea cum să iasă din casă. Să nu fi mers sus, pe terasă. Am urcat scările alarmați. Ușa terasei era descuiată. Naser a spus:

— Nu cumva să fi mers pe acoperiș!

Ne-am privit îngroziți, scările și marginile acoperișului erau foarte periculoase. Am mers încet sus. Când l-am văzut atârnat peste marginea acoperișului mi s-a tăiat respirația.

Mi-am dus mâna la piept și am încremenit pe scări. Naser s-a apropiat de el încetișor, fără zgomot. Ceva, nu știu ce, îl absorbise cu totul și tocmai întindea mâna să apuce lucrul acela. Picioarele i s-au desprins de pe pământ. Naser l-a prins pe când aluneca și l-a pedepsit, ca să nu mai îndrăznească altă dată să urce pe acoperiș.

Zilele acelea au fost așa de încărcate, că toți au uitat de mine, de înjurături, de vorbitul sau nevorbitul meu. La ordinea zilei erau plânsul continuu al lui Fereshteh și discuțiile ei cu mama, în spatele ușii închise. În fiecare zi, după ce plecau Arash și tatăl lui, Fataneh Khanom venea pe la noi. Se sfătuia ore întregi cu mama și plângea mult. Oricât mă străduiam să ascult, nu pricepeam despre ce e vorba. De câteva ori mama a plecat singură de acasă. Într-o dimineață, îndată ce tatăl a ieșit din casă, mama s-a îmbrăcat și, cu chipul frământat de grijă, ne-a dus la Fataneh Khanom și a plecat doar cu Fereshteh, care tremura. Era clar că au ceva important de rezolvat. Fataneh Khanom s-a întors cu noi acasă, dar părea că nici nu ne vede. Se plimba de colo-colo, își frângea mâinile și murmură rugăciuni. Zbuciumarea ei umpluse toată casa și ne tulburase și pe noi. Oare ce se-ntâmplase? Ce ascundeau? De ce mama nu-i spunea tatălui nici un cuvânt despre toate drumurile ei? Asi și Babi tăceau de asemenea.

Se făcuse amiază, dar mama și Fereshteh nu se întorseseră încă. Fataneh Khanom se tot învârtea și se răsucea, dar nu-i trecea prin minte să ne dea să mâncăm. Shadi a găsit pe masă niște pâine uscată, rămasă de la micul dejun, și a-nceput să molfăie la ea. Mie nu-mi era foame.

În cele din urmă, orele cumplite au trecut și mama s-a întors, cu Fereshteh de braț. Fereshteh era slăbită și palidă, tremura și

abia mergea. Văzându-le, Fataneh Khanom a izbucnit în lacrimi. Cu glas poruncitor, care nu-i stătea în fire, mama i-a spus:

— Ajunge, Fataneh, pentru Dumnezeu! Până acum am murit și-am înviat de o sută de ori! Vezi ce mă pui să fac?

S-au chinuit s-o ducă Fereshteh până la etaj și au culcat-o pe patul meu, care de ceva vreme era oricum al ei. Fataneh Khanom a adus niște supă și i-a turnat lui Fereshteh câteva linguri în gură. Am mers în camera mamei. Era prăbușită pe pat. Ce obosită arăta! A stat puțin, apoi s-a ridicat fără vlagă și și-a schimbat hainele. M-a văzut că mă uit țintă la ea și mi-a zâmbit trist. M-a mângâiat pe cap și a spus cu gândul departe:

— Voi ați fost cuminți, nu-i așa?

Am înaintat câțiva pași și i-am cuprins picioarele cu brațele. Mama s-a așezat pe pat, m-a luat în brațe și mi-a spus cu un nod în gât:

— Nu știi cât știi tu. Dar sigur ai fost și tu îngrijorat, dragul meu confident. N-ai idee ce zi grea am avut!

Apoi m-a sărutat, m-a lăsat jos și am ieșit din cameră. I-a aruncat o privire lui Fereshteh prin ușa întredeschisă, apoi am coborât amândoi scările. Fataneh Khanom, care tocmai curăța masa din bucătărie, a exclamat:

— Domnul să te binecuvânteze, Maryam! Îți rămânem datoare cât om trăi. Ce ne făceam fără tine? Dar de ce-a durat așa de mult? Doar a spus că e treabă de-o oră.

— Cum să fie treabă de-o oră... Dacă ai ști! Copilul era mare deja și n-aveau instrumentele necesare, nici anestezist. Îi curgea sânge mult... Până la urma s-a îndurat Domnul de noi. Era să o pierdem. M-am tot blestemat că am acceptat așa ceva. Dacă, Doamne ferește, se întâmpla ceva, eu trebuia să dau socoteală. Dacă află Naser...

— De o sută de ori slavă Domnului că s-a terminat cu bine! Știi că ți-a fost foarte greu. Dar dacă nu mergeai tu, eu nu eram în stare de nimic. Leșinam pe-acolo. Cum se simte acum?

— Hemoragia s-a oprit, dar e foarte slăbită. Trebuie s-o ajutăm să se pună pe picioare.

Mi-am dat seama că trecuseră prin ceva foarte periculos, că Fereshteh e rănită cumva, dar nu reușeam să fac nici o legătură între starea ei, copilul care era deja mare și restul poveștii.

Fereshteh a rămas încă zece zile la noi, până când s-a simțit mai bine. Tot timpul ăsta, părinții mergeau des după-amiaza acasă la unchiul. Eu rămâneam cu Fereshteh, care începuse încet-încet să vorbească. Fataneh Khanom îi adusese manualele, dar ea nu învăța. Deschidea cărțile și apoi se uita în zare, la ceva de departe. În cele din urmă, într-o zi de joi, Fereshteh și-a strâns lucrurile și am mers cu toții la casa unchiului. Acesta a sărutat-o pe Fereshteh, ea a plâns puțin și i-a cerut iertare. Fataneh Khanom se învârtea voioasă în jurul ei și se ocupa de oaspeți.

Veniseră și bunica, mătușa Shahin și soțul ei, mama lui Fataneh Khanom și Farideh Khanom, sora ei mai mare. Cum au sosit, nimeni n-a mai scos o vorbă despre Fereshteh. Era un secret între noi și familia unchiului, atât.

Bunica se tot văita că de o lună nu ne mai văzuse; unde dispăruserăm cu toții? Fiecare a găsit o scuză și nimeni n-a spus adevărul. Mama și Fataneh Khanom turnau ceaiul în bucătărie și tot şușoteau. Bunica se uita la ele și nu-i venea a crede. Fataneh Khanom a trecut pe lângă mine și m-a sărutat. De câte ori mă privea, pe unchiul îl apuca râsul fără să vrea și îmi îndesa în gură o bucățică de ciocolată. Când Fereshteh a venit să ia farfuria cu dulciuri din fața mea, s-a aplecat și m-a sărutat lângă ureche. Când a pus farfuria cu dulciuri în fața mătușii Shahin, aceasta a întrebat-o:

— Ce s-a-ntâmplat? De ce sunteți toți așa? Nu-l mai răsfăța, iar o să vă distrugă ceva.

— Ah, nu, mătușă! Nu știi cât e de drăguț!

Mătușa Shahin a luat un fursec. Când Fereshteh s-a îndepărtat, și-a aplecat capul spre bunica și i-a șoptit:

— Ce s-o fi întâmplat? S-au făcut prieteni la cataramă.

Bunica s-a strâmbat, a aplecat capul și a spus:

— Slavă Domnului că frații se înțeleg bine, sunt și eu mai liniștită. Lasă-i în pace, de ce să cârcotim?

Arash stătea lângă tatăl lui, urmărind cum juca table cu unchiul. Khosrou l-a strigat de câteva ori, dar Arash a dat din cap în semn de refuz, nu voia să meargă în camera lui. Khosrou a spus:

— Asta e! Haideți, copiii!

Babak și Bahram, băieții mătușii Farideh, l-au urmat. La mijlocul scării, Bahram s-a întors spre mine, care stăteam pe treapta de jos, și mi-a zis:

— Hai și tu, Khosrou vrea să ne-arate ceva interesant.

Am ezitat. N-aveam câtuși de puțin încredere în Khosrou. Dar deja mă plictiseam îngrozitor. Shadi dansa pe melodia cântată de mătușa și toți râdeau și aplaudau. Mama o ajuta la bucătărie pe Fataneh Khanom. Arash stătea lângă tatăl lui, care îi arăta cum să mute piesele. I-am privit cu amărăciune. Așa de mult voiam să mă cheme și pe mine lângă ei! Poate să te țină pe brațe și să te iubească toată lumea – degeaba, dacă tatăl nu se uită la tine și nu te iubește... Mi-am plecat capul și am urcat scările agale, urmându-i pe băieți.

Khosrou a închis ușa camerei și a încuiat-o pe dinăuntru. La fel ca data trecută, a scos din sertarul dulapului țigările și chibriturile. Copiii s-au uitat la el uimiți, iar Bahram nu s-a putut abține:

— Tu ești copil! N-ai voie să fumezi.

— Eu, copil? O... eu sunt cu trei ani mai mare ca tine. Și chiar fumez de multă vreme, asta știe (și a făcut un gest spre

mine). Dar așa e, copiii n-au voie. Țsta doar a tras un fum și a vomitat, mi-a murdărit toată camera.

Copiii l-au privit cu admirație. Khosrou și-a pus țigara între buze, ca un bărbat în toată firea, și a aprins cu pricepere chibritul și țigara. Apoi a crăpat fereastra și a început să sufle fumul prin plasa de la geam. Toți ceilalți rămăseseră cu gura căscată, uimiți de îndrăzneala lui. La un moment dat s-au auzit voci de afară și cineva a învârtit clanța.

— Copii, aici sunteți? a întrebat Fereshteh. V-am tot strigat, de ce nu răspundeți? E gata masa. De ce nu veniți? Ei... de ce-ați încuiat? Deschideți!

Khosrou a aruncat grăbit țigara în sertar și a strigat:

— Venim!

Apoi a descuiat repede ușa și le-a spus copiilor:

— Fuguța, la cină!

Eu înghițisem deja atâtea prostii, că nu mai puteam să mănânc și la masă. Mi-am luat farfuria și m-am dus după mama în bucătărie. Toată lumea se strânsese în jurul lui Fataneh Khanom, care, fără să pomenească motivul adevărat, le povestea cu înflorituri despre cum înjurasem. Mama zâmbea. Mătușa și bunica aveau niște priviri uluite. Am simțit o strângere de inimă. Mi-era teamă că și ele, la fel ca tatăl lui Arash, o să mă bată pentru că am vorbit urât sau o să vrea să repet ce-am spus. Nu știi niciodată la ce să te aștepți de la oamenii mari. Pe de-o parte, mă băteau pentru cuvintele spuse, pe de alta, râdeau și le povesteau amuzați tuturor. Am fugit la etaj. De sub ușa lui Khosrou ieșea un fum gros.

— Ah, iar fumează, a spus Babi.

Am crăpat ușa camerei lui Fereshteh. Nu era nimeni înăuntru, așa că am intrat liniștit. Chiar îmi mulțumise în după-masa aceea, când și-a strâns lucrurile, pentru că-i dădusem camera mea și-mi spusese că pot să vin în camera ei de câte ori vreau.

M-am întins pe patul ei. Asi și Babi s-au așezat lângă mine, iar Asi a spus:

— Ar trebui să înveți și tu să fumezi, ca să-l pui la respect pe Khosrou.

— Ah, nu, s-a împotrivit Babi. Miroase urât și ți se face rău.

Strigăte și urlete îngrozite, de neînțeles, m-au făcut să sar din pat. Părea că toată lumea aleargă și țipă. Am ieșit din cameră. Era fum peste tot, nu mai vedeam scările. M-a înecat tusea. Am auzit un glas de jos: „Shahab! Shahab a rămas sus!“. Cineva a urcat scările, m-a luat repede în brațe și m-a dus jos. Unchiul țipa: „Toată lumea în curte, aici e periculos! Mergeți afară!“. Am fost dus afară împreună cu ceilalți. Fataneh Khanom se luase cu mâinile de cap și suspina că au rămas fără casă. Tatăl, soțul mătușii, soțul lui Farideh Khanom și băieții alergau cu găleți de apă și furtunuri. În câteva minute s-a auzit sirena mașinii de pompieri. Ce interesant devenise totul! Mașini roșii cu furtunuri lungi, ca în filme, veneau țiuind. Nu mai văzusem niciodată de aproape o scenă așa de extraordinară. Au stins repede focul, dar nu s-au lăsat așa ușor și au continuat să arunce peste tot apă cu spumă albă. Toate lucrurile din casă pluteau. Câțiva pompieri au adus covoarele și cuverturile din camera lui Khosrou și le-au aruncat în curte. Priveam încântat toate aceste întâmplări nemaipomenite. M-am apropiat precaut de mașina pompierilor, care intrase în curte. Ce de lucruri ciudate și interesante avea! Le-am atins. Unchiul se așezase într-un colț al grădinii și își lăsase capul între mâini. Tatăl stătea în picioare lângă el. Un pompier, care era sigur șeful celorlalți, s-a dus la unchiul și l-a întrebat despre cum izbucnise incendiul. Toți se adunaseră în jurul lor și ascultau.

— Cred că focul a început din șifonierul de la etaj. Copii, v-ați jucat cu focul?

Fataneh a făcut un pas în față și a spus:

— De fapt, copiii erau atunci toți la parter, cu noi.

Dintr-odată toată lumea a amuțit. Gândul care se pare că le răsărise tuturor în minte a fost în cele din urmă rostit de bunica:

— În afară de Shahab. Doar el era sus.

Toate capetele s-au întors spre mine și toate privirile s-au ațintit asupra mea. Tatăl a încremenit. Mama a pălit și a bâguit:

— Dar el nici nu știe să aprindă un chibrit. Și de unde să fi luat chibrituri?

Khosrou, care până atunci se ghemuise în întuneric, s-a înviorat pe dată, a ieșit din umbră și a zis:

— Chibrituri erau în camera mea. Înainte de cină, când eram în cameră, le-a văzut. Chiar eu i le-am arătat. Nu-i așa, băieți?

Bahram și Babak parcă își înghițiseră limba.

— Nu v-am arătat eu chibriturile și le-am pus în sertarul de la dulap? Nu-i așa, Babak?

— Ba da, le-ai avut în mână, apoi le-ai pus în sertar.

— Da... dar...

— Înseamnă că după ce am coborât noi la cină, el s-a întors, le-a luat, le-a aprins și-a dat foc la casă.

S-a lăsat tăcerea. Eram atât de uluit, că nu înțelegeam cu adevărat ce se întâmplă. Mi-era frică de privirile furioase din jurul meu. M-am uitat la mama, sperând să găsesc un sprijin, dar ea era mai îngrozită și tremura mai tare ca mine. Chipul tatălui se îngălbenise de tot. Bunica și-a revenit prima și a spus cu un glas din care răzbătea o veche dușmănie:

— Vezi, Naser? Atunci ai spus că n-a fost vinovat copilul, că piatra a venit de-afară fix în capul meu. De data asta, ce mai spui? Cu atâția martori... Nu vă mai ascundeți după deget, copilul ăsta e un pericol, gândiți-vă ce-i de făcut cu el înainte să omoare pe cineva sau să distrugă cuiva viața.

Mama a izbucnit în plâns și a ieșit fugind din curtea unchiului. Tatăl a venit spre mine. Simțeam că mi-au paralizat picioarele, nu aveam puterea să fug. S-a așezat pe vine în fața mea.

Mi-a prins brațele, m-a strâns cu toată puterea lui de bărbat, m-a scuturat și a strigat:

— Tu ai făcut asta? Nenorocitele, tu ai făcut asta?

Mă zgâlțâia și mă simțeam mai mic și mai lipsit de adăpost ca oricând.

— Hai, spune, nesimțitule! Doar poți vorbi! Spune ce ai făcut!

Palma sănătoasă pe care mi-a tras-o m-a amețit. Am simțit gust sărat de sânge în colțul gurii. Tremuram ca varga. Fereshteh s-a aruncat spre noi, m-a luat în brațe și a strigat:

— Te implor, unchiule, ajunge! La ce bun toate astea? E doar un copil!

Mi-a pus mâna în mâna lui Arash. Fără să scoată vreun cuvânt, Arash m-a dus acasă.

Au urmat zile negre în care nimeni nu mai vorbea cu mine. Nu eram furios, dar mă copleșeau deznădejdea și singurătatea. Încă nu-mi venea să cred că cineva poate minți cu atâta seninătate. Desigur, și mama mințea uneori, dar minciunile ei erau menite să ajute, nu să distrugă. Acum înțelegeam adevăratul sens al minciunii, dar noile descoperiri m-au maturizat prea repede și m-au amuțit de tot. Nu mai vorbeam nici măcar cu Asi și Babi; cei doi parcă mi-ar fi părăsit mintea pentru totdeauna și-ar fi dispărut.

Mama și tatăl lui Arash se certau din orice. În dimineața următoare, tatăl a dus câțiva muncitori și constructori la casa unchiului și le-a spus că va suporta el toate cheltuielile. Mama s-a înfuriat.

— Așa nu faci decât să recunoști că a fost vina lui Shahab!

— Păi a lui a fost, a cui altcuiva? Erau atâția martori... Biata maică-mea, putea s-o omoare.

— Copilul ăsta n-are nimic cu nimeni, doar dacă alții îl necăjesc și îl înfurie...

— Nu mai spune prostii, *khanom*. În seara aia a fost în centrul atenției tuturor. Fereshteh îl tot săruta, fratele meu îi dădea ciocolată, Fataneh Khanom îl alinta întruna. Foarte frumos i-a răsplătit! Mai bine așa muri, decât să îndur așa rușine și ocară. Băiatul ăsta n-are minte, n-are nici un motiv pentru tot ce face. Și chiar dacă s-ar răzbuna pe cine îl necăjește, tot e periculos. Știi ce mă neliniștește cel mai tare? Că ne-am putea

trezi azi-mâine că Shadi l-a necăjit – cum spui tu – pe domnu' și el s-a înfuriat... Ți dai seama ce s-ar putea întâmpla? Vrei să stai cu mâinile-n sân și să treci cu vederea până-ntr-o zi, când vii acasă și-o găsești pe Shadi moartă?

Nu doar mama, ci și eu am început să tremur auzind aceste cuvinte. Slăbiciunea mamei se simțea mai tare când descopereau dovezi ale înapoierii mele, când se supăra pe indiferența tatălui și când se certau des, dar comportamentul ei din ultima vreme mă făcuse să cred, în naivitatea mea, că această slăbiciune dispăruse de tot. Acum însă revenise, mai rău ca oricând. Nu mai regăseam în ea nici o fărâcă din femeia care o salvase de una singură pe Fereshteh și care apoi îi înfruntase neclintită pe toți ceilalți. Contrar așteptărilor mele, de data asta nu m-a mai sprijinit. Era ca și cum, în adâncul sufletului, ar fi acceptat și ea că sunt vinovat și m-ar fi crezut în stare să oucid pe sora mea. Pe măsură ce puterile mamei slăbeau, mă prăbușeam și eu tot mai adânc. Nu mai aveam nici o îndoială că sunt nebun și mă cutremuram la gândul că într-o zi o să-mi omor sora. Toți mă credeau capabil de așa ceva, deci sigur eram! Gândul acesta nu-mi mai dădea pace și mă înfiora, mâinile nu mă mai ascultau și tremuram întruna. Ca să pun capăt senzației, îmi apăsam mereu palmele una de cealaltă sau le ascundeam la spate ori în buzunar.

Într-o zi, tatăl s-a întors mai devreme ca de obicei. Tăcută și tristă, mama m-a îmbrăcat, apoi a luat-o pe Shadi de mână și ne-am urcat toți în mașină. Cu vocea ei subțirică, Shadi recita de zor niște versuri. Mă scotea din sărite când ciripea așa poezii.

— Ți face în ciudă intenționat! a spus Babi.

Mă străduiam să nu mi se ridice mâna fără voia mea și să-i trag una în cap, dar tentația era din ce în ce mai mare. Când Shadi a ajuns să țipe, doar să acopere discuția părinților, n-am mai putut suporta și am plesnit-o. Shadi a țipat. Mama s-a

întors și, cu un oftat, a luat-o pe Shadi în brațe și a mutat-o pe scaunul din față. Tatăl i-a aruncat mamei o privire plină de înțeles și a clătinat din cap.

— Ce să facem? s-a întrebat Asi. Nu ne putem controla, suntem nebuni.

În timp ce conducea, tatăl îi spunea mamei:

— De ce ești așa tăcută? E chiar așa de rău că ducem copilul la doctor? E datoria noastră. Să fim realiști. La anu' trebuie să meargă la școală, dar ce școală o să-l primească? Dacă aflăm unde-i problema, putem să-l ajutăm mai bine. Dacă se va și mai devreme ce deficiențe mintale are și cât sunt de grave, poate se mai îndreaptă. Am auzit că în străinătate au internate speciale pentru copii de felul ăsta.

— Care fel? Eu nici acum nu cred că el a provocat incendiul. Dar pentru că nu poate vorbi, e învinovățit pentru orice.

— *Khanom*, dar când vei accepta totuși adevărul? Copilul ăsta are probleme! Dacă și doctorul îți spune același lucru, încheiem discuția asta, da?

— Nu pricep de ce nimeni nu încearcă să-l înțeleagă și pe el. Uneori am impresia că nu-l iubești deloc. De când nu l-ai mai luat în brațe?

— De parcă aş avea timp! M-am dat peste cap ca să-mi eliberez o oră să vin cu voi la doctor. Și, de fapt, de ce amesteci lucrurile? Mereu mă scoți pe mine vinovat. Copilul ăsta e retardat din naștere, nu pricepi?

— Eu cred că noi suntem vinovați. Cred că face așa pentru că nu-i dăm suficientă atenție.

— Ai și tu vreo boală, de ții cu tot dinadinsul să te consideri vinovată? Ne-am comportat la fel cu toți copiii, ceilalți de ce nu sunt așa? Mai mult, sunt chiar peste nivelul copiilor obișnuiți. Iar eu mă chinui și trudesesc pentru ei zi și noapte. Ce datorie n-am îndeplinit?

— Tocmai aici greșești, că muncești tot timpul. Și noi avem nevoie de tine. Înainte nu erai așa, te bucurai să stai cu familia.

Acum fugi de noi. Am impresia că te simți mai bine când ești plecat. Nu-ți place deloc să-l vezi pe Shahab, de parcă ți-ar fi rușine că există.

— Cum poți să spui așa ceva, *khanom*? Nu-mi mai pune vorbe-n gură. Eu doar încerc să abordez rațional problema. Tot timpul mă gândesc ce se poate face cu adevărat pentru copilul ăsta bolnav cu care m-am pricopsit. Bolile psihice se tratează mult mai greu decât niște afecțiuni fizice. Tocmai de-asta ne trebuie mai mulți bani pentru tratament. Colegul meu mi-a spus că psihologii îți iau câteva mii de tumani pentru o ședință. De ce crezi că mi-am luat și a treia slujbă? Din prea multă energie? Crezi că nu mi-ar plăcea să vin și eu ca omu' seara acasă și să mă odihnesc? Nu, dragă, strâng bani... Vreau să nu mă ating de salariul de la ultima slujbă și să-l punem deoparte pentru tratamentul lui, să putem să-l ducem și în străinătate dacă va fi nevoie.

— În străinătate? Dar ce boală incurabilă crezi că are?

— Of, de ce te porți așa, Maryam? Eu spun că sunt gata să fac tot ce-mi stă-n putere, ca să fiu cu conștiința împăcată. Acolo au școli speciale pentru copiii de felul ăsta.

— Dar ce are copilul? Lepră? Cancer?

— Păi asta e problema cu bolile psihice, că aparent nu e nimic în neregulă. Tu crezi că cine omoară cu sânge rece, fără nici cea mai mică mustrare de conștiință, e om normal? Nu, draga mea, boala lui e mai gravă decât lepra sau cancerul. Dar dacă ar fi fost tratat la timp, nu s-ar fi ajuns la așa ceva.

— Tu îți dai seama ce spui? Îl compari pe fiul nostru cu un criminal!

— *Khanom*, fii realistă! Până acum a avut cel puțin două tentative de omor! Noi, părinții lui, răspundem pentru el. Nu trebuie să stăm cu mâinile în sân până se întâmplă ceva ce nu mai poate fi reparat.

— Gata, nu mai vreau să aud! a strigat mama și a izbucnit în lacrimi.

— Poftim! Nu se poate discuta cu tine, nu ești în stare să ascuți adevărul. Cum spune cineva ceva despre copilul ăsta, îi și sari la gât! Dar las' că imediat le va lămuri doctorul pe toate.

— Nu vreau deloc să merg la doctor.

— Gândește, femeie! Cum poți să spui că n-are nimic? Și ce-o să faci la anul, cu școala? Așa, n-o să-l primească nicăieri. Nu vrei să ne ajute un specialist?

Cabinetul medical era plin. Părinții s-au așezat unul lângă altul, iar pe mine m-au pus pe un scaun în fața lor. Inima îmi bătea cu putere. Copiii de acolo arătau ciudat. Unul dintre ei era mare, dar stătea în cărucior. Avea mâinile și picioarele răsucite. Altul, gras și palid, se uita la mine absent, cu ochii întredeschiși, în timp ce mama lui îi tot ștergea saliva care i se scurgea din gură. După ce că eram supărat, m-a mai cuprins și frica.

— Doctorul își va da seama sigur că suntem proști și retardați, a spus Asi. Apoi, cu banii strânși de tatăl lui Arash, ne vor trimite undeva departe, la o școală specială, și ne vor închide acolo cu copiii ăștia. Și n-o s-o mai vedem niciodată pe mama.

Gândul că voi fi departe de mama mi-a frânt inima, chiar dacă ea mă trădase și acceptase că eram vinovat pentru incendiu. Da, sigur credea asta, altminteri i-ar fi înfruntat hotărâta pe toți ceilalți și ar fi tras o minciună, ca data trecută, ca să mă salveze. Eram foarte mâhnit și din cauza ei.

— Toți vor să dispărem, a spus Babi. Vor să ne-arunce cât colo.

Eram convins că într-o zi vor face asta. Apoi se vor liniști cu toții. Tatăl lui Arash n-o să mai aibă motive de rușine că are un copil ca mine. Vor fi din nou fericiți, ca pe vremuri. Vor sta de vorbă între ei fără ceartă.

— ăsta-i un plan ticluit de tatăl lui Arash ca să scape de noi! a zis Asi.

— Dacă și doctorul va crede la fel ca tatăl lui Arash, a răspuns Babi, nu va mai fi nimic de făcut. Ne vor trimite la școala aia, în străinătate.

Mama s-a ridicat și a luat-o pe Shadi de mână ca să meargă la baie.

— Shahab, tu vrei? m-a întrebat ea cu voce domoală.

Am ridicat din umeri. Mă întreba asta de sute de ori pe zi. Tatăl citea un ziar. M-am ridicat fără să mă simtă și am ieșit din cabinet.

Pe stradă era aglomerație. Ce mari și înalți erau toți! Ca să le văd fețele, trebuia să-mi dau capul pe spate cât de mult puteam. Mă înconjurai ca un zid. Am pornit, fără țintă, în direcția în care mergeau cei mai mulți oameni. Vremea era rece și mohorâtă. Mașinile nu se hotărâseră dacă să aprindă farurile. Treceam pe lângă vitrine luminoase, dar nu mă interesau lucrurile frumoase din ele. Mă durea inima de tristețe și mi se pusese un nod în gât. Eu, care fusesem întotdeauna îngrozit de gândul că voi rămâne singur sau mă voi pierde, îi părăsisem acum pe toți pentru că așa voisem. I-am strigat rugător pe Asi și Babi.

— Și acum unde vrei să mergi? a întrebat Babi cu teamă. O să te rătăcești, întoarce-te! Orice-ar fi, tot acasă e cel mai bine!

— Nu! a răspuns Asi. N-ai auzit? Nu vor să ne mai ducă acasă, ci să ne trimită undeva departe, foarte departe. Să nu te temi, eu sunt cu tine.

Dar vocea îi tremura.

Uneori, oamenii mă priveau și îmi spuneau ceva. Mă îndepărtam repede de ei, ca să nu-și dea seama că nu vorbesc. Am traversat o intersecție mare și am cotit pe o stradă mai slab luminată, cu mai puține magazine și trecători mai rari decât pe strada dinainte. Se întunecase destul de tare. Mi s-a făcut și mai frică. Mă dureau picioarele. Încercam să-mi înghit nodul din gât, dar tot mă podideau lacrimile. Eram atât de singur! Ce bine-ar fi să mă recunoască cineva și să mă ia cu el! Nu mai puteam de foame și de frig. M-am oprit lângă un zid. Mă simțeam fără ajutor, singur, dat la o parte, dușmănit de toată

lumea. Nimeni nu mă voia. Nimeni nu mă iubea. Chiar și mama, ultima mea scăpare, se dăduse bătută și voia să mă trimită departe. Eram atât de cufundat în gândurile mele, că nici nu am băgat de seamă de unde-a apărut acea femeie. Mi-a mângâiat părul cu mâna înmănușată și mi-a spus cu blândețe:

— Ce-ai pățit, puișor? De ce plângi?

S-a așezat pe vine în fața mea.

— Cum te cheamă, micuțule? Ce ai? Sper că nu te-ai rătăcit. Unde e mama ta?

Am început să plâng cu suspine și am arătat cu mâna în direcția din care venisem. Femeia cea bună m-a luat de mână și am pornit într-acolo.

— Privește în jur cu mare atenție și spune-mi dacă o vezi pe mama.

Abia trecusem de o stradă când femeia și-a pierdut răbdarea. A îngenuncheat din nou lângă mine și a spus:

— Uite, copile, trebuie să-mi spui cum te cheamă și numele de familie. Îți știi adresa de acasă?

O priveam tăcut.

— Încă nu și-a dat seama că suntem proști și nu știm să vorbim, a spus Babi.

Obosită, femeia a continuat:

— Ce să fac? Tu nu spui nimic, iar eu mă grăbesc. Rămâi aici, te vor găsi.

Mi-a dat drumul mâinii și a plecat. Eram ca un naufragiat care vede cum pleacă ultima barcă de salvare. M-a cuprins o teamă puternică și am fugit după femeie. Am prins-o de fustă și am privit-o rugător, cu ochii înotând în lacrimi. Femeii i s-au înmuiat picioarele. A îngenuncheat iar în fața mea și mi-a spus:

— Uite, dacă vrei să te ajut să o găsim pe mama, trebuie să-ți știi numele și adresa. Trebuie să-mi spui cum te cheamă.

O priveam plângând. Femeia a oftat, dar n-a mai insistat. M-a luat de mână și m-a dus spre un grup de oameni adunați în jurul unui polițist. În toată acea înghesuală, n-am auzit ce

i-a spus polițistului. Dar el a venit lângă noi și m-a întrebat cum mă cheamă, unde stau și cum îl cheamă pe tatăl meu.

— S-ar putea să fie mut, i-a spus femeia.

— Ce încurcătură! Nu e altă soluție, doamnă. Trebuie să-l duceți la secție.

— Vai, domnule ofițer, am atâta treabă! Și am pierdut deja o oră pe străzi cu copilul ăsta. Am musafiri în seara asta și am întârziat foarte mult. Toți se vor îngrijora.

— Și eu ce să fac, doamnă? Sunt la post acum, trebuie să mă ocup de domnii. Nu pot ține copilul aici, pe frigul ăsta.

— Dar nici eu nu mă pot duce la secție. În plus, copilul nu se mai dezlipește de mine... Acolo vor avea grijă de el?

— Nu așa de bine ca dumneavoastră, evident!

Apoi și-a reluat discuția cu bărbații adunați în cerc în jurul lui. Femeia a căzut pe gânduri. Apoi s-a apropiat prin mulțimea de domnul polițist și a strigat „Domnule ofițer!“ până i-a atras atenția.

— Domnule ofițer, copilul e obosit și flămând. În mine are încredere. Nu pot să-l las la secție sau în altă parte, e păcat. Dacă îmi permiteți, îl duc la mine acasă. Vă las numele meu, adresa, numărul de telefon și numărul mașinii. Când apar părinții lui, să vină să-l ia de la mine de-acasă.

Polițistul a dat din cap, apoi a dispărut iar în mulțimea din jurul lui. Femeia m-a dus la o mașină parcată pe o alee din fața parcului. Mi-a făcut loc pe bancheta din spate, iar ea s-a așezat la volan. A scos din geantă un pix și a scris ceva pe o foaie de hârtie, apoi mi-a spus:

— Stai aici cuminte până mă duc să-i dau domnului polițist adresa.

Mi-era frică să nu mă părăsească și ea. Am dat să cobor și s-o urmez, dar în mașină era cald, eram la adăpost, și asta mi-a risipit temerile. Am rămas înăuntru. Eram atât de moleșit, încât la primele mișcări ale mașinii am căzut într-un somn adânc.

Când am ieșit din baie, scaunul lui Shahab era gol. M-am uitat în jur, apoi l-am întrebat mirată pe Naser:

— Unde-i Shahab? L-ai trimis undeva?

— Păi nu era cu tine?

— Nu! Stătea acolo. N-ai observat unde s-a dus?

— Nu!

Am căutat încordată prin toate cotloanele cabinetului, tot mai îngrijorată. Am ieșit în stradă, m-am repezit la magazinele și clădirile din apropiere. Am întrebat trecătorii dacă au văzut un băiețel de cinci ani cu palton bleumarin și căciulă tricotată, roșu cu bleumarin. Dar nici urmă de el! Copleșită de neliniște și de groază, am început să alerg în toate părțile. Naser s-a dus nervos spre mașină și mi-a strigat:

— Vino! Să-l căutăm prin împrejurimi cu mașina.

M-am urcat în mașină plângând.

— S-a speriat de ceva? Ce i-ai făcut?

— Eu? Ce să-i fac? Copilul ăsta e nebun, n-are motiv să facă ce face.

— Nu-i adevărat, nici pe departe. E necăjit, știi eu. Dar bietul de el nu poate spune, suferă în tăcere. Iar tu te porți cu el ca un străin, nu ești dispus deloc să-l mângâi.

Până s-a întunecat am căutat prin toată zona, urcând și coborând mereu din mașină. Naser își tot mușca mustățile lungi, iar eu nu reușeam să-mi stăpânesc plânsul. Shadi a înțeles ce se întâmplă și s-a ghemuit într-un colț pe bancheta din spate. Părea și ea speriată.

— Să nu-l fi luat cineva! Lui îi era frică să rămână singur, n-ar fi mers nici până-n stradă de capul lui. Cum să fi plecat așa departe? Unde o fi? Oh, Doamne, și se întunecă! Copilul meu, bietul de el, flămând și însetat... Ce s-o fi întâmplat cu el?

Nu mai știam ce să facem și am mers la poliție. La secție, am completat niște formulare cu toate datele lui. Au sunat în mai multe locuri. Șeful secției, un ofițer amabil, ne-a spus înțelegător:

— Nu vă faceți griji, sigur îl vom găsi. Mergeți acasă. Îndată ce am vești, vă anunț.

Când am deschis ușa, Arash ne-a întâmpinat în fugă.

— Ce s-a întâmplat, mamă? De ce-ați întârziat așa de mult?

Am luat-o direct pe scări plângând. Palid și nervos, Naser a culcat-o pe canapea pe Shadi, care adormise, și i-a răspuns cu voce răgușită:

— Shahab a dispărut.

— Cum adică a dispărut, nu era cu voi?

— Ba da. Eram la doctor. Mama ta s-a dus până la baie, eu citeam ziarul. Am crezut că s-a dus și el la baie, dar apoi ne-am dat seama că plecase afară. Dumnezeu știe unde e acum.

— Păi să mergem să-l căutăm!

— Dar ce crezi că am făcut până acum? Am anunțat și poliția. Ne-au spus să mergem acasă, ne vor suna când află ceva. Am coborât fără astâmpăr la parter.

— Eu nu pot sta cu mâinile-n sân. Mă duc să-l caut.

Tremuram din tot corpul. Arash mi s-a alăturat degrabă.

— Vin și eu! Bietul Shahab, cum nu vorbește, chiar dacă îl găsește cineva, de unde o să știe că e al nostru?

— Maryam, încearcă să te calmezi. Unde vrei să-l mai cauți? Am fost în toate locurile care ne-au dat prin minte. Hai să mănânci ceva. Ia și un calmant. Mă duc eu la secție să văd dacă au vreo veste.

Când a sunat telefonul, am încremenit cu toții. Naser și-a revenit primul și a ridicat repede receptorul. De frică și speranță, îmi apăsasem mâna pe gură ca să nu țip.

— E de la secție? am bâiguit.

— Nu... Bună seara, frate! Nu, abia am ajuns... Shahab a dispărut, am fost să-l căutăm.

În cinci minute, toată familia lui Hossein Agha era la ușă, vorbind toți deodată.

— Ce s-a-ntâmpat? au întrebat.

— Ce să mai zic, frate... Mare necaz pe capul meu...

Pentru prima dată, ochii lui Naser s-au umplut de lacrimi. A pus capul pe umărul lui Hossein. Umerii i s-au scuturat de câteva ori. Fataneh Khanom s-a așezat lângă mine, mi-a pus capul pe umărul ei și m-a alinat:

— O să-l găsească, îți promit!

Fereshteh stătea în prag și mă privea tulburată, cu ochii înlăcrimați. Khosrou l-a întrebat neîncrezător pe Arash:

— Chiar a dispărut?

— Spuneți-ne tot, a zis Hossein Agha. Cum a dispărut? La ce oră?

Naser le-a povestit pe scurt tot ce s-a petrecut. Eu nu mai puteam să mă stăpânesc și mă jeleam ca o bocitoare:

— Bietul meu copil, copilul meu nevinovat! Așa de mult l-am necăjit, că a plecat. El, care nu făcea nici un pas fără mine... acum a fugit! Ah, cât de mult l-am supărat, dacă s-a hotărât să fugă. Ne-am purtat prea urât cu el. Îți dau cuvântul, Fataneh, e mai bine de-un an de când tatăl lui nu l-a mai luat în brațe și nu l-a mai sărutat, crede-mă!

— Nu e vina mea, a răspuns Naser ursuz. Îți jur că *el* nu mai voia să vină la mine în brațe, de parcă nu mă cunoștea! Se purta mai frumos cu străinii decât cu mine. Uneori se uita la mine cu o privire, că știam sigur că mă urăște. Alteori se prefăcea că nici nu exist.

— L-ai neglijat, n-ai arătat că îl iubești, chiar crezi că nu și-a dat seama? Bietul copil, fără nici o vină, devenise ca un ghimpe pentru tatăl lui și pentru bunică. Nu era zi ca dumneai să nu spună, când îl vedea, că băiatul e înapoiat, nebun și prost, ori altele asemenea. Iar tatăl lui înghițea gălușca. Shahab le auzea și le înțelegea pe toate. Azi, la insistențele lui Naser, am vrut să-l ducem la doctor. Nu-i plăceau doctorii. Iar de când cu incendiul din casa voastră, nici nu se mai juca. Era atât de întristat, că mi se rupea inima numai când mă uitam la el. Oricât m-am străduit să-i abat gândurile, să-l înveslesc, n-am reușit. Un copil atât de mic să stea trist așa multă vreme... Copilul meu singurel, pe unde-o fi pe frigul ăsta? Dacă-a rămas pe la vreun colț de stradă, îngheață până mâine. Dacă l-a luat cineva, ce-o să fie? Umblă vorba că sunt furați copiii ca să le fie vânduți rinichii.

Fereshteh a izbucnit în hohote de plâns.

— Vai, ferească Dumnezeu! a strigat Fataneh Khanom. Nu mai vorbi așa, Maryam. Știu că ești disperată, dar ai încredere în bunul Dumnezeu!

— Trebuie să mă duc după el. Nu pot sta aici așa.

— Nevastă, e unsprezece noaptea. În plus, am fost deja peste tot.

— Și dacă a căzut undeva pe stradă?

Hossein a intervenit:

— Are dreptate, să mergem să-l căutăm. E mai bine decât să stăm aici degeaba.

— Și dacă ne sună de la poliție?

— Copiii rămân acasă. Sunăm și noi la fiecare jumătate de oră.

Dimineața când m-am trezit din somn m-am speriat văzând încăperea străină. Mi-am băgat capul sub pătură. Amintindu-mi noaptea trecută, inima mi-a fost învăluită de o tristețe apăsătoare, care curând a devenit frică de locul necunoscut în care mă aflam. Mi-am scos curios capul de sub pătură și m-am uitat atent prin cameră, la lucrurile din ea. Era luminoasă și mare. Într-o parte erau un șifonier, o măsuță de toaletă și o bibliotecă din lemn alb. În partea cealaltă, un birou mare cu sertare, pe care erau așezate un calendar, un suport pentru notițe și un suport din piele cafenie cu niște creioane și pixuri. Perdelele și cuverturile, în tonuri de roz și violet, străluceau în lumina ce pătrundea prin fereastra de lângă pat. Îmi plăcea camera, avea de toate, însă arăta de parcă ar fi fost părăsită, de parcă nimeni nu mai dormise în ea de mult timp.

M-am ridicat în capul oaselor. Mi se făcuse dor de mama, era prima dată când mă trezeam din somn și ea nu era lângă mine. Mi s-a pus un nod în gât. Am auzit o voce de afară. M-am așezat în genunchi și m-am uitat pe fereastră, ce dădea în curtea mare a casei, plină de copaci. Apoi ochii mi-au căzut pe niște păpuși aranjate în fața oglinzii. Ce frumoase erau! M-am dat jos din pat, m-am dus la oglindă și am luat o păpușă. Îi admiram fermecat ochii sticloși de un albastru strălucitor, când ușa s-a deschis și a intrat femeia din seara dinainte. Am aruncat speriat păpușa, am sărit în pat și m-am ascuns sub

pătură. Femeia blândă și zâmbitoare s-a așezat lângă mine pe pat și m-a mângâiat peste pătură.

— Te-ai trezit? a întrebat ea. Bravo, ce băiat cuminte! Erai așa de obosit aseară, că nici nu ai mâncat de cină. Hai, spală-te pe față și pe mâini, ca să mergem să luăm micul dejun.

Nu-mi făceam curaj să ies din ascunzișul meu. Femeia a dat cu blândețe pătura la o parte și mi-a spus zâmbind:

— Ridică-te, copile, nu te teme!

I-am privit fața surâzătoare și ochii prietenoși. Îmi părea mai în vârstă acum decât mi se păruse cu o seară înainte. Părul era frumos, aproape blond, la fel ca al păpușii care zăcea acum pe jos. Avea buzele date cu puțin ruj. Ruj! Mama se dădea foarte rar. Era îmbrăcată cu haine înflorate, lungi și largi, care te duceau cu gândul la o grădină. Nu, nu mi-era frică de această femeie. M-am ridicat din pat, i-am dat mâna și am mers împreună spre baie.

— Bravo, ce băiat cuminte! Te descurci singur, sau să te ajut?

Am scuturat din cap. Am intrat în baie și am închis bine ușa.

— Nu știe că ne-am făcut mari, a spus Babi. Ne descurcăm și singuri.

La masa cu micul dejun stătea un bărbat mai în vârstă, care citea ziarul. Am tresărit când l-am văzut, nu m-așteptam să mai fie altcineva în casă. Fără să-mi dau seama, m-am ascuns în spatele femeii.

— Bună dimineața! Am sosit și noi.

Bărbatul a pus deoparte ziarul și a spus:

— Ah, ce băiețel frumos ai găsit! Ești bine, fiule? Cum te cheamă?

Și el era un om bun. Puteam să recunosc bunătatea dintr-o singură privire.

— Ei nu știi că suntem proști și nu știm să vorbim, a spus Asi. De-asta le place de noi.

Femeia a răspuns:

— Nu cred că poate să vorbească, nu-l mai necăji. Hai să-i spunem Micul Prinț, ce zici?

Asta i-a bucurat pe amândoi.

— Ei, ce zici? Ți place?

— Micul Prinț e cel din desene, a zis Babi.

Am zâmbit.

— Bun, îi place! Deci musafirul nostru frumușel îl știe pe Micul Prinț și îi place de el. Așa o să-i spunem. Acum, vino să iei micul dejun.

Femeia vorbea încontinuu și îmi pregătea bucați mici de mâncare. Bărbatul a spus râzând:

— Ți amintești cât circ făcea Nastaran până să înghită o bucățică de mâncare?

— Da! În schimb cu Babak, să nu-i fie de deochi, n-a fost niciodată nevoie să-l păcălim.

— Nu, ai uitat. Când era cam de vârsta acestui prințisor, făcea figuri la masă. Abia când a crescut a început să mănânce bine.

— Ți amintești, ne prefăceam că îmbucăturile sunt un tren, și eu făceam „uuu-uuu“ o oră întregă; fluieram așa până își deschideau gura și trenul intra în tunel.

— Da... Și acum poți să faci la fel cu frumușelul ăsta.

— Nu, Micul Prinț e copil cuminte, mănâncă singur.

După micul dejun, femeia a început să strângă vasele de pe masă. Bărbatul a pus ziarul deoparte, s-a ridicat, și-a trosnit degetele, a întins cât de mult a putut mâinile spre tavan, apoi a spus:

— Soudabeh, ai nevoie de ceva de-afară?

— Da! Du-te și cumpără de la magazinul din capătul străzii lapte și înghețată.

— Înghețată iarna?

— Copiilor le place.

— Aha... Bun, atunci îl iau și pe el cumpărături.

— Foarte bine. Ca atunci când mergeai cu Babak.

— Da, ce amintiri frumoase... Hai, Micule Prinț, pune-ți paltonul, ca să mergem la cumpărături. Vrei să vii cu mine?

Am dat timid din cap și m-am dus să-mi aduc paltonul, pe care îl văzusem în dormitor. Când m-am întors, bărbatul stătea în ușa de la bucătărie și îi spunea femeii:

— Nu ți se pare ciudat că părinții lui n-au dat nici un semn până acum?

— Nu, dragă, n-a trecut mult timp.

— Bietul de el, e un copil tare drăguț! Crezi că doar cu noi nu vorbește, sau nu poate vorbi deloc?

— Cred că nu poate vorbi. Altminteri, aseară, de teamă, de frig, de foame și de oboseală, ar fi spus ceva până la urmă, ca să-l putem duce acasă.

— Poate amuțișe de frică. E clar că aude, înțelege totul foarte bine și răspunde la ce îi spui.

— Nu știu. Orice-ar fi, ceva îl necăjește. Are ochii triști.

— Păi e normal. Și eu, dacă m-aș pierde, aș fi trist și necăjit.

— Nu, e mai mult de atât.

Bărbatul s-a întors și, când m-a văzut, a spus râzând:

— Gata, Micule Prinț, ai venit? Ia uite ce repede și-a găsit paltonul și căciula! Lasă-le puțin aici și hai să mă îmbrac și eu. Ah, nu m-am bărbierit! Când ne întorcem, ne bărbierim împreună.

Bărbatul m-a luat de mână. Mă simțeam în siguranță. După ce ne-am plimbat puțin, am ajuns lângă parc.

— Vrei să mergem să ne jucăm în parc?

Și, fără să mai aștepte răspunsul meu, a intrat în parc și m-a dus la locul de joacă. M-a pus într-un leagăn și a început să mă legene ușurel. Apoi s-a așezat pe banca de vizavi și s-a uitat la mine lung, cu un zâmbet trist. Am simțit că trebuie să fac ceva ca să-l înveselesc. Am alergat spre cel mai înalt tobogan și am urcat repeztor scările. Voiam să-i arăt cât sunt de

îndemânatic. Nu știu de ce era important pentru mine ca el să mă placă. I-am făcut cu mâna de sus. Bărbatul a râs și a ridicat mâna. Sprinten, mai iute decât toți ceilalți copii, am alunecat în jos pe tobogan. Bărbatul m-a aplaudat. Pe când ieșeam din parc, a spus:

— Acum să mergem să facem cumpărăturile pentru Sou-dabeh Khanom.

— Felicitări, domnule Karimi! Aveți un copil? a întrebat vânzătorul.

— Care-i problema? Nu-mi șade bine?

— Cum să nu! Cu condiția să fie nepotul dumneavoastră. Vă este nepot, nu-i așa?

— Ce bine-ar fi fost să fie! Să te audă Dumnezeu! N-aș mai avea nici o tristețe pe lumea asta cu un nepot ca Micul Prinț.

— Ca noi?! s-a mirat Asi. Vrea să aibă un copil ca noi, ce prost! Nu știe că suntem înapoiati.

Bărbatul s-a aplecat, m-a luat în brațe, m-a dus în fața teighelei și m-a întrebat:

— Micule Prinț, ia vezi, ce ți-ar plăcea de aici: niște gume de mestecat? Niște ciocolate?

Eu nu eram obișnuit cu atâta atenție și bunătate.

— Nu te sfii, spune! Hai, spune, că trebuie să te las jos. Să nu-ți fie de deochi, ești tare greu! Mă doare spatele.

Mi-a fost teamă să nu-l apuce durerea și am încercat să mă desprind cât mai repede din brațele lui. Bărbatul s-a mirat și m-a pus jos.

— Ce-ai pățit? Nu mai vrei la mine în brațe?

Am dat ușor din cap.

— Te-ai gândit la mine, că mă doare spatele?

Am scuturat bucuros capul în sus și-n jos de câteva ori. Bărbatul m-a privit cu și mai multă dragoste decât înainte și m-a mângâiat pe cap.

— Ce copil iubitor! Bine, domnule Javad, dă-ne dumneata ceva gustos de-acolo, plus lapte și înghețată.

Domnul Javad a pus laptele și restul cumpărăturilor într-o plasă, apoi a spus:

— Domnule Karimi, tot n-ați zis până la urmă cine e copilul. De unde-a apărut?

Domnul Karimi și-a coborât vocea și i-a explicat încet totul. Știam că se referă la mine, dar eram atât de fericit că nu vorbeau în gura mare! Tatăl lui Arash spunea totul, chiar și cele mai rele lucruri care mă priveau, cu glas tare. Își închipuia că, dacă nu pot vorbi, nici de auzit nu aud. Nu știu de ce acest bărbat, despre care aflasem acum că se numește domnul Karimi, mă făcea să-mi amintesc de tatăl lui Arash, pentru că nu semănau câtuși de puțin. Poate îmi doream ca și tatăl lui Arash să se poarte ca domnul Karimi. Tot drumul a vorbit cu mine și mi-a arătat o sumedenie de lucruri. Când am ajuns acasă, Soudabeh Khanom ne-a ieșit în întâmpinare, a luat plasa și a dus-o în bucătărie. În timp ce îmi scotea paltonul, mi-a spus râzând:

— Pentru prânz, ți-am făcut macaroane.

Apoi s-a întors spre domnul Karimi:

— Îți amintești? Macaroanele le plăceau cel mai mult copiilor. Tu poți să mânânci orezul rămas de-aseară.

— Nu, mânânc și eu macaroane. Vreo veste?

— Nu.

Am luat prânzul vesel, râzând cu gura până la urechi. Ca să mă facă să mânânc ultimele linguri, Soudabeh Khanom fluiera, se prefăcea că e un tren. Și mama făcea așa uneori când îi dădea lui Shadi de mâncare.

După prânz, Soudabeh Khanom a spălat vasele, iar domnul Karimi m-a culcat lângă el pe pat. Mi-a povestit o mulțime despre copiii lui. Îmi plăcea mult melodia vocii lui bărbătești. După ce și-a terminat treburile, Soudabeh Khanom m-a dus în camera roz. M-a culcat în pat și mi-a spus:

— Asta e camera lui Nastaran a mea. Nu mă lasă inima să schimb nimic în ea. Și ei îi place, de câte ori vine în Iran, să-și vadă camera exact cum a lăsat-o. Lui Nastaran i-au plăcut cărțile încă din copilărie. Ia să văd dacă găsesc ceva și pentru tine.

A tras cu greutate o carte subțire dintre celelalte și mi-a dat-o. Avea poze frumoase, pe care nu le mai văzusem până atunci. Cărțile mamei le știam bine și, în plus, în ultima vreme nu prea mai avea răbdare să-mi citească. Soudabeh Khanom mi-a citit povestea din carte. Când a terminat, am închis ochii și m-am prefăcut că dorm, ca să n-o mai deranjez pe doamna aceasta bună, căreia i se făcuse de asemenea somn și ațipise de câteva ori în timp ce citea. Pe undeva, voiam și să rămân singur. Când a ieșit din cameră, am deschis ochii. Babi a spus:

— Unde e mama acum? I s-o fi făcut și ei dor de noi?

M-a înecat plânsul.

— Oare ce face tatăl lui Arash acum? Sigur se bucură că am dispărut. Ne-au căutat oare? Acum Shadi sigur doarme în patul nostru.

Mi-am cufundat capul în pernă și-am izbucnit în lacrimi.

În ziua următoare, am mers cu Naser și Hossein Agha la secția de poliție. Turele se schimbaseră, așa că am povestit din nou ce se întâmplase. Ofițerul de serviciu ne-a trimis acasă, promițând să ne anunțe îndată ce are vreo veste.

Mă prăbușisem fără vlagă pe canapea, când am auzit vocile copiilor din camera lui Arash:

— Mama are dreptate, sigur i s-a întâmplat o nenorocire, pentru că dacă îl găsea un om normal, îl ducea la poliție și ne-ar fi anunțat. Deci sigur a fost furat.

Fereshteh a izbucnit în hohote de plâns.

— Bietul de el, era un copil așa de bun! Dacă nu era el, nici pe mine nu m-ați fi găsit vreodată. Am vrut să fug de-acasă. Îi datorez viața mea.

Khosrou i-a răspuns furios și zeflemitor:

— Nu te mai prosti, te găseam eu. Ca să vezi, prostul ăla e acum Superman.

— Nu era prost! s-a răstit Arash. Tu i-ai dat porecla asta, e numai vina ta! Din cauza ta suferea.

— Ei, suferea din cauza mea! La voi în casă toți suferă. Mama ta e mereu tristă, vorbește puțin și râde rar. Tatăl tău nu e niciodată acasă, și când vine, e nervos și obosit. Tu stai și înveți tot timpul în camera ta. De fapt, și pe mine mă apucă jalea când vin la voi. La noi în casă, cel puțin, ne certăm și țipăm unii la alții... Tata ne mai bate uneori, dar măcar vorbește cu noi, mai spune și glume...

Până la prânz toată familia s-a adunat în casă. Eu nu eram în stare să vorbesc cu nimeni. În timp ce se ocupa de musafiri, Fataneh le povestea cu toate detaliile noilor veniți cele întâmpalte. Fereshteh se închisese în camera lui Shahab. Cât despre bunica, nu era limpede dacă e supărată din cauza lui Shahab sau a fiului ei. Spunea întruna:

— Câte îndură bietul băiat! Să mă bată Dumnezeu, ce-a mai îmbătrânit Naser!

A sosit și Farideh Khanom, m-a îmbrățișat și mi-a spus că băiatul sigur va fi găsit. Mi-au făcut o injecție să mă liniștesc. Nu voiam să mă duc sus, mi-era teamă să nu se afle ceva nou și eu să nu știu. M-au dus cu forța și m-au culcat în camera lui Arash, dar ascultam cu atenție discuțiile de la parter.

— Dar cum s-a pierdut? a întrebat Shahin. El nu avea curaj nici să iasă până în stradă fără maică-sa.

— Eu cred că l-au furat, a șoptit Farideh Khanom, de parcă ar fi divulgat un secret.

Ca nouă dovadă a simțămintelor ei contradictorii față de Shahab, bunica a exclamat:

— Nu! Doamne ferește! Cine să vrea un copil mut și retardat? Fataneh Khanom a explicat:

— De când cu incendiul de la casa noastră, era foarte supărat. Au vrut să-l ducă la doctor cu forța, iar el a fugit.

Atunci Bahram s-a răstit la Khosrou:

— Spune-le că n-a fost vina lui! Îți faci păcate, trebuie să spui! M-am ridicat pe jumătate și am ciulit urechile.

— De unde știi că n-a fost vina lui? Noi nu eram în cameră. El s-a întors sus, a luat chibriturile și le-a dat foc.

— N-a fost așa, și știi prea bine! Domnul pompier a spus că focul începuse dinainte, în șifonier. De la sertar a ajuns la haine și de acolo au izbucnit flăcările.

Am ieșit din cameră. Naser, Hossein Agha și Arash, care stăteau la masa din sufragerie, erau și ei atenți. Naser s-a ridicat, s-a dus lângă Bahram și i-a spus:

— Bahram, povestește tu cum a fost. Tu ce știi? Ce s-a întâmplat în seara aia?

— Nimic, unchiule! a răspuns Khosrou speriat. Visează, spune prostii! Crede că așa îl găsim mai repede pe Shahab.

— Chiar dacă nu îl vom găsi așa, măcar aflăm ce s-a întâmplat. Să știm ce l-a supărat de fapt, pentru că bietul nu ne poate spune. Dar voi puteți vorbi, deci trebuie să ne spuneți. Sunteți datori să spuneți.

Toți au tăcut. Apoi, ca un dangăt, mi-a răsunat în urechi vocea hotărâtă a lui Bahram:

— Eu am vrut să spun. Dar la început m-am fâstâcit, apoi am crezut că poate Shahab e de vină, așa că am tăcut și eu. N-am vrut să ne certăm fără rost și să o necăjesc pe mătușa. Până azi, când am aflat că Shahab a dispărut. Eu știu că s-a supărat din cauză ca i-am pus lui în cârcă toată vina, de-aia a plecat. Pentru că nu poate să vorbească și să spună că n-a făcut nimic.

— Dar spune, ce s-a întâmplat în seara aceea?

Toate privirile erau ținute pe Bahram. Khosrou a folosit prilejul și, fără un sunet, a șters-o din salon.

— Înainte de cină, noi toți eram în camera lui Khosrou. Khosrou a aprins o țigară. Așa, în joacă, nu voia să tragă din ea. Apoi, dintr-odată, Fereshteh a bătut la ușă. A întrebat de ce e încuiată și ne-a spus s-o deschidem imediat. Khosrou s-a speriat și a aruncat țigara în dulap. Apoi am fugit toți afară din cameră. Eu am crezut că țigara se stinsese, dar după o jumătate de oră s-a pornit focul, chiar din dulap.

Naser se înroșise de supărare.

— Și eu am bătut copilul nevinovat, sub ochii tuturor.

S-a întors, s-a așezat la masa din sufragerie și și-a prins capul între mâini. Umerii i se zgâlțâiau. Ceilalți erau stupefiați, iar eu mă simțeam ca unul care află că o persoană dragă a fost grațiată după ce-a fost executată.

Spre seară, Soudabeh Khanom l-a pus pe domnul Karimi să urce pe scară și să dea jos din dulap toate geamantanele vechi. Le-a inspectat pe rând și în cele din urmă a găsit într-unul din ele ce căuta.

— Iată-le! Știam eu că nu le-am aruncat. Ți amintești, Karimi, bluza și jacheta asta pe care le-am adus din Anglia pentru Babak? Ce bine îi stăteau!

— Da... Cum a trecut timpul, parcă ieri l-am îmbrăcat cu hainele astea și l-am dus în vizită la sora ta.

Stăteam într-un colț și îi priveam cu ce dor vorbesc despre copiii lor.

— Ei își iubesc copiii, a spus Asi. Dar atunci, de ce au fugit copiii lor?

— Sigur nu știu că tatăl și cu mama lor îi iubesc atât de mult, a răspuns Babi.

Domnul Karimi m-a dus la baie și a umplut cada cu apă. Am stat o vreme în apa caldă. El povestea despre copiii lui. Părea că numai despre asta se discuta la ei. Ne-am jucat cu apa, am făcut baloane de săpun și am râs în hohote. Soudabeh Khanom aștepta după ușa cu un prosop. M-a șters și mi-a examinat tot corpul, apoi, fără să știe ce auz ascuțit am, i-a șoptit soțului ei la ureche:

— Nu are urme de lovituri sau răni pe corp.

M-a îmbrăcat cu haine curate și frumoase, care miroseau puțin a naftalină. M-a pieptănat, apoi s-a dat câțiva pași în spate și m-a privit cu admirație:

— Vai, ce băiat frumos ești! Cu hainele astea, ești un domn în toată regula! Karimi, ia uite ce bine îi stau!

— Da, să nu-i fie de deochi!

În seara aceea am plecat toți într-o vizită, unde numai despre mine s-a vorbit. Toți mă priveau curioși, îmi zâmbeau cu prietenie, dar mie îmi venea să intru în pământ de rușine. Nu puteam să ridic capul, și atâta mi-am mușcat buzele, că aproape se făcuse rană. Copiii, care erau toți mai mari decât mine, s-au adunat pe lângă noi. Soudabeh Khanom le-a spus:

— Copii, el e băiețelul meu frumos. Îl cheamă Micul Prinț. Du-te și joacă-te cu copiii, hai, du-te, băiat cuminte. Nazanin dragă, îl las în mâinile tale, ai grijă de el! Du-l în camera ta și dă-i ceva să-și facă de lucru, bine?

I-am aruncat o privire fetei. Ce bine semăna cu Fereshteh! Mi-am pus mâna în mâinile ei albe, întinse spre mine, și am mers în camera ei.

La cină, una dintre femei a spus:

— De necrezut, ce părinți mai sunt pe lumea asta! Nu-și caută copilul? Nu s-au dus la poliție? Dacă eram noi în locul lor, până acum rupeam ușa secției de poliție!

Soudabeh Khanom a făcut un gest cu capul și cu mâna, atenționând-o astfel să nu vorbească în fața mea. Eu încremenisem. M-a sărutat și m-a dus, împreună cu farfuria în care îmi pusese ceva bun, într-un colț al camerei. M-a așezat pe un scaun și mi-a dat câteva linguri de mâncare, dar mie îmi pierise toată pofta. Mă chinuia o tristețe profundă, amestecată cu umilință.

Și în seara aceea am adormit în mașină, nici nu mi-am dat seama când am ajuns acasă. Dimineața, când m-am trezit, camera nu-mi mai părea la fel de străină ca înainte; îmi doream totuși să fiu în camera mea și să aud vocea mamei. Mi-am cufundat capul în pernă și am plâns.

La micul dejun, Soudabeh Khanom i-a șoptit domnului Karimi:

— Copilul e necăjit, o vrea pe mama lui. De dimineață a plâns, mi s-a frânt inima. Nu crezi că ar fi mai bine să-l ducem chiar noi la poliție?

— Cum spuneați că îl chema pe ofițer?

— Shokuhi.

— Voi suna la Informații, să cer numărul de la secție. Să vorbim cu el, să vedem ce ar trebui să facem.

După mai multe încercări, domnul Karimi a reușit să ia legătura cu secția de poliție. Urmăream neliniștit tot ceea ce spunea și făcea. Inima îmi bătea cu putere.

— Bună ziua, domnule! Aș vrea să vorbesc cu domnul ofițer Shokuhi. Ah, nu este? Cum aș putea să-l gădesc? Măine?! Nu, nu se poate, e prea târziu. Am o treabă urgentă cu el. Cine este superiorul lui, se poate să vorbesc cu dumnealui? Cum? Adică și secția de poliție e închisă vinerea? Bine, sun din nou peste o oră.

Soudabeh Khanom, care era la fel de agitată ca mine, a întrebat:

— Ce-a spus?

— Nimic, doar ai auzit. Azi e vineri. Nu lucrează nimeni și nici nu răspund cum trebuie la întrebările oamenilor. Doar nu vrei să se-apuce de lucru vinerea? Iar domnul tău ofițer tocmai azi și-a găsit să nu vină deloc la secție.

— Și-acum ce facem?

— Nimic. Am făcut tot ce trebuia să facem. Am găsit un copil, am anunțat poliția, ne-am lăsat numele și adresa ca să poată veni după el părinții. Ce mai puteam face? De ce îți faci atâtea griji? *Ei* trebuie să-și facă griji c-a dispărut. N-am mai văzut așa părinți până acum! Pentru noi e oricum o plăcere. Sper că nu te-ai săturat de Micul Prinț?

— Vai, nu! Îl iubesc din toată inima. Voi fi foarte tristă peste o zi-două, când vor veni să-l ia.

— Acum pregătește-te, trebuie să mergem și după Mahmoud și ai lui.

— Dar dacă sună și noi nu suntem acasă? Ce-ar fi să mergem noi până la secția de poliție?

— La secția de poliție? Niciodată! Eu, unul, nu mă duc. Îți mai amintești, când am dus la spital persoana lovită în accident, ce pacoste a fost pe capul nostru. Am ajuns la închisoare, până s-a lămurit că doar ajutam și nu eu provocasem accidentul. S-a îndurat Domnul și omul a trăit și le-a spus adevărul, că altfel eram executat degeaba. M-am jurat atunci că n-o să mai pun piciorul în veci în secția de poliție.

— Ei, ce le mai umfli și tu! N-a fost chiar așa!

— Cum nu? Ai uitat?

— Bine, să lăsăm asta. Acum spune, ce să facem pentru copilul ăsta?

— Nimic, așteptăm să aflăm vreo veste.

— Dar au trecut două zile și nu au dat nici un semn. Sper că n-au sunat când noi eram plecați!

— Dacă sunau, lăsau și un mesaj. Special am lăsat robotul pornit și l-am verificat. Nu noi trebuie să alergăm după ei, ei trebuie să vină după copilul lor. Acum hai, grăbește-te!

— Unde vrei să mergi așa repede?

— Păi n-am stabilit aseară să mergem cu Mahmoud și cu familia lui în Darakeh¹, să ne plimbăm și să luăm prânzul acolo? Sun-o și pe Mahnaz să vină. Copiii ei s-au împrietenit aseară cu Micul Prinț.

În ziua aceea strălucitoare de iarnă, ne-am plimbat, ne-am jucat și am râs pe săturate. Am mâncat de două ori mai mult decât de obicei. Uitasem chiar și de Asi și Babi. Se părea că nu mai aveam nevoie de ei. Dar seara, când Soudabeh Khanom

1. Destinație pentru excursii și recreere, situată în zona muntoasă din nordul Teheranului (n. tr.).

a închis ușa și a stins lumina, toată durerea din lume mi-a copleșit din nou sufletul și am plâns pe înfundate. De ce nu veneau după mine?

În dimineața următoare am simțit că nu mai pot respira fără mama. Mi se făcuse dor chiar și de Shadi și de Arash. N-am mai reușit să mă abțin și am izbucnit în lacrimi. Auzindu-mă plângând, Soudabeh Khanom a intrat în cameră. M-a îmbrățișat și m-a dus în dormitorul lor. Domnul Karimi era treaz și se tot foia în pat. Soudabeh Khanom i-a spus dojenitor:

— Ridică-te, bărbate! Copilul ăsta e necăjit, suferă. Trebuie să-i găsim părinții, orice-ar fi. Și azi e sâmbătă, toți sunt la muncă.

— Bine, dar stai să se facă dimineață. Ce-ai pățit, fiule? Nu fi supărat, mă duc, bine? Pentru tine mă duc. Dar e taman pe dos, în loc să ne caute ei, trebuie să-i căutăm noi pe ei.

După micul dejun, domnul Karimi s-a îmbrăcat, m-a sărutat pe obraz și mi-a spus:

— Stai liniștit, îi găsec și de-ar fi în gaură de șarpe!

S-a întors apoi spre Soudabeh Khanom:

— Dar dacă mă trezesc cu o pacoste pe cap, pe tine o să te iau la rost!

— Ce pacoste? Nu te teme, n-o să pățești nimic. Chiar o să-ți fie foarte recunoscători.

— Nu-mi place deloc să merg la secția de poliție. Nu știu cum trebuie să vorbești cu ei. Unii ar putea să-mi fie copii, dar au pretenția să stai smirună în fața lor. Și până la urmă îți găsec și nod în papură. O să vezi tu.

— Nu mai face tărăboi fără rost. Sunt pe acolo și oameni cumsecade. Hai, du-te!

Trecuseră două zile. La schimbarea fiecărei ture, ne duceam la secție, spuneam din nou toată povestea și dădeam semnalele. Ofițerii studiau rapoartele, le lăsam adresa și numărul de telefon, apoi ne întorceam. Cu fiecare oră care trecea, mă simțeam mai rău, iar cei de la secție erau și ei tot mai îngrijorați. Vineri seara, șeful secției i-a spus lui Hossein Agha:

— Chestiunea iese încet-încet din tiparul disparițiilor lor copii. Probabilitatea să fi fost răpit e mare. De obicei, cine găsește un copil dispărut, dacă n-are nici o intenție rea, îl predă imediat la poliție. Când intervin probleme și, din diverse motive, nu au ocazia să îl predea imediat, îl aduc cu siguranță în ziua următoare. Să dea Domnul ca acest copil să nu fi căzut în mâna unor oameni răi și să i se fi întâmplat ceva tragic. Știți, copiii care nu vorbesc și cei cu un retard sunt mult mai vulnerabili. Nu numai cei rău intenționați, dar și oamenii cu ceva probleme sunt tentați când văd un astfel de copil. Pentru că sunt convinși că nu riscă nimic, se dedau fără grijă oricărei intenții mârșave.

Mie nu mi-au spus nimic în ziua aceea, dar Naser a auzit totul și a fost foarte tulburat. Viața îmi devenise un coșmar. Nu mai puteam nici să plâng. Cel mai adesea mă uitam în gol, împietrită de imaginile cumplite pe care le vedeam. Arash îi dădea lui Shadi de mâncare, pierdut și el în gânduri. În casă, nimeni nu se mai făcea ordine și curățenie. Fataneh venea, mai aranja prin casă și ne trimitea mâncare, ce rămânea neatinsă. Naser nu mai avea răbdare pentru nimic. Nici măcar nu se

mai bărbierea. Toată noaptea a căutat prin albumele de poze ca să găsească o fotografie mare și clară cu Shahab. I-a spus lui Arash:

— E ciudat cât de puține poze avem cu el. Toate sunt cu tine și cu Shadi.

Sâmbătă a plecat foarte de dimineață la redacțiile mai multor ziare și le-a dat semnalmentele lui Shahab pentru rubrica de copii dispăruți.

Când domnul Karimi a spus din ce motiv a venit la secția de poliție, toată lumea s-a adunat în jurul lui și l-a asaltat cu întrebări. În cele din urmă, a fost condus în biroul șefului de poliție, care l-a întrebat entuziasmat:

— Dumneavoastră l-ați găsit pe Shahab Mokhtari? Am auzit bine? Vă rog să-mi spuneți și mie încă o dată ce ați declarat.

— Domnule, nu știam cum îl cheamă, copilul nu vorbește. Dar semnalmente sunt exact cele pe care le aveți și dumneavoastră.

— Și unde-ați fost până acum, domnule? Nu v-ați gândit prin ce trece biata familie? Incredibil, ce oameni nechibzuiți se mai găsesc pe lumea asta! O să le dați socoteală pentru asta!

Domnul Karimi a pălit și, tremurând de furie, a spus:

— Știam eu, știam eu! Nu trebuia să vin aici! Uite că acum am devenit și datornic! Am găsit copilul pe un frig de crăpau pietrele, am anunțat un ofițer și, la recomandarea lui, am luat copilul, care nu se mai dezlipea de soția mea, la noi acasă. Am lăsat numărul de telefon, adresa și datele noastre. Trei zile am avut grijă de copil, așa cum sigur n-avea parte nici la el acasă, și am așteptat o veste de la dumneavoastră. Am sunat și aici, dar nimeni n-a putut să ne dea un răspuns precis. Iar acum am venit chiar noi să-i căutăm pe părinții lui nepăsători, să jucăm noi rolul poliției. Și, în loc să ni se mulțumească, tot noi am rămas datori!

— Când ați anunțat ofițerul?

— Chiar în seara când soția mea a găsit copilul. A mers la un polițist, care i-a luat adresa și numărul de telefon. Urma să ne anunțe îndată ce sunt găsiți părinții, ca să aducem copilul.

— Ce polițist v-a permis asta?

— Căpitanul Shokuhi, pe strada Karim-Khan. Miercuri la ora nouă seara.

— Ah... căpitanul Shokuhi e bolnav, n-a venit la serviciu de câteva zile.

— Păi când s-a îmbolnăvit? Trebuie să se fi întâmplat chiar miercuri, pentru că soția mea e sigură că așa îl cheamă.

— Ciudat! Așteptați puțin aici, mă duc să discut cu el și mă întorc.

Șeful secției a revenit în câteva clipe. Și-a cerut scuze și a spus:

— De-ați ști în ce stare e familia lui! Biata mamă, mi-era teamă că n-o să reziste. Mergeți și aduceți copilul, eu mă duc să-i anunț.

Fiecare avea o scuză justificată. Se pare că în noaptea aceea friguroasă și agitată, când ai fi zis că toată lumea se luase la bătaie, căpitanul Shokuhi fusese ocupat până târziu, în ciuda durerii de cap și de gât. Când s-a întors la secție, era complet vlăguit. A aruncat hârtiile amestecate în sertarul biroului și i-a spus ofițerului de serviciu:

— M-am săturat, asta e slujbă? Ne caută oamenii doar la mari necazuri, suntem martori la toate nenorocirile. Au nevoie de noi doar în caz de certuri, fraude și omoruri. La vreme de pace și bucurie, nimeni nu vine la vreun polițist.

Când a ajuns acasă, s-a băgat direct în pat și, cu febră mare, a avut toată noaptea coșmaruri cu crime și alte grozăvii. A doua zi, soția lui l-a anunțat pe domnul colonel că este bolnav și nu poate veni la serviciu o zi-două.

În fața secției așteptau nerăbdători mama, Arash, care o ținea pe Shadi de mână, Fereshteh, Fataneh Khanom, Khosrou, chiar și unchiul, însă oricât m-am uitat, nu l-am văzut și pe tatăl lui Arash. Nici nu se oprise bine mașina, când mama a deschis portiera și m-a strâns la piept. Mi-am pus capul pe umărul ei și am plâns. Mirosul ei mă liniștea. Abia după câteva minute, m-am îndreptat și spre ceilalți. Încântat să văd atâta lume, i-am lăsat să mă sărute pe rând, chiar și pe Khosrou. Fereshteh m-a implorat:

— Să nu mai faci așa ceva, da? Am fost disperați, tatăl și mama ta erau să moară.

— Tatăl? s-a mirat Asi. El nu ne-a căutat deloc.

După ce emoția reîntâlnirii s-a mai domolit, atenția tuturor s-a îndreptat spre domnul și doamna Karimi, care ne priveau cu ochii plini de lacrimi. Mama s-a apropiat de ei și, luând-o pe doamna Soudabeh de mână, a spus:

— Slavă Domnului că l-ați găsit dumneavoastră! Nu știți prin ce am trecut. Până acum n-am stat nici măcar o noapte departe de el. Am văzut moartea cu ochii.

Domnul Karimi a privit în jur și a întrebat:

— Dar tatăl lui unde este?

— E în secție, se ceartă cu poliștii. Nu s-a putut abține, i-au cedat nervii în ultimele zile.

Babi a întrebat:

— Îi ceartă pentru că ne-au găsit?

Soudabeh Khanom i-a spus mamei:

— Să mulțumim Domnului că a fost bine!

Mama m-a strâns cu putere în brațe.

— Ah! De-ați ști cât m-am rugat, n-am cuvinte să mulțumesc că s-a terminat cu bine.

Tatăl a ieșit înfierbântat și nervos din secție. Când m-a văzut, fața i s-a mai înseninat.

— Poftim, *khanom*! Iată-l pe băiatul tău! i-a spus mamei.

A dat să mă îmbrățișeze, dar m-am lipit de mama. Brațele întinse ale tatălui au căzut pe lângă corp și tot ce a primit a fost un sărut pe obraz. Le-a mulțumit și el domnului și doamnei Karimi. Doamna Karimi le-a spus:

— Vă felicit! Shahab e un băiat foarte bine-crescut, se poartă ca un adevărat mic prinț. Și vreau să vă mai spun că l-am îndrăgit tare mult, ne permiteți să-l mai vizităm din când în când? O să ni se facă dor de el.

Domnul Karimi și-a întins mâinile, m-am desprins din brațele mamei și m-am aruncat la pieptul lui. Mi-a șoptit la ureche:

— Ai văzut că mi-am ținut promisiunea și i-am găsit? Ești fericit acum?

Mi-am încolăcit mâinile în jurul gâtului său.

— Vrei să mai vin din când în când la tine și să mergem amândoi la plimbare?

Am dat din cap bucuros. M-a sărutat pe obraz și m-a lăsat jos.

— Acum ne luăm la revedere, Micule Prinț.

După salaturile de rămas-bun, fiecare grup s-a îndreptat spre mașina cu care venise. Ținând-o pe mama de mână, mă uitam în urmă și le făceam cu mâna domnului și doamnei Karimi. Erau triști. Soudabeh Khanom avea o lacrimă pe obraz.

— Bieții de ei, acum se vor întoarce în casa lor pustie, a spus Babi. Ei ne-au iubit, sigur le va fi dor de noi, așa cum le este dor și de copiii lor.

Am simțit o strângere de inimă, m-am smuls din strânsoarea mamei și am fugit spre ei. L-am sărutat pe domnul Karimi, care se aplecase în fața mea, apoi m-am întors repede la mama. Uimit de gestul meu neașteptat, tatăl mă privea într-un fel aparte, de parcă i-aș fi tras o palmă.

Viața din casa noastră a revenit foarte repede la normal. Arash era ocupat cu școala și cu nesfârșitele lui lecții. Tatăl muncea mult ca să recupereze treburile cu care rămăsese în urmă și venea seara târziu acasă. Shadi, la fel de drăgălașă și de veselă, vorbea fără încetare. Mama era ocupată cu treburile casei, care se înmulțeau pe măsură ce se apropia Anul Nou. Dar ceva se întâmplase cu ei toți. Privirile lor puneau aceeași întrebare: ce mi se întâmplase în cele câteva zile în care fusesem plecat de acasă? Oare voi face din nou așa ceva? Toți păreau să nu mă scape din ochi și se purtau cu mine cu mai multă atenție. Încercam să nu iau în seamă toate acestea, dar simțeam că și în mine se schimbase ceva. Cele câteva zile în care fusesem departe de casă îmi deschiseseră o ușă spre o altă lume. Comparam mereu în minte casa noastră cu cea a domnului și doamnei Karimi, iar casa lor mi se părea mai luminoasă și mai caldă. Ei glumeau unul cu altul și se priveau cu ochi zâmbitori și plini de afecțiune. Deși își aminteau din orice de copiii lor și ochii li se umpleau de lacrimi, păreau mai voioși și mai plini de viață decât noi. Când trebăluia prin casă, Soudabeh Khanom cânta, în timp ce mama era mereu încruntată. Era clar că face toate treburile din obligație și fără nici o tragere de inimă. În zilele acelea, în cotloanele minții mele, ajunsese să cred că dacă mama ar fi mai veselă și mai puțin amărâtă, iar tatăl lui Arash ar fi ca domnul Karimi și mi-ar da mai multă atenție și m-ar iubi mai mult, sigur aș fi putut vorbi deja.

Zilele au trecut fără vreo întâmplare specială. Nimeni nu mai vorbea nici despre trimiterea mea la școală, nici despre felul școlii. Doamna și domnul Karimi au venit de câteva ori și m-au scos la plimbare. Cu ei mă simțeam în largul meu. Știam că mă iubesc așa cum sunt. Nu aveau așteptări de la mine. Când mă întorceam, mă gândeam o vreme la orele acelea plăcute. Însă aceste plimbări au luat repede sfârșit. Tatăl îi trata cu răceală și le-a dat de înțeles că îi displace că petrec un timp cu ei. Mie îmi era dor de ei. Iar când am aflat de rolul tatălui în întreruperea acestei prietenii, am găsit încă o dovadă a dușmăniei lui față de mine.

Într-una din zilele de la sfârșitul anului, doamna Karimi a sunat și a rugat-o pe mama să-i permită să vină la noi acasă ca să mă vadă. Tatăl s-a certat o vreme cu mama, reproșându-i că nu a găsit un pretext care să-i împiedice să vină. Când au sosit, i-a întâmpinat cu răceală. Ca să compensez răceala lui, mi-am deschis vesel brațele și m-am lipit de pieptul domnului Karimi. Cu un gest teatral, l-am sărutat pe obraz. Tatăl ne privea cu ură. M-am lipit și mai strâns de domnul Karimi. Tatăl s-a înfuriat, ceea ce îmi făcea o mare plăcere. Îmi aduseseră un roboțel care mergea. M-am simțit mândru: pentru prima dată eram eu singur în centrul atenției, doar eu! Am strâns roboțelul în brațe și l-am mângâiat. Tatăl a spus cu răutate:

— Orice-i cumpărăm noi strică imediat, să nu-l strici și pe ăsta!

— Ce prost e! a exclamat Asi. Pe ăsta îl iubim, nu-l stricăm. Stricăm doar jucăriile cumpărate de el. Și le spargem intenționat, ca să-l supărăm. Dar nu vom strica jucăriile de la ei, pentru că ei ne iubesc.

Eram atât de bucuros, că nici nu mi-am dat seama că ei veniseră să-și ia rămas-bun. Voiau să plece în străinătate ca să-și viziteze copiii și nu era clar dacă ne vom mai vedea vreodată sau nu.

Sărbătoarea de Anul Nou era un eveniment cu totul minunat. Pe măsură ce se apropia, mama devenea tot mai veselă. Râdea mai mult și nu mai părea atât de obosită. Datorită veseliei ei, toată casa prindea o altă culoare. Zilele erau mai luminoase, problemele se estompau, stăteam îmbufnați mai puțin și eram cu toții cuprinși de un entuziasm până atunci ascuns. Mama aduna cu grijă economiile puse în diverse cutii prin casă, mergea la bancă, număra tot timpul banii. Cumpăra haine de sărbătoare și cadouri și le punea cu grijă în geamantane, ca să nu se murdărească sau să se strice, iar pe unele le ascundea în mare taină pe fundul geamantanului și nu i le arăta nici măcar tatălui. Vacanța de Anul Nou aducea cu ea momentul minunat pe care îl așteptam tot anul. Când tatăl venea acasă cu biletele de tren, mamei îi scăpa un strigăt de bucurie. Noi ne învârteam în jurul ei, săream în sus, într-o veselie nestăpănită. Odată stabilită data exactă a călătoriei, începea numărătoarea inversă. Zilele treceau mai iute, trăiam parcă mai intens, ai fi zis că ne aflam într-o caleașcă zburătoare vrăjită. Când mergeam spre gară, de bucurie, inima îmi bătea cu putere. Șarpele lung de fier însemna pentru mine culmea frumuseții și a forței. Era înconjurat de sunete, mirosuri și un abur aparte, de vis. Îi inspectam cu atenție toate colțurile și părțile. Mă aplecam până jos, să văd cum arată pe dedesubt. Când priveam șinele uleioase și pietrele mărunte dintre ele, mă lua amețeala și tremuram la gândul că aș putea cădea între ele. Voiam să ating geoganele pe dinafară, să devin una cu trenul și să călătoresc

veșnic în burta acestui teribil animal spre lumi îndepărtate, calde și însorite. Culmea emoției era când o smucitură a trenului și un șuierat lung anunțau începutul călătoriei. Atunci, mă trăgeam lângă fereastră, mă lipeam de geam și rămâneau doar ochii de mine, ochi care se bucurau de priveliștile care le alergau pe dinainte. Toate mă captivau, toate erau pline de farmec. Atunci se liniștea și tatăl, pentru că până să plecăm era mereu agitat cu bagajele și preocupat să ajungem la timp; atunci, toată nervozitatea lui era înlocuită de bună-dispoziție. Se arunca pe bancheta din compartiment, zâmbea pe sub mustați și o întreba pe mama „Și, *khanom*, ce avem de mâncare?”. Era unul din rarele momente în care tatăl devenea vorbăreț. Îi povestea lui Arash despre gările prin care treceam, despre cum funcționează trenul, despre numărul de tuneluri și cum fuseseră ele construite și despre multe altele. Tot ce spunea mă fascina și pe mine, îmi ciuleam urechile și, fără să-i privesc, ascultam și țineam minte fiecare cuvânt. Nu voiam să-și dea seama că mă interesează ce zice pentru că nu vorbea cu mine, așa că mă prefăceam atent la altceva. Nu uitam niciodată regulile de război pe care eu însumi le stabilisem.

Ca întotdeauna, în sud era cald și plăcut și valuri de iubire se simțeau în aer. Aici nu era nevoie să vorbești, să fii un copil perfect și deștept ca să fii plăcut și iubit. Nu trebuia decât să fii nepot, și de îndată erai primit cu brațele deschise și prezentat cu mândrie celorlalți. Privirile erau blânde, iubitoare, iar cuvintele – pline de dragoste. Nu mă săturam niciodată să le aud. Pe bunica de aici o chema Bibi. Spre deosebire de cealaltă bunică, ea îmbrățișa copiii din inimă, cu sinceritate și nu își arunca iubirea într-un colț, de teamă să nu fie pângărită. Surâzătoare, îmi spunea mereu vorbe de alint și niciodată nu se temea că prin asta se înjosește în vreun fel. Ne umplea brațele cu lucrurile strânse pentru noi de-a lungul anului. Mâncam fructe mari și gustoase de komar departe de ochii tatălui, care era convins că ne fac rău la stomac. Ne jucam la umbra pomilor,

parcă plutind în parfumul florilor de portocal. Eram tot într-o agitație, mergeam dintr-un oraș în altul și toți ne așteptau cu ceva care ne sporea și mai mult bucuria. În perioada asta mi se părea că pământul întreg petrece, că toată lumea e în vacanță și respiră aerul înviorător al primăverii. Mama povestea o mulțime de lucruri, de parcă tot anul și-ar fi adunat cuvintele pentru a le revărsa în această săptămână. Nici tatăl cel tăcut și posac nu rămânea indiferent în fața primirii iubitoare. Stătea de vorbă cu cumnații și râdea la glumele lor. Acolo mă simțeam ușor. Nu mă necăjeam că nu vorbesc. Mă înțelegeau. Neputința mea de a vorbi devenea atât de lipsită de importanță, că își pierdea cu totul greutatea. Nu mă mai cuprindea neliniștea când mă gândeam la asta și frica nu mă mai stăpânea, pentru că știam că nimeni nu râde pe seama mea. Și chiar puteam murmura unele cuvinte. Dar această perioadă era foarte scurtă și, înainte să fiu gata să le dau glas cu toată gura, vizita se încheia și trebuia să revenim la viața tăcută și tristă dinainte.

În primele zile după ce ne întorceam, casa era mai mohorâtă ca de obicei. Mama ofta și asculta cântece tradiționale din zona ei natală, retrăgându-se și mai mult în carapacea ei. Nu se obișnuise de fapt niciodată cu gândul depărtării de locul unde se născuse. Iar tatăl, care era motivul pentru care trăia aici, nu o ajuta deloc. Spiritul, bucuria și plăcerea ei de a vorbi rămăneau în orașul din sud; aici nu avea nimic în afară de singurătate și dor de casă.

Tatăl își relua apoi munca nesfârșită. Discuțiile din casă erau reci și nu mă îndemnau să vorbesc. Mă întrebam de ce tatăl lui Arash și familia lui nu învățaseră cuvinte frumoase și afectuoase. Dacă el ar fi vorbit așa cu mama, dacă nouă ne-ar fi spus „dragul meu“ sau „sufletul meu“ sau alte vorbe de alint, mama n-ar mai fi fost tristă și retrasă. Și poate aș fi putut vorbi și eu.

— Dar știe cuvinte din astea, spunea Asi. Demult de tot, așa vorbea cu mama. De aceea s-a căsătorit mama cu el. Însă acum nu mai vrea.

— Dar de ce? întreba Babi.

— Din cauza noastră. Din cauză că mama are un copil ca noi.

Arash se întorcea și el la cărțile, caietele și multele lui lecții. Bietul Arash, nu avea de ales – trebuia să ia mereu premiul întâi. Era condamnat la excelență pentru a repara rușinea tatălui de a avea un copil retardat. Copilăria lui Arash fusese zdrobită sub această povară, care îi amenința acum și adolescența și tinerețea. Încet-încet, și el uita să râdă și să spună lucruri vesele. Doar Shadi era ea însăși. Făcea orice dorea. Nimeni nu avea nici o pretenție de la ea. Ea putea să se joace, să râdă și să fie un copil fericit.

Într-o asemenea casă, n-aveam nevoie să vorbesc. Toată dorința de-a mă exprima, care mă cuprindea în cele două săptămâni petrecute în sud, aici pur și simplu murea.

Pe la mijlocul primăverii, un telefon ne-a dat viața peste cap. Mama țipa înnebunită și plângea. Fataneh și Fereshteh au venit la noi și i-au dat apă cu zahăr. Tatăl s-a întors acasă în mijlocul zilei.

— Tata, tatăl meu, se simte foarte rău! i-a spus mama plângând. Trebuie să mă duc acolo!

— Bine, te duci! i-a răspuns el, luând-o de mână. Dar nu te mai purta așa de față cu copiii. Fereshteh, se poate să iei copiii la voi?

Am alergat spre mama și m-am agățat de picioarele ei. Ea nici nu m-a observat. Tatăl mi-a luat mâna și m-a dat lui Fereshteh. Fereshteh m-a mângâiat și, cu tot felul de promisiuni, m-a scos pe ușă. Fataneh Khanom a luat-o pe Shadi în brațe și am mers la casa unchiului.

Acolo, toți șușoteau între ei. M-am așezat într-un colț, de unde ascultam atent ce se vorbea și urmăream toate gesturile.

— Sunteți siguri? a întrebat Fereshteh. Mătușa Maryam a spus că doar se simte rău.

— Da, așa i-au spus lui Maryam, însă când l-au sunat pe Naser la serviciu, i-au zis s-a sfârșit.

— Vai, biata Maryam! Va pleca plină de speranță, dar acolo va vedea că s-a dus. Ce mult își iubea tatăl!

— Ai înțeles? a întrebat Asi. Bunicul s-a sfârșit.

În fața ochilor mi-a apărut chipul blajin al bunicului. Când eram la ei, ne ducea în fiecare zi în oraș și ne cumpăra înghețată.

— Știi ce înseamnă că s-a sfârșit? a întrebat Babi. Adică a murit.

Înțelegeam mai bine ce înseamnă „a se sfârși“ decât „a muri“. Ce se sfârșea putea să reînceapă. Eram pierdut în gânduri.

— Mama vrea să se ducă acolo, a spus Asi. O să mergem iar cu trenul!

Bucuria de a călători spre locurile acelea dragi a acoperit tristețea morții sau a sfârșitului bunicului, mai ales că oricum nu înțelegeam prea bine ce înseamnă. Nu pricepeam însă de ce ne trimiseseră în casa unchiului.

— Să nu uităm să le ducem verișorilor ciocolatele ascunse de mama în frigider! a spus Babi.

Am deschis încet ușa salonului și am pornit spre casă. Mă gândeam la cuvântul „moarte“ și mă cuprinsese o neliniște stranie.

— Mai ții minte, mama a spus că a muri înseamnă să dormi un somn lung, a zis Babi. Cât crezi că va dura somnul bunicului?

— Foarte mult, a răspuns Asi. Nu e ca un somn obișnuit, trebuie să meargă să doarmă într-un loc special.

— Ce fel de loc?

— Cred că seamănă cu un spital.

— Vom putea să-l vizităm?

— Nu știu!

Am ajuns acasă, dar poarta era închisă. Nu ajungeam la sonerie. Am lovit cu pumnii. Mama recunoștea întotdeauna bătăile mele și venea repede să-mi deschidă, dar de data aceasta nu s-a întâmplat nimic. Am lovit în poartă cu picioarele. M-am întins pe jos și m-am uitat pe sub poartă. Nu se vedeau roțile mașinii tatălui. Unde plecaseră? De obicei mama nu pleca nicăieri dimineața fără mine. Mi s-a pus un nod în gât. Am bușit din nou în ușă cu picioarele, cu furie și lacrimi în ochi. Fereshteh a ieșit speriată din curtea lor, cu nasturii de la mantou descheiați și baticul dezlegat. A fugit spre mine și m-a luat în brațe.

— Dragă Shahab, de ce-ai ieșit din casă fără să ceri voie? Hai să mergem.

Mi-am smuls mâna dintr-a ei.

— Nu e nimeni în casa voastră. Tata a dus-o undeva pe mama, dar o să vină repede. Vino, dragul meu, haide! Vrei să mergem în parcul de distracții? Te duc diseară. Mai știi când am fost anul trecut și te-ai dat în carusel? Ce mult ți-a plăcut! Până venim noi din parc se întoarce și tatăl tău, îți promit. La noapte o să dormi la voi acasă.

M-am potolit. Oricum nu puteam face nimic. Am lăsat-o pe Fereshteh să mă ducă în casa unchiului.

Shadi, fără nici o grijă, se juca voioasă cu Fataneh Khanom. Eu nu puteam să-mi iau gândul de la mama: cât de ciudat se purtase! Unde plecase? Dacă voia să meargă la tatăl ei, nu ar fi trebuit să facă bagajele, să ne pregătească hainele?

— Poate s-a dus să ia cadouri, a sugerat Babi.

Cu o lună înainte de vizita de Anul Nou, mama cumpăra cadouri pentru copiii de acolo. Contrar obiceiului, nici nu protestam, nici nu eram gelos când făcea aceste cumpărături, ba chiar eram încântat s-o ajut când le împărțea.

În seara aceea unchiul ne-a dus în parcul de distracții. Ne-am jucat mult, dar eu tot nu puteam să mă liniștesc. Mă chinuia un fel de presimțire. Când ne-am întors, Shadi adormise deja în brațele lui Fataneh Khanom. Aceasta i-a scos pantofii și a culcat-o în patul lor. M-am mirat. Fereshteh m-a luat de mână și mi-a spus:

— Să mergem la voi acasă, tatăl tău sigur s-a întors.

Mi-am smuls mâna și am fugit să o trezesc pe Shadi și să o iau cu mine.

— Hei, fii cuminte, mi-a spus Fataneh Khanom supărată. Trezești copilul.

Însă Fereshteh a înțeles ce voiam să fac și a încercat să mă liniștească:

— Shahab, nu-ți face griji. Shadi doarme aici în noaptea asta. Am scuturat din cap și am vrut să merg iar spre Shadi. Fereshteh m-a tras de mână.

— Mama ta a spus să rămână la noi Shadi cât e ea plecată. Am privit-o îngrozit. Ce înseamnă asta, cât e ea plecată? Adică nu vrea s-o luăm și pe Shadi la bunicul? De ce s-ar purta mama așa de nemilos cu Shadi? Gândurile mi se învâlmăseau. Am fugit spre casa noastră. Unchiul și Fereshteh veneau și ei în urma mea. La prima lovitură, Arash a deschis ușa. Mașina era în curte, deci venise și tatăl. Am rupt-o la fugă, m-am strecurat pe sub brațele lui și am intrat în casă; am scotocit peste tot la parter: în salon, în bucătărie, în camera lui Arash. Am urcat apoi în grabă scările. Am deschis ușa camerei mamei, lumina era aprinsă. Pe pat stăteau împrăștiate haine, ușa șifonierului rămăsese deschisă, dar mama nu era nicăieri. Ce însemna asta? M-am uitat și în baie și în toaletă, nu era. O spaimă cumplită mi-a cuprins întreaga ființă. Nu cumva să fi plecat! Era posibil să plece fără noi în călătorie? M-am întors în curte. Tatăl, unchiul, Fereshteh și Arash stăteau pe bancă. Tatăl spunea:

— Am avut mare noroc. N-am mai găsit bilete, toate zborurile erau pline. Și dintr-odată l-am văzut pe Hesam Hazrati, ți-l amintești? Era vecin cu noi când stăteam în Amiriye. Nu știu ce lucrează în aeroport... L-a trimis Dumnezeu! Când a auzit ce s-a-ntâmplat, ne-a făcut rost de un bilet. În fine, acum două ore a decolat. I-am spus să sune când ajunge. Era foarte îngrijorată pentru copii, mai ales pentru Shahab. Se temea că nu mă descurc cu el.

Nu-mi venea să cred. Deci mama plecase și mă lăsase pe mâna tatălui lui Arash?! E posibil așa ceva? Fereshteh s-a întors și m-a văzut.

— Shahab dragă, vino aici. Hai, vino, băiat cuminte! Mama ta se întoarce repede, a fost nevoită să plece. Tatăl ei se simte foarte rău. Când vine, o să-ți aducă o mulțime de cadouri.

Am trântit cu toată forța ușa salonului, am urcat în fugă scările și am închis ușa camerei. Ce trădare! Mama m-a lăsat cu tatăl lui Arash și a plecat. Chiar a uitat că tatăl lui Arash vrea să mă trimită la o școală în străinătate, chiar nu și-a dat seama că atunci când m-am pierdut el nu m-a căutat deloc, că domnul Karimi îi găsisse până la urmă pe ei? Iar când i-a găsit, toți s-au bucurat, în afară de el, care s-a dus și s-a certat cu polițiștii. Mă simțeam singur pe lume. M-am băgat sub pătură, așa îmbrăcat și încălțat, și m-am ascuns. Tatăl a venit sus și a deschis ușa camerei. Mi-am întors fața la perete și am ținut ochii strâns închiși. A dat pătura la o parte. S-a așezat pe marginea patului, mi-a scos pantofii și șosetele și le-a aruncat într-o parte. Dacă era mama, sigur îmi dădea și sărutul de noapte bună. Aveam nevoie așa de tare atunci de-acel sărut, chiar și din partea tatălui lui Arash!

Arash a venit și el și s-a mirat.

— Cum de-a adormit așa de repede?

— Păi e copil, ce bine de el că n-are nici o grijă. Era și obosit, a fost plecat de dimineață până acum, a mers și în parcul de distracții. Unchiul a spus că a mâncat de cină.

— Dar nu s-a schimbat, nu s-a spălat pe dinți. Mama nu l-a lăsat niciodată să se culce așa.

— Lasă-l, dragul tatei. N-are nimic dacă doarme așa o noapte. Și eu sunt frânt de oboseală, iar mâine am o mie de treburi. Du-te și tu să te culci, mâine dimineață ai ore.

— Chiar, cu el ce facem?

— Când vrei să pleci, îl duci la unchiul acasă.

Au stins lumina, au închis ușa și au plecat. Mi-am dat la o parte pătura de pe față. Ce întuneric era în cameră! Tatăl uitase să aprindă lampa de veghe.

— Lui nu-i pasă că nouă ne e frică pe întuneric, a spus Asi. Sau că o să facem carii. Sau că dormim în haine murdare și așa ne îmbolnăvim. Ba chiar s-ar bucura.

Mi s-a făcut un dor cumplit de mama. Deși eram supărat pe ea și nu puteam să uit că plecase fără mine, o iubeam totuși din tot sufletul și știam că și ea mă iubește. Deci puteam să-i iert greșelile. Mi-am șters lacrimile de pernă și mi-am cufundat capul în ea ca să nu mă audă nimeni plângând.

A doua zi, neliniștit, nu-mi găseam locul în casa unchiului. Nu-mi puteam lua gândul de la mama. De ce nu mă luase cu ea? Mă făcusem băiat cuminte, nu mai stricasem nimic. Seara, tatăl a venit să mă ia și m-a dus acasă. A făcut niște ouă ochiuri, arse pe dedesubt și crude pe deasupra. Nu am pus gura pe ele.

— De ce nu mănânci, Shahab? m-a întrebat el. Mănâncă! Am plecat capul.

— Vrei să-ți dau altceva?

L-am privit uimit. Dintr-odată se făcuse amabil.

— Ce vrei? Spune-mi și îți dau. Bine?

Am rămas cu gura căscată.

— De-acum înainte, oricine vrea ceva, trebuie să-mi spună, ca să îi dau acel lucru. Uite așa: Arash, tu ce vrei?

— Pâine.

— Poftim! Shadi, tu ce vrei?

— Apă.

— Poftim! Shahab, tu ce vrei? Spune și îți dau, îți dau orice vrei.

În minte mi se învârteau tot felul de gânduri.

— Vrea să ne omoare prin înfometare, a observat Asi. Știe că nu putem vorbi.

M-am ridicat revoltat. Scaunul a căzut pe spate. Am urcat în grabă scările și am stat să mă liniștesc sprijinit de ușa închisă a camerei mele.

Din acea zi, între noi s-a declarat război. Cu cât tatăl devenea mai hotărât să mă facă să vorbesc, cu atât opuneam mai multă rezistență.

— Spune ce vrei și îți cumpăr, zicea el mereu. Îți iau orice vrei. Doar spune!

Se făcea că nu pricepe gesturile mele. Eu mă enervam și nu spuneam nimic.

— Vezi, poate să ne cumpere orice, a spus Asi. Dar pentru că nu vorbim, nu ne cumpără.

Importanța vorbirii lua dimensiuni tot mai mari cu fiecare clipă ce trecea, sporindu-mi în același timp groaza și neliniștea. În a patra seară de absență a mamei, tatăl ne-a dus să luăm cina la un fast-food frumos care se deschisese de curând lângă casa noastră. Îmi plăceau la nebunie sendvișurile lor. Tatăl ne-a povestit ce feluri de mâncare aveau acolo, apoi a spus:

— Să spună fiecare ce vrea, ca să-i cumpăr. Arash, tu ce vrei?

— Hamburger.

— Shadi, tu ce vrei?

— Hambulghel.

— Bravo!

Inima îmi bătea cu putere. Mi-era foarte foame și mirosul de hamburgeri îmi stârnea și mai mult pofta.

— Bun, domnule Shahab, tu ce vrei?

L-am privit năucit, nu-mi venea să cred. Carevasăzică, mă adusese aici ca să mă uit la ceilalți cum mănâncă, în timp ce eu rămân flămând?

— Spune, băiete. Spune! Doar un cuvânt. Spune ham... bur... ger, și îți cumpăr. Nici nu știi ce gustoși sunt!

M-am întors furios cu spatele la el. Simțeam că mă înec de mânie și în același timp nu mai puteam de poftă.

— Spune doar „ham“, o să-nțeleg ce vrei și mă duc să-ți iau. Am strâns buzele.

— Are dreptate, a spus Babi. Dă-i un semn, să înțeleagă ce vrei. De unde să știe ce-ți place? Mmm, ce gustoși sunt! Haide, mi-e foame rău.

Am șovăit, apoi am arătat cu sfială spre un copil care stătea la masa de alături. Tatăl a încercat să-și păstreze calmul, dar vocea îi tremura.

— Nu, domnule. Așa nu se mai poate. Ai limbă, poți vorbi. Deschide gura și spune ceva. Nu mai accept gesturi și semne.

— Tată, n-ai auzit? a intervenit Arash. Shahab tocmai a zis „hamburger“. A zis încet, dar eu l-am auzit. Comandă-i un hamburger.

— Degeaba. Să spună tare, să aud și eu.

— Vezi, și lui Arash i s-a făcut milă de noi, a spus Asi. Dar lui tot nu-i e milă. Și de-om muri de foame, n-o să vorbim cu el.

Tocmai aceste cuvinte și manevre mă amuțeau de tot. Dar tatăl se pusese singur în încurcătură. Nu voia nici să mă țină flămând, nici să-și retragă așa ușor cuvintele. Până la urmă s-a ridicat nervos și s-a dus să aducă mâncarea. Învins, mi-a aruncat și mie în față un hamburger și s-a răstit:

— Uite, halește și tu!

Aveam un nod în gât. Cu ochii în lacrimi, am înghițit cu greutate hamburgerul.

Vineri, tatăl a anunțat că stabilise o întâlnire cu niște colegi de serviciu și voia să ne ducă într-un parc mare, aproape de munți. Fereshteh a dus-o pe Shadi la ei acasă, i-a făcut baie, a îmbrăcat-o și i-a prins părul după urechi cu niște panglici galbene. Arash a făcut și el baie și s-a îmbrăcat. Neavând de ales, tatăl m-a dus cu el la duș. M-a spălat repede pe corp și pe cap. Mi-am amintit de baia cu domnul Karimi. Cât ne-am jucat și cât am râs! Și băile cu mama erau plăcute. Când mă spăla, era ca o mângâiere. Iar la sfârșit, mă săruta și spunea:

— Mmm... un pupic curat! Ce gustos e!

Tânjeam după mama, după dezmierdările și săruturile ei blânde.

Parcul era mare și frumos. Frunzele abia ieșite erau de un verde delicat, iar unii copaci aveau coroane liliachii. Lumina galbenă și gingașă a soarelui învăluia totul, trimițând o căldură plăcută. Violete și micsandre parfumau aerul. Simțeam mă pierd în toate aceste culori și miresme. Ne-am întâlnit cu prietenii tatălui lângă bazinul din parc. Am fost înconjurați de trei bărbați, o femeie și cinci copii gălăgioși, de vârste diferite. Deși păreau să fie prieteni apropiați ai tatălui, bărbații îl tratau cu mult respect. Când unul dintre ei a zis, fără să vrea, „Da, domnu’ șef!“, am înțeles că, acolo unde lucra, tatăl era șeful lor. Tatăl l-a prezentat cu mândrie pe Arash:

— El e Arash, v-am povestit despre el. E primul în clasă, ia numai note de douăzeci, în curând o să-i vedeți numele pe lista premianților la olimpiadele de matematică și fizică. Iar ea e fiica mea, Shadi, micuța noastră privighetoare. Are trei ani și jumătate.

Eu stăteam într-o parte și așteptam curios să văd ce va spune tatăl despre mine. El s-a uitat repede în jur și a continuat:

— Avem și un Shahab, a spus pe un ton de parcă ar fi zis „avem și-un câine“. E chiar acolo.

Sunt sigur că știa că sunt în spatele lui, dar înadins nu s-a întors.

— Și-acum spune-mi, Abedi, care sunt copiii tăi? a continuat el.

Nu am mai ascultat ce se vorbea și m-am îndepărtat de grup. O doamnă, soția unuia dintre colegii tatălui, s-a apropiat de mine și m-a întrebat:

— Mama ta de ce nu a venit, băiete dragă?

Am ridicat din umeri și am fugit de-acolo.

Am pornit cu toții prin parc. Arash s-a împrietenit repede cu doi băieți de vârsta lui, dar se purta de parcă le era un fel de șef și el. Shadi reușise imediat să atragă toată atenția doamnei, cu pălăvrăgeala și drăgălășeniile ei. Tatăl discuta cu colegii

despre probleme de serviciu. Eu fusesem uitat și îi urmam la o distanță de câțiva metri. După o vreme, am simțit că am nevoie la baie. În tot acest timp, tatăl nu mă întrebese nici măcar o dată dacă am nevoie sau nu să merg la baie. Iar de dimineață fusese atât de grăbit, că n-avusesem timp de asta. Nu știam ce să fac, începusem să simt mișcări și presiuni puternice în interior. Am rezistat, presiunea a mai scăzut, dar după câțiva pași presiunea a crescut dintr-odată așa de tare, că m-am crispat. Nu mai aveam ce face, am fugit la el și l-am luat de mână, fixându-l cu aceeași privire cu care mă uitam și la mama, iar ea înțelegea numaimedcât ce problemă am. Tatăl mi-a aruncat o privire mirată, dar și-a continuat discuția. L-am tras de mână, dar și-a smuls-o furios.

— Ce te-a apucat, copile? s-a răstit el. De ce faci așa? Du-te și joacă-te cu ceilalți.

Mi-am pus mâna pe burtă și m-am uitat rugător la el.

— Cred că i-e foame, a spus unul din prietenii lui.

— Și mie mi-e foame, am mers foarte mult, a zis băiatul cel gras care nu se despărțise în tot acest timp de tatăl lui. Mă duc să-i cumpăr un suc și o prăjitură.

Și a plecat în fugă spre chioșc.

Presiunea devenise atât de puternică, încât îmi ardeau ochii și-mi țuiiau urechile. Am început să tropăi, mi-am pus mâna pe burtă, dar tatăl continua să discute cu colegii. Băiatul s-a întors cu suncul și prăjitura și mi-a dat mai întâi prăjitura. Apăsarea devenise de nesuportat, nu înțelegeam cum pot fi oamenii mari atât de proști. Am aruncat prăjitura cât colo. Toți m-au privit uimiți, iar tatăl s-a uitat urât la mine și și-a strâns buzele. M-a prins strâns de brațe și, cu o voce joasă, ca să nu fie auzit de ceilalți, mi-a spus:

— Ce te-a apucat, nenorocitul? Vrei să mă faci de rușine?

Cât se mai temea să nu fie făcut de rușine! Cât îi mai plăcea să pozeze în fața celorlalți! Mi-am relaxat pentru o clipă mușchii încordați. Un lichid cald mi-a udat picioarele și s-a prelins

prin pantalonii, urmat de un miros neplăcut care s-a răspândit în jur. Pantalonii deveniseră mai grei. Toți mă priveau uluiți. Chipul tatălui, la început galben, se făcuse acum roșu-vinețiu. Colega tatălui a exclamat:

— Vai de mine, a făcut pe el!

Tatăl intrase în panică și nu mai știa ce să facă. A încercat să se controleze, dar nu-și putea stăpâni furia. M-a tras de mână dezgustat. Doamna i-a arătat unde este toaleta. În urma noastră rămânea o dâră de murdărie și un miros respingător, care îi făcea pe toți cei care treceau pe lângă noi să se încrunte, să-și ducă mâna la nas și să ne privească surprinși. Tatăl mi-a spălat picioarele cu un jet de apă. Nu era dispus să mă atingă. Îmi spunea vorbe de ocară. Mi-a ars câteva palme după ceafă. Era pe punctul de a exploda de supărare, ceea ce îmi dădea o stare bizară de liniște. Mă ușurasem atât fizic, cât și sufletește.

Dureroasa mea călătorie se încheiase în sfârșit și pentru prima dată mă întorceam acasă cu nerăbdare. Gândul la copii și la casă nu mă părăsise nici o clipă. În ciuda tristeții și a suferinței adânci, nu puteam să îndeplinesc rolul ce-mi revenea ca unică fiică a răposatului. Trebuia să arăt fiecărei persoane care intra pe ușă că sunt în doliu, iar datoria asta nu-mi permitea să resimt doliul interior. Singurul loc în care îmi doream să mă aflu era acasă.

Shadi și Arash mi-au ieșit bucuroși în întâmpinare, dar Shahab a fugit, dispărând ca de obicei în camera lui. Naser mi-a spus:

— Vezi, nimic din ce face nu e normal. De-ai ști câte necazuri mi-a făcut!

Știam că ăsta e felul lui de-a protesta. Am mers după el și l-am scos de după patul dezordonat. Îi învățasem toate manevrele. A încercat să se arate supărat, însă când l-am strâns la piept și l-am sărutat, toată rezistența i-a dispărut și s-a lăsat înduioșat în brațele mele.

M-am străduit să readuc totul cât mai repede la normal. Îmi îndeplineam cu grijă treburile de zi cu zi, pe care de altfel le detestam, însă senzația de dor nu mă slăbea. Zilnic vorbeam la telefon cu mama și cu frații mei și plângeam mult. Shahab se uita la mine cu grijă, în schimb Naser nu observa deloc în ce stare jalnică eram. El, ca de obicei, mergea la muncă, venea târziu acasă și spunea că se sacrifică întru totul pentru familie. Pomenea mereu și de chinurile pe care le pătimise cât lipsisem,

când, pe lângă toate treburile lui, fusese nevoit să se ocupe și de copii. Nu voiam să pornesc o ceartă, spunându-i că era datoria lui să facă asta, dar nu mai puteam suporta nici gândul că nu înțelege atâta lucru. Nu se sătura nici să povestească despre așa-numitul „incident din parc“ și, de fiecare dată, descria cu mai multă furie și durere cum fusese făcut de rușine. Prima dată când am auzit întâmplarea m-am mirat:

— Nu-mi vine să cred, cum e posibil să facă Shahab una ca asta?

— Uite-așa! Cu o nesimțire crasă, s-a oprit în fața tuturor – prietenii mei, soția unuia dintre ei, copiii lor –, m-a privit în ochi și și-a dat drumul în pantaloni. N-ai idee prin ce-am trecut!

— Sigur era bolnav, poate mâncase ceva stricat și n-a mai putut să se țină.

— Nu, n-avea nimic!

— Atunci, sigur nu fusese de dimineață la baie. Știi că dimineața stă mult în baie până să-și termine treaba. Trebuie să ai răbdare cu el. Pentru el e o distracție, uneori își ia și jucăriile în toaletă.

— Când eu îți spun că nu e normal, tu – nu și nu! Păi ăla e loc de joacă?

— Ei, și tu acum! Doar e copil, nu-l mai trata ca pe un om mare. Lucruri dintr-astea se mai întâmplă. Și ei au copii, sigur au înțeles.

— Ce spui tu acolo? Cum să mai merg la serviciu cu fruntea sus? Ce prestigiu crezi că mai are un șef care a spălat mizeria și pantalonii cu rahat ai copilului, sub ochii angajaților lui?

— Exagerezi. Bun, și acum ce vrei să fac? Să-l omor?

— Nu, dezmiardă-l. Să știi că a făcut-o înadins, a vrut să mă distrugă. Dacă ai fi văzut cum se uita la mine! I se citea în ochi ura, sfidarea și victoria.

— De ce spui asta? De ce să se uite la tine cu ură și sfidare? Ce i-ai făcut?

— Păi îi făcusem baie, îl îmbrăcasem cu haine curate, îi pregătisem ouă ochiuri la micul dejun. Îl dusesem în parc. La prânz voiam să-i duc la restaurant. Asta mi-a fost răsplata.

După patruzeci de zile am plecat din nou pentru două zile. L-am așezat pe Shahab în fața mea și i-am explicat cu grijă motivul și durata călătoriei. A înțeles mult mai ușor decât aș fi crezut, a acceptat situația și mi-a dat dreptate.

De data asta, mama n-a mai încercat să mă păcălească și mi-a spus totul, prin urmare n-am mai simțit la fel de apăsător absența ei. Când s-a întors acasă împreună cu Bibi, am fugit și eu împreună cu ceilalți în întâmpinarea lor.

Prezența bunicii la noi era cu adevărat ceva neobișnuit. Întotdeauna plecam noi la ei acasă, nu-mi aminteam ca Bibi să fi venit vreodată aici. Hainele, chipul, modelul baticului, felul de a vorbi, care în orașul ei mă fermecau, aici nu se potriveau deloc, și Bibi însăși era mai conștientă de asta decât toți ceilalți. Părea să-și fi pierdut ceva din încrederea în sine. Femeia puternică de-acolo, care la ea acasă le dădea tuturor ordine, aici se purta cu sfială. Atunci când bunica, mătușile, Fataneh Khanom și ceilalți au venit să o viziteze și să o salute pe Bibi, ea a fost mai mult încurcată. Mai ales că bunica s-a referit cu niște împunsături la baticul ei, la căsnicia fiului și la cheltuielile mari cu musafirii.

— Ah! Dacă mai aveam o cărămidă, să i-o aruncăm în cap! a oftat Asi.

Pentru prima dată în viața lui, tatăl a grăit adevărul:

— Doamna ne onorează cu vizita ei. Nici nu știți ce bine ne primește când mergem noi la dumneaei. Sper că se va simți la noi ca acasă și c-o să rămână aici.

Bibi a plecat capul și a spus:

— Mulțumesc, fiule! Dar eu sunt mai în largul meu acasă la mine. Și acum am venit forțată de Maryam. I-am tot spus că sunt și la noi medici și că voi merge la doctor, dar n-am

convins-o. „Trebuie să vii la Teheran, te duc eu la un medic specialist.“ Se pare că mă poate primi sâmbătă, așa că te rog, fii bun și ia-mi bilet pentru duminică, să mă întorc acasă.

Mama a intervenit răspicat.

— Poftim? Atâta bătaie de cap cu drumul, iar tu nici n-ai venit bine, că deja vrei să te întorci! N-o să permit așa ceva! În primul rând, era vorba să rămâi vara asta la noi. În al doilea rând, doctorul o să-ți dea să faci o mulțime de analize și de radiografii, care durează și ele mult timp. Cum adică să te întorci? Doar am și eu un cuvânt.

În felul acesta, Bibi a rămas o perioadă la noi. În timpul săptămânii pleca de câteva ori cu mama la doctor, la laborator și altele asemenea. În rest, nici nu simțeam că stă cu noi, că există în viața noastră. Părea nefericită, însingurată și abătută. Nu mai era aceeași Bibi pe care o știam. Când mama nu avea de lucru, se așeza lângă ea și vorbeau împreună despre bunicul, vârsând lacrimi tăcute. Alteori părea să dispară în vreun colț al casei și uitam cu totul de existența ei.

După incidentul din parc, ostilitatea dintre mine și tatăl lui Arash devenise fățișă. Fiecare se ferea când trecea pe lângă celălalt, ne priveam ca doi adversari și ne așteptam în orice moment la o lovitură din partea dușmanului.

Într-o zi, tatăl s-a întors de la serviciu și a spus:

— Directorul nostru general, domnul Arbabi, s-a întors de la Mecca și ne-a invitat pe toți din instituție la prânz vineri, în grădina lui. O să fim serviți cu *chelo kabab*¹.

Apoi a coborât vocea, s-a întors spre mama și a continuat:

— Probabil că tot atunci va anunța că mă face adjunctul lui.

Asi a exclamat:

— Ah, frate, *chelo kabab*!

1. Kebap cu orez (n. tr.).

Mi-a lăsat gura apă, abia așteptam ziua de vineri.

Trei zile întregi am umblat cu mama prin oraș să căutăm un cadou potrivit pentru domnul director. În cele din urmă, amândurora ne-a plăcut un platou pentru prăjituri mare, frumos și scump. L-am luat în brațe mândru și l-am adus acasă. Voiam să vină cât mai repede ziua de vineri, în primul rând pentru că nu ni se întâmpla des să fim invitați la o petrecere în grădină și, în al doilea rând, voiam să profit de prilej ca să fiu atât de cuminte, încât mama să-și dea seama că „incidentul din parc“ despre care tot vorbea tatăl nu se întâmplase din vina mea.

În ziua cu pricina, m-am trezit bucuros și vioi, mai devreme ca de obicei. M-am spălat pe mâini și pe față. M-am îmbrăcat cu niște pantaloni scurți și cu o bluză verde, cum sunt hainele soldățești, pe care mama mi-o cumpărase de curând. M-am pieptănat, apoi am coborât scările. Ceilalți nu apăruseră încă la micul dejun, în bucătărie era doar Bibi. M-a privit mirată:

— O, ce băiat frumos, cuminte și curat! Azi ești pă locul întâi, te-ai trezit mai repede decât toți ceilalți!

Am râs.

— Se pare că ești și vesel. Dar cum să nu fii? Azi sunteți invitați la petrecere în grădină.

Am mâncat cu poftă micul dejun. Apoi au venit și ceilalți. Când a văzut masa pregătită, mama i-a spus lui Bibi:

— De ce te-ai deranjat? Mulțumesc! Azi am dormit cu toții cam mult, s-a făcut târziu.

Uitându-se la mine zâmbind în priviri, Bibi a spus:

— În afară de blonduțul ăsta, care s-a trezit în zori, s-a pregătit singurel, a mâncat micul dejun, s-a dus și la baie... Acum vă așteaptă pă voi. Ia uite ce frumos s-a aranjat!

Bucătăria s-a aglomerat când au intrat și tatăl cu Shadi. Mama l-a strigat pe Arash. Le-a turnat tuturor ceai și au început să mănânce.

— Să vă pregătiți repede, ne întâlnim cu băieții la ora zece pe drum, a spus tatăl.

Eu venisem în salon și mă uitam la televizor. Faptul că fusem gata înaintea celorlalți îmi dădea un sentiment de liniște și superioritate. Toți alergau de colo-colo. Arash își căuta hainele, strigând:

— Mamă, unde mi-e bluza albastră?

— Ei, pune-ți și tu altceva!

— Ah, nu... o vreau pe aia!

— Era murdară, am pus-o în coșul de rufe.

Încet-încet au fost cu toții gata. Shadi avea o bluziță și pantaloni alb cu roșu, foarte drăguți. Mama îi prinsese părul într-o codiță în vârful capului. Într-un final a venit și Arash, bombănind. Tatăl a scos mașina din curte și apoi s-a întors înăuntru ca să ia geanta uitată în casă. Noi am fugit spre mașină. La ușă, mama i-a spus lui Bibi:

— Iartă-ne, mamă, încercăm să ne întoarcem devreme. Găsești de toate în frigider.

Bibi ne făcea cu mâna. Tatăl a venit și el grăbit dar, înainte să urce la volan, s-a uitat în interiorul mașinii și s-a scuturat de parcă ar fi suferit un șoc electric.

— Tu unde crezi că vii? a protestat el hotărât.

Apoi s-a întors furios spre mama, care încă vorbea cu Bibi, și a întrebat-o:

— Maryam, asta unde pleacă? N-am stabilit să-l trimiți la unchiu-său?

Mă uitam la el și nu-mi venea să cred. Știam că e dușmanul meu, dar nu până-ntr-acolo...

— E păcat, e doar un copil! Lasă-l să vină. N-o să-ți facă nimic.

— Cum adică să vină? Ți-am spus deja! Am o mare stimă pentru oamenii ăștia. Nu mai e ca data trecută, să fim doar între colegi. Vine toată firma! E o zi foarte importantă pentru

mine. Dacă face iar vreo porcărie, dacă mă face iar de răs, ce va fi atunci? N-o să mai pot ține capul sus.

— Păi s-a pregătit și el, acum nu mai putem să nu-l luăm cu noi. Am eu grijă de el, voi sta cu ochii în patru.

— Nu, *khanom*. Ți-am zis din prima zi. Stabilisem că-i faci alt program. Înadins n-ai făcut-o, ca să mă pui în fața faptului împlinit. Dar acum nu mai merge. Eu n-am nici o siguranță când e vorba de copilul ăsta. Mereu mă face de răs. Tot timpul trebuie să explic de ce e așa, de ce nu vorbește, de ce e prost. Nu-mi place nici să fiu privit cu milă. Și-apoi, toți văd în asta un punct slab și profită.

— Ce punct slab? Ce baliverne-s astea?

— Cum să nu fie un punct slab? Ce știi tu? În urmă cu ceva vreme, Kermani, angajatul care e acum membru în Asociația Islamică și le face pe toate, mi-a spus că cei fără credință-n Dumnezeu și în Profet au copii cu probleme. Vrei să mi se pună și etichetă de necredincios?

— Greșește, e un idiot! Așa ceva nu spune decât un om bolnav sau înapoiat. De ce îl ascuți? În loc să-i întorci vorba, tu pui preț pe ea?

— Nu cred aiurelile lui. Dar poziția mea în instituție e pusă în pericol.

Toată bucuria și entuziasmul meu s-au transformat într-o dureroasă dezamăgire. Cu ultima fărâmă de mândrie rămasă, am coborât din mașină și am intrat în casă. Umilința suferită mă apăsa cu o greutate de nesuportat. S-au mai ciondănit o vreme în fața ușii. Eu am urcat în camera mea, m-am lungit pe pat și am rămas așa, cu ochii țintă în tavan. În adâncul sufletului încă mai speram. În câteva minute s-au întors amândoi.

— Ai văzut că au venit? s-a bucurat Babi. Mama nu ne lasă singuri.

Mama s-a așezat pe marginea patului, m-a mângâiat și mi-a spus:

— Uite, Shahab, mâine mergem în parc și la prânz mâncăm împreună o pizza. Îți promit. Iar peste o săptămână mergem cu toții la picnic, cu Bibi. Nu-i așa, Naser? Ai promis...

— Da, săptămâna viitoare mergem cu Bibi în parc, îți promit. Ba mai mult, *khanom*, vreau să-i cumpăr o bicicletă.

— O, vorbești serios? Ce bine!

— Sigur că vorbesc serios. O bicicletă roșie. Acum, fii băiat cuminte și stai cu Bibi. Noi ne întoarcem repede.

Mama m-a sărutat pe obraz.

— Nu fi supărat, dragul meu. Lasă, mâine mergi cu tata să-ți cumpere bicicletă, ce frumos! Mi-ar fi plăcut și mie să pot să nu mă duc azi, chiar mă plictisesc oamenii ăia. Dacă-ai veni, te-ai plictisi și tu.

— *Khanom*, să mergem! E târziu.

Mama s-a ridicat încet de pe pat, m-a privit cu mâhnire și a ieșit din cameră. Eram supărat pe ea. De ce nu-mi luase apărarea? Ce slabă și supusă devenise! Zgomotul pornirii mașinii a stins și ultimul licăr de speranță din inima mea. Am fugit la fereastră, am văzut un colț din mașină, care tocmai cotea pe stradă, făcându-se apoi nevăzută. Nu m-au luat cu ei! Încă nu-mi venea să cred. Scrâșneam din dinți de furie. Mi-am șters cu dosul palmei lacrimile de pe obraji.

— Să ia dracu' bicicleta roșie! a strigat Asi.

Simțeam că înnebunesc. M-am dus la dormitorul părinților, dar ușa era încuiată. Am izbit o vreme cu picioarele și cu pumnii în ușă, dar în zadar. Bibi a urcat șchiopătând la etaj și m-a luat cu ea jos. Îmi vorbea întruna, îmi spunea povești, dar eu nu auzeam nici un cuvânt. Gânduri negre de răzbunare îmi năpădeau toată ființa. Mă gândeam cum aș putea egala nedreptatea făcută, cum aș putea să-mi smulg din inimă colții ascuțiți ai vorbelor pe care le auzisem.

— Îi omor! a spus Asi. O să vadă ei!

— Cum? a răspuns Babi plângând. Noi nu avem atâta forță. Nu putem face nimic.

— Ba da! Cu Shadi ne putem pune. Dacă o omorâm pe ea, ei o să sufere chiar mai mult. O ducem pe Shadi pe acoperiș și o aruncăm de acolo.

— Dar Shadi nu e aici acum.

— Le dăm foc la casă. Asta nu e greu. Aprindem un chibrit, cum a făcut Khosrou, și-l aruncăm în dulap.

— Dar așa ei nu pătesc nimic.

— Dăm foc când dorm, să ardă și ei. Da... Focul e o idee foarte bună.

Bibi a încălzit friptura rămasă din seara de dinainte. A pus-o pe masă, lângă iaurt, legume și pâine. Eu șovăiam între două decizii – ba îi ardeam în incendiu, ba priveam corpul lui Shadi zvârlit de pe acoperiș. În acel moment, Shadi mi se părea păpușa preferată a părinților; dacă o distrugeam pe ea, mă răzbunam pe ei. Din cauza asta, când îi vedeam cu ochii minții trupul fără viață, plin de sânge, nu numai că nu mă încerca vreun regret sau vreo urmă de milă, ba chiar eram îngrijorat ca nu cumva idolul lor iubit să nu fi fost complet zdrobit.

— Dacă după ce cade nu se rezolvă, îi tăiem capul cu cuțitul, a hotărât Asi.

Bibi îmi dădea în gură bucăți de pâine și friptură, cu multe rugăminți. Mă miram cât erau de uscate și de fără gust. Cum de-mi se păruseră bune cu o seară înainte? Vedeam în fața ochilor imaginea grădinii frumoase cu mâncăruri delicioase, simțeam mirosul îmbietor de kebab. O vedeam pe Shadi înfulecând cu plăcere dintr-un kebab mare, cu un gest prin care îmi făcea în ciudă. Am trântit jos cu furie farfuria cu friptură. Am scuipat pe masă bucata rece și uscată. Bibi s-a ridicat de la locul ei și a venit spre mine. Am strâns furculița în pumn, așteptând. Eram gata s-o omor și pe ea. În clipa aceea nevoia mea de a distruge era atât de intensă, că eram în stare să dau

foc întregii lumi. Dar, contrar așteptărilor mele, Bibi nu m-a certat. S-a așezat pe scaunul din fața mea. Și-a pus la ochi colțurile baticului și a început să plângă în hohote. Printre suspine, îmi spunea:

— Îmi vine să mor când te văd așa de singur și de părăsit, copile! Mai bine muream, ca să nu văd cum te-au lăsat și au plecat oamenii ăia cu inimă de piatră. Orice ai face, ai tot dreptul! Dacă eram în locul tău, și eu făceam la fel.

Am încremenit. Mă uitam la ea uluit. Nimeni nu-mi dăduse până atunci dreptul să fiu furios și violent. Mi s-au înmuiat mâinile și furculița a căzut pe jos. La zgomotul pe care l-a făcut căzând, Bibi și-a luat mâinile de la ochii înlăcrimați, m-a luat de mână și m-a îmbrățișat. Umerii încă îi tremurau de hohote. Mi-am apăsat capul de pieptul ei. Mirosea a apă de flori și a prăjituri. M-am cufundat în îmbrățișarea ei caldă și am dat drumul șuvoiului de lacrimi ce mă sufoca de dimineață. Bibi mă dezmierda cu mâinile ei blânde. M-a lăsat să plâng puțin, apoi mi-a spus:

— Shahab, dragul meu, tu ești un băiat foarte bun. Nu ai nici un cusur. Mi se pare că ești mai deștept decât ei toți. Ei sunt proști și nu înțeleg. Dacă aș fi în locul tău, nici eu n-aș vorbi cu ei.

A început iar să plângă.

— Acum, dacă vrei să spargi ceva, sparge! Te ajut și eu.

Am rămas stupefiat. Șovăind, am luat un pahar și i-am dat drumul jos. Bibi și-a luat de asemenea paharul și l-a izbit de pământ. Mă cuprinsese o încântare neobișnuită. Am căutat în jur, am luat o farfurie din dulapul de vase și-am dat cu ea de pământ. Bibi și-a luat farfuria cu friptură și iaurt și-a aruncat-o pe jos. Iaurtul s-a împrăștiat pe podea. Nu-mi venea să cred. Am izbucnit în râs.

— Știi ceva? a zis Bibi. Lucrurile astea îi sunt mai mult mamei de folos. N-are rost să spargem lucrurile ei. Hai să chibzuim... vreau să spargem ceva din lucrurile tatălui tău.

Simțeam că vorbește cineva dinăuntrul meu. Am scuturat nerăbdător din cap, am luat-o pe Bibi de mână și am condus-o spre scări. Pe Bibi o durea piciorul când urca scările, dar nu s-a împotrivit. M-am oprit la ușa camerei părinților.

— Degeaba, au încuiat ușa, a spus Bibi.

Am arătat spre partea de sus a ușii unde, pe margine, se vedea un colțișor din cheie. Am sărit de câteva ori, arătându-i că nu pot ajunge până acolo. Bibi a ridicat mâna, dar degeaba. Am fugit și mi-am adus din cameră scăunelul. Bibi s-a urcat cu greutate pe el, dar tot nu ajungea. Când a coborât, s-a prăbușit pe jos. M-am speriat și m-am dus repede lângă ea. M-a luat de mână, m-a strâns la piept și a spus râzând:

— Ia uite ce ne-am găsit să facem, parcă am fi nebuni!

Am râs o vreme amândoi, îmbrățișați. Furia și durerea de mai devreme dispăruseră complet.

— Aici e camera ta? m-a întrebat Bibi. Mi-ar plăcea să fim colegi de cameră. Dar mă doare piciorul, așa că mama mi-a pus toate lucrurile în camera lui Arash. Vrei să-mi arăți camera ta? N-am văzut-o prea bine până acum.

Am ajutat-o să se ridice și am condus-o în camera mea. A privit peste tot în jur, apoi a exclamat:

— Ce cameră veselă și frumoasă! Vreau să vin aici, îmi dai voie?

Am dat din cap bucuros.

— Atunci, să mergem să aducem de jos lucrurile mele.

Mi-am amintit de piciorul care o durea și am făcut un gest îngrijorat spre genunchiul ei.

— Nu-ți face griji, dacă mă ajuți să urc și să cobor, n-o să mă doară piciorul. Mă ajuți?

Am dat de câteva ori din cap. Am coborât împreună scările, șchiopătând, și am adus de jos toate cele necesare pentru Bibi. Am vrut să-i duc sus și geamantanul, dar ea s-a împotrivit:

— Lasă-l, nu am nevoie de el. Când o să am nevoie de ceva, vin să iau din geamantan. Acum, ce zici să facem? Mergem să facem curat în bucătărie și apoi să dormim, sau o lăsăm așa?

Am căzut pe gânduri. Îmi pierdusem dorința de a continua scandalul. Nu știu ce se întâmplase, dar nu îmi mai păsa de ei. Am ridicat din umeri.

— Nu vreau să curăț tot, dar hai să strângem cioburile, să nu călcăm noi dup-aia pă ele. Bine? Dacă mă ajuți, terminăm repede și apoi mergem la culcare. Vreau să-ți spun o poveste foarte frumoasă.

Am strâns amândoi foarte repede prin bucătărie. Am ajutat-o să urce scările. Ea a întins pe jos o pătură și ne-a aranjat pernele una lângă alta. Mi-am pus capul pe brațul ei. Ce mult îmi plăcea! Shadi adormea tot timpul așa, la pieptul mamei. De când apăruse Shadi, pentru mine nu mai era loc în brațele ei. Mi-am lăsat tot mai mult capul pe pieptul lui Bibi și, după o poveste minunată, am căzut într-un somn dulce.

— Dumitale nu-ți fac bine scările! Dacă nu te simți bine în camera lui Arash, îl aducem pe el sus și rămâi singură în camera lui.

— Nu! Eu vreau să rămân în camera asta.

Naser a continuat să protesteze:

— Chiar și fără scări, dacă o să ai vreodată nevoie de ceva, ăsta nu vorbește și nu pricepe nimic. Nu te poate ajuta.

— Ba pricepe foarte bine! i-a răspuns Bibi furioasă. Nu scările mă deranjează pe mine.

Apoi și-a întors capul. L-am privit mirată pe Naser. După plecarea lui, am întrebat-o pe mama:

— De ce te-ai supărat? Naser n-a vrut să zică nimic rău, doar se gândea la binele tău.

A clătinat cu tristețe din cap și a spus:

— Ce să-ți spun, mamă? Voi nu vă dați seama deloc ce faceți. Sunt tare îngrijorată, se pare că nu sunteți deloc atenți.

— La ce să fim atenți?

— La copilul ăsta, la Arash, la voi înșivă. Asta e viață? Și e păcat de cât ați învățat.

Nu înțelegeam ce vrea să zică. Am întrebat-o, supărată:

— Dar ce s-a întâmplat? Ce te-a necăjit?

— Toate... Sunt aici de trei săptămâni. Oricât privesc, văd doar că din casa asta lipsește ceva. Toți păreți supărați unii pe alții. Fiecare are colțul lui, treaba lui... Nu glumiți, nu vă jucați. În trei săptămâni, unul măcar n-a zis o glumă, o dată măcar n-am auzit râsete. Ce soț și soție sunteți voi, de nu vă vorbiți?

Tu toată ziua trebăluiești prin casă, dar mereu încrunțată și cufundată în gândurile tale. Eu nu îndrăznesc să mă apropiez de tine, vai de copii... De ce ești supărată?

— Nu sunt supărată, doar că nu-mi plac deloc treburile casei. Trăiesc un sentiment de zădărnicie... După atâtea studii, am ajuns ca femeile din secolul trecut, să stau numai în casă.

— Bun, ai ajuns așa... Dar o faci de dragul copiilor tăi. Adică, dacă tu ai școală, copiii tăi trebuie să îndure de foame?

— Păi am precupețit vreun efort pentru ei? De dimineața până seara trudesca ca o sclavă pentru ei. Gătesc, spăl, aranjez tot, mă chinui... Pentru ei mi-am călcat în picioare toate dorințele. Și-mi spui acum că sunt mamă rea și nu aprobi viața noastră.

— Cum s-o aprob? Faptul că muncești așa de încrunțată și posomorâtă e ca o otrăvă pentru copii. Tu îți îndeplinești o obligație, nu faci un sacrificiu. Dacă ai școală înseamnă că nu trebuie să le faci de mâncare copiilor tăi și să-ți ții ordine și curățenie în viață?

— Dar când am spus eu că n-ar trebui să fac asta? Numai că nu vreau să fac *numai* asta.

— Ei, dacă asta te supără, atunci fă și altceva. Iar dacă nu poți, cel puțin îndeplinește cum trebuie obligația asta; e bine și pentru copii, și pentru tine. Pentru Dumnezeu, ce face omul cu drag și din plăcere e mai puțin greu și obositor. Iar soțul tău se poartă de parcă ar fi singurul bărbat dă pă lumea asta care muncește, când vine acasă are o mutră de zici că a mutat munții din loc. Nu spune o vorbă nimănu.

— Bine, mamă, dar e obosit. Lucrează în trei locuri.

— N-are a face. Dacă-i vine greu, să renunțe. V-ați făcut din muncă o scuză pă care le-o aruncați tuturor în față. Iar copiii suferă. Gândiți-vă un pic și la ei!

— Tocmai grija și gândul la copii ne omoară. Ne distrug sufletește.

— Nu-ți mai găsi scuze! Copiii tăi n-au nici o problemă. Problema e la voi. Niște părinți posaci vor avea copii la fel de posaci. Dacă vă îndreptați voi, se vor îndrepta și copiii.

— Mamă, vrei să spui că e vina noastră că Shahab e așa?

— Așa, cum? El n-are nimic. Dacă mai aud pă cineva că Shahab are vreo problemă, cu mâna asta îl plesnesc peste gură!

Am privit-o pe mama, care stătea ca o leoaică în fața mea. De obicei, astfel de cuvinte mă jigneau. De data asta, însă, vorbele mamei nu mi-au stârnit nici un resentiment.

Bibi era acum colega mea de cameră. Pentru prima dată, aveam alături pe cineva care mă înțelegea întru totul. Pentru Bibi nu conta că nu vorbeam, prin urmare asta nu ne îngreuna în nici un fel relația. În camera mea ne creasem împreună o lume a noastră. Cum închideam ușa, în aer plutea o senzație plăcută de siguranță. Bibi nu insista cătuși de puțin să mă facă să vorbesc. Cu ea nu mi-era teamă, nu aveam nici un fel de neliniște, nu trebuia să dau nici un test. Într-o seară, pe când mă sprijineam pe pieptul ei ascultând o poveste dulce, Bibi mi-a spus:

— Ți-e somn? Vrei să lăsăm restul pentru mâine?

Am dat din cap. Apoi Bibi a întrebat încă o dată, iar eu am dat din nou din cap.

— Uite, scumpul meu, eu nu te pot vedea în întuneric. Lovește-mă peste mână sau scoate un sunet. De exemplu, dacă vrei să zici da, fă ca și cum ți-ai drege vocea și spune „îhî“. Dacă vrei să zici nu, fă ca un claxon de mașină. Bun, acum mai zic povestea sau nu?

Am lovit-o ușor peste mână și am spus „îhî“.

Bibi a continuat istorisirea. Era o poveste despre un copil pe care un vrăjitor îl fermecase și îi luase puterea de a vorbi, însă copilul a găsit curajos dezlegarea blestemului și a fost salvat. Mi-a plăcut foarte mult. Îmi doream ca Bibi să-mi spună numai povestea aceea. Dar ea părea să fi uitat de ea. În ziua următoare, la prânz, m-am lipit de pieptul ei, mi-am încolăcit brațele în jurul gâtului ei și i-am dat de înțeles că sunt gata să

ascult povestea. Dar ea a început să spună o alta. Am scuturat capul în semn de protest.

— Dar ce să-ți povestesc? Nu știu ce poveste vrei. Dacă-mi spui un cuvânt din ea, o să-mi dau seama. Ceva mic.

Bâlbâindu-mă, i-am răspuns:

— Vă... vă... ji...

— Aha, cea cu vrăjitorul care legase limba copilului.

Bucuros, am spus „îhî”. Bibi a început să spună povestea ca de obicei, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic special. Seara m-a întrebat din nou ce poveste vreau. Mult mai ușor decât la prânz, i-am răspuns:

— Vrăjitor.

În ziua următoare am urmărit-o cu mare neliniște pe Bibi. Îmi găseam tot felul de ascunzători, ca să aud, fără să fiu văzut, ce discută cu mama. Dar Bibi nu i-a spus nimic. M-a bucurat că a păstrat secretul și multe din temerile mele s-au topit. La prânz m-am dus în brațele ei și, mult mai liniștit, aproape fără să mă bâlbâi, i-am spus:

— Bibi... vrăjitor.

Pe măsură ce teama se ștergea, spuneam tot mai multe cuvinte. Bibi era calmă. Nu se minuna de cuvintele mele. Nu arăta vreo bucurie neobișnuită. Nu râdea de mine. Se purta ca și cum faptul că vorbeam era ceva firesc și niciodată nu existase o problemă anume. După o lună, stăteam cu ușurință de vorbă cu Bibi, era secretul nostru dulce. Bibi nu avea nici o dorință de a se mândri cuiva cu meritul că mă făcuse să vorbesc. Nu voia să demonstreze nimic. Nu voia să facă paradă cu mine. Și, mai important decât orice altceva, nu mi-a trădat încrederea.

— Shahab s-a schimbat foarte mult. Când e cu tine, e altfel. Parcă i-ai fi găsit coarda sensibilă.

— Dar tu de ce nu ai putut să i-o găsești?

— Of, Doamne! Copilul ăsta este atât de complicat, că nu știi cum s-o dai cu el.

— Cheia este doar în dragoste și afecțiune, pe care voi nu i le arătați.

— Cum poți spune asta, mamă? Toate gândurile și neliniștile mele se îndreaptă spre el. Nu ai idee cât sufăr pentru el. Oriunde merg, sunt cu ochii în patru să nu-l necăjească cineva.

— Ciudată iubire! Ai gânduri și neliniști, dar nu te bucuri de el. Îți arăți neliniștea, nu iubirea! Până acum n-am văzut să-l iei și pe el în brațe și să-l săruți așa cum o faci cu Shadi.

— Păi, mamă, Shadi e mică, nu pot s-o neglijez. Și, oricum, până să te apropii de Shahab, a și fugit.

— Eu nu spun să o neglijezi, dar dă-i atenție și lui Shahab. Află de ce fuge.

— Crede-mă, mamă, am fost la atâția doctori și am citit atâtea cărți, fără nici un folos. Orice metodă am încercat, n-a avut nici un rezultat.

— Noi,ăștia mai bătrâni, deși n-avem atâta carte ca voi, ne-am descurcat mai bine cu copiii noștri. Copiii noștri au crescut mai natural. Știi, de fapt, ce e? Unele lucruri nu apar scrise în cărți și în caiete, iubirea e o poveste scrisă în inimile oamenilor. Nu-ți trebuie școală ca s-o citești.

— Ai dreptate, mamă. Sunt mai mereu posomorâtă și am uitat de iubire.

— Așa e. Te pricepi doar să-ți faci sânge rău, să vezi probleme și lipsuri la copilul tău și să vorbești întruna despre ele. Și le repeți și le pisezi, până când ajunge și bietul copil să le creadă, să fie convins că are un defect.

— Și tu crezi că n-are?

— Nu, nu are.

— Nu crezi că e înapoiat?

— E limpede că nu! Cum poți să spui așa ceva? E chiar foarte deștept!

— Doamne Sfinte, așa le spuneam și eu tuturor, dar am ajuns acum să nu mai cred. Face atâtea ciudățenii, strică lucruri fără vreun motiv, le face rău unor oameni care nu i-au făcut nimic, câteodată chiar lucruri periculoase. Nu-i bine să spun asta, dar uneori simt c-ar fi gata să omoare pe cineva și, dacă l-ar ține puterile, l-ar nenoroci pe taică-său.

— Copilul ăsta nu face nimic fără motiv. Problema este că *voi* nu-i înțelegeți motivele. Nu e normal cum vă purtați cu el.

— Bun, dar nici el nu e un copil normal.

— Termină cu balivernele! Nu diferă cu nimic de ceilalți.

— Cum să nu? Copiii de vârsta lui merg anul ăsta în clasa întâi. Dar pe el nu putem să-l dăm la o școală obișnuită, n-o să-l primească nicăieri. Am fost la sute de școli vara asta...

Am izbucnit în plâns.

— Cei de la școală greșesc. Tu trebuie să le dovedești că e și el ca toți ceilalți. Du-te repede să-l înscrii!

Într-o zi pe la prânz, în liniștea din camera noastră, Bibi a început să vorbească despre școală.

— Vrei să mergi la școală?

Am răspuns cu convingere:

— Nu! Nu vreau!

— De ce nu? E foarte bine la școală!

— Nu, nu vreau. O să obosec.

— Cum adică o să obosești? Acolo sunt copiii de vârsta ta. Înveți să scrii. Poți să citești singur cărți. Cine nu știe să scrie și să citească nu-și poate găsi nici o slujbă când crește mare.

Am căzut pe gânduri. Nimic din ce spunea Bibi nu mă convingea să accept chinul școlii. Copiii de vârsta mea erau pentru mine niște ciudați și mai mult mă speriau. Și cititul cărților nu avea nici un haz, interesante erau doar cărțile cu poze, iar de ele poți oricum să te bucuri privindu-le. A crește și a căuta o slujbă erau la o mie de ani distanță de mine. Singura imagine care-mi venea în minte la gândul că voi crește era chipul ursuz al tatălui, care se întorcea de la serviciu, îi mormăia ceva mamei și le lua copiilor dreptul să alerge, să se joace și să zburde. Nu! Nu aveam nici o tragere de inimă să cresc și să ajung ca el. Am spus:

— Eu n-n-nu v-v-vreau să am o slujbă.

— Vai, ce vorbe-s astea, mamă? Doamne ferește! Când o să fii mare trebuie să-ți găsești o soție. Dacă nu o să muncești, cum o să-ți întreții soția și copiii?

Ce idei la Bibi! Soție și copii?! Eu n-o să am niciodată o soție, nu-mi plăceau fetele, erau prea alintate, ca Shadi. Viitorul pe care îl zugrăvea Bibi era prea îndepărtat și de neînțeles.

— Nu! Nu mă duc, o să obosec.

— Cum adică o să obosești? Da, orice muncă până la urmă obosește. Dar vine seara și te culci și scapi de oboseală. Nu se poate să nu faci nimic doar din teama de oboseală.

— Ba da, se poate!

Asi a spus:

— Oare Bibi nu vede că în vacanță Arash e mai vesel, se simte bine, nu mai obosește... În schimb, când vine de la școală, deși e obosit, trebuie să mai facă o grămadă de lucruri. Uneori plânge de oboseală.

— Uite, dragul meu, școala nu e de fapt chiar așa de grea și de obositoare. Mai ales în clasa întâi, când mai mult te joci și te distrezi și nu ai mult de lucru.

Bibi vorbea în fiecare zi de școală. Nu înțelegeam de ce insistă atât de mult să mă ademenească în capcana școlii, dar din toate aceste discuții îmi făcusem o imagine despre școală care, deși încă nu mă atrăgea, devenise totuși mai familiară și suportabilă.

Mama s-a întors nădușită și nervoasă. Și-a aruncat baticul într-un colț și a spus furioasă:

— Vezi, ți-am spus eu! Nu vor să-l înscrie.

— Păi cum așa? Sper că nu le-ai spus că băiatul tău e nu știu cum.

— Le-am zis doar că nu vorbește.

— Unde e școala? Mă duc eu. Îmbracă-l și pă Shahab, vine cu mine.

— Mamă, tu n-ai venit la școală nici să ne înscrii pe noi, iar acum vrei să te duci la niște străini. Și ce vrei să le spui? Nu se poate să-i mințim.

— Nu te amesteca în asta. N-am să spun nici un cuvânt neadevărat.

Mama m-a îmbrăcat neîncrezătoare și i-a spus:

— Vin și eu cu voi.

— Nu-i nevoie, merg singură. Dacă vii și tu, se duce totul de râpă.

M-a luat de mână și am ieșit din casă. Nu prea înțelegeam ce se petrece. Am întrebat-o îngrijorat:

— Bibi, ce s-a întâmplat?

— Hai să mergem în parc să-ți explic. Am ticluit un plan pă cinste ca să-i facem pe toți să intre sub pământ de rușine și să nu mai spună niciodată că Shahab e așa și pă dincolo.

— Cine să intre în pământ de rușine?

— Mama, tata, bunica, unchiul, mătușa – toți.

— Cum?

— Hai să stăm aici să-ți spun.

Ne-am așezat pe o bancă într-un părculeț din apropierea casei. Bibi a tras adânc aer în piept și mi-a spus:

— Uite, Shahab, tu ești cel mai deștept copil pă care l-am văzut până acum.

— E-eu? Nu...

— Ba da, ești. Ești așa de deștept, că ai reușit să-i păcălești pă toți.

— Să-i păcălesc?

— Păi cum altfel? Toți anii ăștia, tu puteai vorbi, dar n-ai făcut-o. Pentru că erai supărat pă ei. Ei te credeau prost și te tratau așa. În felul ăsta, i-ai păcălit pă toți.

— I-am păcălit eu pe toți?

— Da, bravo! Ești un mare șmecher! Numai oamenii foarte inteligenți pot face asta.

— Dar eu chiar nu pot să vorbesc.

— Păi și atunci cum de vorbești cu mine? Și anul trecut, cum de ai înjurat de față cu toți? Puteai și atunci și poți și acum să vorbești. Doar din teamă nu spui nimic. Eu n-am zis nimănuui că tu poți vorbi, hai să-i facem acum de răs.

Am căzut pe gânduri. Avea dreptate. Puteam vorbi, însă numai cu ea. În adâncul inimii, îmi făceau plăcere cuvintele lui Bibi. Oare chiar îi prostisem? Ezitând, am spus:

— Cum să-i facem de răs?

— Ei le-au spus tuturor că tu nu știi să vorbești și de aceea cei de la școală nu vor să te înscrie. Dar hai să le jucăm o festă. Mergem la școală și răspundem la tot ce ne întrebă. Te înscriem și ne întoarcem. Or să intre sub pământ de rușine. Nu le spunem cum am făcut să te înscriem.

— Dar nu pot să vorbesc. Mi-e frică. Mi se leagă limba.

— Acum vorbești foarte bine.

— Dar tu ești Bibi. Cu tine pot vorbi.

— Păi o să vorbești doar cu mine și acolo.

— Dacă o să mi se taie răsuflarea? Dacă o să-mi pierd vocea?

— Nu contează. Dacă vorbim, bine. Dacă nu, iarăși bine.

Și să știi că mulți copii se rușinează să vorbească în fața străinilor și amuțesc. Directorul și învățătoarele au văzut atât de mulți copii la viața lor, că n-o să li se pară nimic neobișnuit. Nu se vor supăra și nici nu se vor mira.

Mai mult decât ideea de a vorbi la școală, mă neliniștează gândul la ce se va întâmpla acasă. Babi a spus:

— Dacă o să-și da seama mama și tatăl lui Arash, ce va fi? O să ne oblige să vorbim de față cu toată lumea. Atunci o să ni se lege limba și o să ne pierdem glasul. Toți vor râde de noi și vor spune iar că suntem proști.

Am simțit o strângere de inimă. Eram atât de tulburat, că respiram sacadat.

— Ce zici? Mergem? Nu-ți face griji, le răspund eu. S-ar putea să te întrebe doar cum te cheamă. Ești gata?

— N-n-nu! Dacă o să a-a-afle ta-ta-tatăl lui A-A-Arash, ce va fi?

Când vorbeam despre tatăl lui Arash sau când numai mă gândeam la el, mă bâlbâiam și mai mult. Bibi a căzut pe gânduri, a rămas o vreme tăcută, apoi m-a întrebat blând:

— De ce ți-e așa de frică de tatăl tău? Ce ți-a făcut? Nu te ceartă, nici n-am văzut până acum să te lovească. Iar dacă te ceartă, nu e mare scofală. Toți părinții își ceartă copiii. Uite, eu îl iubeam pă tata, deși mă certa și mă bătea... dar a doua zi uitam tot. Și eu mi-am certat copiii, ba au avut parte și de chelfăneală. Numai Dumnezeu știe câte bătăi a mâncat unchiul tău Mohsen, care era un zvăpăiat. Dar apoi se întorcea în brațele mele. Ce ți s-a întâmplat de nu poți uita?

— Păi tu, chiar dacă îl băteai pe unchiul, tot îl iubeai.

M-a privit uimită, cu atenție. Nu știu dacă înțelesese ce voiam să spun sau simțise că trebuie să-mi respecte sentimentele. A spus hotărâtă:

— Ai dreptate, tatăl tău nu trebuie să afle că vorbești. Nu-ți face griji, nu-l las să afle. Când mergem acasă, le spunem doar că cei de la școală și-au dat seama ce copil bun și deștept ești și te-au înscris imediat. Că au spus că nici nu e nevoie să vorbești, doar să asculți. Să vezi ce-or să se mire! O să râdem și noi de ei. Bine?

Șovăiam, dar ideea de a-i vedea sub pământ de rușine era un motiv convingător pentru a merge la școală. Puțin cam agitat, am urmat-o pe Bibi la școală.

Când s-au întors acasă, mi-a sărit inima din loc. Am fugit îngrijorată spre ei și am întrebat:

— Unde-ați fost, pe căldura asta, cu durerea ta de picior? Trebuie să te odihnești, de ce te chinui singură?

— Ce chin? Ne-am dus la școală, Shahab voia să o vadă.

S-a uitat la Shahab cu un zâmbet ștrengăresc și i-a făcut cu ochiul.

— Mamă! Nu mai vorbi de școală de față cu el! Ți-am zis, nu vor să-l înscrie anul ăsta. O să meargă la logoped și, cu voia lui Dumnezeu, la anul, când tratamentul își face efectul, mă duc eu să-l înscriu.

— Ce oameni suciți mai sunteți! Eu zic să vă duceți voi mai întâi la tratament. Copilul ăsta n-are nevoie. L-am și înscris la școală. Uite aici ce-aveți de făcut și ce trebuie să-i cumpărați.

Mi-a dat o hârtie. Am rămas o vreme fără cuvinte.

— Mamă... ce-ai făcut? I-ai mințit? Până la urmă tot o să-și dea seama ce problemă are și o să-l dea afară. E mai rău așa!

— *Voi* sunteți singura lui problemă!

— Cum adică?

— Uite-așa! Voi sunteți problema lui. L-au testat, au spus că n-are nici un neajuns, ba chiar e foarte bine, și l-au înscris. Iar tu te ridici împotriva! Hai să mergem, Shahab! Du-mă sus, am obosit.

Din cameră se auzeau voci. Am deschis încet ușa și paharul cu limonadă a început să-mi tremure în mâini. Shahab sărea

în sus bucuroși și spunea „Voi scrie, voi scrie!“. Bibi râdea. Când m-au văzut, au tăcut amândoi. Am pus paharul pe masă. Ochiul mi s-au împăienjenit de lacrimi, m-am dus cu brațele deschise spre Shahab. A trecut în fugă pe sub mâinile mele, a ieșit din cameră și a coborât scările. M-am așezat pe pat.

— De ce nu mi-ai spus până acum? Sunt o străină? Mi-am dorit atâția ani să vorbească!

Plângeam.

— De ce nu înțelegi că nu puteam să-ți spun? I-am promis. Dacă îl trădam, n-ar mai fi crezut niciodată în cuvintele nimănui.

— Dar de ce e așa? De ce e atât de important pentru el? Toți copiii vorbesc fără probleme.

— E important pentru el pentru că e important pentru voi.

— Bineînțeles că e important, doar e copilul nostru! La început, au zis că l-a derutat faptul că dacăda lui vorbea turcește și din cauza asta o să aibă nevoie de mai mult timp ca să învețe să vorbească. Apoi au spus că din cauza lui Shadi e firesc să aibă întârzieri în vorbire. Dar nici după aceea n-a vorbit. Am ajuns să credem că are o problemă mintală.

— Doar că nu are nici o problemă. Voi ați făcut din țânțar armăsar, ați tot vorbit despre asta și ați făcut lucruri așa de ciudate, încât copilului i s-a făcut frică și și-a pierdut curajul de a vorbi.

— De mine? De mine i-a fost frică? Eu i-am luat tot timpul apărarea, știe cât de mult îl iubesc. De ce nu vorbește cu mine?

— Nu! Nu știe cât de mult îl iubești. De unde să știe? Iubirea trebuie arătată. Crezi că dacă plângi și ești mâhnită din cauza lui, asta e dovadă de iubire? Tu, când îți arăți iubirea, oftezi și-i spui „O să mor de grija ta!“. Eu m-am săturat de casa voastră mohorâtă! Vai de copii! Ce s-a-ntâmplat cu tine, fata mea, de ești mereu încruntată? Doar ai crescut în casa noastră, unde găseam leac pentru toate și așa de mult turuiam toți, că nu mai știai cine ce zice!

— Mamă, tocmai asta e problema mea. Din casa aceea, am venit aici, unde toți sunt posaci și tăcuți. Dacă eu nu zic nimic, Naser ar fi în stare să nu scoată un sunet toată săptămâna. Mi-am pierdut toată veselia.

— Așa de ușor te sperii? Te credeam mai îndrăzneță! Dacă el nu vorbește, vorbește-i tu. Fă-l să-ți răspundă!

— Și cât timp pot vorbi de una singură? Nimic din ce spun nu pare să-l intereseze. Am devenit și eu mai rece. Cât poți vorbi cu o statuie? Și nici nu vreau să mă înjosesc în fața lui.

— Să mă înjosesc în fața lui... ce vorbe-s astea? Cineva care-și deschide inima în fața celui mai apropiat din viața lui se înjosește?

— Mamă, nu pot să-i scot cu cleștele cuvintele din gură. Dacă îl sâcâi, se enervează și îmi pierd și eu răbdarea. E mai bine să nu ne călcăm pe coadă. Am tot timpul grijă să fie liniște în casă, să nu-i afecteze în rău pe copii.

— Pentru numele lui Dumnezeu, și dacă v-ați ciondăni, tot ar fi mai bine decât tăcerea asta! Așa, păreți supărați unul pe altul, s-ar zice că vă dușmăniți. Ia spune-mi, tu nu-ți iubești soțul? Doar v-ați căsătorit din dragoste, pentru că așa ați vrut voi. Deși nu ne-a plăcut deloc de mama lui cea necioplită și nici mulțumirea lui de sine, deși ne-am fi dorit să rămâi lângă noi, eu și tatăl tău am fost de acord cu căsătoria voastră tocmai pentru că ne-am gândit că vă iubiți. Ce s-a-ntâmplat de s-a ajuns aici?

— De unde să știu, mamă? Cu atâtea gânduri și muncă, n-a mai rămas loc de iubire.

— Termină cu așa prostii! Tocmai când grijile apasă mai greu, e nevoie să te destăinui cuiva și să-ți deschizi sufletul.

— Tu nu știi, mamă, dar uneori e mai bine să nu vorbim. Dacă vorbim, ne supărăm unul pe altul, ne certăm, ne spunem lucruri care n-ar trebui spuse.

— Așa a fost dintotdeauna sau doar în ultima vreme?

— Adevărul e că totul a început de la problema cu Shahab. Naser se simte umilit că băiatul e așa și, îți convine sau nu, mă consideră pe mine vinovată. Nu spune nimic, dar simt.

— Ferească Dumnezeu! Știu că bărbații sunt plini de ei și nu suportă că odrasla lor are lipsuri și defecte, dar nu-mi vine să cred că un bărbat cu carte și inteligent poate să fie tot așa.

— Așa e, mamă, doar că nu îndrăznește să spună. Îți amintești de Kol Abbas, când i s-a născut copilul cu șase degete, ce scandal a făcut, că nu e copilul lui... A băgat imediat divorț și n-a vrut nici să recunoască bietul copil. Așa e și la noi.

— Și tu ce faci? Tu nu ești nevasta lui Kol Abbas, să aștepti să divorțeze de tine.

— Ah... Mamă, sunt atât de obosită și de tristă, că mi-am pierdut cu totul încrederea în mine. Mai demult îi înfruntam pe toți, dar acum nu mai pot. Parc-am ajuns să cred și eu că este vina mea. Naser nu spune nimic, bineînțeles... Să nu crezi că Naser mă dojenește vreodată. Judecând drept, știe și el că nu e vina mea. Dar în același timp n-are motive să fie mândru de copilul ăsta și nu-i place să spună că e fiul lui.

— Deci nu degeaba nu poate copilul să-i spună „tata“, ci numai „tatăl lui Arash“.

— Cum?! Îi spune „tatăl lui Arash“?

— Shahab e mai deștept și decât mine, și decât tine. Înregistrează totul, tot ce aude și ce vede, și le păstrează în mintea lui. Nu cred că-l va ierta vreodată pă tatăl lui pentru cum gândește.

— Și chiar îi spune „tatăl lui Arash“? Serios?

— Da!

— Adică el chiar vorbește? Se destăinuie? Îți spune toate lucrurile astea?

— Ai auzit cu urechile tale. Vorbește, și încă foarte bine.

— Și cum de-a învățat așa de repede?

— N-a învățat repede. De câțiva ani știe să vorbească. Vorbește mereu în sinea lui, cu prietenii lui închipuți, și cu cei în care poate să aibă încredere.

— Și atunci cu mine de ce nu vorbește?

— Întreabă-te singură asta! Se teme. Acum, dacă nu vrei să-l amuțești iar, stăpânește-te. Nu mai fugi în stradă, ca atunci, să anunți pe toată lumea. Nu-l duce între oameni care se uită la el cu ochii cât cepele. Nu-l duce ca pe-o maimuță de bâlci, să se dea în spectacol. Doamne iartă-mă, și pă mine m-ar fi speriat ce-ai făcut atunci. Sunt femeie în toată firea, dar să mă pironească așa o întreagă familie plină de ea... Ți-a pierdut cu totul și n-aș mai fi putut vorbi.

— Ți-a povestit el toate astea?

— Da, mi-a spus câte ceva. Am înțeles eu restul.

Bibi s-a așezat voioasă pe pătura care, de când devenisem colegi de cameră, era mereu întinsă într-un colț. Și-a aruncat chadorul și a spus râzând:

— Ai văzut ce ochi a făcut? Nu-i venea să creadă!

— S-a supărat...

— Nu, mamă. A fost doar mirată. Când o să-și revină și o să înțeleagă ce s-a întâmplat, o să fie bucuroasă. Dar ce frumos le-ai spus cum te cheamă!

— Chiar m-au auzit toți?

— Cum să nu!

— Și acum va trebui să vorbesc cu toți la școală? Dacă mi se leagă limba? Vor râde toți de mine.

— Nu, dragul mamei, n-o să ți se lege. Ai văzut că azi nu ți s-a legat. O să vezi, toți copiii sunt ca tine. Iar dacă râd, nu-i nimic. Râzi și tu de ei. Măcar înveți să scrii și să citești, și atunci poți să scrii tot ce ai de zis. Când nu vrei să vorbești, nu vorbești, doar scrii.

Să scriu! Da! Avea dreptate, când n-o să pot vorbi, voi putea scrie. Ce interesant! Mi se deschisese dintr-odată o altă cale de a înlocui vorbitul, lucru ce fusese atât de greu până acum. Ce descoperire extraordinară! Iată un motiv foarte puternic ca să merg la școală. Am strigat:

— Da, Bibi, voi scrie, voi scrie!

Mama a intrat chiar atunci în cameră și a văzut că vorbeam.

Bibi a mai rămas la Teheran încă două săptămâni după începerea școlii. Când s-a convins că nu mai am nici o problemă

și merg la școală la fel ca toți copiii, și-a strâns lucrurile și s-a întors la ea acasă. Când ne-am luat rămas-bun, nu am putut să mă desprind din îmbrățișarea ei. Era singura care mă iubise așa cum eram, singura care mă înțelesese. Pe drumul spre casă, nu mă puteam opri dintr-un plâns cu suspine. În mașină, tatăl a spus:

— N-aș fi crezut vreodată că băiatul ăsta așa de distant se poate atașa atât de mult de cineva!

Ducând mâna la gură, mama a spus „Pst!”. De când își dăduseră seama că vorbesc, nu mai spuneau unele lucruri de față cu mine.

Acum toți știau că pot vorbi dar, respectând ce le ceruse Bibi, și mama nu ieșea din cuvântul ei, nu se manifestau într-un mod aparte și se purtau cu mine prevăzător. Nimeni nu mă întreba nimic, dar puneau la cale tot felul de stratageme ca să mă facă, pe ocolite, să vorbesc. Cât mai râdeam cu Asi și Babi!

— Își închipuie că nu ne dăm seama ce așteaptă! spunea Asi. Nu se uită la noi, se preface că sunt atenți în altă parte, dar au urechile ciulite.

— Da, a continuat Babi, și când deschidem gura, toți tac și se lasă o liniște... de se aude cum respiră!

Dar nu-mi mai păsa. Problema vorbirii își pierduse treptat din importanță. Nu mă mai temeam și nu mai conta dacă, uneori, răspundeam cu voce tare. Bâlbâiala mi se reducea cu fiecare zi și nu mai apărea decât în situații dificile. Cel mai ușor îmi era să vorbesc acasă, cu mama și cu Shadi. După o vreme, toată lumea îmi auzise într-un fel sau altul vocea, se convinsese de faptul că vorbesc, iar mușenia mea a dispărut din subiectele de dezbatere în familie. Singurul care nu reușise să vorbească cu mine, sau măcar să-mi audă vocea, era tatăl. Aveam o idee fixă să nu creez nici o legătură cu el. Treceam unul pe lângă altul ca doi străini. Vorbeam chiar și cu unchiul și cu bunica, dar lui nu eram dispus nici măcar să-i răspund

scurt la întrebări, cu „da“ sau „nu“. Nici el nu accepta să facă primul pas, iar eu nu voiam să cedez; și nici nu aveam vreo dorință să-l bucur.

După ce primele temeri și neliniști au trecut, școala a început să-mi placă. Aveam un motiv serios să merg la școală. Voiam să învăț cât mai repede să scriu. Astfel, dacă mi-aș fi pierdut vreodată din nou puterea de a vorbi sau dacă n-aș mai fi vrut să vorbesc, puteam să mă folosesc de acest mijloc. Părea că vorbitul rămăsese un coșmar ascuns undeva, în adâncul minții mele. În plus, îi promisesem lui Bibi c-o să-i trimit scrisori. Simțeam că doar așa pot să-mi arăt cu adevărat recunoștința față de ea și să o răsplătesc pentru toată bunătatea pe care mi-o arătase.

Cuvintele nu erau pentru mine doar grupuri de litere, aveau o lume a lor. În anii de muțenie, mă luasem la trântă cu fiecare cuvânt, îi știam greutatea, culoarea, îi simțeam forța. Cum puteam arăta toate aceste însușiri în scris? Îmi era imposibil să folosesc o singură culoare când scriam. Când îmi făceam temele, trebuia să am creioanele colorate la îndemână. Păi se poate scrie cuvântul „sânge“ cu altă culoare în afară de roșu? Negrul era bun numai pentru „moarte“. Verdele era pentru „iubire“, iar griul pentru „tristețe“. „Tatăl“ avea întotdeauna, în ochii mei, o culoare maronie urâtă, iar „mama“ era de un galben șters, ca un soare căruia nori învâlmășiți îi ascundeau strălucirea și energia. Multă vreme am avut probleme cu albul pentru „bunătate“, pe care nu știam cum să-l fac să se vadă pe hârtie. După îndelungi reflecții și multe încercări, am găsit soluția. Mi-am dat seama că dacă scriu cu litere goale pe dinăuntru și doar trasez conturul cu negru, cuvântul poate fi citit și pare alb. De fiecare dată când scriam, mă străduiam să dau cuvintelor de pe hârtie cea mai frumoasă formă și cele mai potrivite culori. Învățătoarea mea neatentă îmi considera temele

colorate o ștregărie și le spunea zeflemitor „picturi“. În cele din urmă, după ce i s-a plâns și mamei, m-a obligat să scriu dictările numai cu negru, pentru că altfel rămâneam în urmă.

Și culoarea cifrelor era pentru mine de o importanță evidentă, credeam că toată lumea o observă. Cum se putea ca cineva să nu vadă verdele frumos al cifrei 8 sau să nu înțeleagă că 7 are culoarea miezului de fistic? Dar șovăiam mereu la albastrul cifrei 3, avea multe nuanțe, diferite. Într-o zi, când mama trebăluia și eu făceam socoteli la masa din bucătărie, am întreat-o pur și simplu:

— Mamă, 3 e albastru deschis sau închis?

Mama s-a întors, mirată.

— Cum?

— Am spus: 3 e albastru deschis sau închis? Uneori e închis, mai ales în 13.

Mama s-a holbat un timp la mine. Apoi a exclamat:

— Vai, să mă bată Dumnezeu! Ce vorbe-s astea? Iar ai început? Abia s-a convins lumea că ești întreg la minte. Dacă mai spui așa ceva, vor zice iar că ești nebun.

— Dar ce-am spus?

— Păi asta, că 3 e albastru. Cum să zici așa ceva? Numerele nu au culoare. Să nu mai spui aiureli dintr-astea, bine?

M-am uitat la ea uimit. Ca și cum ar fi făcut o mare descoperire, Babi a întreat:

— Ea nu vede culorile cifrelor?

— Se pare că nimeni nu le vede, a răspuns Asi.

— Și atunci noi de ce le vedem?

— Pentru că suntem proști și nebuni.

— Mai bine că suntem. Oamenii sănătoși la cap, săracii, în ce lume fără culoare trăiesc!

Dar de atunci încolo am scris cifrele numai cu negru, deși ele continuau să-mi pară colorate.

Când am primit carnetul de note al lui Shahab, am putut să mă eliberez de toate trăirile înăbușite în ultimii ani. L-am arătat bunicii, unchiului, întregii lumi. Când mă aprindeam foarte tare și voiam să mă răzbun cu adevărat, spuneam:

— Cred că e mai deștept și decât Arash!

Datorită acestei victorii mă simțeam mai puternică, iar starea de spirit din casă se îmbunătățise. Media de douăzeci a lui Shahab a vindecat și mândria rănită a lui Naser. Dar Shahab tot nu vorbea deloc cu tatăl lui. Nu știu dacă Naser era furios sau mai degrabă trist din cauza asta. În orice caz, orgoliul nu îl lăsa să facă primul pas. Părea intimidat de acest copil de șapte ani. Singura lui modalitate de a-și păstra demnitatea era să-l trateze cu răceală și să aștepte să se apropie Shahab. I-a cumpărat ca răsplată o bicicletă roșie. Shahab s-a bucurat mult când a văzut-o, dar și-a ascuns încântarea față de Naser, părând indiferent cât tatăl lui era în apropiere. Am profitat de ocazie și i-am spus:

— Shahab, nu vrei să-i mulțumești lui tata? Uite cât de mult te iubește! Ți-a cumpărat un premiu așa de frumos!

Mi-a răspuns cu răceală:

— L-a cumpărat pentru carnetul de note, nu pentru mine.

— Cum așa? Păi carnetul de note nu e al tău? Ai luat note bune, iar tata ți-a cumpărat un premiu.

— Știu. L-a cumpărat pentru notele mele.

— Nu pricep ce vrei să spui. Trebuie să-i mulțumești. Până nu-i mulțumești, nu te urci pe bicicletă, ai înțeles?

Eram sigură că gestul lui Naser îl va impresiona și îl va îmblânzi puțin. Nu-i era ușor nici să renunțe la bicicletă. A acceptat repede să meargă să-i mulțumească, deși arăta clar că e împins de mine. A plecat capul, s-a oprit în fața lui Naser și a spus cu cea mai joasă voce de care era capabil:

— Mulțumesc...

L-am tras într-o parte și i-am spus:

— Nu, nu se poate doar un mulțumesc și atât. Dă-i și un pupic, hai!

Îl privea pe Naser pe sub gene. A înaintat poticnit. Naser nu a schițat nici un gest. Stătea calm, prefăcându-se că citește ziarul și nu ne vede. De parcă mulțumirile lui Shahab și sărutul erau o datorie firească și nu contau câtuși de puțin pentru el. Mâna lui Shahab tremura în a mea. Ținea buzele strânse. Bucuria simțită la vederea bicicletei pălise acum în fața răcelii și a impresiei de învingător a tatălui său. Și-a smuls mâna și a dat să fugă. Naser nu s-a clintit. L-am ridicat pe Shahab și i-am lipit fața de obrazul tatălui. Și-a întors capul, zbătându-se să scape. A reușit să se desprindă din mâinile mele și a zbughit-o pe scări.

Naser m-a privit muștrător.

— Poftim, asta-i recunoștința copilului tău minunat. Vezi ce încăpățânat e?

I-am răspuns mândroasă:

— Da, seamănă cu tine. Încăpățânat și răzbunător.

Doamna învățătoare din clasa a doua a observat imediat scrisul meu. Mi-l lăuda mereu și uneori mă întreba cu îndoială în glas:

— Tu singur ai scris aici?

Dădeam din cap cu mândrie și, fără să spun nimic, scriam cuvântul în fața ei. Doamna învățătoare se însuflețea, mă încuraja, iar eu încercam să scriu tot mai frumos. Într-o zi mi-a spus blând:

— Shahab, spune-i tatălui tău să vină mâine la școală, am treabă cu el.

Am privit-o cu inima strânsă. Ce treabă avea cu tatăl meu?

— Nu vrea! i-am răspuns.

— Cum să nu vrea? Trebuie să vină. Am treabă cu el. Vreau să-i povestesc ce elev bun ești.

— Vine mama.

— Dar eu aș prefera să vină tatăl tău. Trebuie să-i cer permisiunea pentru ceva.

— Nu vrea.

Doamna învățătoare m-a privit curioasă și uimită.

— De ce nu vrea? Nu vrei să vină tatăl tău la școală, să vadă cum ai lucrat și să se bucure?

— Nu!

— Dar de ce? E un tată așa de bun, te aduce zi de zi la școală.

— Nu, nu vreau.

— Ei, cum se poate? Nu e tatăl tău?

— Nu!

- Ce vorbe-s astea? Atunci tatăl cui m-a salutat pe mine azi?
- E tatăl lui Arash.
- Arash? Fratele tău, din gimnaziu?
- Da.

Nu am suportat să continui discuția. Mi-am pus biscuiții în buzunar. Când am ieșit pe ușă, doamna învățătoare încă mă privea uimită.

Mă plimbam ca de obicei prin curtea școlii, uitându-mă la copii cum se joacă. Voiam mult să mă joc și eu cu ei, dar ceva din mine mă împiedica. Mă simțeam în continuare diferit de ei. Nu puteam uita că ceilalți copii sunt deștepți, iar eu prost. Mâncam din biscuiți când mi-au căzut ochii pe scările care separau curtea școlii de terasa mare unde stăteau de obicei domnul supraveghetor Ataei și doamna Rasouli, asistenta lui. Învățătoarea de la clasa a treia, învățătoarea noastră din urmă cu un an și doamna Rasouli erau acolo sus și arătau spre mine. În spatele ferestrei, alți câțiva profesori se uitau în curte. M-a cuprins o ușoară neliniște. Am încercat să mă pierd printre copii.

De ceva vreme, și mama reîncepuse lucrul. Dimineața urcam toți în mașina tatălui. Mai întâi treceam pe la grădinița lui Shadi. În capătul străzii principale, mama cobora și mergea mai departe cu mașina de la serviciu. Apoi îl duceam pe Arash, iar eu rămâneam ultimul. În ziua aceea, mama nu a coborât din mașină în locul obișnuit. Am presupus că trebuie să meargă în altă parte și n-am dat importanță lucrului. Pe tată îl supăra ceva, dar asta nu era nici o noutate. După ce a coborât Arash, a început în sfârșit să vorbească și i-a spus mamei:

— Acum, întreabă-l ce a făcut, de suntem chemați cu insistență. Vai de capul meu câtă treabă am! Avem ședință azi.

— Pst! Vor și ei să discute cu noi. De ce exagerezi? Nu se face gaură-n cer dacă întârzii o jumătate de oră.

— Nu puteai să mergi singură?

— Se pare că au treabă cu tine. Le-am spus că ești ocupat și vin eu, dar domnul director a spus că ori venim împreună, ori doar domnul Mokhtari.

Am înțeles atunci că veneau la școala mea. Am început să mă alarmez.

Stăteam toți trei în cancelarie ca niște copii care făcuseră o boacăină. Aveam impresia că mama și tatăl lui Arash erau la fel de speriați ca mine. Tocmai sunase clopoțelul și copiii mergeau în șir spre clase. Cancelaria era plină de profesori. Domnul director a spus cu amabilitate:

— Pofțiți, doamnă și domnule Mokhtari, luați loc.

Toți profesorii au tăcut și se uitau la părinții mei, care s-au așezat unul lângă altul pe câte un scaun, așteptând stânjeniți. M-am dus lângă mama și m-am lipit de ea. Profesorul de la clasa a cincea l-a salutat pe tatăl lui Arash și l-a întrebat ce mai face băiatul lui cel mare. Auzind numele lui Arash, tatăl s-a înveselit. Ochii au început să-i strălucească și a spus:

- Slavă Domnului, bine. Ca întotdeauna, e pe primul loc.
- Cu siguranță va avea mult succes în viață.

Profesorii au plecat unul câte unul spre clase. Cancelaria s-a golit. Doamna Rasouli plimba niște dosare în cealaltă parte a încăperii, prefăcându-se ocupată, deși era atentă la noi. După ce s-a făcut liniște, domnul director, care încerca să păstreze o atmosferă prietenoasă și calmă, a spus amabil:

— Doamnele Mokhtari, am auzit că acum doi ani erați membru în comitetul de părinți. Din păcate, atunci eu nu lucram la această școală și n-am avut onoarea de a colabora cu dumneavoastră. Însă domnul Ataei și doamna Sedaghati, profesoara de la clasa a cincea, mi-au povestit despre ce ați făcut pentru școală și despre interesul pentru situația școlară a fiului dumneavoastră Arash. V-ați ocupat de el, era mereu pe locul întâi.

Mi s-a părut că tatăl e dintr-odată mai înalt. A spus cu mândrie:

— Domnul Ataei și doamna Sedaghati sunt foarte amabili. Arash, slavă Domnului, e foarte inteligent. Probabil nu aveți prea mulți elevi ca el. Și în gimnaziu e mereu primul. Toți cred c-ar trebui să meargă la o școală pentru copii supradotați. Dumneavoastră ce părere aveți?

— Mă rog, eu nu sunt tocmai de acord cu școlile pentru copii supradotați, dar aceasta e o altă discuție. Astăzi voiam să vorbim despre Shahab.

Fața tatălui s-a întunecat din nou.

— Ce prostie a mai făcut? a întrebat.

— Ă... De ce, face multe prostii?

Mi-am ițit capul din spatele scaunului. Când m-a văzut, domnul director a spus:

— Shahab, a sunat. Mergi în clasă.

Neliștit și nemulțumit, am ieșit din cancelarie, uitându-mă mereu înapoi. Asi a spus:

— Mai bine rămâneam ascunși după scaun, să nu ne vadă.

Când domnul director ne-a spus că ne chemase pentru Shahab, mi s-a strâns inima. Naser l-a întrebat:

— Ce prostie a mai făcut?

Domnul director a întrebat la rândul lui:

— Ă... De ce, face mult prostii?

Am sărit de la locul meu și am spus:

— Dar eu țin mereu legătura cu învățătoarea lui, mi-a spus că e elev bun și nu are nici un motiv să se plângă de el.

— Da, e un copil bun, doar că e foarte timid. Se ține departe de ceilalți.

— Da, știu. De mic era așa, dar acum s-a mai îndreptat.

— Interesant! Dar, desigur, ținând cont de condițiile de acasă, nu-i de mirare că e tăcut și retras.

Naser s-a încruntat.

— Ce condiții? Acasă nu-i lipsește absolut nimic. Toată viața noastră am muncit ca să le fie copiilor bine. Ce-ar trebui să facem și n-am făcut? Când nu vorbea l-am dus la zeci de doctori.

— Nu m-am referit la condițiile materiale. Vorbeam din punct de vedere uman și afectiv.

Naser a întrebat:

— Adică ne-am purtat cu el inuman? Sau l-am neglijat? Mama lui atâta l-a răsfățat, încât nu numai eu, dar nimeni din familie nu îndrăznește măcar să se atingă de vreun fir de păr din capul lui.

— Nu vă enervați, domnule Mokhtari. De ce o luați în nume de rău? Am tot respectul pentru dumneavoastră și pentru

omenia dumneavoastră, dar ar fi bine dacă i-ați acorda mai multă atenție. Știu, desigur, că-i acordați atenție, dar se pare că uneori, poate fără să vreți, faceți diferențe între el și ceilalți copii ai dumneavoastră. Știți doar, copiii sunt sensibili și văd ceea ce noi nici nu ne imaginăm. Mă consider răspunzător să vă atrag atenția asupra acestui lucru. E de datoria mea.

Eu și Naser îl priveam uluiți pe domnul director. Naser a spus supărat:

— Iertați-mă, dar nu am înțeles deloc ce vreți să spuneți. Credeți că fac diferențe între el și ceilalți copii? Cum adică?

— Vă rog să mă iertați, știu că nu vă place să se discute despre asta. Dar și noi trebuie să știm totul despre copii, pentru a-i putea ajuta la timp.

— Mai precis, despre ce e vorba?

— Despre Shahab. El știe foarte bine că nu e copilul dumneavoastră.

Naser s-a făcut roșu ca racul. Îl privea consternat pe director. Eu am ghicit oarecum la ce se referă și am întreat:

— A spus el ceva?

— Da.

Naser a strâns din buze, s-a întors spre mine și m-a întreat:

— Despre ce e vorba?

— Nici eu nu știu prea bine. Presupun ceva, dar nu m-am gândit că problema este atât de gravă pentru Shahab, încât să le spună străinilor.

— Care problemă? Zi-mi și mie, să pricep.

Dar nici eu nu eram sigură. M-am întors spre director.

— Fiți amabil, explicați-ne și nouă. Ce s-a-ntâmplat de ați ajuns la această concluzie?

— Pai chiar el i-a spus învățătoarei lui.

Cu fiecare clipă, Naser devenea tot mai nervos. A spus pe un ton ridicat:

— Doamnule, ce vorbe-s astea?

Pentru că directorul tăcea, am intervenit:

— Domnule director, el este soțul meu și tatăl lui Arash, al lui Shahab și al fiicei mele Shadi. Nu există nici o problemă specială sau ieșită din comun în familia noastră. Nu e corect ca, din cauza vorbelor unui copil, să ne puneți la îndoială. De ce nu ne-ați întrebat direct pe noi?

— Nu l-am crezut, s-a apărut directorul, dar se vedea că mințea. De aceea v-am chemat. Copilul susține că acest domn este tatăl lui Arash, nu tatăl lui. Am considerat necesar să vă aducem la cunoștință acest lucru. În fond, e important ca dumneavoastră să știți ce crede și ce simte copilul față de părinți. Am s-o chem acum pe învățătoarea lui, să vă explice dumneaei mai bine.

Doamna Rasouli stătea în cealaltă parte a încăperii și nici măcar nu se mai prefăcea ocupată. Am simțit că era mai mult curioasă decât compătimitoare în ce ne privește. Naser își ieșea din minți.

— A spus că nu sunt tatăl lui?

— Din păcate, da...

Ușa s-a deschis și a intrat doamna învățătoare. N-am putut nici măcar să-i răspund la salut, am întrebat-o direct:

— Doamnă Kamali, vă rog să ne spuneți exact ce v-a zis Shahab. Dacă se poate, povestiți totul de la început, cu toate detaliile.

Cu o expresie vinovată și foarte tulburată, a început:

— De fapt, eu voiam să ne vedem ca să vă întreb dacă sunteți de acord să-i cumpărăm un premiu lui Shahab. Știți că școala nu are fonduri pentru asta... De obicei, părinții cumpără premiile și noi le dăm copiilor în clasă. Le cerem de asemenea permisiunea înainte de a-i înscrie la un anumit curs. Adevărul e că Shahab are o caligrafie extraordinară și voiam să-l încurajez să urmeze un curs de caligrafie. Asta era tot! I-am spus: „Shahab, spune-i tatălui tău să vină la școală, am treabă cu el“, iar el a răspuns „Nu, nu vrea“. Când am insistat, a spus că va veni mama. M-am mirat. Pentru că știam cât era de preocupat tatăl

lui de situația școlară a băiatului mai mare. Venea mereu la școală și îl înscria la tot felul de cursuri. Credeam că dumnealui va fi mai doritor decât dumneavoastră ca Shahab să meargă la acel curs. De aceea am insistat că trebuie să vină tatăl lui. Atunci el mi-a spus că domnul care-l aduce dimineața la școală nu este tatăl lui. L-am întrebat cine e acea persoană și mi-a răspuns „tatăl lui Arash“.

Cu fiecare cuvânt, Naser era tot mai agitat. Nu mai avea stare. S-a ridicat furios și a spus:

— Gata, *khanom*. Să mergem. Nu mai suport să rămân aici.

Și a plecat. Mi-am luat geanta sub braț și le-am spus directorului și învățătoarei:

— Voi reveni mai târziu, ca să stăm de vorbă pe îndelete. Acum, cu permisiunea dumneavoastră...

Am fugit în urma lui Naser.

Naser era într-o dispoziție foarte proastă. Nu se putea controla. A urcat ca o furtună în mașină și m-a întrebat:

— Tu știai? Ți-a spus și ție?

— Mie nu! Dar i-a spus lui Bibi. Acum, dacă stau să mă gândesc, nu cred că ți-a spus vreodată „tată“.

— Dar ce i-ai făcut copilului de a ajuns să aibă așa o părere despre mine?

— Ce i-am făcut *noi*? Întreabă-te singur ce i-ai făcut, de nu te poate accepta ca tată.

— Ce i-am făcut? Spune ce n-am făcut! Prostul de mine, am suferit atâta pentru el! Am cheltuit atâta cu el! Eram gata să mor cu zile ca să strâng bani pentru tratament în străinătate. Asta mi-e răsplată. E clar că face înadins toate astea. Vrea să mă chinuie. Până acum nu vorbea și era mut. Ne-am dat peste cap ca să se facă bine, l-am dus la atâția doctori, ca să aflăm că domnul nu vorbea pentru că voia să ne facă în ciudă. Iar acum, când vorbește, spune toate balivernele, că „nu e tatăl meu“, fir-ar al naibii! Nici eu nu mi-am dorit vreodată așa o

poamă. Auzi, „tatăl meu e altul“. O fi domnul ăla, naiba să-l ia, care l-a găsit. Îți amintești cum s-a dus la el în brațe, doar ca să-mi facă-n ciudă? Dar tot îmi doream să vorbească și cu mine, să-mi spună „tata“.

Vocea i-a tremurat și a întors capul ca să nu-i văd lacrimile.

— Naser dragă, e doar un copil de opt ani.

— Da, dar e cel mai mare dușman al meu. Nimeni nu poate să mă chinuie așa ca el.

— Tu trebuie să încerci să-l înțelegi. Trebuie să fii răbdător. Trebuie să înțelegi de ce gândește așa. Poate că nu i-ai arătat suficientă dragoste. Nu crezi că l-ai cam neglijat?

— Ce spui acolo? Când l-am neglijat? Copilul ăsta mi-a umbrat toată viața. Arash și Shadi nu au avut nici o problemă, doar el m-a umplut mereu de necaz.

— Hai, să nu exagerăm. Nu te mai necăji, e doar un copil, a aruncat și el niște vorbe...

— Cum să nu mă necăjesc? Auzi la el, „N-am tată, mint cei care spun că am“. Noi alergăm în toate părțile și trudim pentru el ca niște sclavi, avem grijă să nu-l supere nimic, ne luăm de la gură și le dăm lor. Iar apoi copilul nostru se duce la școală și spune că n-are tată. „El nu e tatăl meu“ – nici nu știi cât de tare doare!

A început din nou să plângă.

În după-masa acelei zile, în timp ce mâncam în bucătărie gustarea, mama mi-a spus:

— Ai văzut ce supărat e tatăl tău?

Am ridicat din umeri.

— Știi de ce este așa mâhnit?

Mi-am întors capul, nu mă interesa.

— E supărat din cauză că tu ai spus ceva. L-ai necăjit foarte tare!

Am privit-o uimit.

— Eu?!

— Da, tu!

Știam că are legătură cu școala. Am presupus că e supărat că îl înjurasem pe unul dintre copii. Am spus nepăsător:

— Nu-i nimic. Oricum mereu e supărat din cauza mea. În plus, toți copiii înjură.

— Nu, dragul mamei, nu e vorba de înjurături. E supărat pentru că le-ai spus celor de la școală că nu e tatăl tău.

— Ah, de-asta? Păi nici nu este.

— Cum poți să spui așa ceva? Face atâtea eforturi pentru tine, te-a crescut, a cheltuit o mulțime – pentru școală, haine, mâncare, doctori, tratamente și o grămadă de alte lucruri. Își face multe griji și suferă pentru tine. Când ai spus la școală că nu e tatăl tău, l-ai făcut de rușine.

— Tot timpul îl fac de rușine.

— De ce? Ți-e dușman?

— Nu! El e tatăl lui Arash, care e un copil bun. Eu sunt un copil rău și prost. Deci dacă aș fi copilul lui, l-aș face de rușine. Nu e vina mea.

— Ce vorbe-s astea? Nu ești deloc prost, ești chiar foarte deștept!

— Nu, nu sunt. Sunt doar copilul tău.

— Cum poți spune asta? Ești și copilul meu, și copilul lui.

— Dar copiii buni sunt ai taților. Copiii răi sunt ai mamelor.

— De unde scoți aiurelile astea? Și cine a zis că ești rău? Ești foarte bun! Oricine și-ar dori un copil ca tine.

— Ca mine?!

— Da, ca tine! Tata e foarte supărat pentru că ai spus că nu ești copilul lui.

— Nu, minți! Tatăl lui Arash e supărat pentru că l-am făcut de rușine.

— Nu, dragul meu, el vrea să fie tatăl tău. Dacă nu este el tatăl tău, atunci cine e? Nu se poate să n-ai tată. Toți copiii trebuie să aibă un tată.

— Nu, nu trebuie. Bahram nu are tată.

— Care Bahram?

— Cel care stă pe strada noastră.

— Păi tatăl lui a decedat, dar a avut tată.

— Ce înseamnă „a decedat“?

— Adică a murit.

— Aha, și al meu a murit.

— Vai, Doamne Dumnezeu! Cum poți să spui așa ceva? Tatăl tău, slavă Domnului, e bine sănătos. Ar trebui să-l iubești. El muncește din greu și face multe eforturi pentru voi toți. Dacă nu era tatăl tău, de unde făceam rost de bani? Cum mai cumpăram mâncare și haine? Eram nevoiți să locuim în stradă. Muream de foame. Trebuie să-i mulțumim lui Dumnezeu că-l avem pe tata.

Am ascultat cu uimire cuvintele mamei. Nu mi se părea că ar exista vreo legătură între iubirea pentru tată și muritul de foame. Cum putea spune așa ceva?

O vreme am rămas tăcuți. În cele din urmă, am spus:

— Nu te teme! Bahram n-are tată, dar are unde să stea și ce mânca. Nu moare de foame.

După câteva zile m-am dus din nou la școală. Am discutat cu directorul și cu învățătoarea. Neînțelegerea fusese lămurită și domnul director se liniștise când aflase că am un singur soț. Doamna Kamali și-a cerut iertare și mi-a spus:

— Nu am vrut nici pe departe să se ajungă la așa ceva. Însă abia ce deschisese gura să spun că Arash Mokhtari și Shahab sunt pe jumătate frați, că deja subiectul devenise de mare interes pentru profesori și fiecare își dădea cu părerea. Unii spuneau că ați fost căsătorită de două ori, alții spuneau că de trei ori, însă nimeni nu își putea explica de ce v-ați întors la primul soț. Însă e bizar că nici unul din noi nu s-a gândit că poate copilul minte.

— Doamnă, nu mai contează acum. Atâta doar că situația asta l-a afectat profund pe soțul meu.

— Vă rog să ne iertați.

— Va trece. Acum spuneți-mi, vă rog, ce treabă aveți de fapt cu noi?

— Așa cum v-am zis, Shahab are un talent cu totul special la caligrafie și desen. Sunt de douăzeci de ani învățătoare la clasa a doua și până acum n-am mai avut un elev care să caligrafieze așa de frumos. Soțul meu este artist caligraf, i-am dus câteva planșe cu caligrafia lui Shahab și s-a mirat de stilul lui rafinat. Nu i-a venit să creadă când i-am spus că sunt făcute de un copil de clasa a doua. A spus că, dacă doriți, este gata chiar de azi să îi dea meditații.

La cină, le-am povestit tuturor discuția, mândră și fericită. Arash a spus:

— Ei, și caligrafia mea era frumoasă. Mai țineți minte că scriam tot timpul gazetele de perete la școală?

— Da, și-a amintit de asta și profesoara ta de la clasa a cincea. Însă doamna Kamali a spus că, deși au avut mereu elevi cu caligrafie frumoasă, Shahab e diferit și are un talent cu totul excepțional.

Shahab se prefăcea ocupat cu mâncarea și încerca să-și ascundă mândria și încântarea. L-am privit cu coada ochiului și pe tatăl lui. Naser era calm și nu arăta vreo reacție anume.

— Naser, ce zici? l-am întrebat. Doamna Kamali a spus: „Dacă tatăl lui e de acord, poate să vină două zile pe săptămână la cursurile soțului meu“. Ce să facem? Să mergă sau nu?

— Nu știu, eu nu sunt tatăl lui.

Am tăcut toți. Shahab s-a uitat lung în farfurie, apoi a pus lingura jos, s-a ridicat încet de la masă și a ieșit din bucătărie.

Seara m-am așezat pe marginea patului său.

— Shahab, ce jocuri sunt astea? Dacă vrei să mergi la curs, dacă-ți place caligrafia, spune-i tatălui tău să te înscrie.

S-a întors cu spatele la mine și s-a prefăcut că doarme.

— Atunci e clar că nu te interesează. Bine, mâine vin la școală și-i spun învățătoarei că tatăl tău vrea să te înscrie, dar tu nu vrei.

M-am ridicat și am dat să plec din cameră. A rostit rugător de sub pătură:

— Înscrie-mă tu!

— Să te înscriu eu? Care e diferența?

— Înscrie-mă tu, nu vreau să vină el.

— El e tatăl tău. Fără permisiune și fără bani de la el, nu te pot înscrie. Întotdeauna tații sunt cei care își dau permisiunea pentru copii.

— Dacă Bibi ar fi fost aici, m-ar fi dus chiar ea și m-ar fi înscris.

Am șovăit. Nu voiam să mă creadă mai prejos de Bibi, dar în același timp nu voiam să micșorez rolul tatălui său. I-am spus:

— Bine. Îi cer eu voie tatălui tău și, dacă e de acord și dacă banii necesari, mă duc eu să te înscriu.

Vara a trecut liniștită. Fusesem un elev bun. Nu ieșisem primul din clasă, dar nici nu-mi propusesem asta. În clasa noastră erau elevi care, din cauza părinților, erau nevoiți să ajungă pe primul loc, iar pentru asta se luptau fără milă cu ceilalți și cu ei înșiși. Eu nu eram atât de nerod, încât să mă chinui singur pentru un motiv atât de copilăresc. Din fericire, nimeni nu avea astfel de așteptări de la mine. Sarcina asta îi fusese impusă de la început bietului Arash, care nu făcea decât să alerge de la un curs la altul, fără să-i mai rămână timp să respire. Eu aveam doar cursul de caligrafie. În zilele în care mă duceam, eram vesel de dimineață. Lecția zbura ca vântul, ceea ce mă surprindea întotdeauna. Îmi rămânea timp să fac și alte lucruri, să citesc, să mă gândesc, chiar să mă joc. Mă miram când vedeam că geniul de Arash nu știe multe lucruri pe care eu le știam. Nu știa jocuri, până și unele expresii folosite de copii îi erau necunoscute. Ca să fii pe primul loc, trebuie să stai mereu cu nasul în cărți și să fii veșnic cu ochii în patru. Altminteri e posibil să te întrecă cineva și atunci vei muri de invidie, vei visa urât noaptea sau, cum a pățit Arash în anul în care a ieșit al doilea, te vei îmbolnăvi. De când încetasem să fiu prost, situația lui Arash s-a îmbunătățit puțin, pentru că tatăl nu mai era la fel de sensibil și de doritor să le demonstreze tuturor geniul și inteligența lui. Dar acum nu mai voia Arash să se lase. Avea o disperare stranie să fie pe primul loc, de parcă n-ar mai fi fost om dacă nu era primul. Trebuia mereu să-și demonstreze agerimea. Făcea pe atotștiutorul, deși el însuși avea

îndoieli despre asta. Mi-era milă de el. Bietul de Arash, nu avea dreptul la nici o greșeală. Din ziua în care a intrat la liceu s-a confruntat cu un alt coșmar, numit „examenul național pentru admiterea la facultate“, care l-a atacat ca un microb, dându-i dureri intense de stomac. Stătea mereu cu mâna pe burtă și ținea regim. Mergea aplecat ca un bătrân. Nu avea nici un prieten adevărat. Iar dacă cel mai bun prieten lua o notă mai mare decât el, se transforma în dușman. De cele mai multe ori rămânea singur, ceea ce îl făcea să se îndrepte spre cărți, pe care știam că nu le mai iubește. Dar fără ele părea să-i lipsească ceva. Ceva important, cum ar fi o mână sau un picior. El devenise acum principalul motiv de îngrijorare pentru mama.

— Băiatul ăsta e bolnav și nevrozat. Mi-e teamă că într-o zi va claca.

— După ce va fi admis la facultate totul va fi bine. Nu-ți face griji.

— Și dacă nu va fi admis, îți dai seama ce se va-ntâmpla?

— Nu se pune problema să nu fie admis, important e să fie printre primii. Trebuie să fie admis la Medicină, la Universitatea din Teheran.

— Să-ți spun drept, Naser, când îl văd cât e de singur și de posomorât, ce viață monotonă și fără culoare are, ajung să-mi doresc să se revolte într-o zi, să le arunce pe toate cât colo și să înțeleagă cu adevărat ce înseamnă viața și tinerețea. Crede-mă că acum e mai fragil și mai vulnerabil decât Shahab sau Shadi.

Mama avea dreptate. Când Arash nu a fost admis la Medicină, s-a prăbușit ca un castel din cărți de joc. Nevroza și depresia puternică l-au băgat în spital. A ajuns să deteste cărțile și studiul. A rămas trei ani sub supraveghere medicală, până când, încet-încet, a redevenit un om normal. Apoi și-a dat seama că de la bun început nici măcar nu i-a plăcut medicina, ci literatura.

Eu am fost scutit de astfel de nenorociri. Dar cea mai norocoasă dintre noi era Shadi, care nu avea nici o tristețe pe lume. Știa că toți o iubesc așa cum este. Pentru ea nu conta dacă e cea mai bună, prin urmare nu avea nici o neliniște sau invidie. Așa cum toți ai casei nu aveau nici o altă pretenție de la ea cu excepția iubirii și afecțiunii, nici ea nu avea alte așteptări de la ceilalți. Spre deosebire de mine, nu se intimidă în fața oamenilor, vorbea cu oricine și râdea mereu. Avea și mulți prieteni. Era un copil obișnuit și fericit. Avea o personalitate puternică și o încredere în sine de neclintit, era convinsă că nimeni nu va putea vreodată să-i pună calitățile sub semnul întrebării.

Și mama era într-o dispoziție mai bună de când își reluse serviciul. Părea că se simte mai importantă. Nu mai era slabă și temătoare, ca pe vremea când eram prost. Deși era mai ocupată ca înainte și avea mai puțin timp să îngrijească de casă, se văita mai puțin și părea mai mulțumită. Nu-i mai rămânea atât de mult timp să se gândească la discuțiile și la problemele de familie, care nu mai puteau s-o întristeze ca înainte. Nu se mai mânia din orice, nu se mai simțea mereu atacată. Devenise prietenă cu bunica și cu ceilalți, reușind să le uite ușor cuvintele grele și discuțiile cu ei. Spunea:

— Au limba ascuțită, dar sunt buni la suflet, doar că nu știu să-și arate bunătatea.

Familia lui Fataneh Khanom și a unchiului Hossein era prinsă cu propriile probleme. De teamă ca nu cumva Feresh-teh să se îndrăgostească din nou și să-i facă iar de rușine, la șaptesprezece ani au măritat-o cu un bărbat de treizeci și ceva de ani. Se pare că domnul mire se califica din toate punctele de vedere: avea studii, bani, o înfățișare acceptabilă, casă, mașină și toate cele necesare. Au primit o sumă consistentă ca

*mehriyeh*¹, iar nunta a fost de un fast nemaîntâlnit în familia noastră. Din clipa aceea, în ochii lui Fataneh Khanom viitorul și fericirea fiicei sale erau asigurate. Fereshteh a plecat în noua ei casă, unde avea de toate, însă nopțile încă mai adormea cu gândul la Ramin. Nimeni nu i-a mai auzit râsul zgomotos și plin de viață. Făcea cumpărături în neștire. Tot timpul își lua haine, bijuterii, diverse pentru casă. Însă în scurt timp banii și cumpărăturile și-au pierdut farmecul și a început să ia anti-depresive.

Fereshteh încă mai stă uneori de vorbă cu mine, dar scoate fiecare cuvântul cu atâta precauție, încât nu pricepe nimic. Cred că nici ea însăși nu-și dă seama prea bine ce i se-ntâmplă.

Repetent doi ani, Khosrou a rămas în urma lui Arash. Pentru el, lucrul cel mai important în viață era eticheta hainelor de firmă. Purta numai pantofi de mii de tomani, de ultimă modă, și nu-i păsa câtuși de puțin dacă bietul unchi are sau nu cu ce să-i acopere cheltuielile. Fataneh Khanom îi ținea mereu partea. Prin mii de vicleșuguri, făcea rost de bani și îi cumpăra orice dorea. Khosrou nu numai că nu o răsplătea prin ceva, dar nici măcar nu era mulțumit și fericit. Se plictisea repede de orice. Între el și prietenii lui era doar invidie. Voia mereu să-și demonstreze superioritatea prin teribilisme. Avea o îndrăzneală peste măsură și era gata să încerce fiecare lucru nou. Lua fără permisiune mașina tatălui și făcea curse cu prietenii lui pe străzi aglomerate. Vorbea mereu cu prietenele și prietenii lui la telefonul mobil pe care i-l cumpăraseră cu împrumuturi și mari eforturi Fataneh Khanom. Părul dat cu gel și cu țepi îl înfuria cumplit pe unchiul, aproape că-l scotea din minți. Într-o zi i-a spus tatălui:

1. Sumă stabilită în momentul oficierii căsătoriei, pe care soțul o plătește soției în caz de divorț sau pe care aceasta o poate pretinde oricând în timpul căsniciei (n. tr.).

— Când mă uit cum arată băiatul ăsta, e ca și cum m-ar înjura cineva de mamă și de soră. Nu știe decât să ceară, nu ai idee ce pacoste e. Nu pot să nu mă consum: ce o să facă în viață? Dar cred că deja nu mai am cum să-l scot la lumină, e prea târziu.

Deși aparent tatăl era cea mai importantă persoană din familie, ajunsese de fapt doar o umbră, a cărei apăsare n-o mai simțeam decât atunci când era acasă. Se închipuia o mașină de făcut bani, iar noi nu mai aveam nici o altă așteptare de la el. Era mereu obosit, însă nu se mai înfuria așa de mult ca înainte. Relația cu mama se îmbunătățise și se purtau ca două persoane aproape egale. Când eram încă în școala primară, mama îmi povestea despre sacrificiile tatălui și despre eforturile pe care le făcea pentru noi, încercând să trezească în mine sentimente bune. Dar, încăpățânat și îndărătnic cum eram, evitam pe cât posibil legăturile cu tatăl lui Arash. Îi dădeam numai răspunsuri scurte și mă străduiam să nu-i cer nimic. Până și banii de buzunar mi-i dădea mama. Aveam impresia că el încă se temea că aș putea da greș și că i-aș șifona mândria. Rănile mele nu se vindecaseră încă și nu puteam uita senzația amară de respingere din copilărie.

Shahab lua în fiecare an locul întâi și era premiat la concursurile de la clubul de caligrafie. Tablourile lui deveneau pe zi ce trecea tot mai frumoase. Cuvintele aveau în continuare pentru el o forță magică. Anii în care îi lipsise puterea de a se exprima dăduseră originalitate și greutate cuvintelor, ceea ce făcea ca forța sensurilor acestora să sporească în mintea lui. Le dădea culoare și miros, care se materializau în tablourile lui. Profesorul lui se entuziasma și spunea:

— El scrie sufletul cuvintelor. Ceea ce face nu mai este caligrafie, ci o pictură plină de înțelesuri. Cred că și cine nu știe să citească poate înțelege ce a scris.

Shahab își iubea din toată inima profesorul. Cu el vorbea relaxat, cu ușurință. Îi plăcea să-și petreacă timpul liber alături de el. Asta îl nemulțumea profund pe Naser, care găsea mereu pretexte să le pună bețe-n roate. Shahab se enerva și venea la mine să se plângă. De teamă să nu se iște iar o furtună, încercam să găesc justificări pentru tatăl lui:

— Știi, Shahab, bietul tău tată este gelos. Orice bărbat care se poate apropia de tine este un rival pentru el. Eu cred că-l doare sufletul când vede ce mult îți la profesorul tău.

M-a privit mirat și a spus:

— Cum adică „îl doare sufletul“?

Apoi a căzut pe gânduri.

Abia începuse clasa a cincea când profesorul lui a aranjat ca lucrările lui Shahab să fie arătate la o expoziție a măestrilor

caligrafi. La sfârșitul expoziției urma să aibă loc o festivitate și să fie acordate premii artiștilor. Mă cuprinsese o agitație ciudată. Am trimis invitații întregii familii, au venit cu toții – unchiul, Fataneh Khanom, Khosrou, mătușa, Fereshteh și soțul ei. Când a venit rândul lui Shahab, profesorul i-a lăudat mult lucrările și arta de care dă dovadă. La sfârșit a spus că lucrările lui vor fi trimise la o expoziție în Ungaria. Eu și Shadi nu ne mai încăpeam în piele de bucurie. Deși încerca să pară nepăsător și serios, Naser nu reușea să-și ascundă mândria care-i răzbătea prin toți porii.

Shahab a fost invitat pe scenă pentru a primi premiul. Știam cât este de stânjenit, se înroșise tot. A urcat cu pași grei. Profesorul s-a aplecat și l-a sărutat pe obraz și i-a dat premiul. Aplauzele nu mai încetau. În cele din urmă, profesorul a spus:

— Domnule Shahab Mokhtari, dragul meu artist, dorești să ne spui câteva cuvinte?

Shahab a scuturat din cap în semn că nu, iar profesorul a continuat:

— Îl rog atunci pe tatăl lui să ne facă onoarea de a spune câteva cuvinte despre tânărul artist.

Naser s-a foit în scaun, ezitând. Se panicase. I-am spus:

— Naser, cu tine vorbește, ridică-te.

S-a uitat în jur. S-a ridicat de pe scaun și s-a dus spre scenă. Mi s-a părut că tremura când pășea.

Profesorul a spus pe un ton ceremonios:

— Domnule Mokhtari, vă felicit pentru faptul că aveți un fiu ca Shahab! Meritați și dumneavoastră un premiu pentru că ați fost un tată atent: ați descoperit atât de devreme și ați cultivat talentul excepțional al scumpului dumneavoastră fiu. Stimat auditoriu! Acest lucru e deosebit de important. Sunt atâtea talente care se pierd din cauza indiferenței părinților și n-au ocazie să se dezvolte. Sper ca și alți părinți să ia exemplu de la domnul Mokhtari și să acorde copiilor lor cât mai multă grijă și atenție.

Fără voie, un zâmbet zeflemitor mi-a fluturat pe buze. Am plecat capul. Cu pași grei, tatăl s-a dus spre microfon. Vocea îi părea, în difuzor, străină și mai groasă ca oricând, dar nodul din gât nu avea nici o legătură cu difuzorul. Mi-am ridicat uimit capul. Era palid și buzele îi tremurau. După o pauză destul de lungă, a spus:

— Orice tată și-ar dori un băiat ca Shahab. El a ajuns singur acolo unde se află azi, eu n-am făcut nimic pentru el. Realizările lui nu mi se datorează. Sper să mă poată ierta.

De mirare, am rămas cu gura căscată. L-am privit consternat și neîncrezător.

— Shahab, dragul meu, tot ce pot spune este că te iubesc mai mult decât orice pe lumea asta și sunt mândru de tine.

A venit spre mine, deschizând larg brațele. Ochii mi se umpluseră de lacrimi, abia îl mai puteam vedea. Am mers spre el, m-a strâns puternic în brațe și m-a sărutat pe creștet. Fotografii

au surprins scena, iar mama a văzut în această poză un fel de tratat final de pace, astfel că a mărit-o atât de mult încât, cu tot cu ramă, ocupa jumătate de perete. Părea că vrea să acopere cu ea toate experiențele amare din copilăria mea. Încet-încet această poză a devenit un simbol al trecutului meu, învăluindu-mi amintirile neplăcute.

În zilele următoare, o parte din gheața dintre noi s-a mai topit. Eram amândoi rezervați și neputincioși să arătăm ce simțim, dar încercam să avem mai multă bunăvoință unul față de celălalt. Era însă cam târziu pentru a învăța arta iubirii și era nevoie de mult timp să compensăm toate ocaziile pierdute. Oare vor putea fi vreodată compensate?

Ca să-l pot iubi pe tatăl lui Arash potrivit meritului pe care poziția sa i-l conferă trebuie să uit multe lucruri. Am început cu ștergerea amintirilor de când eram mic. În adâncul sufletului îmi păstrasem neîncrederea față de el, dar nu mai știam din ce se iscase, ceea ce-mi dădea un sentiment de vinovăție de care nu puteam scăpa nicicum. Mă simțeam un fiu nerecunoscător și rău, care nu-și iubea suficient tatăl.

Anii au trecut cu repeziciune, am terminat cu bine liceul și acum sunt student în anul al doilea la Arte. Dar îmi lipsește în continuare încrederea în mine și nu mă pot apropia cu ușurință de ceilalți. Când vreau să spun ceva sau să-mi exprim o părere în fața mai multor oameni, inima îmi bate cu atâta putere, încât ori renunț să mai deschid gura, ori vorbesc cu voce tremurătoare și nimeni nu înțelege ce vreau să spun. În adâncul sufletului sunt în continuare prost. Nu sunt niciodată sigur pe mine și pe ceea ce fac, iar această șovăială îmi umbrește și lucrările artistice. Mama își face în continuare griji pentru mine, e neliniștită și încearcă să mă apropie de alți tineri de vârsta mea. De aceea astăzi, când am împlinit 20 de ani, a dat o mare petrecere.

Îmi înțepeniseră oasele. M-am ridicat de pe banca de pe acoperiș. Mi-am netezit pantalonii și am aruncat o privire spre casa vecinului din spate. Grădina lor plină de pomi era în continuare mai frumoasă privită de sus. Rămășițele cuibului de păsări se mai vedeau încă printre crengi. Am întins mâna într-acolo. Brusc, o voce m-a făcut să tresar puternic. Toată ființa mi-a fost năpădită de groază și am simțit cum o durere mi-a săgetat spatele și picioarele. M-am întors. Shadi stătea în fața mea, frumoasă și zâmbitoare. Cu o furie jucată, mi-a spus:

— Deci aici era domnul, în timp ce noi îl căutam de trei ore! Ce-ați pățit, fraților? Mama stă de două ore în camera ei, iar tu te-ai bosumflat ca un copil și-ai venit aici sus. Te așteaptă o grămadă de musafiri. Ce faci aici?

— Mi-au trecut prin fața ochilor ultimii douăzeci de ani.

— Curios, exact așa a zis și mama.

Camera de oaspeți era ticsită. M-am pierdut repede între invitați. Kurosh, colegul meu mereu vesel și plin de viață, a arătat spre poza înrămată de pe perete:

— Băieți, veniți! Ce drăguț, ia spune, Shahab, tu ești aici? Ce mic erai! Când e făcută?

— Eram în clasa a cincea.

— Cine e domnul care te ține așa în brațe?

Am privit lung poza și am spus domol:

— Acesta?... E tatăl lui Arash!

În seria ACTUAL

au apărut:

- Irvine Welsh – *Davaștii*
Carlos Ruiz Zafón – *Marina*
Fabio Stassi – *Ultimul dans al lui Charlot*
Siri Hustvedt – *O vară fără bărbați*
Sofi Oksanen – *Purificare*
Madeline Miller – *Cântul lui Ahile*
Uzma Aslam Khan – *Libertatea de a iubi*
Kevin Powers – *Păsările galbene*
Ruth Ozeki – *Poveste pentru timpul prezent*
Tracy Chevalier – *Ultima fugară*
Jonathan Franzen – *Corecții*
Anchee Min – *Ultima împărăteasă*
Harper Lee – *...Să ucizi o pasăre cântătoare*
Zadie Smith – *Nord-Vest*
Carlos Ruiz Zafón – *Jocul îngerului*
Sofi Oksanen – *Ziua când au dispărut porumbeii*
Elif Shafak – *Onoare*
Robert M. Pirsig – *Zen și arta reparării motocicletei*
Sahar Delijani – *Copiii arborelui de jacaranda*
Graeme Simsion – *Proiectul Rosie*
María Dueñas – *Ce avem și ce uităm*
Julie Otsuka – *Buddha din podul casei*
Margaret Mazzantini – *Nimeni nu se salvează singur*
Aglaja Veteranyi – *De ce fierbe copilul în mămăligă*
Jens Christian Grøndahl – *Piazza Bucarest*
Parinoush Saniee – *Tatăl celui alt copil*

în pregătire:

M.L. Stedman – *Lumina dintre oceane*

www.polirom.ro

Redactor: Mădălina Vătcu
Coperta: Carmen Parii
Tehnoredactor: Constantin Mihăescu

Bun de tipar: septembrie 2013. Apărut: 2013
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. Box 266
700506, Iași, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53 • C.P. 15-728
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

PRINT
multicolor

Str. Bucium nr. 34 Iași
tel.: 0232/211225
fax: 0232/211252
office@printmulticolor.ro
www.printmulticolor.ro

SERVICII TIPOGRAFICE COMPLETE

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România
Nr. RO44RNCB510100001710001 BCR UNIREA